

Norsk Tipping

Norsk Tippings års- og bærekraftrapport 2023

Et tidsskille

Hamar

428 ansatte
160 kvinner og 268 menn

Våre spillkategorier

Lotterispill

Sportsspill

Øyeblikksspill

Kasinospill

3 686

kunder fikk proaktive
samtaler i 2023

1 260 996

kunder har satt personlig
spillegrense

Nøkkeltall for 2023

Vårt oppdrag er å legge til rette for et ansvarlig
pengespilltilbud og forebygge negative
konsekvenser av pengespill

Vår visjon

Vi gir drømmen en sjanse!

49 391 mill. kr.

i totale spillinntekter

40 120 mill. kr.

i premier til spillerne

9 270 mill. kr.

i netto spillinntekter

2 174 110

kunder spilte hos oss i 2023

84,2 %

digital kundeandel

4 356

salgspunkter totalt

7 087

mill. kr.

i overskudd til fordeling

Tippenøkkeln

3 723 mill. kr.

til idrett

1 047 mill. kr.

til samfunnsnyttige og
humanitære organisasjoner

1 047 mill. kr.

til kultur

398 mill. kr.

til helse- og rehabilitering

794 mill. kr.

grasrotmidler generert

42 mill. kr.

til bingoentreprenørenes
overskuddsformål

35 mill. kr.

Tiltak mot
spilleavhengighet

Om oss 4

2023 - et tidsskille	6
Viktige hendelser	9
Våre spill	13
Ledelsen	15
Medarbeiderne våre	17

Våre omgivelser 22

Regulering og marked	24
Status problemspill i Norge	28
Våre interesser	33

Vårt samfunnsoppdrag 37

Først og fremst forebygging	39
Vi samler spillerne	45
Penger spart er penger tjent	49

Vårt bærekraftarbeid 54

Bedre sammen	58
Ansvarlig samfunnsaktør	61
Like muligheter	64
Fornuftig forbruk	67
God forretningsskikk	70

Formell rapport 73

Eierstyring og selskapsledelse	75
Styret i Norsk Tipping	81
Årsberetning	84
Årsregnskap	90
Balanse	93
Kontantstrøm	97
Noter	98
Revisjonsberetning	115

Om rapporten

Norsk Tippings års- og bærekraftrapport for 2023 er utarbeidet i henhold til det internasjonale rapporteringsrammeverket GRI Standards (GRI 1: Foundation 2021). [Vår GRI-indeks finner du her](#). Rapporteringen av arbeidet med samfunnsansvar og bærekraft baseres på vår **vesentlighetsanalyse**, som identifiserer hvilke bærekraftområder selskapet har definert som de mest vesentlige å håndtere og rapportere på.

Vedlegg til rapporten

[Rapportering om ansvarlig spillvirksomhet](#)

[Rapport om godtgjørelse til ledende personer](#)

[Likestillingsredegjørelse](#)

[Redegjørelse etter åpenhetsloven](#)

[Klimaregnskap](#)

[GRI-indeks](#)

Bli bedre kjent med Norsk Tipping! Bli med bak kulissene på en lottotrekning, se hvordan vi jobber med teknologi og bli med på spillevevt-seminar i Vålerenga.

→ [Trykk her for å lese disse og andre spennende saker](#)

Om oss

Bli kjent med oss og våre resultater i 2023.

I dette kapittelet kan du lese mer om:

Administrerende direktør har ordet

Tonje Sagstuen oppsummerer 2023.

s. 6

Ledelsen

Bli kjent med ledelsen i Norsk Tipping.

s. 15

Viktige hendelser

2023 i korte trekk

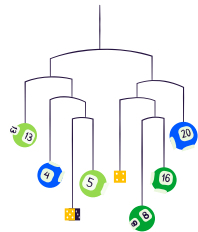
s. 9

Medarbeiderne våre

Vi jobber for å utvikle en fleksibel, endringsdyktig og effektiv organisasjon.

s. 17

Våre spill

Nøkkeltall for de forskjellige spillkategoriene våre.

s. 13

ADMINISTRERENDE DIREKTØR HAR ORDET

2023 - et tidsskille

Tonje Sagstuen oppsummerer året.

Illustrasjon: Jon Arne Berg / byHands

← Administrerende direktør Tonje Sagstuen.
FOTO: Norsk Tipping

Norsk Tipping fylte 75 år i 2023. Samtidig trådte den nye pengespilloven i kraft. Når året nå er oppsummert, kan vi konstatere to viktige ting:

- Norsk Tippings posisjon som hele folkets spillselskap er solid.
- Myndighetene har bygget en god plattform for en ny tid i pengespillmarkedet.

Mange piler pekte riktig vei i 2023. Vi fikk flere kunder, men ikke flere enn befolkningsøkningen tilsier. I tillegg fikk vi inn mange kunder som til nå har spilt hos utenlandske selskaper. Overskuddet økte til sju milliarder kroner, trass i redusert markedsføring. Spillene med lavest risikoprofil var lokomotivet bak økningen, slik vi ønsket. Det forteller oss at vi har balansert markedsføringsnivået vårt riktig. Samtidig forbereder vi oss på å redusere synligheten enda mer i året som kommer, i tråd med føringer fra myndighetene.

Spillevanene i kundemassen vår holdt seg på et ansvarlig nivå i 2023, selv om mange av kundene vi fikk fra den uregulerte bransjen kom med et mer aggressivt spillemønster. Det viser at den ansvarlige rammen som er bygget, fungerer som den skal. Vi har spilleregler som gjelder for alle kunder, og spissede tiltak for risikospillere.

I Norge er det bred enighet om at pengespill skal reguleres strengt, og at hensynet til sårbare spillere er viktigst. Da befolkningsundersøkelsen fra Universitetet i Bergen ble lagt fram i mai i fjor, var stadig mer effektive myndighetstiltak hovedforklaringen på en betydelig nedgang i antall problemspillere.

Nedgangen er gledelig, men betyr på ingen måte at jobben er gjort. Pendelen kan svinge like raskt tilbake. Vi vet ennå ikke hvilke utslag høye boligrenter, mat- og strømpriser vil gi for nordmenns forhold til pengespill. Når alt er blitt dyrere, kan terskelen for å få problemer ha blitt lavere. Derfor må vi ligge like tett på utviklingen som før.

Heldigvis gir enerettsmodellen både myndigheter og spilltilbydere mulighet til å iverksette tiltak raskt. Vårt felles oppdrag er hele tiden å forbedre modellen, slik at problemspill holdes lavt.

Norsk Tipping har seks overordnede selskapsmål. Ett av dem lyder «Vi har inkludert bærekraftig verdiskaping inn i vår forretningsdrift». I 2023 har vi startet arbeidet med en dobbel vesentlighetsanalyse og et mer helhetlig klimaregnskap, i tråd med nye rapporteringskrav fra EU.

Samtidig fortsetter vi det mangeårige arbeidet med å bidra aktivt til å nå FNs bærekraftsmål. Alle sponsoravtalene våre er innrettet for å styrke arbeidet med like muligheter, og skal i tillegg løfte fram gode rollemodeller. Målet med disse samarbeidene er å sikre likestilling og motvirke utenforskap i samfunnet.

Internt er en større omorganisering i ferd med å lande. Toppledergruppa er fornyet og spisset mot ei ny tid. Teknologi- og kommunikasjonsmiljøene våre er samlet i større, mer slagkraftige felleskap for å møte kravene til høyere tempo. Vi utvikler og videreutvikler produktene våre på viktige områder som brukervennlighet, ansvarlighet og spillopplevelse. I fjor lanserte vi «Spillelag» for dem som ønsker å dele spillopplevelsen med andre. Dermed har blant annet alle landets tippelag fått en ny og oversiktlig løsning der innsats og premier fordeles direkte til hver enkelt spiller.

I sum kan vi altså se tilbake på 2023 med glede. Overskuddet vårt er bærekraftig, og kommer frivilligheten over hele landet til gode. Reguleringen er mer solid, og pengespillmarkedet framstår sunnere. Uten at vi kan stoppe opp og klappe oss selv på skuldra av den grunn. Jobben med å forebygge spilleproblemer blir aldri ferdig.

I Norge er det bred enighet om at pengespill skal reguleres strengt, og at hensynet til sårbare spillere er viktigst.

OM OSS

Viktige hendelser

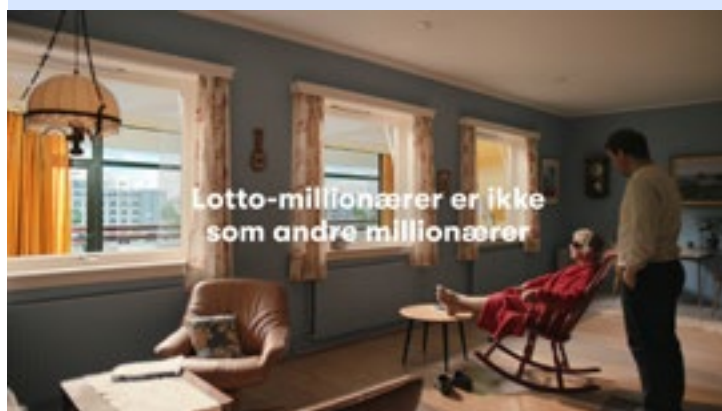
2023 i korte trekk

Illustrasjon: Jon Arne Berg / byHands

Januar

Bestemor-suksess på reklamebørsen

Med solbriller på nesa og beina på bordet, skuer lotto-bestemor ut fra eldreboligen sin til sin gigantiske storskjerm, med motiv fra Costa Blanca! Lotto-filmen «Syden» havnet i toppen av reklamebørsen, og var aller best i kategorien Branding.

Februar

Hev premien kjapt!

Har du hatt flaks med Flax? Fra februar 2023 slipper du å gå i butikken for å hente premien din. En kjapp scanning av loddets strekkode med mobiltelefonen din, sender premien rett inn på spillerkontoen.

Mars

Vikinglotto 30 år

Verdens første flernasjonale lotterispill med ukentlige trekninger startet i mars 1993, med Sverige, Danmark, Finland, Island og Norge som deltakere. Nesten 1 100 nordmenn har vunnet en million kroner eller mer i spillet, og premerekorden er på hele 341 millioner kroner. I dag er ti nasjoner med i Vikinglotto.

Vår egen podkast

Vi har startet ny podkast! Navnet er H.U.B, og bringer stoff om sport og spill i vid forstand. I tillegg til våre egne folk, har vi hatt med oss Emilie Snøls og Stig Andre Berge som medprogramledere gjennom året. Ved denne anledningen (bildet) var Gunnar Halle gjest.

April

Brustad ny styreleder

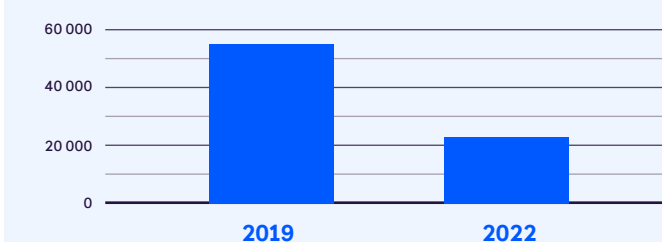
Sylvia Brustad overtok som styreleder for Norsk Tipping. Linda Bernander Silseth ble takket av på generalforsamlingen, etter åtte år som styrets leder.

Mai

Færre med spilleproblemer

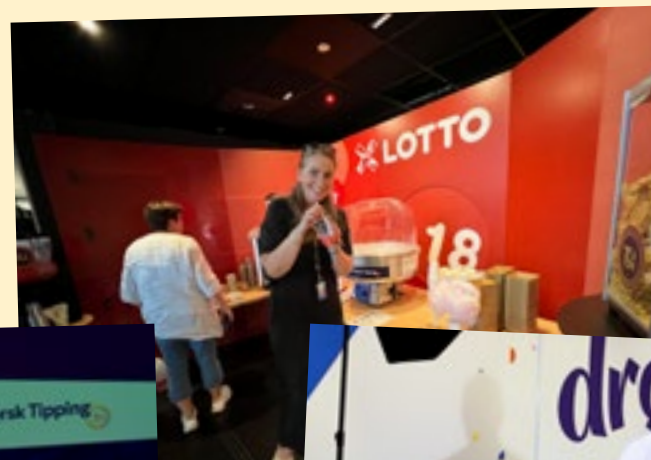
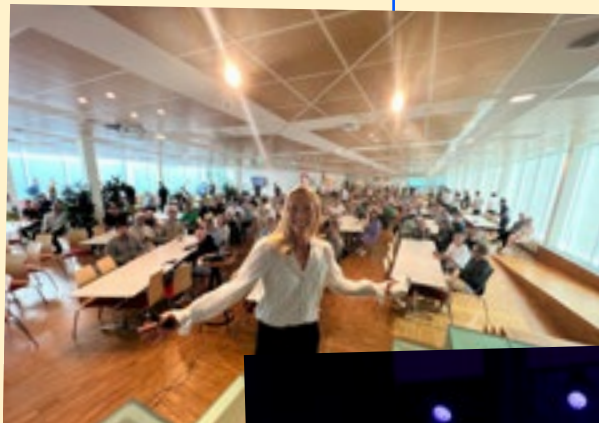
Den nye befolkningsundersøkelsen om pengespillproblemer viste svært gode resultater. Omfanget av spilleproblemer hadde sunket betraktelig siden forrige måling. Det er likevel for mange: Om lag 23 000 nordmenn har spilleproblemer. Det er halvparten så mange som ved undersøkelsen i 2019.

● Vi feiret 75 år!

75 år er gått siden nordmenn for aller første gang kunne gå til kommisjonæren med tippekupongen sin. Mye har skjedd siden lykken var knyttet til utfallet av tolv fotballkamper, men fortsatt er Norsk Tipping ensbetydende med spenning, underholdning og en drøm om å gjøre det store varpet.

Vi feiret jubileet tre dager til ende, og inviterte «alle» i nabolaget på fest! Jubileumsshow, jubileumskonsert, jubileumskonferanse og jubileumsfest ga bursdagsfølelse til mange flere enn oss som jobber her.

Juni

Bedre vern av unge

Unge spillere er mer sårbare for å utvikle problemer med spill enn eldre. Selv om vi allerede har en effektiv 18-årsgrense, bør vi beskytte de unge spillerne enda bedre. Derfor satte vi ned maksimal tapsgrense for spillere under 20 år til 2 000 kroner per måned.

Spill trygt sammen

I juni lanserte vi en helt ny løsning for å spille sammen med venner. Tippelag og spillelag har lange tradisjoner, og nå har vi fått en løsning som ivaretar deltakernes trygghet bedre. Alt spill skal registreres på den enkelte deltaker, også når man spleiser på et spill. Den nye løsningen sørger for det. [Les om dette her.](#)

September

Takk for innsatsen

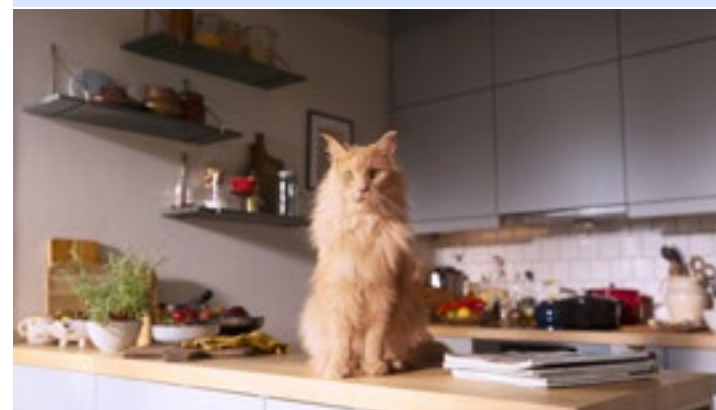
Thor Gjermund Eriksen overlot roret til Tonje Sagstuen, som konstitueres som administrerende direktør. Eriksen sluttet i selskapet for å overta sjefsstolen i BaneNOR.

September

Pels med personlighet

Katter er dyr med personlighet, og Risotto er ikke noe unntak! Han er Lottos nye kjæledegge, og han dukket opp for første gang i september. Tenk om matmor og matfar kunne høre hva denne svært egenrådige, og aldri så lite bedagelige, pels-sjarmøren tenker! [Les om innspillingen her.](#)

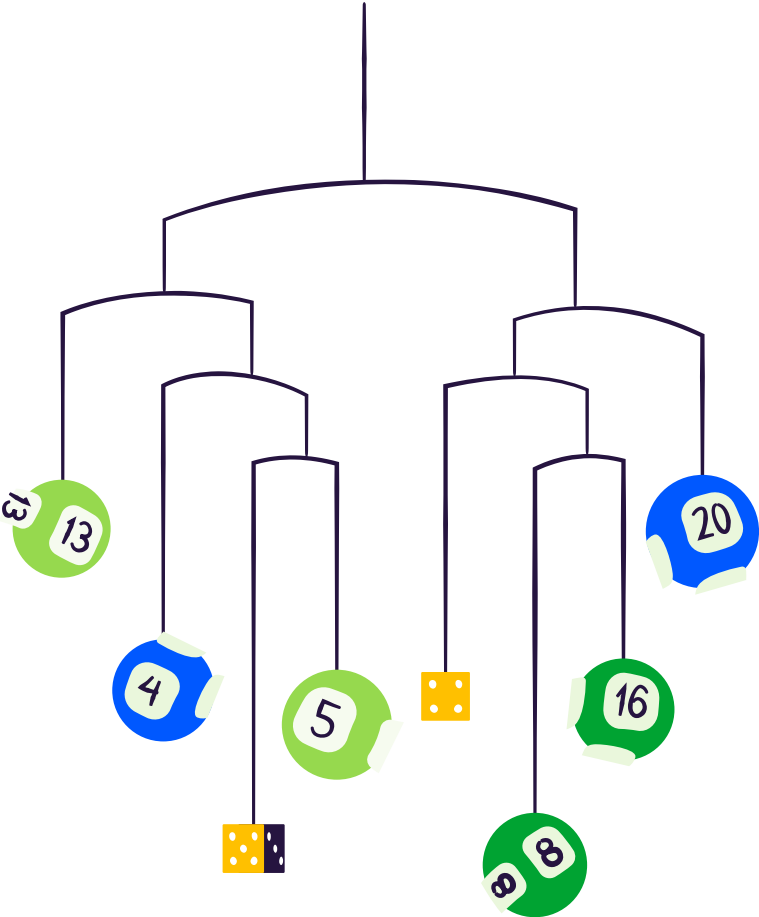

November

Ny sjef

Etter en grundig rekrutteringsprosess, ansatte styret Tonje Sagstuen som selskapets toppsjef på permanent basis. Tonje har vært en del av ledergruppa siden 2014, og overtok sjefsstolen fra 27. november.

OM OSS

Våre spill

Illustrasjon: Jon Arne Berg / byHands

Lotterispill

Eurojackpot	
Extra	
Joker	
Keno	
Lotto	
Nabolaget	
Vikinglotto	

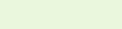
Sportsspill

Fantasy	
Oddsen	
Tipping	

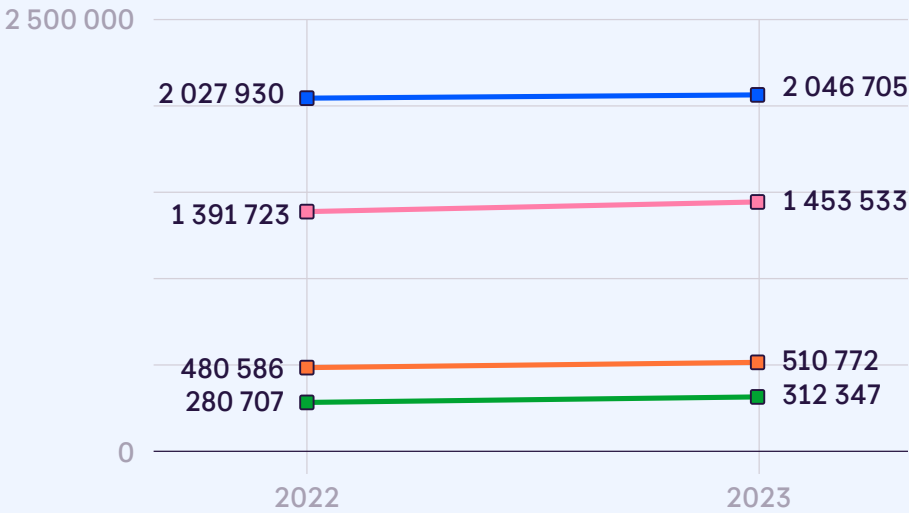
Øyeblikksspill

eFlax / Flax	
Momento	
Yezz!	

Kasinospill

Belago	
Kong Kasino	
Bingoria	
Multix	

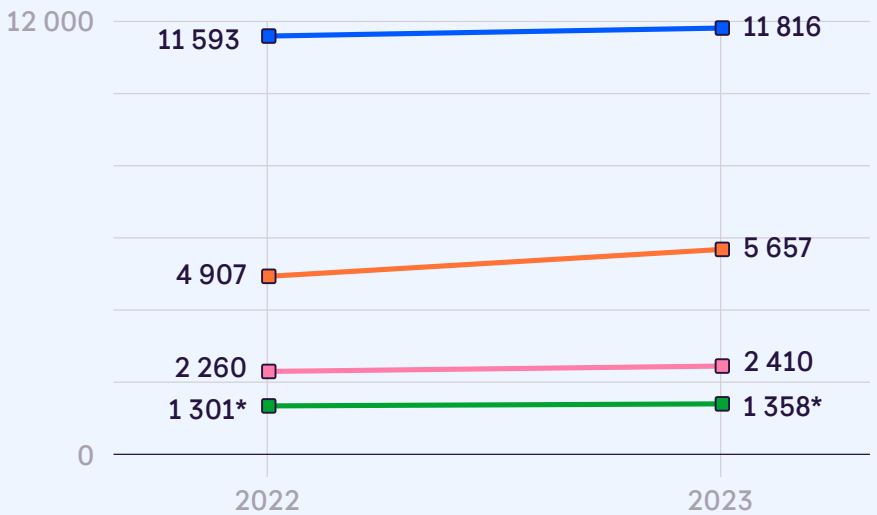
Antall aktive spillere per kategori

Omsetning per kategori

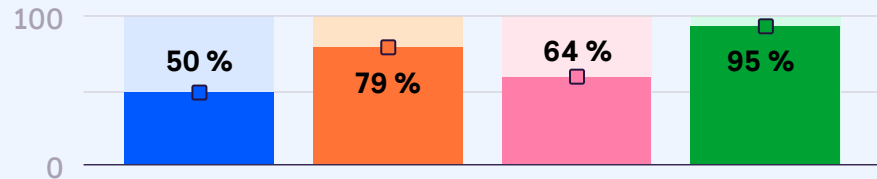
I millioner kroner

*Kasinospill i netto omsetning

Premieandel 2023*

*Bokført premieandel per kategori

OM OSS

Ledelsen

Bli kjent med lederne våre.

Illustrasjon: Jon Arne Berg / byHands

Tonje Sagstuen

Administrerende direktør

Tonje Sagstuen (f. 1971) tiltrådte stillingen som administrerende direktør 27. november 2023. Hun kommer fra stillingen som direktør for Ansvarlighet, samfunn og kommunikasjon i Norsk Tipping.

Merete H. Jørstad

Organisasjon og juridisk

Merete H Jørstad (f. 1978) tiltrådte stillingen som direktør for Organisasjon og juridisk 1. juni 2023. Hun har ansvar for HR, organisasjonsutvikling, juridisk og sikkerhet.

Sverre Berg Lutnæs

Konstituert direktør for Ansvarlighet og samfunn

Sverre Berg Lutnæs (f. 1981) tiltrådte stillingen som konstituert direktør for Ansvarlighet og samfunn 1. september 2023. Han har ansvar for selskapets arbeid med ansvarlig spillvirksomhet, myndighetskontakt og strategi.

Linda Eng Strand

Konstituert direktør for Kommunikasjon og sponsorater

Linda Eng Strand (f.1974) tiltrådte stillingen som konstituert direktør for Kommunikasjon og sponsorater 1. september 2023. Hun har ansvar for selskapets totale synlighet og kommunikasjon, inkl. sponsorater og pressehåndtering.

Roger Soleim

Kundemøte

Roger Soleim (f. 1973) tiltrådte stillingen som konstituert direktør for Kundemøte 1. juli 2023, og tiltrådte stillingen permanent fra 1. februar 2024. Han har ansvar for våre kunder, spillgjennomføring og trekninger, distribusjon, analyse og produkt.

Stein Willy Andreassen

Økonomi og virksomhetsstyring

Stein Willy Andreassen (f. 1967) tiltrådte stillingen som direktør for Økonomi og virksomhetsstyring 1. oktober 2015. Han har ansvar for langsiktig økonomisk og finansiell styring, planprosesser, innkjøp, eienomsdrift og compliance.

Helge Løken

Teknologi

Helge Løken (f. 1985) tiltrådte stillingen som direktør for Teknologi 14. november 2023. Han har ansvaret for IT-utvikling og -drift, forretningsutvikling og brukeropplevelse.

OM OSS

Medarbeiderne våre

Utvikling av riktig kompetanse og en fleksibel og mest mulig effektiv organisasjon, er vår ambisjon for Norsk Tippings organisasjon.

Illustrasjon: Jon Arne Berg / byHands

Vi bygger et drømmelag med sterk endringskraft

Setningen som er uthevet til venstre beskriver ett av tre hovedmål fra strategien vår, og peker på en tydelig ambisjon for Norsk Tipping.

Utvikling av riktig kompetanse og en fleksibel og mest mulig effektiv organisasjon, er vår ambisjon for Norsk Tippings organisasjon. Derfor er ikke endring og omstilling et prosjekt, det er en del av virksomhetens løpende arbeid for å løse oppgavene best mulig. Også i 2023 gjorde vi til dels store endringer i måten vi organiserer oss på, hvordan vi jobber sammen, hvordan vi styrker satsingsområdene og hvordan vi sørger for nødvendig påfyll av kompetanse. Prosessene fortsetter utover i 2024.

Omstilling

Gjennom hele året var omstilling på programmet på mange områder i selskapet. Prosessene engasjerer mange, og tillitsvalgte og de berørte ansatte holdes jevnlig informert. Her er noen av de mest synlige endringene:

- Kommunikasjonsmiljøene samles i én avdeling.
- Flere IT-miljøer er samlet til en felles teknologiavdeling med ansvaret for både utvikling og drift.
- Overgang til skyløsninger betyr endring i hvordan vi arbeider i Teknologiavdelingen
- Kantinetjenestene er besluttet satt ut eksternt.
- Organisasjonen for fysisk salg skal tilpasses endringer i markedet.
- Flere små og store organisatoriske endringer er i gang.

Selskapet er i kontinuerlig endring, og disse prosessene vil fortsette fremover.

Læring og kompetanseutvikling

Digital markedsføring har vært et prioritert område for kompetanseutvikling. I løpet av våren gjennomførte byrået Dentsu fire moduler med rundt 100 deltakere på hver. Programmet ble veldig godt mottatt, og bidro til felles grunnlag for alle som jobber direkte eller indirekte med vår markedsoperasjon.

Temaet kompetanseutvikling har fått enda større plass i metodikken for medarbeidersamtaler, og vi mener at kontinuerlig kompetanseutvikling i tråd med selskapets behov må prioriteres.

For å bygge felles plattform som fremmer endringskraft, slik strategien vår sier, fikk lederne i selskapet faglig påfyll om dette temaet. Professor Helene Loe Colman fra BI bidro underveis.

Rekruttering

Vi opplever i det store og hele god søkning av kompetente kandidater når vi har stillinger ledig. I 2023 rekrutterte vi 37 nye, faste medarbeidere, hvorav 12 kvinner og 25 menn. De er fordelt på 20 i Teknologiavdelingen, 12 i Kundemøte, fire i Økonomi og virksomhetsstyring og én i Ansvarlighet, samfunn og kommunikasjon. Elleve medarbeidere fikk nye stillinger internt.

Fast ansettelse er hovedregelen i Norsk Tipping. Midlertidig ansatte er i hovedsak vikariater, annet midlertidig arbeid, traineer og lærlinger.

Lærlinger, traineer, praksisplasser og arbeidspraksis

Vi tilbyr flere ulike ordninger for traineer, vi har praksisplasser for studenter og samarbeider med NAV om å gi arbeidspraksis. I tillegg er vi godkjent lærebedrift for IKT, innholdsproduksjon og kokk. Til sammen 17 personer har vært innom en av disse ordningene i løpet av 2023:

- Fem lærlinger
- Fire traineer gjennom Trainee Innlandet
- Én trainee gjennom Norsk Tipping
- Én praktikant gjennom Idrettens karrieresenter
- Fem studenter og elever i praksis
- Én person på arbeidstrening gjennom NAV

Styrende dokumenter og arbeidsmiljø

Forholdet mellom selskapet og medarbeiderne i Norsk Tipping reguleres på flere nivåer: Likestillings- og diskrimineringsloven og arbeidsmiljøloven ligger i bunnen. De lokale tariffavtalene er førende; det samme er selskapets HR-policy og retningslinjer for HMS, etikk og antikorrupsjon, lønn og belønning.

Det er registrert åtte uhell i tjenesten som rutinemessig er meldt som yrkesskade til NAV i 2023. Sju av åtte tilfeller var knyttet til mageproblemer. Mattilsynet førte tilsyn i kantina, og konkluderte med at smitten ikke kom derfra.

Sykefraværet var på 3,63 prosent, 0,31 prosentpoeng lavere enn i 2022. Vi har et overordnet mål om å holde sykefraværet under fire prosent.

Det er ikke gjennomført ny medarbeiderundersøkelse i 2023. Forrige undersøkelse ble gjennomført høsten 2022, og personallederne i samarbeid med medarbeiderne har jobbet med oppfølging og tiltak etter denne undersøkelsen gjennom 2023.

HMS

Det er avdelingsdirektøren for Organisasjon og juridisk som er ansvarlig for organiseringen av HMS-arbeidet. Vi har egen handlingsplan for HMS, som behandles i Arbeidsmiljøutvalget. HMS-arbeidet er ellers et linjeansvar.

Tidlig i 2023 innførte vi et nytt system for å registrere HMS-avvik. 45 innmeldte saker ble håndtert og behandlet i løpet av året.

Like muligheter

Arbeidet med å fremme likestilling og hindre diskriminering er sentralt for at selskapet skal lykkes med sin målsetting om å være en attraktiv arbeidsplass i et krevende og forventningsfullt marked.

Det er en ambisjon at alle ansatte i Norsk Tipping skal ha like muligheter, og vi jobber for bedre kjønnsbalanse i selskapet. 160 (37,4 prosent) av de ansatte er kvinner, 268 (62,6 prosent) er menn. Målet er å ha minst 40 prosent av begge kjønn.

Det er fortsatt en utfordring å bedre kjønnsbalansen innenfor enkelte fagmiljøer hvor det er store skjevheter. Årsaken til dette er sammensatt, og vi erfarer at det generelt er vanskelig å rekruttere kvinner til IT-området.

Ved årsskiftet var det en kvinneandel på 32,7 prosent blant de tre øverste ledernivåene, en nedgang på 1,8 prosentpoeng siste år.

Arbeidet med likestilling og mangfold styres gjennom vårt kvalitetssystem og vedtatte policyer. Målsettingen i HR-policyen er «Vi har utviklet en av Norges mest attraktive arbeidsplasser». Her uttrykkes også at «Norsk Tipping ønsker et bredt og mangfoldig spekter av ledere og medarbeidere», og at «selskapet søker å oppnå et mangfold i team og ledelse på alle nivåer både med hensyn til kjønn, erfaring, alder og faglig og kulturell bakgrunn».

Gjennom arbeidet med aktivitets- og redegjørelsesplikten er det ikke kartlagt vesentlige utfordringer med diskriminering, eller hindre for likestilling. Vi ser likevel forbedringsområder og behov for tiltak, og vi er i gang med prosesser som skal gi ytterligere forbedring.

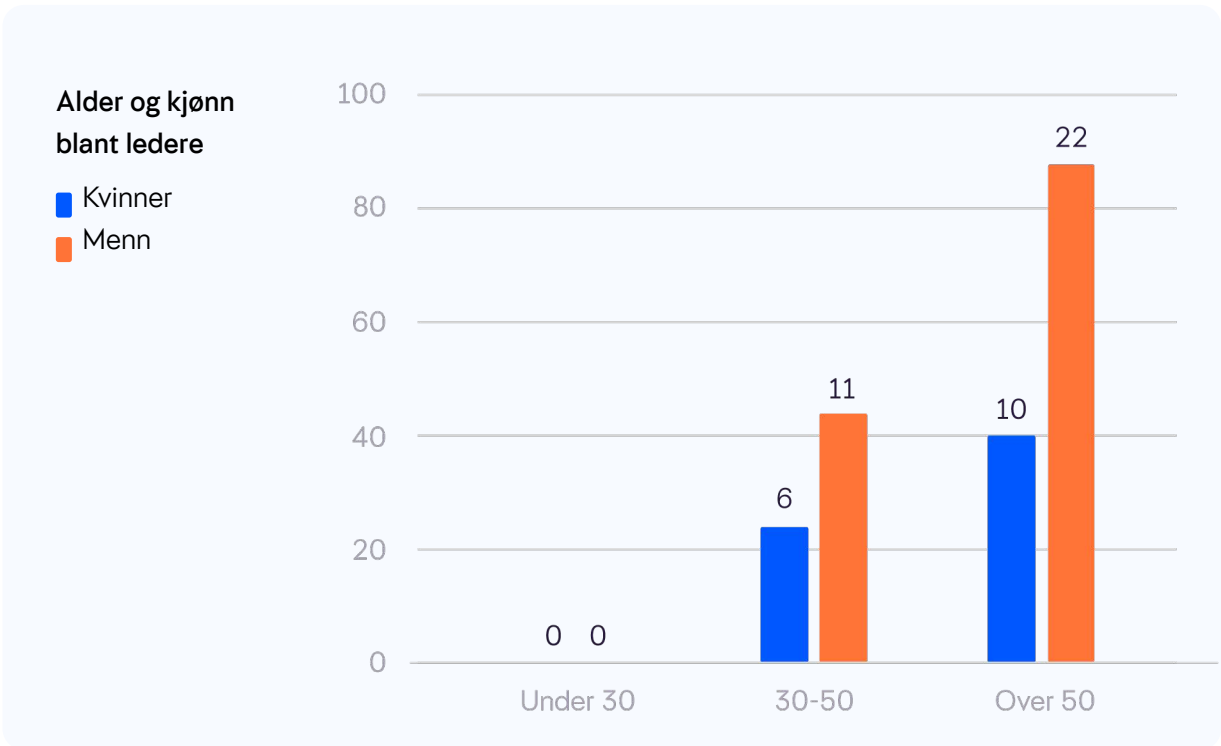
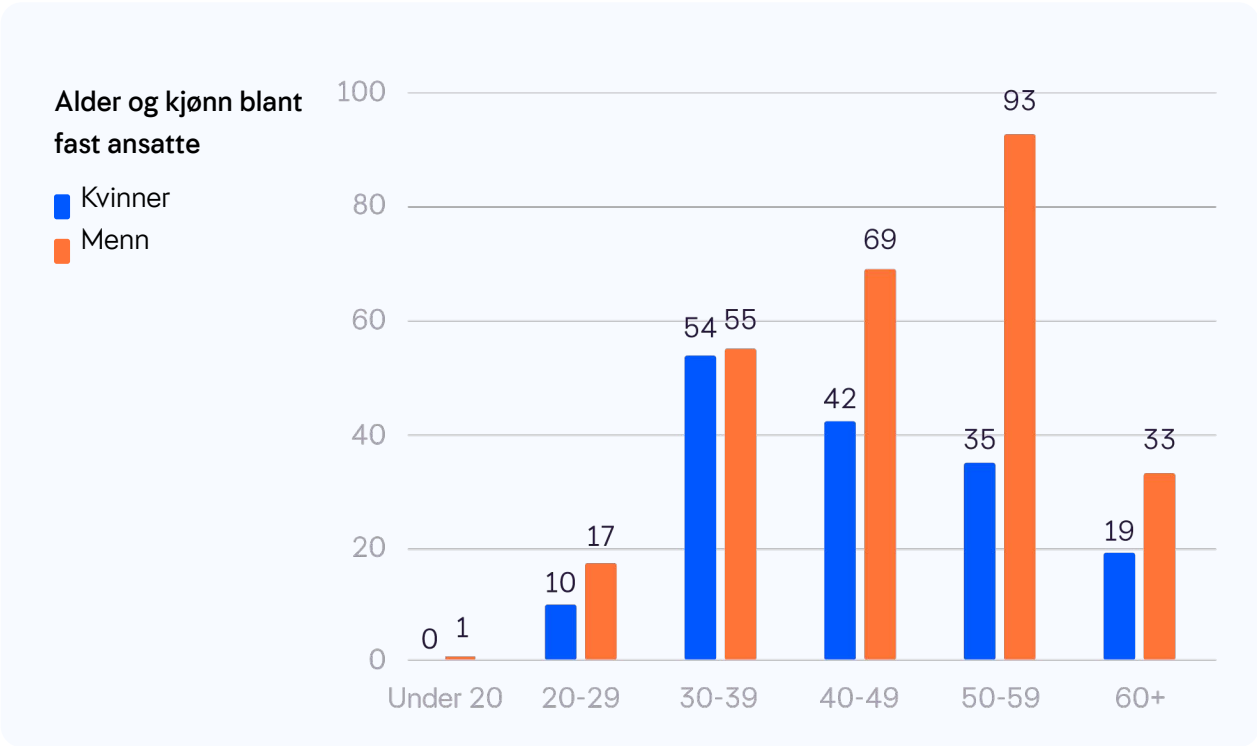
Lønnskartleggingen i 2021 bidro til økt oppmerksomhet om lønnsforskjeller mellom kjønn, og ga oss innsikt som er nyttig i arbeidet med lønnsvurderinger og lønnsforhandlinger.

Lønnsforskjellen mellom kjønnene uttrykkes i et prosenttall som angir kvinners andel av menns lønn. For 2023 var tallet 92 prosent, en liten nedgang fra året før.

Les mer om både kjønnslikestilling og hvordan selskapet arbeider med å fremme likestilling og hindre diskriminering i [likestillingsredegjørelsen](#)
→

Kjønnsbalanse (alle ansatte per 31.12.)		Herav midlertidige ansatte (per 31.12.)		Foreldrepermisjon (gjennomsnitt antall uker)		Faktisk deltid		Ufrivillig deltid*		Nyttilsetninger i 2023 (både faste og midlertidige ansatte)	
Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
160	268	7	7	17	13	0	0	0	0	16	28
37,4 %	62,6 %	50,0 %	50,0 %	(fordelt på 12 kvinner)	(fordelt på 11 menn)						

*Det er 13 ansatte som har delvis permisjon fra sin fulltidsstilling av helsemessige årsaker eller eget ønske om redusert arbeidstid

Fagforeninger

Det er fire fagforeninger i Norsk Tipping, der Akademikerforbundet er størst, foran NTL, NITO og Tekna. Til sammen er 312 av de ansatte organisert i en fagforening.

Verdiplattformen

«Ett lag - én DRAUM» skal kjennetegne vår interne organisasjon. DRAUM utgjør verdiene dyktig, raus, ambisiøs, uredde og magiske, som skal prege arbeidsmiljøet og kulturen vår.

Norsk Tippings ledere utøver verdibasert ledelse, og de fire lederprinsippene skal tydeliggjøre forventninger til hver enkelt leder i selskapet. Etterlevelse av lederprinsippene måles gjennom jevnlig pulsmålinger, og følges også opp gjennom definerte målekort for selskapet.

Våre verdier

Dyktige

Vi utvikler ny kompetanse hele tiden

Rause

Vi vil hverandre vel og spiller hverandre gode

Ambisiøse

Vi er engasjerte og strekker oss mot spennende mål

Uredde

Vi prøver nye ting, og våger og feile

Magiske

Vi byr på «det lille ekstra»

DRAUM

Våre lederprinsipper

Vi setter retning og mål

Vi inspirerer og utvikler

Vi presterer gjennom samarbeid

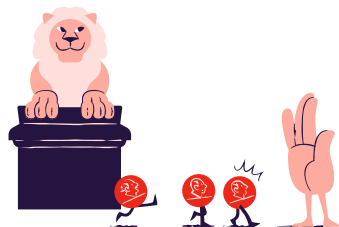
Vi evaluerer, lærer og forbedrer

Våre omgivelser

Vi er et særlovselskap med et spennende og givende oppdrag.

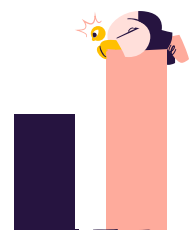
I dette kapittelet kan du lese mer om:

Regulering og marked

Den nye pengespilloven trådte i kraft i et spennende år for det norske spillmarkedet.

s. 24

Status problemspill i Norge

Vi bruker både egne og eksterne kilder for å følge utviklingen så tett som mulig.

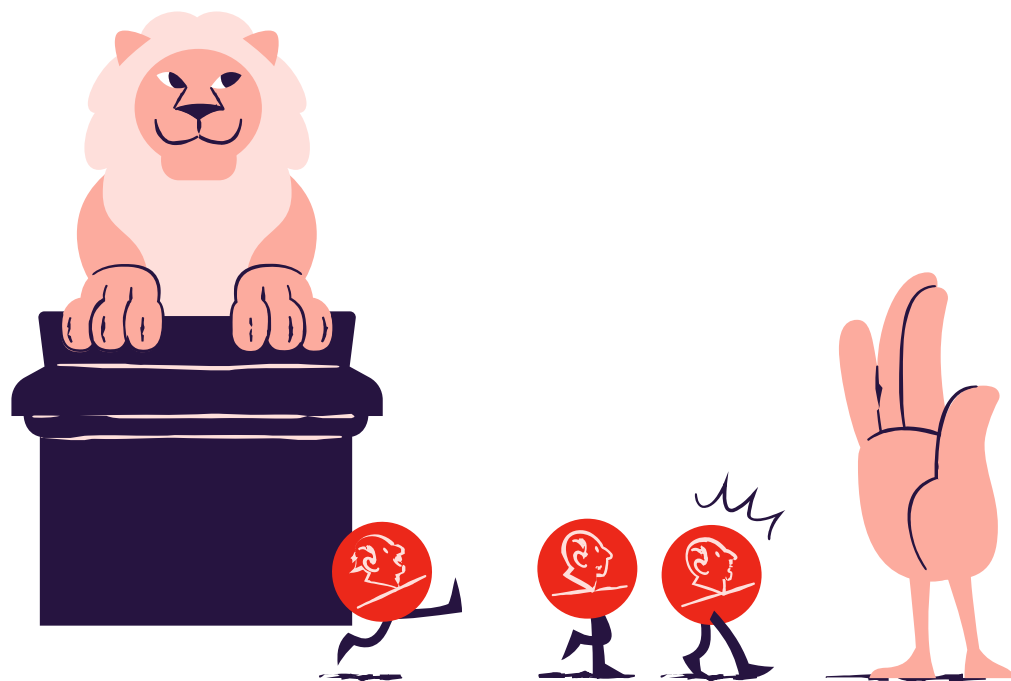
s. 28

Våre interesser

Vi fører en åpen dialog med våre interesser. Det er avgjørende for at selskapet skal kunne lykkes med samfunnsoppdraget

s. 33

VÅRE OMGIVELSER

Regulering og marked

Den nye pengespilloven trådte i kraft i et spennende år for det norske spillmarkedet.

Illustrasjon: Jon Arne Berg / byHands

Ny pengespillovgivning

Den 1. januar 2023 trådte den nye pengespilloven og pengespillforskriften i kraft. De erstattet den tidligere lotteriloven, pengespilloven og totalisatorloven og en rekke tilhørende forskrifter. Den felles loven er en oppfølging av pengespilmeldingen *Alt å vinne — Ein ansvarleg og aktiv pengespelpolitikk (Meld. St. 12 (2016-2017))* fra 2017.

I formålsparagrafen til den nye pengespilloven er det en tydelig rangordning, der hovedformålet er å forebygge spilleproblemer og andre negative konsekvenser av pengespill. Ansvar for pengespillpolitikken er fra 1. januar 2023 samlet i Kultur- og likestillingsdepartementet. Lotteritilsynets rolle er tydeliggjort og styrket, og tilsynet har fått nye virkemidler for å håndheve pengespillreguleringen.

I pengespilloven er det gitt felles regler for alle regulerte tilbydere, og det er gitt særskilte regler for tilbudet og operasjonen til enerettstilbydere. Norsk Tippings rolle som enerettstilbyder er regulert i loven. Det skal også være en enerettstilbyder på hestespill. Stiftelsen Norsk Rikstoto fikk med virkning fra 1. januar 2023, en ti-årig tillatelse til å tilby spill på hest.

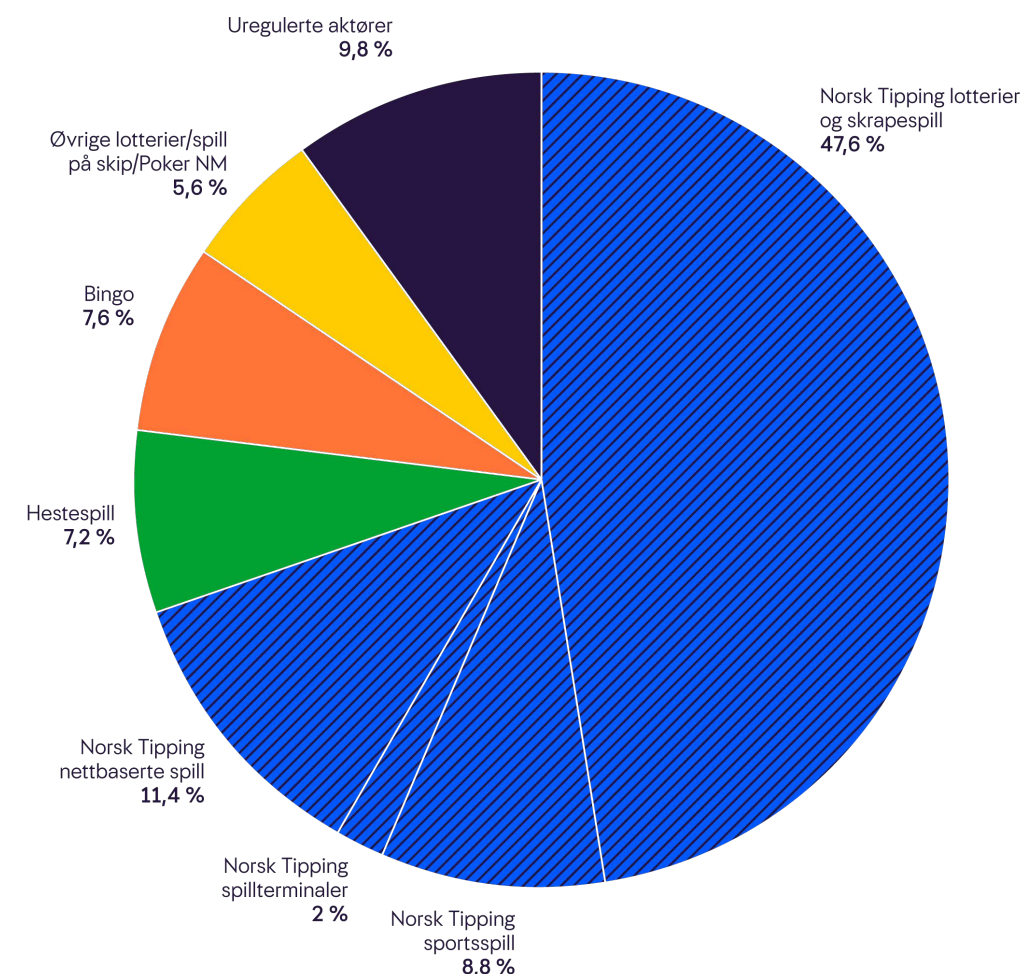
Pengespillmarkedet 2023

Foreløpige tall fra Lotteritilsynet estimerer det regulerte pengespillmarkedet til 12 milliarder kroner, etter at premier er utbetalt. Dette er en liten økning fra 2022.

Norsk Tippings netto omsetning endte på 9,3 milliarder, om lag 300 millioner mer enn i 2022. Markedsandelen anslås til 69,8 prosent, en økning fra 67,5 prosent året før.

Aktører i markedet

- Norsk Tipping
- Hestespill
- Bingo
- Øvrige lotterier/ spill på skip/ Poker-NM
- Uregulerte aktører

For de andre aktørene i det regulerte markedet ser vi en liten reduksjon i omsetningen for Norsk Rikstotos hestespill, mens både bingomarkedet og de øvrige lotterispillene, som blant annet inkluderer Postkodelotteriet og Pantelotteriet, har en liten omsetningsvekst.

Norsk Tippings estimerer for det uregulerte markedet viser en ytterligere nedgang i 2023, og beregnes til 1,3 milliarder. Dette gir en markedsandel på 9,8 prosent. Vi må tilbake til 2013 for å finne en lavere uregulert markedsandel i Norge. Lotteritilsynets foreløpige estimat for det uregulerte markedet i 2023 er 1,6 milliarder.

Vekst for lotterispillene

Lotterispillene er de desidert mest populære pengespillene i Norge. Med en vekst på cirka 100 millioner fra 2022, styrker lotteri- og skrapespillene sin posisjon ytterligere. I 2023 kom 53 prosent av alt pengespill på lotteri og skrapespill, en øking fra 52 prosent i 2022 og 51 prosent i 2021.

Det er positivt at spill med lav risiko for problemspill utgjør en større del av det norske pengespillmarkedet.

Mindre kasinospill i samfunnet

Fordi kasinospill har en svært høy risikoprofil er Norsk Tippings målsetning at færrest mulig nordmenn spiller kasinospill. Det er derfor gledelig at stadig mer effektive myndighetstiltak har bidratt til å redusere den ulovlige pengespillaktiviteten de senere årene. Majoriteten av denne omsetningen kommer fra nettopp nettkasino.

Fra 2022 til 2023 estimerer Norsk Tipping at det uregulerte markedet er redusert med 300 millioner kroner. I samme periode har Norsk Tippings omsetning for kasino- og sportspill økt med om lag 170 millioner. Det indikerer at man både har lyktes med å kanalisere spilleaktivitet tilbake til det regulerte markedet og dempet omsetningen for høyrisikospill i samfunnet.

Styrket håndhevelse og DNS-blokkering

Som en oppfølging av pengespillmeldingen fra 2017, er det gjennomført en rekke tiltak for å styrke myndighetshåndhevelsen av pengespillreguleringen. For utenlandske pengespillselskaper har det blitt vanskeligere å markedsføre seg i Norge, og det har

blitt mer utfordrende å overføre penger til og fra norske kunder. Lotteritilsynet har varslet og vedtatt pålegg om stans mot flere utenlandske spillselskaper, og i 2023 varslet flere slike selskap at de ville trekke seg ut av det norske markedet.

I 2023 fortsatte regjeringen arbeidet med å innføre DNS-blokkering, som vil gi Lotteritilsynet hjemmel til å pålegge internetttilbydere å blokkere tilgangen til utenlandske spillselskap som retter seg mot det norske markedet. Forslaget var på høring i 2021, og våren 2023 gjennomførte Kultur- og likestillingsdepartementet en tilleggshøring som tar for seg forslaget betydning for person- og kommunikasjonsvernet. I oktober 2023 varslet regjeringen at den gikk inn for DNS-blokkering, og sendte en lovproposisjon til Stortinget.

Mindre pengespillreklame i Norge

Myndighetstiltakene har også hatt svært positiv effekt for reklamemarkedet på TV. 2023 var det første året helt uten sport- og kasinoreklamer på norske TV-skjermer. I «toppåret» 2017, kjøpte uregulerte aktører cirka 600 000 TV-reklamer for sine nettkasinoer, i snitt 1 600 reklamer per døgn. Norsk Tipping markedsfører ikke kasinospill, men hadde det samme året 12 500 sportspillreklamer på TV. Det utgjorde 2 prosent av alle sport- og kasinoreklamene på TV i 2017. I 2023 var det ingen slike reklamer på TV.

Europa strammer inn

Det er ikke bare i Norge at myndighetene jobber med å begrense pengespillreklame for nettkasinoer og sportspill. Nederland,

England, Belgia, Italia og Spania er alle eksempler på land som de senere årene har innført begrensninger for markedsføring av høyrisikospill.

For å begrense skadevirkningen av disse spillene, har enkelte land innført strengere reguleringer for blant annet innsatser og trekningshastigheter for nettkasinospillene.

I Danmark har man over flere år jobbet systematisk med DNS-blokkering av uregulerte spillsider og rapporterer at det nå er blokkert mer enn 350 slike nettsider.

I Sverige jobber man med innføring av betalingsformidlingsforbud og å forby salg av pengespill på kreditt, tiltak vi er godt kjent med i Norge.

Andre regulatoriske endringer

I 2023 ble angrerettloven endret etter en høring og behandling i Stortinget, slik at pengespill eksplisitt ble unntatt fra angrerettlovens virkeområde. Begrunnelsen for endringen er at pengespillovgivningen og enerettstilbydernes ansvarlighetstiltak er mer egnet til å sikre forbrukervern enn reglene i angrerettloven.

Etter en forskriftsendring i 2023, skal Norsk Tipping fra 2024 overføre de frivillige organisasjonenes andel av overskuddet fra Belago direkte til organisasjonene. Tidligere har dette gått via medhjelperen til den aktuelle bingoallen.

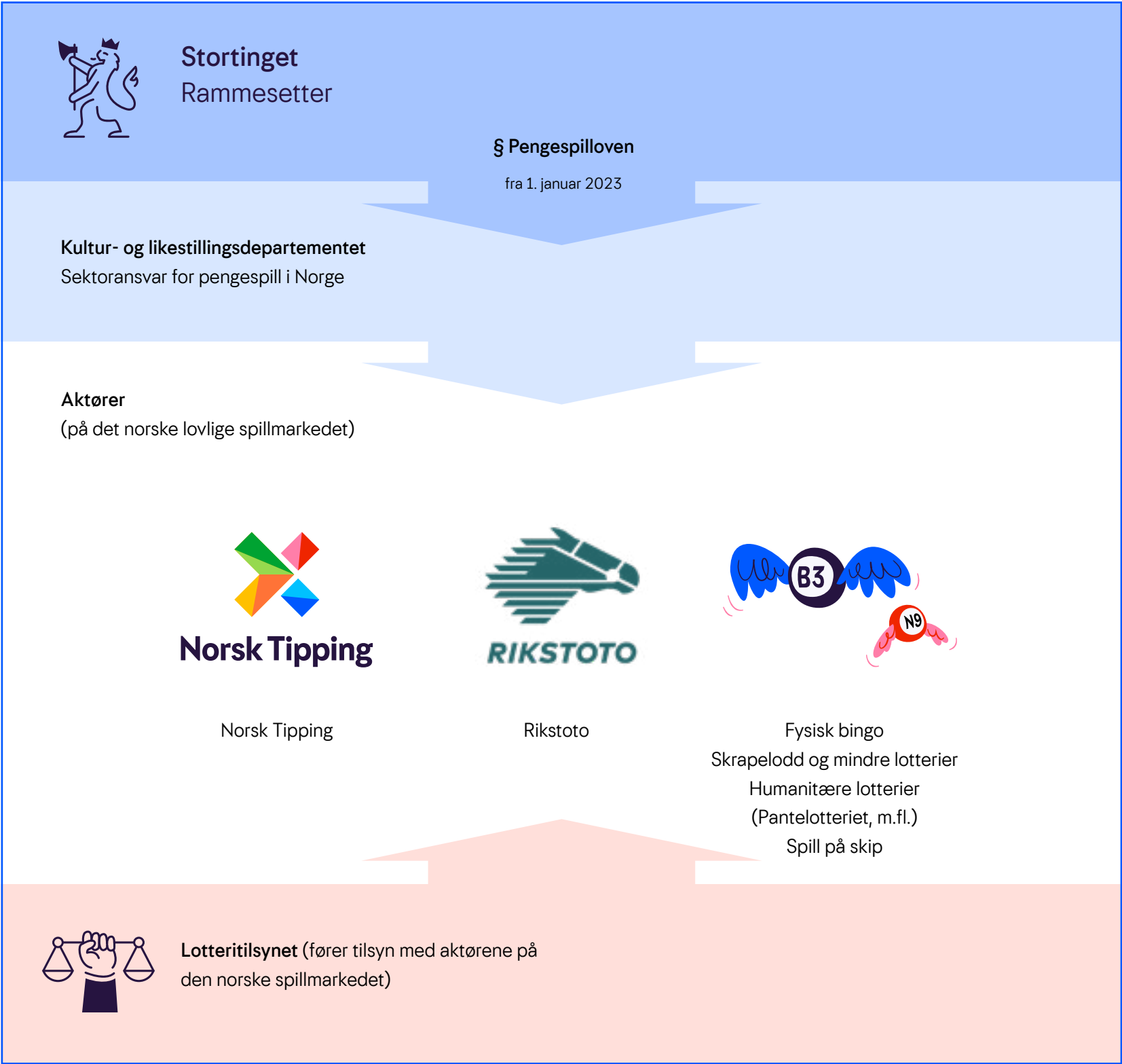
Den norske pengespillmodellen

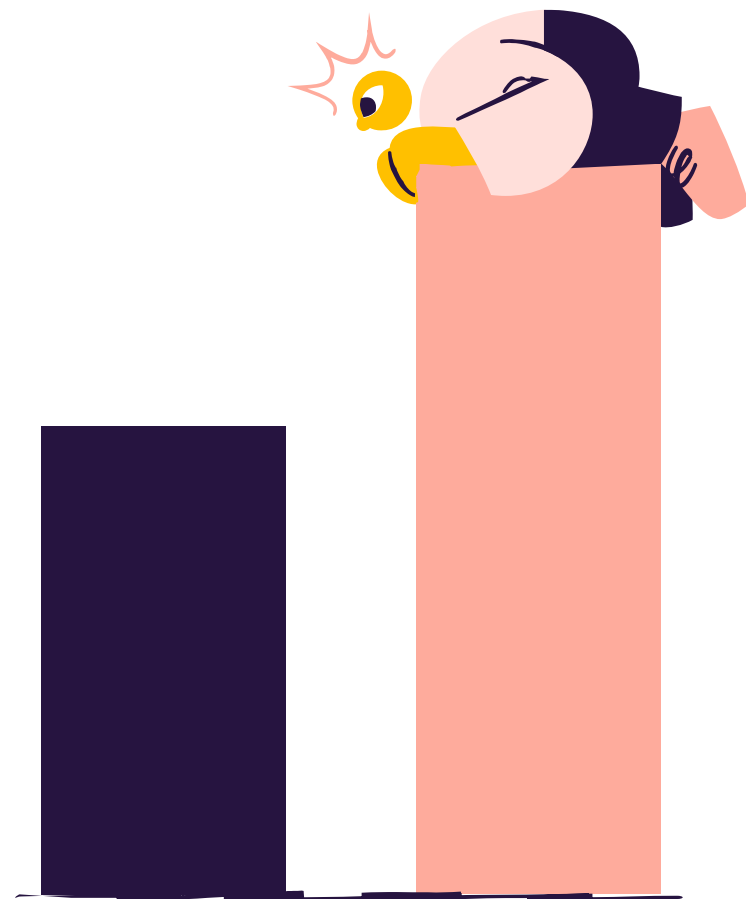
Pengespill i Norge er regulert gjennom lov om pengespill, eller pengespilloven, som trådte i kraft 1. januar 2023.

Det overordnede målet med reguleringen av pengespillmarkedet er å sikre at lotterier og pengespill tilbys i trygge og ansvarlige former, for å begrense uheldig spilleadferd.

De største pengespillene i Norge tilbys i dag innenfor den såkalte enerettsmodellen. Norsk Tipping har enerett til å tilby pengespill, mens Norsk Rikstoto har enerett til å tilby totalisatorspill. I tillegg kan det gis tillatelse til fysisk bingo, lotterier, skrapelodd og humanitære lotterier.

Norsk Tipping er den største aktøren i markedet, med en markedsandel på 69,8 prosent.

VÅRE OMGIVELSER

Status problemspill i Norge

Vi bruker både egne og eksterne kilder for å følge utviklingen så tett som mulig.

Illustrasjon: Jon Arne Berg / byHands

Den norske spillreguleringen har som formål å forebygge pengespillproblemer i befolkningen. Norsk Tipping bruker i hovedsak fem ulike kilder for å følge med på utviklingen.

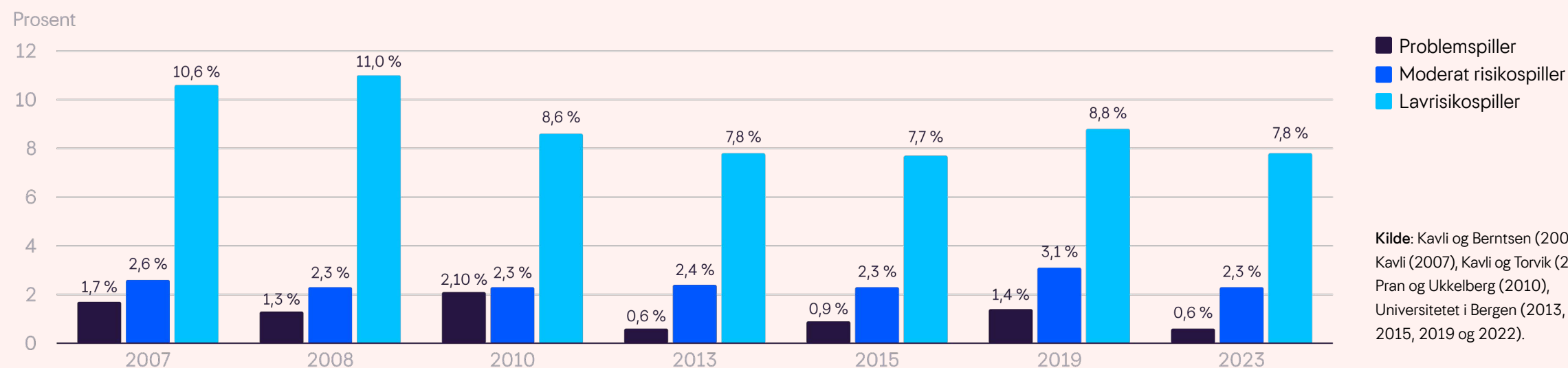
1

Befolkningsundersøkelsen «Omfang av penge- og dataspillproblemer i Norge»

Etter at Lotteritilsynet overtok ansvaret for denne undersøkelsen fra Norsk Tipping i 2014, regnes dette som myndighetenes offisielle måling av spilleproblemer i Norge. Undersøkelsen gjennomføres av Nasjonalt kompetansesenter for spillforskning ved Universitetet i Bergen (UiB) hvert tredje eller fjerde år. Lotteritilsynet er oppdragsgiver. Norsk Tipping mener at dette er den mest omfattende undersøkelsen som gir den beste kartleggingen av omfanget av spilleproblemer i Norge.

Den nyeste undersøkelsen ble gjort mot slutten av 2022, og publisert i mai 2023. Resultatene viste en markant nedgang i antall problemspillere, fra 1,4 prosent (55 000 personer) i 2019 til 0,6 prosent (22 000) i 2022.

Andel moderate risikospillere hadde også sunket, fra 3,1 prosent til 2,3 prosent.

2

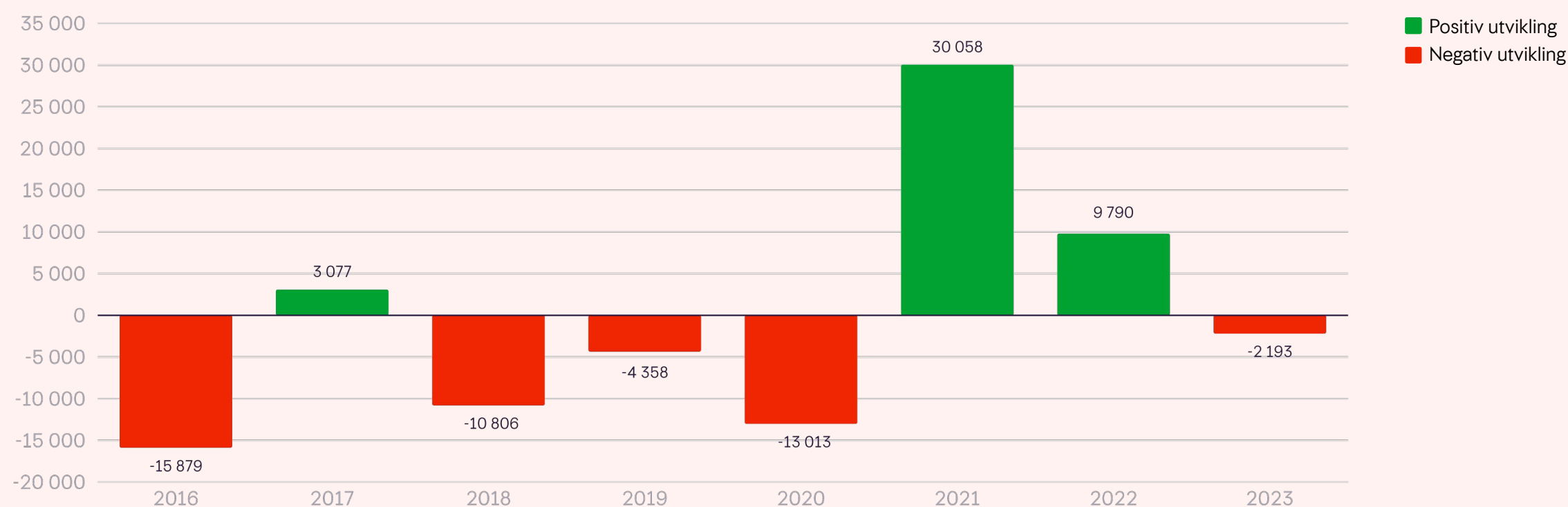
Norsk Tippings Playscan-indeks

Playscan er et analyseverktøy som vurderer om kundene har høy (rød), middels (gul) eller lav (grønn) risiko for å få problemer med pengespill.

Verktøyet registrerer endringer i spilleatferd, og vurderer om kunden beveger seg i retning et høyere eller lavere risikomønster. Summen av alle endringer hos alle kunder kalles Playscan-indeksen, og forteller om kundene samlet sett beveger seg negativ eller positiv retning.

Indeksen starter på null hvert år, og sammenlignes direkte med foregående år. Tallene i tabellen viser antall spillere som er i flertall i positiv eller negativ retning.

Grafen under viser at Playscan-indeksen var positiv i 2021 (30 058) og 2022 (9 790). I 2023 var den negativ (-2 139). Det er ikke en ønsket utvikling. Men, antallet er lavt, og de tre siste årene viser i sum en god utvikling. Den negative utviklingen skyldes hovedsakelig kanalisering av spillere fra utenlandske spillselskap som har en mer risikofylt spilleatferd.

3

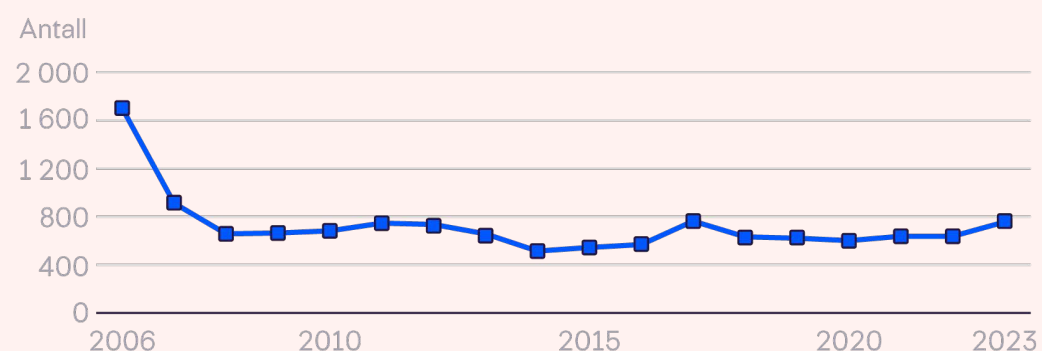
Hjelpelinjen for spilleavhengige

Lotteritilsynet publiserer statistikk fra Hjelpelinjen hvert år. I 2023 loggførte Hjelpelinjen i alt 756 henvendelser, en økning fra 735 i 2022.

Antall førstegangssamtaler om pengespill økte fra 486 til 506.

Hovedproblemspillet (eller det eneste)	Antall	Prosent
Kasinospill (nett)	276	55 %
Odds	79	16 %
Poker	22	4 %
Bingo	5	1 %
Databingo	16	3 %
NT Belago	2	0,4 %
Hestespill	8	2 %
NT terminal (Multix)	8	2 %
"Lotto / Viking Lotto/EuroJackpot/ Extra /Joker/Keno/Nabolaget"	4	0,8 %
Tipping	5	1 %
Skrapespill	0	0 %
Andre pengespill	3	0,6 %
Pengespill, men ikke spesifisert	74	15 %
Dataspill (spill som ikke er pengespill)	4	0,8 %
Totalt	506	100 %

— Antall henvendelser, Hjelpelinjen

4

Samtalestatistikk Spillavhengighet Norge

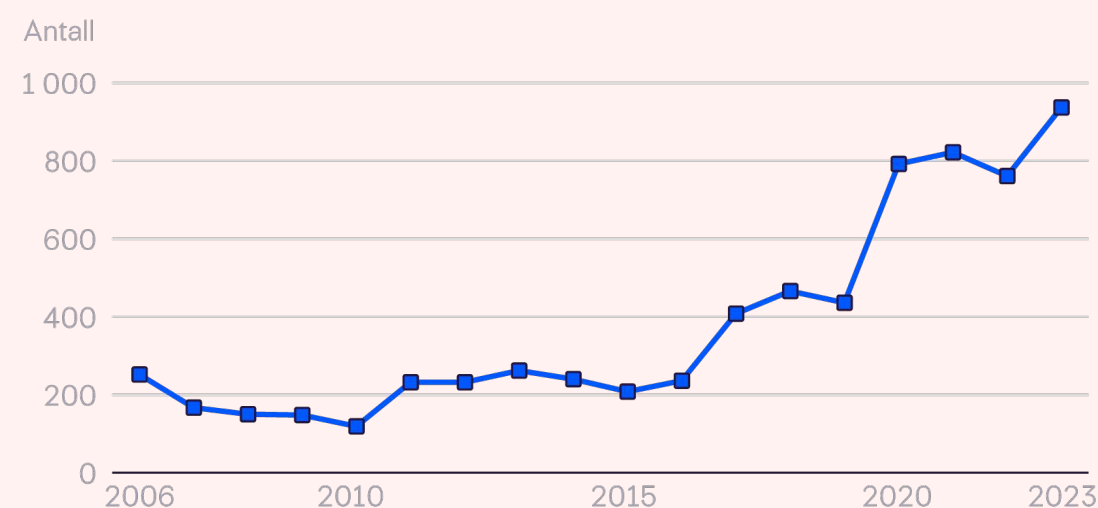
Spillavhengighet Norge har publisert statistikk over antall henvendelser fra spilleavhengige og pårørende siden 2006. Fra 2022 til 2023 økte antall førstegangshenvendelser med 23 prosent, fra 761 til 937. Nettkasino er fortsatt hovedproblemspillet for innringerne.

- 587 av henvendelsene kom fra spillere (+15 prosent fra 2022)
- 277 henvendelser kom fra pårørende (+33 prosent)
- Organisasjoner, arbeidsgivere o.l. sto for resten av henvendelsene.

Her spiller de:

- 43 prosent av henvendelsene gjelder spill hos uregulerte selskaper (-10 prosent)
- 18 prosent av henvendelsene gjelder spill hos Norsk Tipping (+1 prosent)
- 27 prosent har ikke oppgitt hvem de spiller hos (+9 prosent)

— Antall henvendelser, Spillavhengighet Norge

5

Norsk Tippings problemspillmåling

Siden 2021 har Kantar TNS gjennomført en årlig problemspillmåling for Norsk Tipping. Undersøkelsen er representativ for befolkningen, med ca 5 000 respondenter.

Grunnen til at vi startet med egne målinger, er at Universitetet i Bergens (UiB) offisielle befolkningsundersøkelse (se punkt 1 i dette kapittelet) gjøres med intervaller på tre til fire år. Det er uten tvil UiBs måling som gir den beste kartleggingen, men Norsk Tipping hadde behov for hyppigere indikasjoner på utviklingen i problemspill, for å se om tiltakene vi iverksetter har effekt.

UiBs og Kantar TNS' undersøkelser gjøres med litt ulike metoder, og kan ikke sammenlignes direkte. Kantar TNS-målingen i 2022 viste en nedgang i antall problemspillere, men ikke like stor som hos UiB. Samtidig så vi en økning i antall moderate risikospillere som ga grunn til bekymring,

mens UiB-målingen hadde nedgang også for denne gruppen.

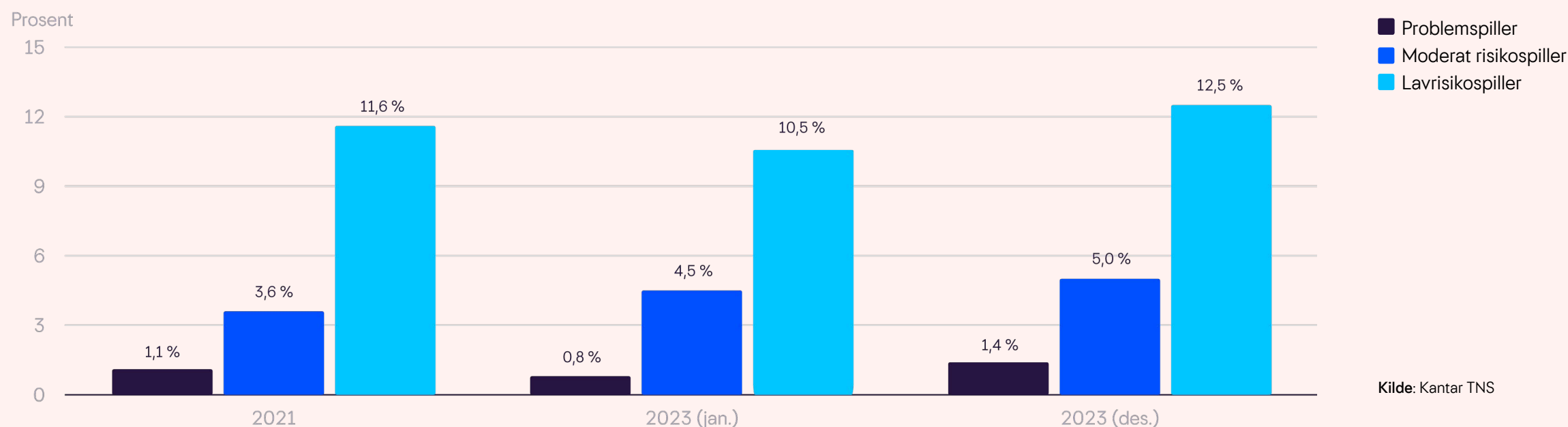
Vår 2023-undersøkelse er tatt opp i desember, og viser igjen en bekymringsfull utvikling. For problemspillerne er det ikke en signifikant endring, men slår vi sammen gruppene problemspillere og moderate risikospillere, er endringen statistisk signifikant - opp 1,1 prosentpoeng fra 2022-målingen.

Om utviklingen:

Tallene fra den siste problemspillmålingen som ble innhentet cirka ett år etter siste befolkningsundersøkelse, viste en litt uventet utvikling. UiB-målingen, som ble innhentet i desember 2022 og presentert i 2023, viser en svært positiv utvikling, med en signifikant reduksjon av problemspill i Norge som følge av tiltakene både myndighetene og Norsk Tipping har gjort.

Hovedforklaringen på den negative utviklingen i problemspillmålingen synes å være at flere spillere enn før oftere oppgir at de spiller for mer enn de har råd til, fordi økonomien for mange er blitt dårligere i dyrtiden. Med andre ord virker det som om flere spillere er blitt mer økonomisk sårbare den siste tiden. Det er også verdt å nevne at Norsk Tippings siste problemspillmåling hadde en lav svarprosent på 9 prosent. Den siste befolkningsundersøkelsen til UiB hadde en svarandel på 26 prosent.

Økonomiske svingninger og andre trender i samfunnet, påvirker hvordan forbruk av pengespill slår ut i kundenes hverdagsøkonomi. Det er vurderinger vi må ha med i arbeidet med ansvarlig spill. Covid 19 var et annet eksempel på noe som påvirket folks hverdag, og som påvirket vår opptreden i spillemarkedet.

VÅRE OMGIVELSER

Våre interessenter

Vi fører en åpen dialog med våre interessenter.
Det er avgjørende for at vi skal kunne lykkes med
samfunnsoppdraget.

Illustrasjon: Jon Arne Berg / byHands

Norsk Tippings interesser utgjør et mangfold av personer og organisasjoner med variert kompetanse, og har til felles at de har innflytelse på selskapets virksomhet

Kundene utgjør eksistensgrunnlaget for Norsk Tipping og er derfor svært viktige interesser, men samfunnsoppdraget krever et bredere interessentarbeid. Derfor er det viktig for Norsk Tipping å lytte til et bredere felt av samfunnsaktører, blant annet knyttet til ansvarlig spillvirksomhet og utøvelse av gjeldende pengespillpolitikk. Sentrale interesser i dette arbeidet er eier, tilsynsmyndigheter og spilleavhengighetsmiljøer.

Norsk Tipping ønsker å bidra med faglig kompetanse om spillmarkedet, slik at beslutninger fattes på et best mulig faktagrunnlag. Tabellen under gir en oversikt over ulike interesser Norsk Tipping er i regelmessig dialog med.

Interesser	Forventninger til Norsk Tipping	Norsk Tippings oppfølging
Eier	• Det tilbys attraktive pengespill innenfor ansvarlige rammer, med formål om å forebygge problemspill. • Selskapet drives effektivt, for å sikre at mest mulig av overskuddet går tilbake til samfunnet. • Selskapet følger forventningene som stilles til statlige selskap i eierskapsmeldingen.	• Samfunnsoppdraget ligger til grunn for selskapsstrategi, mål- og planverk, og er en integrert del av selskapets virksomhetsstyring. • Kontinuerlig arbeid med å sikre effektiv drift, og særskilt rapportering til eier på dette. • Jevnlig rapportering til eier, kontaktmøter, samt rapportering til generalforsamling.
Tilsyn og revisjon	• Spill blir tilbudt og selskapet blir drevet i tråd med gjeldende lover og regler. • Kunnskap og innsikt om Norsk Tippings spillere og pengespillmarkedet for øvrig deles.	• Kvalitetssystem med policyer og retningslinjer som regulerer ulike deler av selskapets drift. • Kontaktmøter med tilsynsmyndigheter (Lotteri- og stiftelsestilsynet) og løpende dialog. • Forberedelse og deltakelse i revisjoner.
Spilleavhengighetsmiljøet	• Forbedring og videreutvikling av Norsk Tippings arbeid med å forebygge problemspill. • Deling av kunnskap, innsikt og data om Norsk Tippings spilltilbud og pengespillmarkedet for øvrig.	• Kontinuerlig dokumentasjon av effekt. • Innovasjonsarbeid knyttet til ansvarlighet. • Etablerte og regelmessige kontaktmøter (minst 2 ganger per år) med spilleavhengighetsmiljøet, samt fortløpende dialog med de ulike aktørene. • Bidrag til rapporter og forskningsprosjekter.

Interessenter	Forventninger til Norsk Tipping	Norsk Tippings oppfølging
Medarbeidere og fagforeninger	• At selskapet følger lovverk og inngåtte avtaler. • At selskapet opererer i henhold til Norsk Tippings verdier og etterlever målene man har satt seg for bærekraftarbeidet. • At kompetanseplaner blir kommunisert, kompetansekartlegging gjennomføres og bistand med intern karriereplanlegging tilbys. • At prosesser for å fornye, forenkle og bygge en fremtidsrettet arbeidsplass skal være transparente, og at de ansatte har medbestemmelse og ivaretas i omstillingsprosesser.	• Norsk Tipping er en aktiv deltaker i partssamarbeidet, og legger vekt på et tett og godt samarbeid og ivaretagelse av forventninger fra selskapets tillitsvalgte og ansatte for øvrig. • Partsmøte gjennomføres hver 14. dag med tillitsvalgte, hovedverneombud og representanter for arbeidsgiver/ledelsen, med informasjons- og meningsutveksling om aktuelle saker. HR utarbeider agenda og skriver referat. • Saker til drøfting og behandling tas i egne møter, med egne ritualer og regler som partene er enig om. • Aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP) er utarbeidet i et samarbeid mellom arbeidsgiver og tillitsvalgte.
Kunder	• Utvikle tilgjengeligheten tilpasset handelens utvikling, og sikre at kundene finner fysiske Flaxlodd i relevante/ønskede kundetreffpunkter. • At Norsk Tippings spill skal være tilgjengelig der de ferdes og at kommunikasjonen fra selskapet skal være tilpasset deres behov og atferd • Et attraktivt spill- og tjenestetilbud • Enkle, effektive og trygge kundereiser som ivaretar personvernet. • At Norsk Tippings løsninger i digitale salgskanaler skal være i verdensklasse	• Kontinuerlig videreutvikling av spillporteføljen. Forvaltning av Flax-porteføljen fysisk og digitalt, lansert et stort antall nye underholdningspill i Yezz-kategorien og løft innenfor sportsspillkategorien. • Gjøre appen tilgjengelig på relevante plattformer og den må til enhver tid oppdatert være etter kundenes behov. • Kontinuerlig forbedringsarbeid innenfor brukervennlighet, spillopplevelse og kundebeskyttelse. • Skape kundeopplevelser som overgår kundens forventning og kontinuerlig optimalisere og forbedre disse basert på kundeinnsikt og kundetilbakemeldinger. • Videreutvikle personaliserte kundereiser.
Overskuddsmottakere	• Åpenhet og informasjonsdeling om hvordan selskapet jobber for å forebygge problemspilling. • Selskapet drives effektivt for å sikre at mest mulig av overskuddet går tilbake til samfunnet.	• Dialog med de enkelte overskuddsmottakerne for å informere om Norsk Tippings virksomhet. • Presentasjoner/innledninger på arrangementer i regi av overskuddsmottakere. • Møtepunkter for overskuddsmottakere, deriblant i forbindelse med selskapets generalforsamling. • Nyhetsbrev til interessenter, faglogg og pressemeldinger. • Kontinuerlig arbeid med å sikre effektiv drift, og særskilt rapportering til eier på dette.

Interessenter	Forventninger til Norsk Tipping	Norsk Tippings oppfølging
Samarbeidspartnere og lokalsamfunn	• Samsvar mellom ønsket posisjon for partner og Norsk Tipping. • Samarbeid for å nå felles målsettinger. • Effektiv drift av samarbeidsavtaler. • Åpenhet og forutsigbarhet i dialogen med Norsk Tipping.	• Være en god og forutsigbar samarbeidspartner som prioriterer gode partnerskap. • Kontinuerlig kontakt og oppfølging med samarbeidspartnere i henhold til avtalene.
Kjeder, kommisjonærer og nettpartnere	• Utvikle tilgjengeligheten tilpasset handelens utvikling. • Tilgjengeliggjøre Flax på en mer effektiv måte som gir muligheter for økt distribusjon. • Implementere forretningsmodeller tilpasset dagens marked. • Toveis samarbeid som gir verdi for begge parter.	• Innovere, utvikle og implementere gode løsninger for alle produkter • Implementere gode verktøy for å understøtte en effektiv operasjon. • Utvikle fremtidsrettede forretningsmodeller tilpasset kunde- og markedsutviklingen. • Være en god og forutsigbar samarbeidspartner som prioriterer gode partnerskap. • En ny forretningsmodell for digitale partnere er utviklet og implementert.
Leverandører	• Opptrer i samsvar med med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvnbarhet og forholdsmessighet. • Forsterket oppfølging i forbindelse med spesielle hendelser.	• Kontinuerlig leverandørkontakt i avtaleperioden. • Løpende markedsdialog. • Anskaffelser gjennomføres i tråd med regelverk om offentlige anskaffelser.

Fredrik Liberg Berg, konsulent proaktive samtaler.
Foto: Norsk Tipping

Vårt samfunnsoppdrag

Norsk Tippings formål er å legge til rette for et ansvarlig pengespilltilbud og å forebygge negative konsekvenser av pengespill.

I dette kapittelet kan du lese mer om:

Først og fremst forebygging

Forebygging av spilleproblemer er den aller viktigste oppgaven vår. Derfor er det kanskje ikke så rart at vi er opptatt av ansvarlig spill.

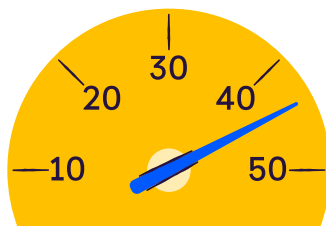
s. 39

Vi samler spillerne

Attraktive produkter bidro til sterk kanalisering av spillere og omsetning fra utenlandske spillselskap til Norsk Tipping i 2023.

s. 45

Penger spart er penger tjent

7 087 millioner kroner går til fordeling mellom overskuddsmottakerne etter fjorårets drift. En rekordlav kostnadsandel legger grunnlaget for overskuddet.

s. 49

VÅRT SAMFUNNSOPPDAG

Først og fremst forebygging

Forebygging av spilleproblemer er den aller viktigste oppgaven vår. Derfor er det kanskje ikke så rart at vi er opptatt av ansvarlig spill.

Illustrasjon: Jon Arne Berg / byHands

Ett av de viktigste grepene vi gjør for å forebygge spilleproblemer i Norge, er å lede – kanalisere – spillelysten i befolkningen inn til et lovlig, regulert og ansvarlig spilltilbud. Det er godt dokumentert at andelen problemspillere er høyere blant dem som spiller hos de utenlandske spillselskapene, enn hos dem som spiller hos Norsk Tipping. At sports- og kasinospillere flytter spillet sitt fra utenlandske selskaper, med høye eller ingen grenser, til Norsk Tippings tilbud, påvirker spillemønsteret i riktig retning.

Hos oss er spilleaktiviteten underlagt et omfattende system og et strengt regelverk som skal sikre at færrest mulig får pengespillproblemer.

I 2023 har kanalisering av spillere og markedsandeler fra utenlandske spillselskaper til Norsk Tipping fortsatt. Det er to hovedårsaker til det:

- Myndighetenes tiltak som begrenser utenlandske spillselskapers ulovlige spilltilbud i Norge
- Vårt eget attraktive tilbud og synlighet

Særlig i siste del av 2023 var kanaliseringen sterk. Det har trolig sammenheng med at flere utenlandske spillselskaper trakk seg ut av det norske markedet.

Les en bred gjennomgang av vårt ansvarlighetsarbeid i vedlegget:

[Rapportering om ansvarlig spillvirksomhet 2023](#)

Blir stadig bedre

Vi forbedrer løpende tiltak og virkemidler som skal sørge for at kundenes pengespillvaner ikke leder til problemer. Tilfang av kunder som tidligere spilte hos utenlandske aktører gjør at vi må følge nøye med. Her er noen av de viktigste forbedringene fra 2023.

- For å beskytte unge spillere bedre, senket vi totalgrensen for tap til 2 000 kroner per måned for spillere under 20 år. Endringen trådte i kraft 1. juni.
- Vi har forbedret pauseverktøyet slik at kundene kan velge varighet på spillepausen selv, i tillegg til standardvalgene på 1, 7, 30 eller 180 dager. Endringen ble innført 8. februar, og gjelder spillepause fra enkeltspill, grupper av spill eller alle spill.
- Som følge av befolkningsundersøkelsen fra 2023, har vi justert Playscan-verktøyet. Våre tall over røde, gule og grønne spillere stemmer nå overens med befolkningsundersøkelsens kategorisering av spillerne som lavrisiko-, moderat risiko- og høyrisikospiller.
- Vi har økt bemanningen på proaktive samtaler, og har nå fem fulltidsansatte som arbeider med dette.
- Utviklingen av Spillepuls-verktøyet fortsetter. Spillepuls er en personalisert, digital dialog og interaksjon med kunder i sanntid, via meldinger på telefon/i app eller på nettsiden. Systemet skal forebygge at spillere blir eller forblir risikospillere. Spillepuls-interaksjonene gjør spilleren mer bevisst egen spilling, oppmuntrer til refleksjon og presenterer en konkret handling som kan moderere videre spill. Dialogen med kunden starter automatisk, basert på trekk ved kundens spilleadfærd eller innsats.

Setter grenser

Spillegrenser er grunnmuren i ansvarlighetsrammeverket, og begrenser hvor mye penger en kunde kan tape.

Alle må forholde seg til en totalgrense, som tillater et maksimalt tap på 20 000 kroner per måned (2 000 kroner for kunder under 20 år). Innenfor totalgrensen har disse høyrisikospillerne lavere maksimale månedsgrenser: Multix 2 700 kroner, Belago 4 000 kroner og en samlet grense for kasino-, bingo- og skrapespill på nett på 5 000 kroner.

Utover det, er det obligatorisk å sette personlige spillegrenser for spill som har middels til høy risiko (Keno, Oddsen, KongKasino, eFlax, Bingoria, Multix og Belago). Det betyr at alle som vil spille disse spillene må ta stilling til hvor mye penger de har råd til å bruke på spill og sette en grense.

Etter avtale med kunden kan vi låse kundens spillgrense til et bestemt beløp. Kunden kan da ikke endre spillgrensen uten kontakt med Norsk Tipping. Her er oversikt over kundenes grenser for 2023.

Tabellen viser kundegrenser i 2023

Månedsgrenser	Maksgrense pr kategori (kr)	Antall aktive spillere med grense	Gjennomsnittlig verdi på grense (kr)
Instaspill (delgrense)	5 000	697 548	1 883
Multix (delgrense)	2 700	48 819	2 320
Belago (delgrense)	4 400	28 663	3 605
Totalgrense	20 000	1 260 996	4 001

Dagsgrenser	Maksgrense pr kategori (kr)	Antall aktive spillere med grense	Gjennomsnittlig verdi på grense (kr)
Instaspill (delgrense)	2 000	697 548	850
Multix (delgrense)	650	48 819	595
Belago (delgrense)	900	28 663	820
Totalgrense	20 000	1 260 996	4 001

Proaktive samtaler

Vi forsøkte å gjennomføre en proaktiv samtale med 5 101 kunder i fjor. Vi oppnådde å få gjennomført samtale med 3 686 kunder, mot 3 299 året før. Kundene blir bevisstgjort hvor mye de har tapt, og får informasjon om ansvarlighetsverktøyene våre.

82,4 prosent av kundene som mottok telefon fra oss, ønsket å gjennomføre ett eller flere ansvarlighetstiltak, som lavere tapsgrenser eller utestengning fra ett, flere eller alle spill.

Proaktive samtaler med

3 299

kunder

Gjennomført

661

oppfølgingssamtaler

Avtalt tiltak med

82 %

av spillerne

Spiller for mindre

Det er kasinospill som skaper flest spilleproblemer. Statistikkene fra Hjelpelinjen viser at det er kasinospill fra utenlandske spillselskaper som skaper flest sosiale problemer – med klar margin. På grunn av kasinospillenes iboende risiko, har vi et sterkt ansvarlighetsrammeverk rundt denne kategorien.

Det er gledelig å se at gjennomsnittstapet for kasinospillere som er blitt ledet fra utenlandske spillselskaper til vårt tilbud, synker. Det gjelder særlig spillere som befinner seg i rød kategori, altså spillere med høy risiko. Det tyder på at ansvarlighetstiltakene bidrar til å forebygge og redusere skade, akkurat slik hensikten er. Vi jobber for at færrest mulig i Norge skal spille kasinospillene, men at flest mulig av de som faktisk gjør det, skal spille hos Norsk Tipping. Dette er en komplisert balansegang mellom ansvarlighet, attraktivitet, synlighet og kanalisering.

Mindre markedsføring

Vi har de siste årene redusert markedsføringen i takt med endringer i pengespillmarkedet og målet om å forebygge spilleproblemer i samfunnet. Vi skal markedsføre akkurat nok til å styre mest mulig av spillelysten mot de regulerte og minst risikofylte spilleformene. På denne måten skal vi forebygge spilleproblemer i Norge totalt sett.

Statlig regulering førte til at reklame fra uregulerte aktører gradvis forsvant fra TV fra høsten 2022. Den nye pengespilloven og -forskriften, som trådte i kraft fra januar 2023, forsterket endringene i markedet ytterligere.

Derfor vedtok Norsk Tippings styre at det å balansere total synlighet i lys av den endrede markedssituasjonen skulle være ett av seks hovedmål for selskapet i 2023.

Vår reklame handler først og fremst om lotteriporteføljen (Lotto, Eurojackpot og Vikinglotto m.fl.) og selskapsmerket Norsk Tipping, inkludert ansvarlig spill. Reklame for lotterier er et viktig virkemiddel for at mest mulig av spilleaktiviteten i Norge skjer på lavrisikospill og for å hindre at spilleaktiviteten flytter seg mot høyrisikospill. Vi markedsfører ikke kasinospill, noe som nå også er forbudt ved lov.

Resultatene fra befolkningsundersøkelsen i 2023 indikerer at vi med våre virkemidler, i kombinasjon med myndighetstiltak, har oppnådd god effekt. Markedsføring er ett av virkemidlene bak resultatene.

Skal redusere mer

I september 2023 påla Lotteritilsynet oss å redusere utgiftene til markedsføring med 20 prosent innen juni 2024. Det er først og fremst utgiftene til produksjon og visning av reklame, sponsoravtaler, kommisjonærmateriell og andre aktiviteter som påvirker synligheten vår, som omfattes av pålegget. Status ved utgangen av 2023 er at vi allerede har redusert disse postene med cirka 18 prosent mot året før.

AC Nielsen rapporterer brutto medieomsetning i det norske reklamemarkedet, og byråets tall viser at vi har redusert kjøp av reklameplass fra 174,1 til 161,5 millioner kroner i samme periode. Totalt er de faktiske utgiftene, som også inkluderer poster som markedsundersøkelser, avtaler og aktiviteter knyttet til samfunnsansvar, redusert fra 315 til 274 millioner kroner.

Mindre ulovlig pengespillreklame og redusert reklame fra enerettstilbyderne, fører til lavere trykk av pengespillreklame mot de norske forbrukere. Analyser viser likevel at uregulerte pengespillselskaper fortsatt markedsfører seg mot norske forbrukere i digitale kanaler. Det totale omfanget er utfordrende å måle, da de uregulerte markedsfører seg både direkte til kunder og gjennom digitale kanaler som ikke er del av offisielle mediemålinger. Vi bruker derfor flere forskjellige metoder for å kartlegge den uregulerte bransjens påvirkningsnivå i det norske markedet. Det ligger til grunn når vi vurderer riktig nivå på vår markedsføring.

Lotteritilsynet gjennomførte revisjon av vår markedsføring i 2023. Tilsynet rapporterte fem avvik Norsk Tipping er underlagt en rekke krav til innhold i og merking av annonser, som aldersgrense, vinnnersannsynlighet og kontaktinformasjon til Hjelpelinjen. Alle avvikene handlet om brudd på disse reglene.

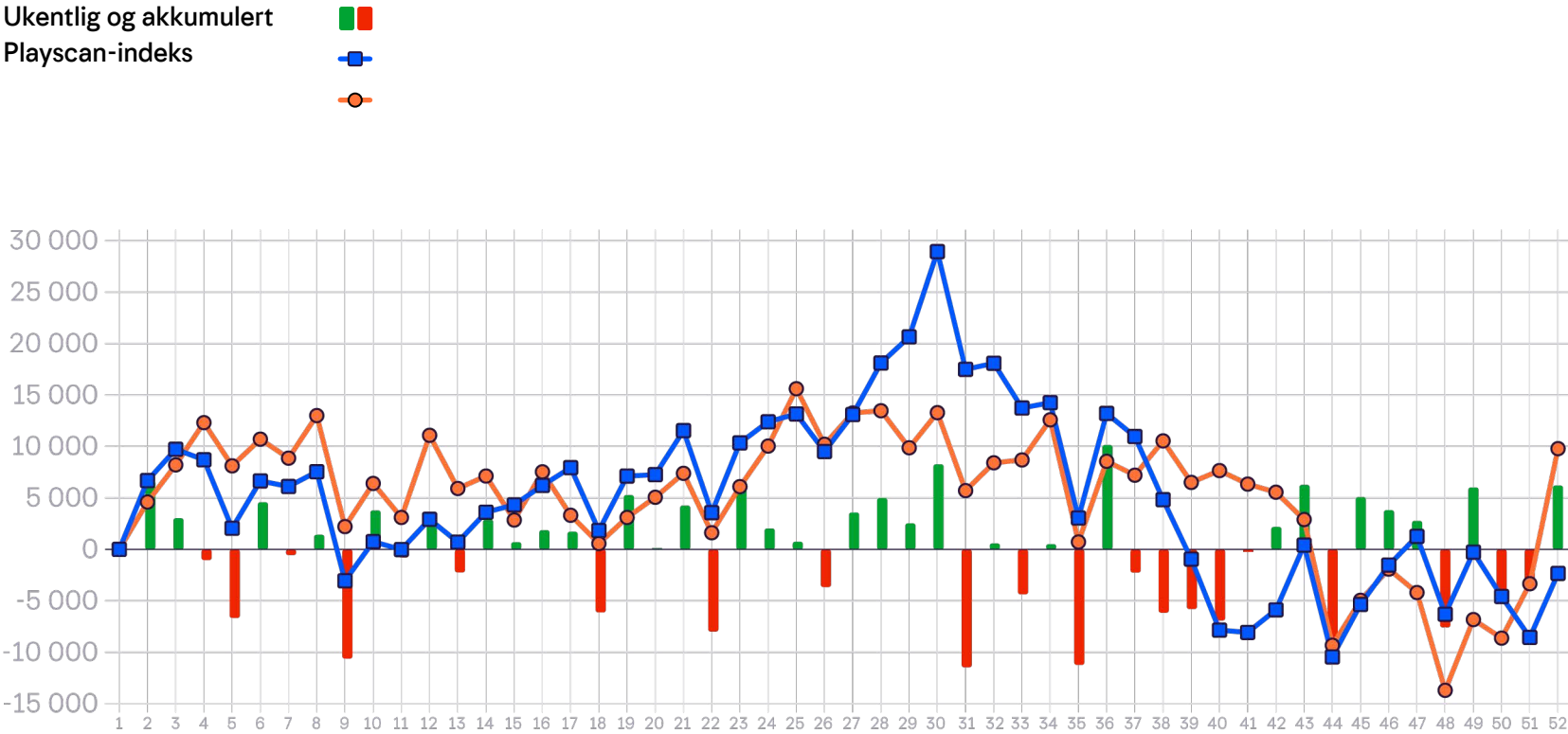
Playscan

Figuren til høyre viser Playscan-indeksen for 2023 sammenlignet med 2022, og en kan se at det har vært større svingninger i 2023 enn året før. Det tyder på at det har vært større bevegelser eller endringer i spillmarkedet i 2023. En naturlig forklaring på dette er effekten av myndighetstiltak som begrenser tilbudet fra de utenlandske spillselskapene og forflytningen av spillere og deres spillforbruk som følge av det. Fra uke 31 til uke 41 har Playscan-indeksen en fallende trend.

I denne perioden opplevde vi en betydelig kanalisering av spillere og spillomsetning fra utenlandske spillselskaper. I tillegg vet vi at spill-intensiteten generelt øker i høsthalvåret når Premier League starter.

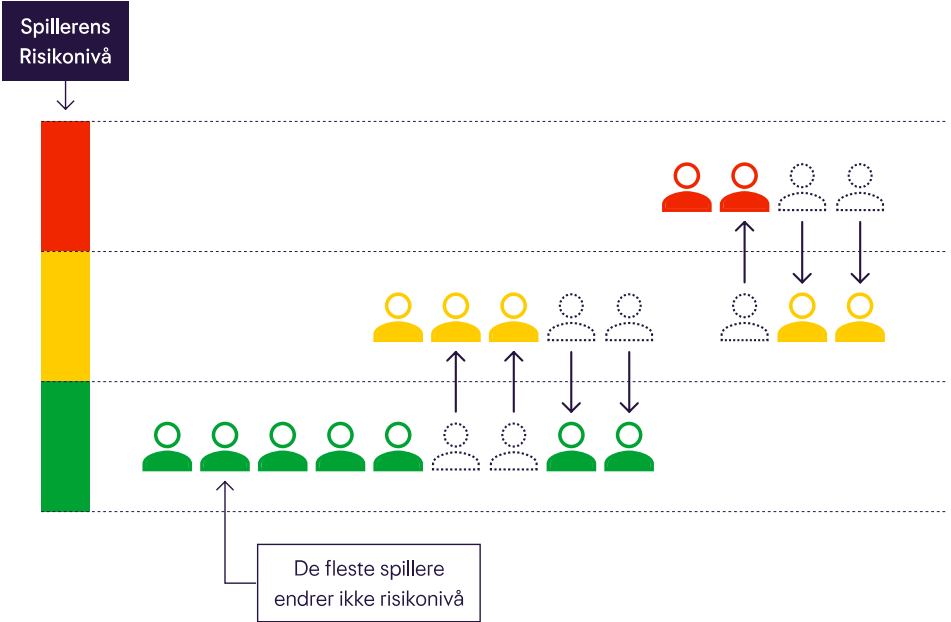
Figuren viser at Playscan-indeksen endte negativt med verdien -2 338 (blå linje), noe som betyr at utviklingen totalt har vært noe negativ i 2023. Tilsvarende tall for 2022 endte på 9 790 i pluss. Indeksen starter på null hvert år.

Ukentlig og akkumulert
Playscan-indeks

Fakta om Playscan-indeks

Playscan er et analyseverktøy som måler endringer i spilleatferd i form av risiko for å utvikle problemer med spill. Verktøyet kategoriserer spillerne i grønn (lavrisikospiller), gul (moderat risikospiller) og rød (høyriskospiller). Playscan-indeksen måler endringen av Playscan-statusen for alle spillerne, det vil si hvor mange som for eksempel går fra å være gul til rød. Alle positive endringer (bevegelse i grønn retning) får pluss-poeng, mens alle negative endringer (bevegelse i rød retning) får minus-poeng.

De grønne søylene som peker oppover i figuren viser uker med bevegelse i grønn retning, og de røde søylene som peker nedover viser uker med bevegelse i rød retning. Den blå kurven (firkanter) tegner den akkumulerte Playscan-indeksen, mens den oransje kurven (sirkler) viser den tilsvarende akkumulerte kurven for året før.

En Playscan-indeks større enn 0 betyr at flest bevegelser skjer i grønn retning, mens Playscan-indeks mindre enn 0, betyr at flest bevegelser skjer i rød retning.

Tar med spillevanene

Mange av spillerne som flytter kasino- og/eller sportsspillene sine til oss, har også kundeforhold hos Norsk Tipping fra før, for eksempel for å spille lotterispill. Når de så flytter sportsspill- og/eller kasinoinnsatsen sin til Norsk Tipping, ser vi mer av spillerens totale forbruk i våre statistikker. Da vil Playscan gi en riktigere vurdering og kan flytte spillerens risikostatus fra grønn til gul eller rød. Også spillere som kanaliseres fra utenlandske spillerselskap, men som ikke har et kundeforhold hos Norsk Tipping fra før, kan ha med seg spillevaner som hos oss vil få en gul eller rød Playscan-status ganske raskt. Omfanget av kanaliseringen er derfor et viktig perspektiv å ha med seg når vi ser på Playscan-tallene og vurderer hvor godt vi lykkes med å forebygge spilleproblemer.

Oppsummert

Det overordnede målet med færre problemspillere innebærer ikke nødvendigvis en direkte reduksjon av antallet problemspillere hos Norsk Tipping. I tilfeller der spillere og spilleaktivitet flyttes fra utenlandske spillerselskaper til et mer ansvarlig og strengere regulert spilltilbud hos oss, kan vi faktisk se flere problemspillere eller høyrisiko-/«røde» spillere. Det skyldes at Norsk Tipping

kanaliserer spillere som engasjerer seg i høyrisikospill og som ofte utviser en mer risikofylt spilleatferd. Dette resulterer i en økning, både i antallet høyrisikospillere og omsetningen på høyrisikospill.

Med andre ord kan Norsk Tipping oppleve en økning i antallet høyrisikospillere, samtidig som det totale omfanget av spilleproblemer i Norge reduseres, ettersom flere spiller i tryggere rammer med bedre forebyggende og skadereduserende tiltak. Norsk Tippings oppgave er å veilede disse spillerne mot en mer ansvarlig spilleatferd.

Ved aktivt å flytte tyngdepunktet av spillforbruket i Norge i retning av lavrisikospill og styrke forbrukerbeskyttelsen for høyrisikospillene, mener Norsk Tipping at selskapet bidrar til mindre spilleproblemer i Norge.

Full redegjørelse av ansvarlighetsarbeidet for 2023 kan du lese i [Rapportering om ansvarlig spillvirksomhet 2023](#), som er selskapets årlige ansvarlighetsrapport til vår eier.

VÅRT SAMFUNNSOPPDAG

Vi samler spillerne

Attraktive produkter bidro til sterk kanalisering av spillere og omsetning fra utenlandske spillselskaper til Norsk Tipping i 2023.

Illustrasjon: Jon Arne Berg / Byhands

2 174 110 personer deltok i minst ett av våre spill i løpet av 2023, en økning på cirka 38 000 kunder fra året før.

Å samle spillerne om det regulerte tilbudet, er grunnleggende for å oppnå målet om å forebygge pengespillproblemer. Nordmenn som vil spille pengespill, skal finne et attraktivt og spennende spilltilbud gjennom de lovlige aktørene, slik at de i minst mulig grad søker etter tilbud utenfor grensene.

Myndighetene gjør sin del av jobben. Med loven i hånd beskytter de enerettsaktørene mot ulovlig konkurranse. 2023 var et vendepunkt på mange måter, og noe av det viktigste som skjedde var at store, private aktører som ulovlig tilbød spill på det norske markedet, endelig trakk seg ut.

Gode produkter og tjenester

Selv om den ulovlige konkurransen er redusert kraftig, og norske spillere styres mot de lovlige spillene, må vi kunne svare på etterspørselen fra kundene. Det krever gode produkter, og tjenester som spillerne liker og vil bruke. Uten et kundevennlig tilbud sendes kundene utover landets grenser igjen, nesten uansett hva myndighetene gjør for å beskytte markedet.

Markedsandeler kasino

Det er først og fremst i kategoriene nettkasino og sportsspill at konkurransen fra utenlandske spillselskaper har vært stor. Det to neste grafene viser hvordan vi har lyktes med å ta markedsandeler i disse to kategoriene de siste årene, på bekostning av utenlandske aktører.

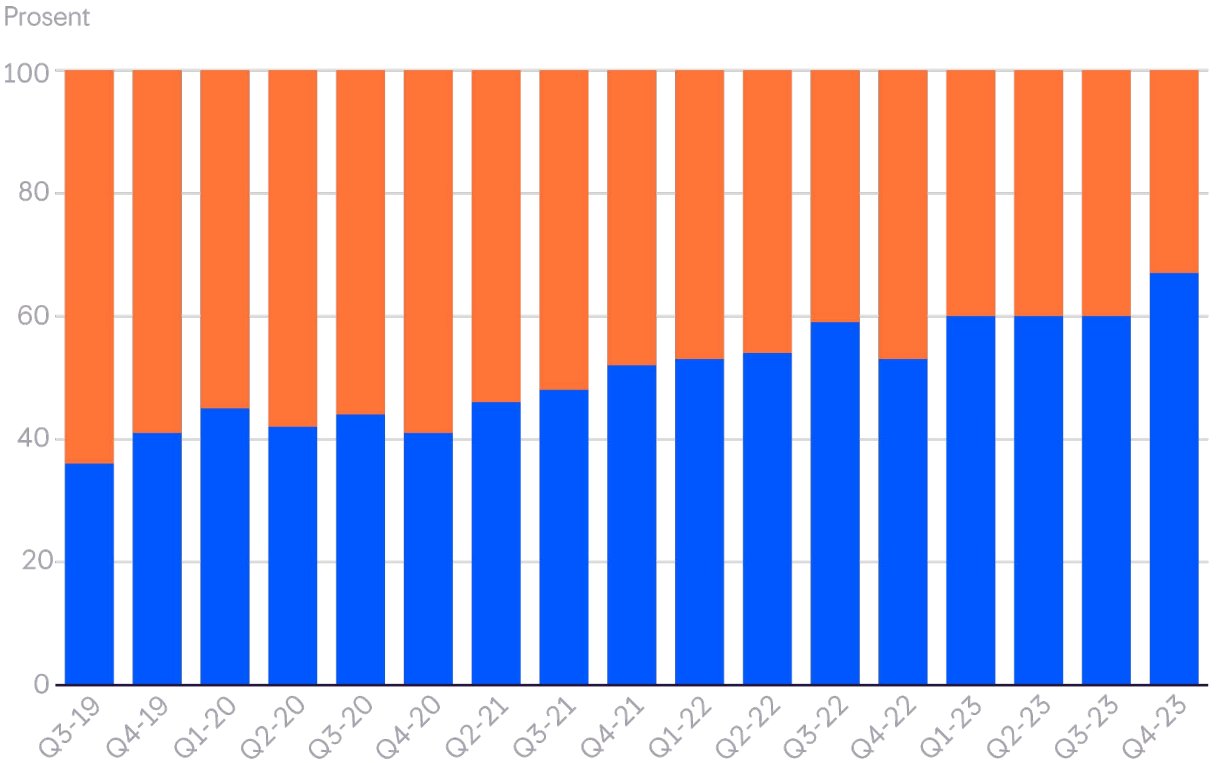
Vår markedsandel for kasinospill på nett har økt fra 45 prosent tidlig i 2020, til 67 prosent ved utgangen av 2023.

Utviklingen må sees i lys av at våre ansvarlighetstiltak, f.eks. tapsgrenser, aktivt reduserer omsetningen på våre spill. Uten disse tiltakene ville Norsk Tippings markedsandel vært høyere.

Også når vi ser på andel av spillerne, viser våre markedstrackere at mange flere velger vårt kasinotilbud nå enn for få år siden. Ved utgangen av 3. kvartal 2019 spilte 59 prosent av kasinokundene bare hos uregulerte, mens 26 prosent spilte kun hos oss. Ved utgangen av 2023 spilte 59 prosent av kundene kun hos oss, mens 22 prosent kun spilte kasinospill hos uregulerte aktører. Endringen har skjedd helt uten markedsføring av kasinotilbudet.

Utvikling av markedsandel, kasinospill på nett
Andel av netto omsetning

■ KongKasino
■ Uregulert

Markedstrackere

Vi benytter markedstrackere som en indikasjon på omfanget av kanalisering fra de utenlandske spillselskapene. På oppdrag fra oss, sender Kantar regelmessig ut undersøkelser som måler befolkningens spillevaner og forbruk på pengespill, enten på befolkningsnivå (landsrepresentativt) eller rettet mot spillere av de enkelte pengespillkategoriene.

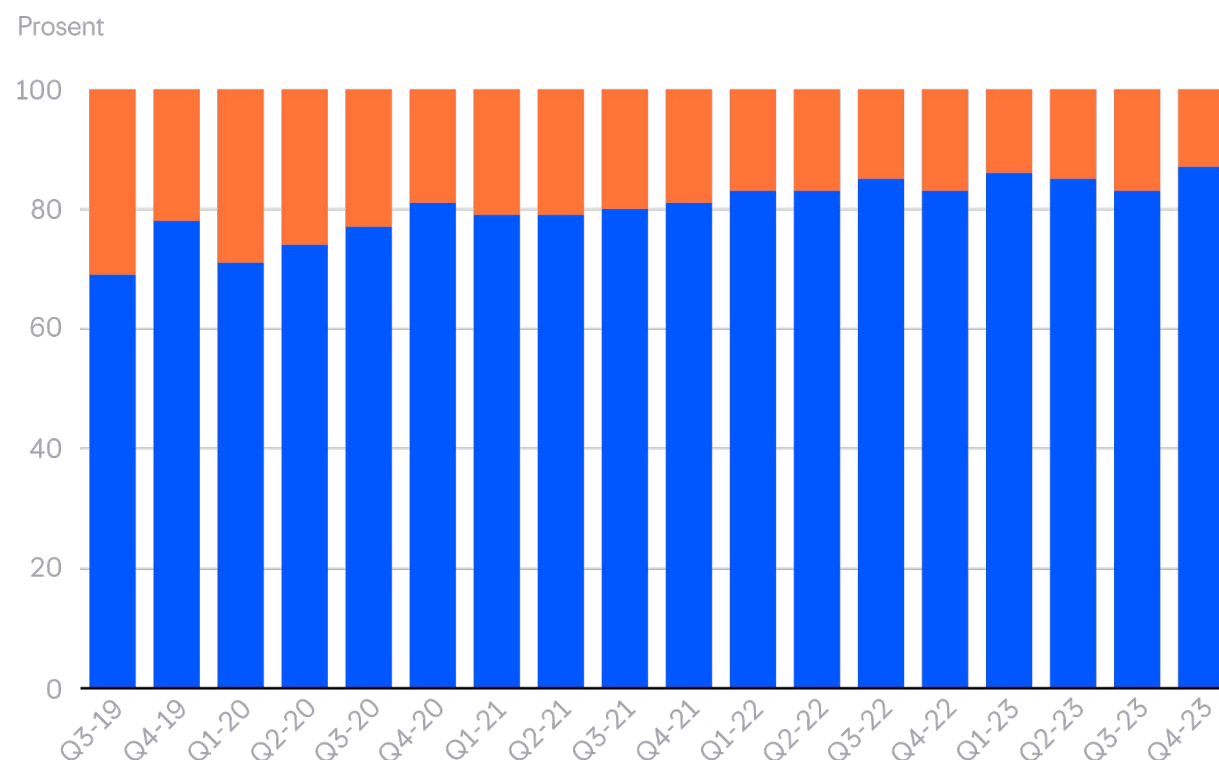
Sport

Også sportsspill har fått flere kunder og økt omsetning i 2023. Vi antar at mye av denne økningen er kanalisering av spillere og forbruk fra de utenlandske selskapene. Vi ser at disse sportskundene ofte har med seg et annet spillemønster enn spillere som kun har spilt hos oss. For første gang på flere år økte gjennomsnittsinnsatsen per spiller på Oddsens. Det tyder på at de kanaliserte spillerne har hatt et litt høyere forbruk enn de «gamle» kundene.

Utvikling av markedsandel, sport

Andel av netto omsetning

■ Oddsens
■ Uregulert

Styrker lotteriene

Vi jobber målbevisst for å påvirke befolkningens spillevaner i retning av lavere risiko. Derfor er det viktig at vi greier å motvirke at tradisjonelle lotterispillere flytter spillingen sin til kasinospillene. Samtidig med at vi tilbyr risikospill som nettkasino, ivaretar og styrker vi appellen til de spillene som har minst risiko knyttet til seg - lotterispillene. Jo flere som velger lotterispill istedenfor kasinospill, jo bedre er det for risikoprofilen. Det er positivt at den totale andelen omsetning fra risikospillere, «rød netto spillinntekt», forble tilnærmet uendret i 2023 sammenlignet med 2022. Det viser at det totale spilleforbruket ikke har skiftet i retning av høyrisikospill.

Oppslutning om de minst problemrelaterte produktene, altså lotteriprodukter som f.eks. Lotto, Eurojackpot og Vikinglotto, er med andre ord en viktig nøkkel til forebygging. Sammen med tilstrekkelig synlighet, er attraktive lotterispill grunnleggende for å styre spilleaktiviteten i grønn retning. Ekstra trekningsdag for Eurojackpot, test av det nye lotteriproduktet Momento, utvikling av ny løsning for å spille sammen, og nytt, folkelig reklamekonsept for Lotto, er bare noen av grepene vi gjorde for å styrke lotterienes appell i 2023.

Strategien med å tilby de mest risikofylte produktene til dem som etterspør det, samtidig som vi ønsker at flest mulig får dekket sitt spillebehov gjennom de «grønne» lotterispillene, kalles balansert kanalisering. Det var i lotterikategorien omsetningen vokste mest i fjor. Det er bra, fordi det beveger det totale spillforbruket i grønn retning. Samtidig holdt «rød nettoinntekt», altså omsetning fra risikospillere, seg stabilt. Det tyder på at vi lykkes godt, selv om vi har kanalisert spillere og omsetning til kasino og sport.

Fornøyde kunder

I tillegg til statistikk over salget og opptelling av antall kunder, måler vi hva kundene synes om oss og om produktene og tjenestene våre. Vi har delt begrepet kundeopplevelse i fem områder der vi gjerne vil lykkes så godt som mulig:

Spilltilbud, tilgjengelighet, brukervennlighet, spillopplevelse og kommunikasjon.

Målingen for 2023 viser at vi har forbedret oss på alle de fem områdene, og at vi scorer over gjennomsnittet på alle kriterier.

I målingene scorer vi ulikt på ulike tjenester hos ulike målgrupper. De tradisjonelle lotterispillerne er mer fornøyd enn sport- og kasinospillerne. Spilltilbud og tilgjengelighet scorer bedre enn selve spillopplevelsen, og målingene viser at de mest høyinvolverte kundene stiller enda større krav til underholdningsverdi og kundeopplevelse.

Hva har vi gjort?

Forbedring av kundetilbudet er pågår løpende. Likevel gjør vi også tiltak som ikke alltid faller i god jord hos kundene. Det gjelder særlig ansvarlighetstiltak, som i noen tilfeller oppleves som begrensende for kunden. Også endringer i distribusjonen av spillene kan få negativ respons hos kundene. I 2023 var dette noen av de viktigste nyhetene og hendelsene som påvirker produkter, tjenester og kundeopplevelse:

Spilltilbud:

Ekstra trekningsdag for Eurojackpot, testing av det nye spillet Momento, abonnement på Joker, Formel 1 Fantasy.

Tilgjengelighet:

50 nye utsalgssteder for Flax, avvikling av Oddsen i butikk og kiosk, 260 færre kommisjonærer, driftsproblemer og uønsket nedetid på Oddsen.

Brukervennlighet:

En lang rekke forbedringer av digital brukervennlighet, som bedre navigasjon, forbedringer av resultatsjekk, og forbedringer av tjenestene med tanke på universell utforming.

Spillopplevelse:

Lansering av løsning for å organisere spillelag, heving av Flax-premier via mobil, bedre sportsstatistikk

Kommunikasjon:

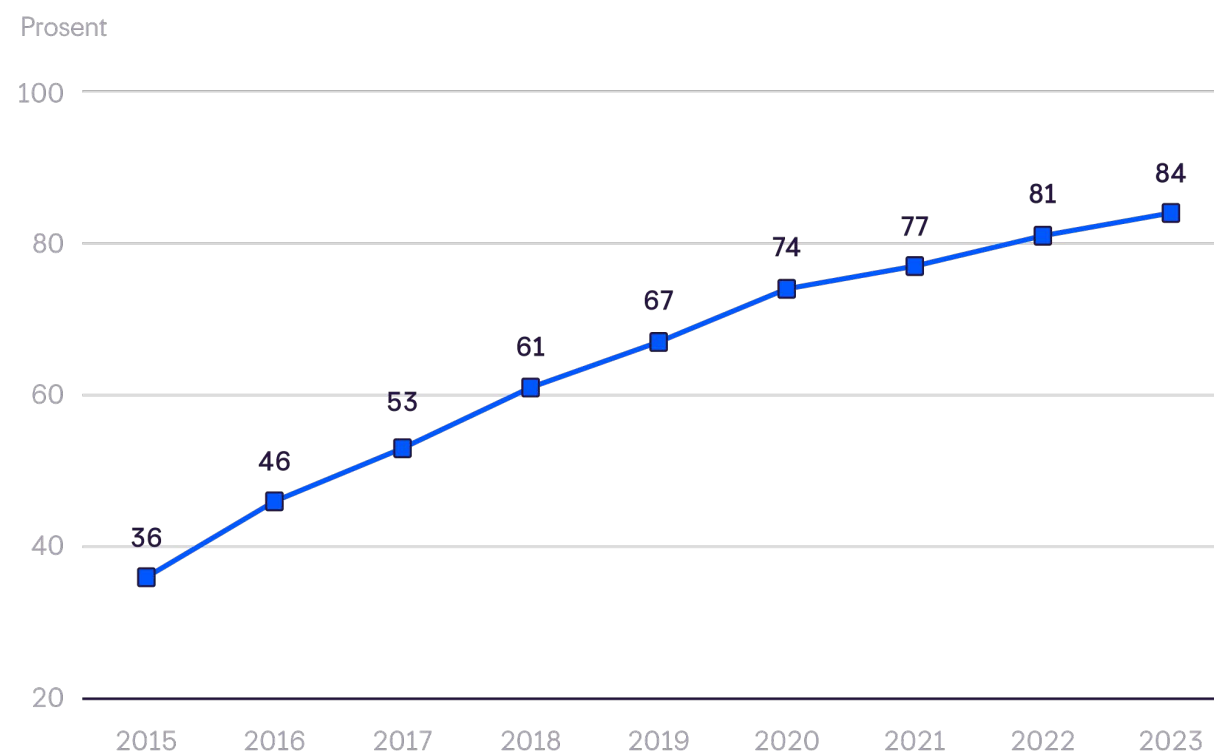
Nytt reklamefilmkonsept for Lotto («Risotto»), vår egen podcast («HUB»), ansvarlighetskommunikasjon under fotball-VM for kvinner.

Fortsatt digitalisering

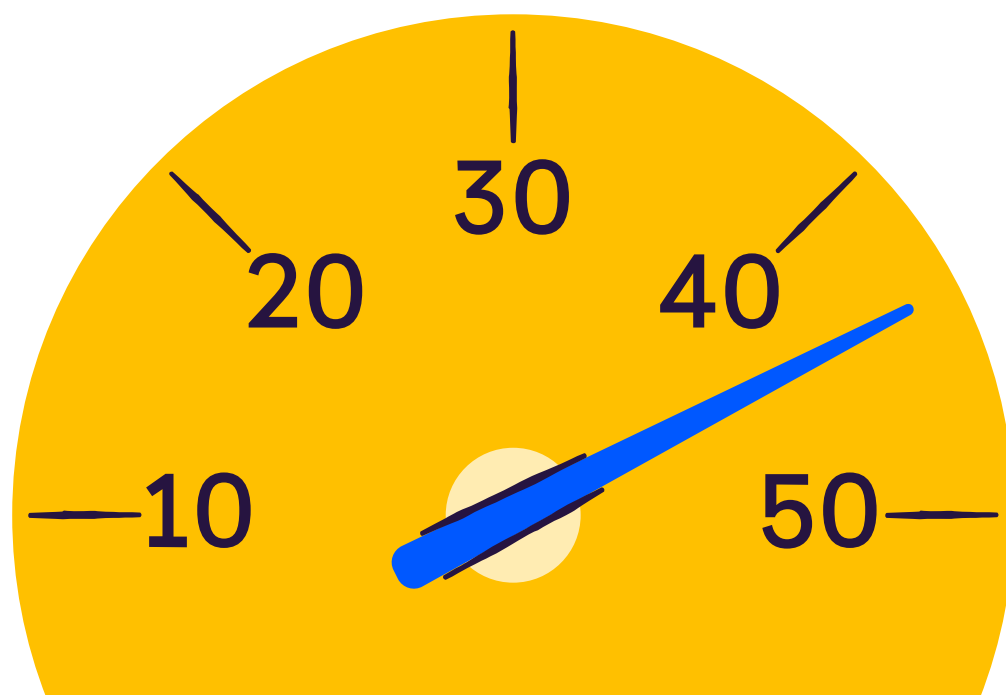
Digitaliseringen av kunder og omsetningen fortsatte i 2023. I takt med den generelle kundeveksten, ser vi at stadig flere kunder spiller via digitale kanaler. Hele 84,2 prosent (80,8 i 2022) av kundene gjør det fra tid til annen. 77,7 prosent (74,2 i 2022) av salget foregikk i elektroniske kanaler.

Digital kundeandel

Stadig flere av kundene våre benytter seg av digitale kanaler når de spiller

Omsetningen i butikker og kiosker synker med andre ord fortsatt, og selv om en del kommisjonærer fortsatt tjener penger på å selge spill, er det ingen tvil om at inntekspotensialet for spill i butikk har sunket kraftig de siste årene. Det å ha kommisjonærverv er ikke lenger et selvfølgelig ønske for dem som skal starte kiosk eller butikk. Utviklingen gjør at vi må vurdere hvordan vi skal distribuere spillene våre fysisk i framtida. Den jobben er godt i gang.

VÅRT SAMFUNNSOPPDAG

Penger spart er penger tjent

7 087 millioner kroner går til fordeling mellom overskuddsmottakerne etter fjorårets drift. En rekordlav kostnadsandel legger grunnlaget for overskuddet.

Illustrasjon: Jon Arne Berg / byHands

Mest mulig effektiv drift er et grunnleggende krav til Norsk Tipping, og er tydelig uttrykt i pengespilloven:

§ 11 (...) Selskapets formål er å legge til rette for et ansvarlig pengespilltilbud og å forebygge negative konsekvenser av pengespill i samsvar med loven.

Innenfor disse rammene skal selskapet drive effektivt, slik at mest mulig av inntektene fra selskapets pengespill går til formålene nevnt i § 12 (...).

Kombinasjonen av økende omsetning og lavere kostnader, gir oss det gode resultatet. Vi rapporterer årlig til Kultur- og likestillingsdepartementet om vårt arbeid med effektiv drift, og vårt arbeid med effektiv drift evalueres av ekstern tredjepart med jevne mellomrom.

Penger spart

Kostnadsandelen er nede i 26,1 prosent i 2023, mot 27,4 prosent året før. Grafen til høyre viser hvordan effektiviteten er bedret seg de siste fem årene.

I konkrete tall betyr dette at kostnadene er redusert med 5,1 prosent, eller 131 millioner kroner, de siste fem åra.

Flyttingen av kunder fra kommisjonær til digitale kanaler står for den største innsparingen. Stadig flere kunder benytter seg av elektroniske kanaler, som app på mobiltelefon eller websiden på pc, og dette sparer oss for utgifter i provisjon. På fem år er salgspolisjon redusert med 141 millioner (22,7 prosent). På den annen side gir stadig mer digitalt salg økte

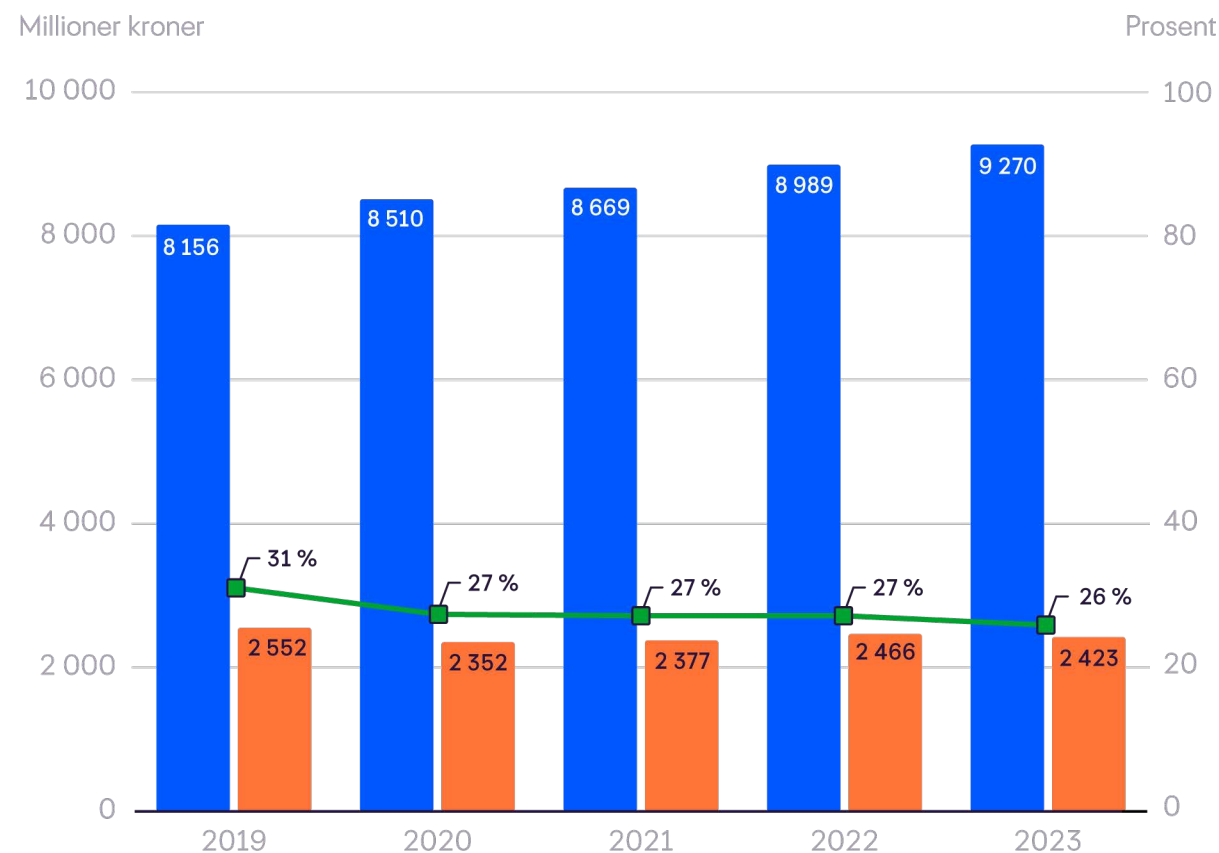
kostnader til vedlikehold og utvikling av de digitale løsningene. Provisjonsbasert kompensasjon til digitale spilleverandører og til digitale kommisjonærer øker også når omsetningen på de digitale produktene øker.

Også andre effektiviseringstiltak er, eller vil bli, gjennomført, og det er fortsatt potensiale for å effektivisere driften. Vi jobber blant annet med ytterligere digitalisering, organisasjonstilpasning og mer effektive prosesser, og vi forventer resultater av det i form av høyere kostnadseffektivitet.

Balansen mellom effektiv drift og overordnet måloppnåelse er viktig for oss. Effektiviseringstiltak og besparelser må alltid vurderes opp mot måloppnåelse. Utvikling av gode verktøy for forebygging av spilleproblemer, er grunnleggende i vårt samfunnsoppdrag. Både utvikling og drift av verktøyene gir selskapet utgifter. I tillegg er hensikten med verktøyene å dempe omsetningen. Det illustrerer at det ikke er omsetning og overskudd i seg selv som er målet vi styrer etter. Det illustrerer også hvordan nødvendige tiltak i noen tilfeller øker utgiftene og demper overskuddet.

Utvikling i kostnadenes andel av netto spillinntekter 2019-2023

■ Netto spillinntekter
■ Totale driftskostnader
■ Kostnadsandel

Penger tjent

Myndighetene har forsterket tiltakene rettet mot de uregulerte aktørene, markedsføringen deres er sterkt begrenset og de største private aktørene trekker seg ut av det norske markedet. Dette styrker vår stilling i markedet, akkurat slik hensikten med reguleringen er.

Når flere spillere velger Norsk Tipping, betyr det økt omsetning og høyere inntekter. Våre netto inntekter har økt med 13,7 prosent, fra 8,2 til 9,3 milliarder kroner (1 114 mill. kroner) de siste fem åra. Veksten fra 2022 til 2023 var på 281 millioner kroner.

Alle spillkategorier har hatt vekst i løpet av de siste fem åra. Tabellen nedenfor viser utviklingen fra 2022 til 2023.

Netto spillinntekter per spillkategori =
spillinnsatser fratrasket premieandeler

Netto spillinntekter	2023	2022
Sportsspill	1 163	1 050
Lotterispill	5 885	5 774
Øyeblikksspill	864	864
Kasinospill	1 358	1 301
Totale netto spillinntekter	9 270	8 989

Nøkkeltallene for perioden 2019-2023 ser slik ut:

Totale kostnader er redusert fra 2,6 til 2,4 milliarder (-131 millioner, -5,1 %)

Netto spillinntekter har økt fra 8,2 til 9,3 milliarder (1 114 millioner, +13,7 %)

Kostnader som andel av netto spillinntekter er redusert fra 31,3 % i 2019 til 26,1 % i 2023.

Fordeling av overskuddet

I jubileumsåret 2023 passerte vi 200 milliarder kroner (omregnet til 2023-verdi) i overføringer til formålene siden første tippekupong i 1948. På de årene er spillemidlene blitt en stabil kilde til finansiering av en rekke samfunnsnyttige formål, som kommer hele det norske samfunnet til gode. Overskuddet fordeles av myndighetene i samsvar med fordelingsnøkkelene i pengespilloven. I 2023 ble det samlede overskuddet 7 087 millioner kroner, som fordeles slik:

Tiltak mot spilleavhengighet:

35
mill. kr.

Minimum en halv prosent av selskapets overskudd settes av til tiltak mot spilleproblemer

Grasrotandelen:

794
mill. kr.

Grasrotandelen er kundenes egen mulighet til å påvirke hvor litt av overskuddet vårt skal gå. Over 35 000 norske lag og foreninger får små eller store bidrag gjennom denne ordningen.

Bingoentreprenørenes overskuddsformål:

42
mill. kr.

Overskuddet fra Belago-terminalene våre fordeles direkte til lag og organisasjoner som mottar overskuddet fra de øvrige spillene i bingohallen der terminalen står.

Resten av pengene fordeles etter den såkalte tippenøkkelene. Av dette trekkes det først ut 6,4 prosent, som går til **helse og rehabilitering**. Resten fordeles slik at **idrett** får 64 prosent, **kulturformål** 18 prosent og 18 prosent til **samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner**.

Helse- og rehabiliteringsformål:

398
mill. kr.

Stiftelsen Dam fordeler pengene til helseprosjekter og forskning som fremmer levekår, helse, mestring, livskvalitet og sosial deltakelse.

Idrett:

3 723
mill. kr.

Fordeling iht. forskrift. Om lag halvparten av midlene er øremerket idrettsanlegg i kommunene og anlegg for fysisk aktivitet. Øvrige midler fordeles til blant andre Norges idrettsforbund, Olympiatoppen, særforbund, idrettskretser, over 6 000 lokale idrettslag og foreninger, Antidoping Norge, friluftstiltak, arrangementstilskudd og forsknings- og utviklingsarbeid, med mer.

Kultur:

1 047
mill. kr.

Kulturmidlene fordeles av regjeringen. Eksempler på formål er Den kulturelle skolesekken, Frifond, tilskudd til kulturbygg, nasjonale musikkorganisasjoner, Kulturrom, Instrumentfondet for skolekorps og barne- og ungdomsorkestre, Krafttak for sang, Folkeakademienes Landsforbund, Historiske spel, Norske kirkeakademier, aktivitetsmidler for kor og prosjekt- og utviklingsmidler på arkiv-, bibliotek- og museumsfeltet.

Samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner:

1 047
mill. kr.

Pengene fordeles av Lotteri- og stiftelsestilsynet iht. forskrift, og skal bidra til å trygge viktige samfunnsoppgaver på områdene helse, sosiale tjenester, krisehjelp, støttearbeid, natur- og miljøvern og dyrevern. Beredskapsorganisasjonene Røde Kors, Rednings-selskapet og Norsk Folkehjelp mottar en fast prosentsats. Resten fordeles etter søknad til landsdekkende organisasjoner.

Nøkkeltall

Mill. kr der annet ikke er oppgitt

Nøkkeltall	2023	2022	2021	2020	2019
Spillinntekter	49 391	46 702	43 741	42 594	40 267
Netto spillinntekter	9 270	8 989	8 670	8 510	8 156
Salgsprovisjoner	480	458	475	520	620
Spillprovisjoner i % av netto spillinntekter	5,2 %	5,1 %	5,5 %	6,1 %	7,6 %
Driftsresultat	6 848	6 523	6 291	6 158	5 603
Driftsmargin	73,9 %	72,6 %	72,6 %	72,4 %	68,7 %
Årsresultat	7 087	6 582	6 286	6 167	5 676
Resultatgrad i % av netto omsetning	76,5 %	73,2 %	72,5 %	72,5 %	69,6 %
Antall ansatte 31.12. *	428	440	436	410	420

* Før 2021 er ikke midlertidig ansatte inkludert

Verdiskapingsoversikt

Beløp i mill. kr.	2023	2022	2021	2020	2019
Netto inntekter	9 519	9 057	8 689	8 544	8 253
Driftskostnader	1 958	1 966	1 951	1 955	2 137
Lønns- og personalkostnader	469	508	453	422	440
Overskudd til eier	7 087	6 582	6 286	6 167	5 544
Tilbakeholdt verdi	0	0	0	0	131

FOTO: Lars Petter
Pettersen

Vårt bærekraftarbeid

Vi jobber for å redusere vårt fotavtrykk og bidra til å skape positive endringer i samfunnet.

Målet for vårt arbeid med samfunnsansvar og bærekraft er å ta hensyn til mennesker, samfunn og miljø.

Det gjør vi ved å jobbe for at vår virksomhet ikke bidrar til å skade mennesker eller omgivelser.

Samtidig ser vi at vi som virksomhet, med solide bånd til hele det frivillige Norge, kan bruke vår stemme og vårt nettverk til å jobbe for endring av kultur og struktur innen viktige samfunnsområder. Det kan du lese mer om i dette kapitlet.

Bærekraftløftene setter retning

Vi har utarbeidet en vesentlighetsanalyse som ligger til grunn for utvelgelsen av områder vi prioriterer i vårt arbeid med samfunnsansvar og bærekraft (se neste side).

På bakgrunn av vesentlighetsanalysen, utarbeidet vi i 2020/2021 fem bærekraftløfter, som danner utgangspunktet for hvordan vi strukturerer og jobber med temaene som er mest vesentlige for oss som selskap.

[Årets klimaregnskap finner du her](#)

Bedre sammen

Vi bruker vår stemme og posisjon for å oppnå mer bærekraftig utvikling - sammen med andre.

17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE

Ansvarlig samfunnsaktør

Vi jobber for å begrense de negative konsekvensene av vår virksomhet, og opptrer balansert i markedet.

3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET

16 FRED, RETTFERDIGHET OG VELFUNDERENDE INSTITUSJONER

Like muligheter

Vi engasjerer og løfter frem gode rollemodeller, og jobber for å sikre like muligheter og motvirke utenforskap i samfunnet.

5 LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE

8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST

10 MINDRE ULIKHET

Fornuftig forbruk

Vi jobber for fornuftig forbruk i hele verdikjeden.

8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST

12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON

13 STOPPE KLIMAENDRINGENE

God forretningsskikk

Vi har gode rutiner for å ivareta forretningsskikk, og motvirker korrupsjon og annen økonomisk kriminalitet.

16 FRED, RETTFERDIGHET OG VELFUNDERENDE INSTITUSJONER

Våre bærekraftløfter

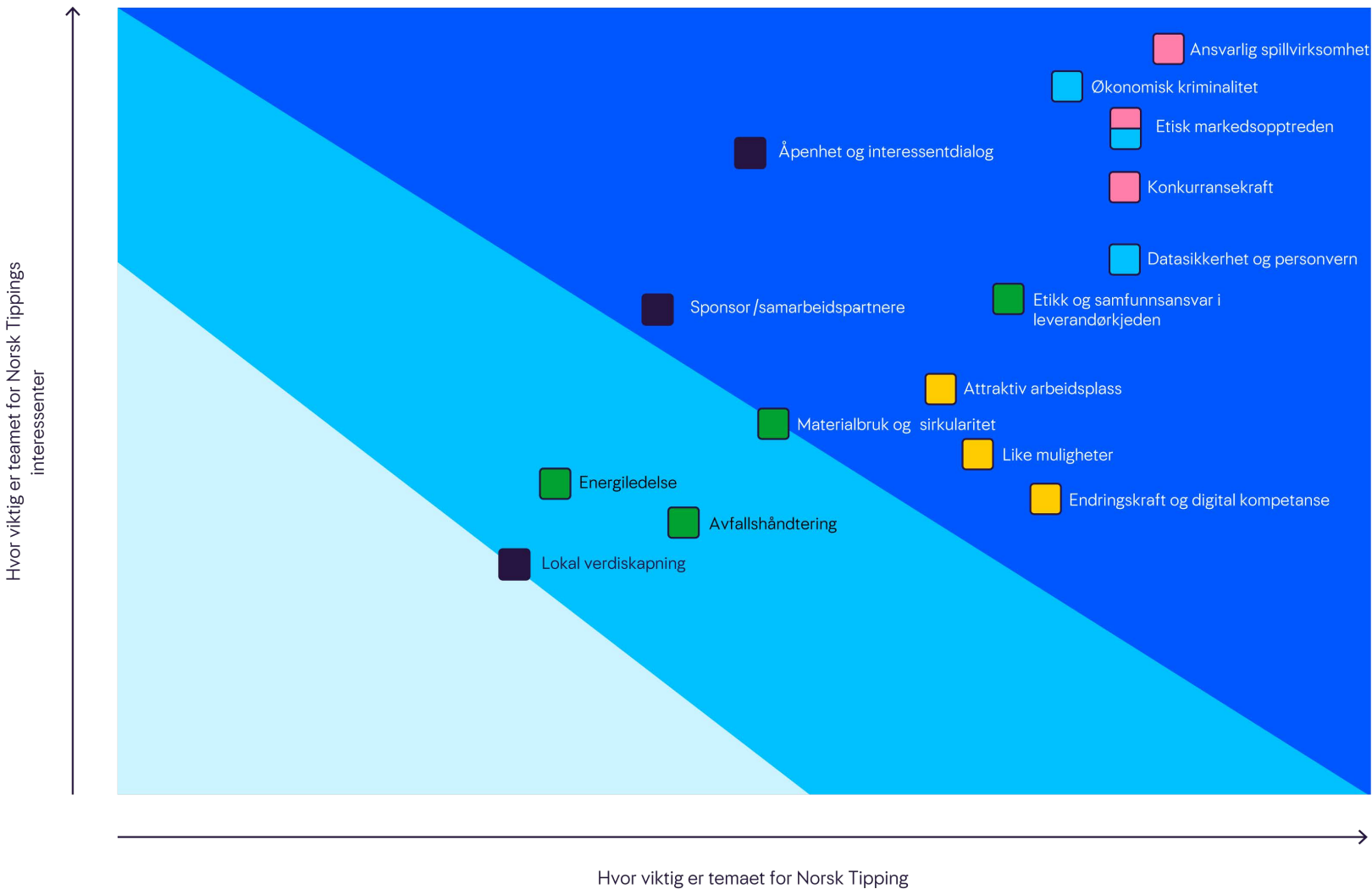

Rapporteringen for 2023 er bygd opp i henhold til strukturen i bærekraftløftene våre.

Forberedelse til nye krav

Parallelt med arbeidet med oppfølging av bærekraftløftene, har mye av 2023 blitt brukt til å forberede selskapet på å oppfylle kravene i «bærekraftdirektivet» (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD), som ble vedtatt i 2023. Norsk Tipping vil bli underlagt direktivet fra og med rapporteringen for 2025.

Vi er blant annet i siste fase av arbeidet med å utarbeide en «dobbel vesentlighetsanalyse», slik CSRD krever at ligger til grunn for bærekraftarbeidet i selskaper som er eller blir underlagt direktivet.

Vår vesentlighetsanalyse 2023

Bedre sammen	Like muligheter	God forretningsskikk
Ansvarlig samfunnsaktør	Fornuftig forbruk	

I dette kapittelet kan du lese mer om:

Bedre sammen

Samarbeid er viktig når målet er å bidra til en mer bærekraftig utvikling.

s. 58

Fornuftig forbruk

Vi jobber på tvers for å inkludere bærekraftig verdiskaping i vår forretningsdrift.

s. 67

Ansvarlig samfunnsaktør

Vår viktigste oppgave er å jobbe aktivt for å redusere de negative konsekvensene av pengespill i Norge.

s. 61

God forretningsskikk

Vi har gode rutiner for å ivareta forretningsskikk, og motvirker korrupsjon og annen økonomisk kriminalitet.

s. 70

Like muligheter

Vi har et mål om at alle ansatte skal oppleve at de har like muligheter.

s. 64

VÅRT BÆREKRAFTARBEID

Bedre sammen

Samarbeid er viktig når målet er å bidra til en mer bærekraftig utvikling. Derfor bruker vi vår stemme og posisjon til å sette dagsorden og bidra til endring der vi har mulighet til å påvirke.

Illustrasjon: Jon Arne Berg / byHands

Vi ønsker å være en pådriver for en bærekraftig og positiv samfunnsutvikling. Til dette bruker vi blant annet våre sponsor- og samarbeidsavtaler for å løfte i lag og adressere problemstillinger sammen.

Kunnskapsdeling og erfaringsutveksling

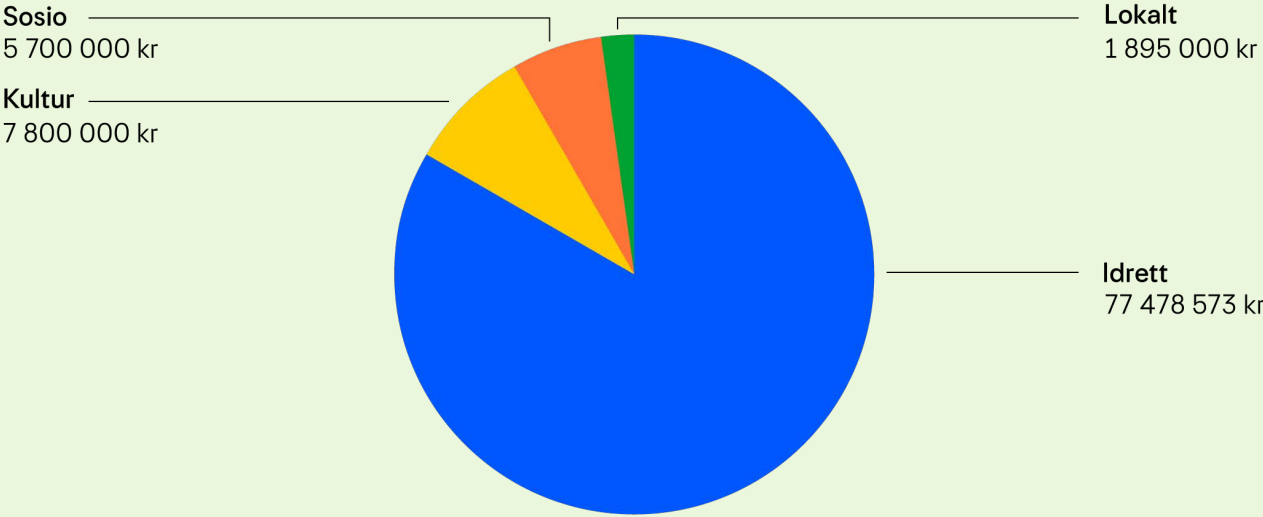
Noe vi jobber mye med, er å både skape og å delta på arenaer for kunnskapsdeling og erfaringsutveksling. På slike arenaer ønsker vi å føre sammen mennesker og organisasjoner innen idrett, kultur og humanitært arbeid som både kan kjenne på de samme utfordringene og bidra til de beste løsningene i fellesskap. I 2023 har vi blant annet samlet våre samarbeidspartnere i forbindelse med idrettsgallaen, Arendalsuka, og Norsk Tippings 75-årsjubileum.

Føringer for samarbeidsavtaler

Det er utarbeidet en «ikke-liste» som fungerer som en rettesnor for selskapets samarbeidsavtaler.

Våre samarbeidsavtaler skal ikke:

- øke omsetning på kort sikt
- fremme individuelle utøvere
- bruke utøvere aktivt til å selge spill
- ha aktivitet direkte mot barn og unge under 18 år
- være direkte pengestøtte

Idrett:

Norges Fotballforbund (NFF), Norsk Toppfotball (NTF), Toppfotball Kvinner (TFK), Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF), Norges Håndballforbund/Norsk Toppåhåndball, Norges Ishockeyforbund/Norsk Toppåhockey, Norges Skiforbund Langrenn, E-sport (Good Game).

Sosio:

Frivillighet Norge, Den Norske Turistforening (DNT), Stiftelsen Kronprinsparets Fond.

Kultur:

Norsk Kulturskoleråd, Talent Norge, Den Norske Opera og Ballet, By:Larm.

Lokale:

Storhamar Hockey, Storhamar Håndball, Elverum Håndball, HamKam Fotball Elite, HamKam Fotball Kvinner Elite, Hamar Kulturhus og Hamar kommune.

INNBLIKK

Vi blir best når vi løfter i lag

Med tre partnere i én avtale jobber vi sammen med fotball-Norge om mål som er viktig på tvers.

Norsk fotball + Norsk Tipping = sant. Samarbeidet med Norges fotballforbund (NFF) har vært tett helt siden Norsk Tipping så dagens lys i 1948. På den tiden var sågar NFF en av eierne av spillskapet, som på den tiden hadde fotball-tipping som eneste spilltilbud.

Felles avtale med felles målsettinger

Da samarbeidsavtalen med norsk fotball skulle fornyes, med avtalestart 1. januar 2021, var tiden inne for å føre sammen de tre største organisasjonene i norsk fotball: Norges Fotballforbund,

Samarbeidet blir best når vi jobber på tvers.

FOTO: Norsk Tipping

med ansvar for bredde og landslag, og interesseorganisasjonene for toppfotball i Norge, Toppfotball Kvinner (TFK) og Norsk Toppfotball (NTF).

– For oss var det viktig å samle alle de store fotballaktørene i én hovedavtale. Ved å inngå én avtale med felles målsettinger, var målet at aktørene ville bidra til å løfte i lag og jobbe mot felles mål. Det er en målsetting vi mener vi har lyktes med, og vi ser at samarbeidet på tvers har hatt effekt, sier sponsorrådgiver og ansvarlig for fotballavtalen, Thomas Johansen.

Fem definerte satsingsområder

Norsk Tipping er generalpartner for norsk fotball, og samarbeidet bygger på fotballens fem definerte satsingsområder: Klubbutvikling, spiller- og trenerutvikling, landslag og toppklubber, jenter og kvinner, og anleggsutvikling.

– Fotballen er Norges største bevegelse, med over 250 000 aktive, og enormt mange engasjerte trenere, ledere, foreldre og supportere, som gjør fotballbevegelsen til den samfunnskraften den er. Å få bidra med vårt engasjement og å investere i denne samfunnsbevegelsen, ser vi på som en vinn-vinn-situasjon, der vi spiller hverandre gode og får til noe unikt, sier Johansen.

Like muligheter

I avtalen legges det også vekt på å sikre satsning på like muligheter og gode rollemodeller som hindrer utenforskap. Norsk Tipping har definert dette som satsingsområder på tvers av alle sine samarbeidsavtaler, basert på bærekraftløftet «Like muligheter». Det kan du lese mer om i kapitlet med samme navn.

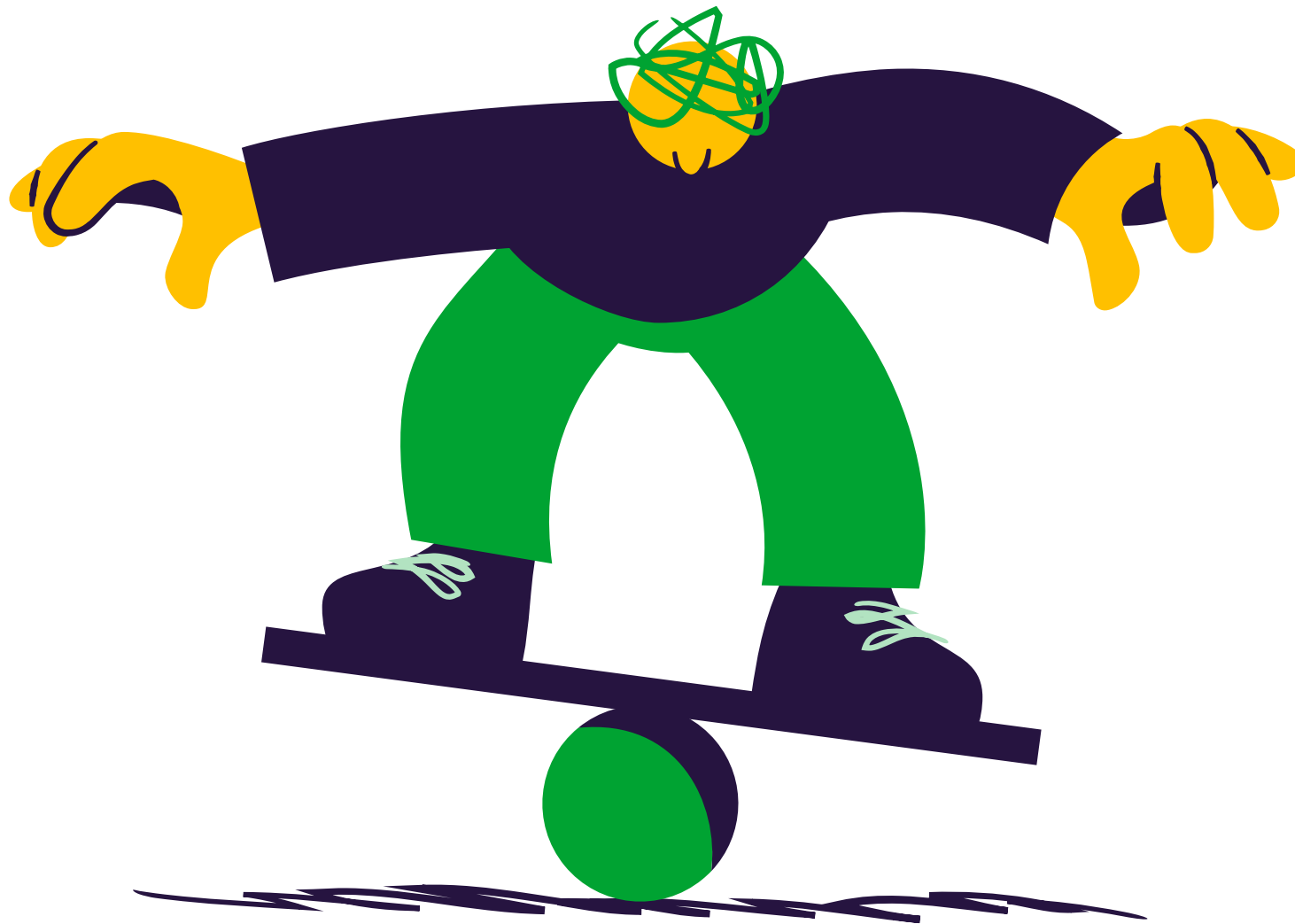

VÅRT BÆREKRAFTARBEID

Ansvarlig samfunnsaktør

Vår viktigste oppgave er å jobbe aktivt for å redusere de negative konsekvensene av pengespill i Norge.

Illustrasjon: Jon Arne Berg / byHands

Samfunnsoppdraget er vår jobb nummer én. Hvordan vi jobber for å tilby et ansvarlig og attraktivt spilltilbud der overskuddet går tilbake til samfunnet, kan du lese i «Vårt samfunnsoppdrag».

Norsk Tipping er en organisasjon med 428 ansatte som hver dag går på jobb for å oppfylle samfunnsoppdraget vi er satt til å løse.

Vi har også kunnskap, kompetanse og erfaring som spres utenfor Norsk Tippings fire vegger.

Det gjør vi blant annet gjennom et samarbeidsprosjekt med aktører i norsk toppidrett, som du kan lese mer om på neste side.

INNBLIKK

Spillevett i idretten

I samarbeid med norsk fotball startet vi i 2023 et prosjekt med mål om kunnskapsbygging om spill og spilleproblematikk blant fotballspillere.

I en hverdag preget av konkurranse, kan man fort bevege seg over en grense der spill går fra å være uskyldig moro til å ødelegge både karriere og privatøkonomi. Idrettsutøvere generelt, og fotballspillere spesielt, har derfor en forhøyet risiko for å utvikle problemer med pengespill.

Klubb-besøk

I samarbeid med Norges Fotballforbund, Norsk Toppfotball og Toppfotball Kvinner har Norsk Tipping derfor utviklet et kurs for klubb, støtteapparat, trenere og spillere.

Gjennom 2023 har representanter fra fotballorganisasjonene og Norsk Tipping sammen reist ut til toppklubbene i Norge for å kurse spillere, trenere og ledere.

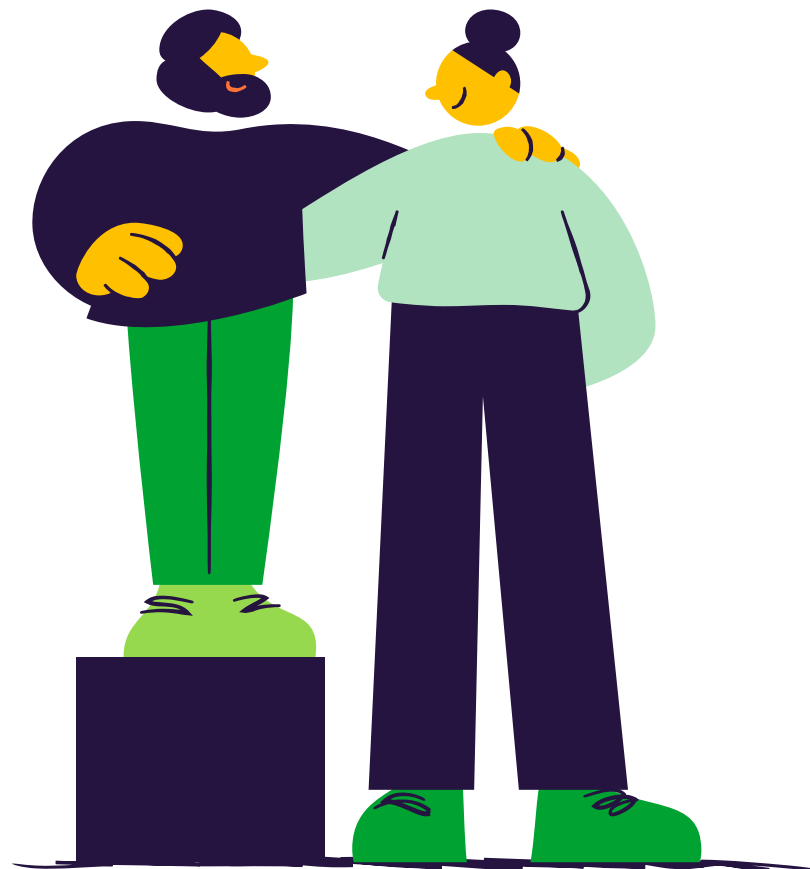
I kurset blir det lagt vekt på å informere om risikoen for å komme inn i et mønster der for mye tid og penger investeres i spill, noe som i neste omgang kan føre til negative konsekvenser for både utøver og dem rundt.

Fra fotball til ishockey og håndball

– Fotballklubben som arbeidsgiver, spillergruppa som prestasjonsmiljø, spilleren selv og de pårørende kan potensielt rammes om en idrettsutøver utvikler spilleproblemer. Dersom en ukultur tilknyttet spill utvikler seg i gruppa, kan det påvirke prestasjonene og utviklingen for både enkeltspilleren og laget som helhet, sier Per Einar Karlsen, rådgiver i Norsk Tipping.

Kursrekken startet i øverste divisjon i norsk herrefotball og vil bli utvidet til også de lavere divisjonene i norsk fotball. Prosjektet videreføres også til flere idretter. Først ut er toppklubbene i ishockey og håndball.

← Rådgiver Per Einar Karlsen fra Norsk Tipping (t.v.) og Freddy dos Santos fra NTF besøker fotballgarderobene og snakker om pengespill.
FOTO: Norsk Tipping

VÅRT BÆREKRAFTARBEID

Like muligheter

Vi jobber for økt mangfold, inkludering og endringskraft. Like muligheter er også i sentrum for arbeidet vi gjør med våre samarbeidspartnere.

Illustrasjon: Jon Arne Berg / byHands

Vi har et mål om at alle ansatte skal oppleve at de har like muligheter. Det krever systematisk arbeid og bevissthet i hverdagen. Les mer om vårt interne arbeid i kapitlet [Medarbeiderne våre](#).

Samarbeid om like muligheter

Vi har innrettet våre samarbeidsavtaler slik at de bidrar til å styrke arbeidet for like muligheter. Bakgrunnen er anerkjennelsen av at vi må jobbe sammen og på tvers for å adressere områder der endring må til for at alle skal få like muligheter.

Ett av de viktigste virkemidlene i arbeidet for like muligheter, er å jobbe sammen om å løfte frem gode rollemodeller. Rollemoellene kan være både utøvere, trenere, klubber og forbund, eller andre aktører som kan bidra til å løfte andre i kraft av sin posisjon og engasjement.

Sammen om å redusere utenforskap

Utenforskap er en av de største utfordringene i det norske samfunnet i dag. Tiltakene som skal til for å bidra til å løse denne utfordringen, kan være mange. Noen kjenner vi allerede til, mens vi fortsatt mangler gode svar på andre deler av problemstillingen.

Sammen med Kronprinsparets Fond ønsker vi å bidra til å skape gode fellesskap og redusere utenforskap i idretten gjennom prosjektet «Flyt i idretten». Målet er å ha med flest mulig, lengst mulig.

I 2023 har vi innhentet og systematisert innsikt, blant annet fra trenere. Vi har også videreført arbeidet i en referansegruppe bestående av forskere, idrettsledere, forretningsutviklere, og representanter fra Norges Idrettsforbund.

Arbeidet skal videreføres gjennom en piloteringsfase, hvor man tester elementer fra fondets livsmestringsprogram «Flyt» i breddeidretten.

*Vi har et mål om at alle ansatte skal
oppleve at de har like muligheter.*

Olympiatoppens forskningskonferanse med tema «Den kvinnelige toppidrettsutøveren». F.v. Fam Lockert, Liv Hemmestad, Bieke Gills (forsker ved Universitetet i Sørøst-Norge) og Felix Breit-schadel.

FOTO: Eline Aase/Olympia-toppen

INNBLIKK

Sammen om like muligheter

Er det én ting topputøvere i idrett og kultur har til felles, er det høye mål for egne prestasjoner. Noe annet de har til felles, er skjevhet innen både kjønns- og mangfoldsområdet.

Majoriteten av trenere i toppidretten er menn, og man finner igjen de samme strukturene på toppnivå på kunstfeltet.

Olympiatoppen + Talent Norge = sant

I anerkjennelsen av felles utfordringer, og med målet om å jobbe for endring, har to av Norsk Tippings samarbeidspartnere gjennom mange år, Olympiatoppen og Talent Norge, forent krefter i prosjektet «Sammen om like muligheter». Målet er å bygge å få kunnskap om nåsituasjonen, og iverksette prosjekter som skal skape effekter over tid, for eksempel større mangfold.

- I løpet av våre mangeårige samarbeid med Olympiatoppen og Talent Norge, har vi sett at begge har noen felles utfordringer. Toppotøvere innen kunst og idrett har mye til felles, både i dedikasjon og profesjonalitet. Ved å forene kreftene og jobbe sammen om like muligheter, er vi med og løfter viktige tema sammen med dem det berører. Samtidig jobber vi med målsettingene vi har i bærekraftløftene våre, «Bedre sammen» og «Like muligheter», sier Linda Eng Strand, konstituert direktør for kommunikasjon og sponsorater i Norsk Tipping.

Forskningsbaserte fremskritt

Sammen med forskere fra Universitetet i Sørøst-Norge jobber organisasjonene for å finne svar på hvilke strukturer og tankesett som bidrar til at skjevhetene opprettholdes, og hvordan man kan jobbe med kulturen for å bidra til varig endring.

Gjennom felles tiltak som nettverkssamlinger, hospitering og samarbeidsprosjekter settes like muligheter på agendaen, og man knytter bånd på tvers som bidrar til at idrettsbevegelsen og kunstaktører løfter i lag mot målet om like muligheter.

VÅRT BÆREKRAFTARBEID

Fornuftig forbruk

«Vi har inkludert bærekraftig verdiskaping i vår forretningsdrift» er ett av våre seks overordnede selskapsmål.

Illustrasjon: Jon Arne Berg / byHands

Bærekraftløftet "Fornuftig forbruk" innebærer blant annet arbeidet vi gjør med å sikre at varer og tjenester vi anskaffer ikke framstilles under forhold som utnytter mennesker, samfunn eller klima og miljø. Et fornuftig forbruk er et forbruk som ikke går ut over planetens og menneskenes tåleevne.

I tråd med eierskapsmeldingen (Meld. St. 6, 2022-2023 - Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap) skal statlige aktører, som Norsk Tipping, redusere sitt klimautslipp i tråd med Parisavtalen, samtidig som vi ivaretar mennesker både i egen organisasjon og i leverandørkjeden.

Videreutvikling av klimarapporteringen

Norsk Tipping har vært Miljøfyrtårnsertifisert siden 2018. For å bli sertifisert må virksomheten implementere et miljøledelsessystem for å ta hånd om og redusere selskapets klima- og miljøbelastning.

Mot slutten av 2022 startet vi arbeidet med å få på plass et mer komplett klimaregnskap med de mest vesentlige utslippene i det såkalte «Scope 3» i GHG-protokollen (Greenhouse Gas Protocol). Ferdigstilling av et komplett klimaregnskap var et av de overordnede målene selskapet arbeidet med i 2023. Dette er nå ferdigstilt, og du finner det endelige dokumentet som vedlegg til denne rapporten.

Selskapets totale utslipp endte på 20 350 tonn Co2-ekvivalenter, der 97,6 prosent av utslippene kategoriseres innenfor scope 3 (Indirekte utslipp knyttet til innkjøp av varer og tjenester.)

*«Vi har inkludert bærekraftig verdiskaping i vår forretningsdrift»
er ett av seks overordnede selskapsmål Norsk Tipping skal jobbe for å nå.*

Viktig arbeid mot felles mål

Det er en forventning at statlige selskaper jobber med klima og miljø i tråd med Parisavtalens mål. Vi har et overordnet selskapsmål om å kutte vårt utslipp med sju prosent hvert år for å bidra til å oppfylle 1,5-gradersmålet innen 2030 og klimanøytralitet innen 2050.

På bakgrunn av tallene i klimaregnskapet, starter vi nå arbeidet med å verifisere målbildet for utslippskutt, samt å finne områdene hvor utslippene våre må reduseres for å nå 1,5-gradersmålet.

Åpenhetsloven og aktsomhetsvurderinger

Anstendig arbeid og økonomisk vekst (bærekraftmål 8) og ansvarlig forbruk og produksjon (bærekraftmål 12) er to av bærekraftmålene vi har koblet opp mot bærekraftløftet om fornuftig forbruk. Vi ivaretar vårt ansvar i tråd med OECDs rammeverk for aktsomhetsvurderinger, som definert gjennom åpenhetsloven, som trådte i kraft i 2022.

Vår redegjørelse i henhold til åpenhetsloven [finner du som vedlegg til denne rapporten.](#)

INNBLIKK

Gi jakka og teltet videre liv

Hvordan bidra til et mer naturvennlig friluftsliv? ReTuren kan hjelpe deg. «Fiks alt. Alltid.» Det er ReTurens motto.

På syverkstedene i Hamar, Trondheim og Stavanger kan folk komme innom med ødelagt utstyr de ønsker reparert.

ReTuren er et prosjekt i regi av Den Norske Turistforening, DNT. Med utgangspunkt i kjerneverdiene «sirkularitet», «nullsvinn» og «inspirasjon», er målet å gi klær og utstyr videre liv gjennom kreativ reparasjon, eller eventuelt redesign.

- DNT og Norsk Tipping har hatt et tett og godt samarbeid gjennom mange år. Med et felles mål om å bidra til et mer fornuftig, og helst redusert, forbruk, så vi dette som et riktig prosjekt for oss å samarbeide med DNT sentralt og Hamar og Hedmarken Turistforening (HHT) lokalt om, sier sponsorrådgiver Bernt Plassgård.

I tillegg til å gjennomføre nytenkende reparasjoner, og i noen tilfeller redesign, holder ReTuren også kurs hvor de ønsker å begeistre og inspirere folk til å ta vare på og få reparert det de har, i stedet for å kjøpe nytt.

- Det var enkelt å si ja til å bli med på dette prosjektet, og vi er imponert over arbeidet DNT sentralt og HHT lokalt har lagt ned for å gjøre det til den suksessen det har blitt. ReTuren er en del av løsningen på utfordringen vi som norske forbrukere har; vi ligger på forbrukstoppen i Europa og verden, derfor er vi nødt til å senke vårt forbruk og øke graden av reparasjon og gjenbruk. Det hjelper ReTuren oss med, avslutter Bernt.

ReTuren inspirerer til gjenbruk og reparasjon istedenfor å kjøpe nytt.
FOTO: Norsk Tipping

VÅRT BÆREKRAFTARBEID

God forretningsskikk

Vi har gode rutiner for å ivareta forretningsskikk, og motvirker korrupsjon og annen økonomisk kriminalitet.

Illustrasjon: Jon Arne Berg / byHands

Selskapets målsetting er at alle aspekter av vår virksomhet skal gjennomføres på en etisk og ansvarlig måte, og å beskytte all sensitiv informasjon i henhold til regelverket.

Arbeidet med god forretningsskikk omfatter temaer som korrupsjon, økonomiske misligheter, hvitvasking og terrorfinansiering, informasjonssikkerhet, personvern, etisk markedsopptreden og kampfiksing.

[Norsk Tippings etiske retningslinjer](#) er førende for vårt arbeid. Alle ansatte i selskapet gjennomgår obligatoriske e-læringsmoduler om retningslinjene.

Alle fagområdene knyttet til forretningsetikk er omgitt av et felles rammeverk for å sikre god styring og internkontroll. Dette skal sikre at Norsk Tippings drift følger:

- Lover og regler
- Selskapets policyer og retningslinjer
- Forventninger fra selskapets interne og eksterne interessenter

Rammeverket for de forretningsetiske områdene består av:

- Styrende dokumenter (tydelige skriftlige rutiner og prosedyrer)
- Kunnskap (bevisstgjøring og opplæring om riktig opptreden)
- Tekniske tiltak (bruk av ulike tekniske løsninger for å sikre etterlevelse)

Tabellen til høyre inneholder de viktigste forretningsetiske områdene, som alle har egne handlingsplaner som har som mål å forebygge, oppdage og reagere ved uønskede situasjoner.

Tabellen viser våre viktigste forretningsetiske områder og forebyggende mekanismer for de respektive områdene.

Forretningsetiske områder	Forebyggende mekanismer
Økonomiske misligheter	Retningslinje misligheter kommisjonærer, kommisjonæravtale med tilhørende tilhørende sikkerhetsinstruks.
Hvitvasking og terrorfinansiering	Retningslinje for antihvitvasking og terrorfinansiering
Informasjonssikkerhet	Sertifisering ISO 27001/WLA-SCS (selskapets styringssystem for informasjonssikkerhet).
Personvern	Retningslinje for behandling av personvernopplysninger
Antikorrupsjon	Retningslinje antikorrupsjon og interne misligheter, varslingskanal og dilemmatrening
Kampfiksing	Retningslinje kampfiksing
Etisk markedsopptreden	Etiske retningslinjer for leverandører og samarbeidspartnere, retningslinjer for markedsføring og nei-takk liste for markedsføring. Selskapets risikostyring.

Etisk markedsopptreden

Som enerettstilbyder på spillmarkedet, er Norsk Tipping svært bevisst på at vi skal utøve god forretningsskikk etter aksepterte forretningsmessige prinsipper.

Det ble ikke initiert rettslige skritt mot selskapet på bakgrunn av brudd på god forretningsskikk eller uetisk markedsopptreden i 2023.

Informasjonssikkerhet og personvern

Norsk Tipping stiller høye krav til informasjonssikkerhet og kundenes personvern. Våre kunder og ansatte skal kunne være sikre på at personopplysninger og annen sensitiv informasjon ivaretas og beskyttes i henhold til regelverket.

I 2023 ble det registrert 49 alvorlige avvik relatert til informasjonssikkerhet i selskapets forretningskritiske prosesser.

Det dreide seg i hovedsak om feil eller avvik som medførte nedetid eller ustabilitet i kanaler, systemer etc. med påfølgende tap av tilgjengelighet. I 2022 var tilsvarende registrerte avvik 49.

Norsk Tipping er sertifisert (PA2) i henhold til ISO/IEC 27001 og WLA-SCS (World Lotteries Association Security Control Standard). Selskapet blir årlig sertifisert i henhold til standardene. Målet er å revidere og kontrollere om selskapets styringssystem for informasjonssikkerhet er tilfredsstillende og hensiktsmessig. Standardene omfatter til sammen 202 sikkerhetskontroller som er iverksatt som del av vår virksomhet.

Det ble i 2023 avdekket 11 kategori 2-avvik (tiltak som må gjennomføres innen en tidsperiode på 3-6 måneder).

Kundenes og ansattes personvern ivaretas blant annet av vårt personvernombud, som ble etablert i 2008.

Norsk Tipping har i 2023 ikke avdekket brudd på personvernlovens bestemmelser som har medført reaksjoner fra offentlig myndigheter. Det er avdekket syv avvik innenfor GDPR-området i 2023. Ingen av avvikene var av slik karakter at de er meldt til Datatilsynet.

Økonomiske misligheter

Vi jobber systematisk for å avdekke misligheter blant våre kunder, kommisjonærer og lokalinnhavere.

I 2023 ble det avdekket følgende forhold:

- 346 kunder ble midlertidig sperret på grunn av brudd på kundevilkår
- 175 kritiske eksterne misligheter hos kunder, kommisjonærer og lokalinnhavere.

Hvitvasking og terrorfinansiering

Norsk Tipping har tiltak og kontroller for å hindre hvitvasking i tilknytning til selskapets virksomhet og operasjon. Vårt compliance-program skal sikre etterlevelse av lovverket på området.

I 2023 gransket vi 257 nye saker hvor det var mistanke om hvitvasking. Av disse ble 40 saker rapportert til Økokrim.

Fra 1. november 2023 ble det satt grense for kontantinnskudd til spillerkonto hos kommisjonær. Grensen er på maksimum 7 100 kroner per spiller per måned. Dette er et teknisk forebyggende tiltak som bidrar til å redusere risikoen for hvitvasking.

Antikorrupsjon

Norsk Tipping har nulltoleranse for korrupsjon, interne misligheter og andre former for økonomisk kriminalitet. Nulltoleranse innebærer at alle varsler, eller på annen måte identifiserte mistanker om økonomisk kriminalitet, vil bli undersøkt for å avklare om mistanken kan begrunnes eller ikke.

Vi har et helhetlig antikorrupsjonsprogram som omfatter alle relevante deler av virksomheten. Formålet med programmet er å sikre god risikostyring og internkontroll.

Det gjennomføres risikovurderinger av prosesser hvor det er iboende risiko for økonomisk kriminalitet. Våre leverandører vurderes også kontinuerlig med tanke på risiko for korrupsjon og annen økonomisk kriminalitet.

Antikorrupsjon er på dagsordenen på tvers av organisasjonen samt i styret, gjennom tiltak som e-læring og dilemmatrening. Alle ledere, ansatte og styret i Norsk Tipping gis årlig opplæring i dilemmaer knyttet til korrupsjon, interne misligheter og økonomisk kriminalitet.

Vi har utarbeidet [etiske retningslinjer](#) for både ansatte, leverandører og samarbeidspartnere.

Det er ikke registrert hendelser relatert til korrupsjon eller interne misligheter i 2023.

Varsling

Norsk Tipping har opprettet flere varslingskanaler i tilknytning til vår virksomhet.

Gjennom Norsk Tippings eksterne varslingskanal kan våre leverandører, ansatte eller andre med relasjon til selskapet melde fra hvis det foreligger mistanke om kritikkverdige forhold i tilknytning til vår virksomhet.

[På våre nettsider](#) finner man beskrivelse av varslingskanalene og nødvendig kontaktinformasjon.

Formell rapport

Styring og resultater for 2023

I dette kapittelet kan du lese mer om:

Eierstyring og selskapsledelse

Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse i Norsk Tipping.

s. 75

Årsregnskap

Resultatregnskap, balanseoppstilling og kontantstrøm.

s. 90

Styret i Norsk Tipping

Bli kjent med styremedlemmene i Norsk Tipping.

s. 81

Noter

Noter til regnskapet.

s. 98

Årsberetning

Styrets redegjørelse for virksomheten i 2023.

s. 84

Revisjonsberetning

Uavhengig revisors beretning.

s. 115

FORMELL RAPPORT

Eierstyring og selskapsledelse

I statens eierskapsmelding kapittel 11.12 framgår det at staten forventer at selskapet følger Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse, der den er relevant og tilpasset selskapets virksomhet.

Nedenfor redegjøres det for de relevante punktene i «Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse» (NUES) av 14. oktober 2021. Norsk Tipping er ikke et børsnotert selskap og det medfører at ikke alle deler av NUES' anbefaling er relevant.

Ny pengespillov med tilhørende forskrift trådte i kraft 1. januar 2023. I forbindelse med dette ble det gjort justeringer i styreinstruks, vedtekter og retningslinjer for eierstyring.

1. Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

Rapport om eierstyring og selskapsledelse, sammen med instruks for styret og instruks for administrerende direktør, klargjør rollefordelingen mellom eier, styret og ledelse.

I henhold til Kultur- og likestillingsdepartementets retningslinjer for eierstyring, skal eierrollen utøves i samsvar med statens prinsipper for godt eierskap. Retningslinjens kapittel 2 inneholder felles regler og krav til departementets styring, kontroll og ivaretagelse av tverrgående hensyn (samfunnsansvaret) for aksjeselskaper som departementet har eierandeler i. Kapittel 5 inneholder spesielle forhold som det må tas hensyn til ved departementets styring og kontroll av det enkelte selskap eller grupper av selskaper på bakgrunn av deres sektorpolitiske målsettinger. For Norsk Tipping framgår disse forholdene i kapittel 5.3.

Utover de prinsippene som er fastslått i retningslinjene for eierstyring, er det i lov om pengespill § 11 bestemt at eierdepartementet skal ha en direkte instruksjonsrett gjennom brev til selskapet utenom generalforsamling.

2. Virksomhet

I tråd med regjeringens forventninger i eierskapsmeldingen (Meld.St. 6 (2022-2023) Et grønnere og mer aktivt eierskap - statens direkte eierskap i selskaper) rapporterer Norsk Tipping på vesentlige forhold knyttet til selskapets virksomhet, herunder mest mulig effektiv oppnåelse av sektorpolitiske mål.

Selskapets vedtekter fastsetter følgende formål for selskapets virksomhet:

«Selskapets formål er å legge til rette for et ansvarlig pengespilltilbud og å forebygge negative konsekvenser av pengespill i samsvar med pengespilloven. Innenfor disse rammene skal selskapet drive effektivt, slik at mest mulig av inntektene fra selskapets pengespill går til formålene nevnt i pengespilloven § 12.

Selskapets virksomhet skal være knyttet til å tilby pengespill rettet mot det norske markedet.»

I stortingsmeldingen (Meld. St. 12 (2016-2017) «Alt å vinne - Ein ansvarleg og aktiv pengespelpolitikk») slås det fast at regjeringens primære mål for pengespillpolitikken er å sikre ansvarlige spill og at hensynet til ansvarlighet skal gå foran økonomiske hensyn. Samtidig forutsetter en ansvarlig spillpolitikk at de regulerte spillsekskapene tilbyr attraktive spill som evner å tiltrekke seg spillere.

Styret behandler og vedtar selskapets strategi- og virksomhetsplan. Årlig fastsetter styret sentrale mål for ansvarlig spill, antall kunder, markedsandel, omdømme og resultat til gode formål med tilhørende risikoappetitt.

Styret følger opp virksomheten gjennom månedlig virksomhetsrapportering fra ledelsen i styremøtene. Virksomhetsrapporteringen inneholder utvikling og status på sentrale måleparametere. Rapporteringen er risikobasert og inkluderer løpende oppdatering av selskapets risikobilde med tilhørende risikoreduserende tiltak. Gjennom disse prosessene er styret en aktiv part i selskapets styring og kontroll.

Det skrives protokoll med vedtak knyttet til behandling av virksomhetsrapporten.

Ansvarlig spillvirksomhet er en forutsetning for selskapet og det er etablert en egen policy for dette området. Policydokumentet inneholder prinsipper som danner grunnlaget for Norsk Tippings ansvarlighetsarbeid i alle ledd i organisasjonen.

Målsettingen for selskapets arbeid med samfunnsansvar og bærekraft er at «Norsk Tipping skal ta ansvar for hvordan virksomheten påvirker mennesker, samfunn og miljø. Dette gjør vi ved å integrere bærekraftig verdiskaping i vår virksomhet og verdikjede. Målet er å redusere vårt fotavtrykk og bidra til å skape positive endringer i samfunnet» Arbeidet skal være basert på vesentlighet, og den operative oppfølgingen tar utgangspunkt i prinsipper for aktsomhet.

Norsk Tipping startet høsten 2023 arbeidet med å utarbeide en dobbelt vesentlighetsanalyse og klimaregnskap. Det endelige målet vil være å sikre etterlevelse av eierskapsmeldingen og CSRD med oppdatert bærekraftsrapportering fra og med 2025.

I [Samfunnsansvar og bærekraft](#) er det beskrevet hvordan Norsk Tipping håndterer sin påvirkning innenfor de respektive områdene.

3. Selskapskapital og utbytte

Norsk Tipping er et aksjeselskap heleid av staten iht. lov om pengespill § 11. Det utbetales ikke utbytte fra selskapet, men overskuddet fra spillvirksomheten skal fordeles etter bestemmelsene i pengespilloven § 12.

4. Likebehandling av aksjeeiere

Selskapets aksjer eies av Kultur- og likestillingsdepartementet. Anbefalingene er derfor ikke relevante for Norsk Tipping.

5. Aksjer og fri omsettelighet

Ikke relevant for Norsk Tipping, se pkt. 4.

6. Generalforsamling

Kultur- og likestillingsministeren utgjør selskapets generalforsamling. I henhold til selskapets vedtekter § 6 avholdes generalforsamling hvert år. Vedtektene spesifiserer noen faste saker som skal behandles under generalforsamlingen.

For et selskap hvor generalforsamlingen utgjøres av én person, er det ikke formalia knyttet til innkalling og fullmaktsforhold, eller formelle krav til saksdokumentene til generalforsamlingen. Det blir likevel utsendt innkalling og sakspapirer i forkant av generalforsamlingen. I tillegg utarbeides det protokoll fra generalforsamlingen. Riksrevisjonen, ekstern revisor, selskapets styre og administrerende direktør er til stede under generalforsamlingen.

7. Valgkomité

Det er Kultur- og likestillingsdepartementet som velger styremedlemmer og selskapet har følgelig ingen valgkomite.

8. Styret, sammensetning og uavhengighet

Styret og styrets sammensetning er regulert gjennom vedtektenes § 7. Styret har minst fem representanter som er oppnevnt av Kultur- og likestillingsdepartementet, samt tre representanter som skal velges av og blant selskapets ansatte. Styremedlemmene velges for to år om gangen

I departementets retningslinjer for eierstyring stilles det krav til styrets sammensetning når det gjelder kompetanse, kapasitet og mangfold. Kjønnsfordelingen i styret er regulert i aksjeloven § 6-11 a og § 20-6.

Norsk Tippings ansatte har mulighet til å ta opp problemstillinger gjennom de ansattvalgte medlemmene i styret. Administrerende direktør i Norsk Tipping deltar i styremøtene uten stemmerett.

Kultur- og likestillingsdepartementet har gitt instruks til styret som fastsettes i kongelig resolusjon. Styreleder er ikke medlem av selskapets ledelse. Behandling av saker i styret følger offentlige regler og selskapets etiske retningslinjer for habilitet. Hvert styremøte innledes med å avklare styremedlemmers habilitet knyttet til saker i møtet. Styreinstruksens pkt. 5 angir styremedlemmers plikt til å opplyse om habilitetskonflikter.

De enkelte styremedlemmers bakgrunn og kompetanse kan du [lese mer om her](#).

9. Styrets arbeid

Departementets instruks til styret og departementets «Retningslinjer for eierstyring» gir regler for styrets arbeid og saksbehandling. I henhold til instruks fra departementet skal styret fatte vedtak på fritt grunnlag etter alminnelige forretningsmessige prinsipper.

Styret foretar en årlig evaluering av sitt arbeid, samt av sin kompetanse og arbeidsform. Evalueringen gir grunnlag for eventuelle endringer og tiltak. Styrets behandling av evalueringen blir protokollført.

Styret har fastsatt instruks for administrerende direktør. Administrerende direktør forbereder saker som skal behandles av styret i samråd med styrets leder. Det legges vekt på at sakene forberedes og framlegges slik at styret har et tilfredsstillende grunnlag for å fatte beslutninger. Styret vurderer regelmessig oppnåelse av sektorpolitiske mål og om disse oppnås på en bærekraftig, ansvarlig og effektiv måte.

Norsk Tippings styre etablerte med virkning fra 1. november 2012 et revisjonsutvalg. Instruksen for revisjonsutvalget ble sist oppdatert i styremøtet 24. juni 2021. Styrets kompensasjonsutvalg ble etablert høsten 2017 og styret fastsatte 26. september 2017 «Instruks for styrets kompensasjonsutvalg».

Disse er nærmere omtalt i henholdsvis kapitlene 10 og 12.

10. Risikostyring og internkontroll

Styret har det overordnede ansvaret for å organisere risikostyringen. For å sikre arbeidsdeling og tilfredsstillende uavhengighet mellom beslutningstakere og kontrollerende og rapporterende funksjoner, er det organisert tre «forsvarslinjer». Dette er en anerkjent modell som er illustrert nedenfor:

Forsvarslinjene som sikrer uavhengighet mellom de ulike funksjonene i Norsk Tipping

Kultur- og likestillingsdepartementet			
Styret			
		Revisjonsutvalget	
Ledelsen			
1. linje	2. linje	3. linje	4. linje
Operativ ledelse Risikostyring og intern kontroll i daglige prosesser og aktiviteter i linjeorganisasjoner	Tilrettelegge og kontroll-funksjoner - Risikostyring - Informasjonssikkerhet - Kvalitet - Controller	Internrevisjonene Uavhengig og objektiv bekreftelse på rådgiving for å tilføre merverdi og forbedre organisasjonens drift	Ekstern revisor - Revisjon av årsregnskapet Lotteritilsynet - Tilsyn av spillvirksomheten

I modellen er også ekstern revisor og Lotteri- og stiftelsestilsynet satt inn for å vise helheten i de strukturer som er etablert for å sikre uavhengigheten mellom beslutningstakere og kontrollerende og rapporterende funksjoner, slik at også «fjerdelinjeforsvaret» er synliggjort. Ekstern revisor gir eier, styret og toppledelsen en bekreftelse på om selskapets risikostyring innen finansiell rapportering er tilfredsstillende. Lotteri- og stiftelsestilsynet er et direktorat og tilsynsorgan underlagt Kultur- og likestillingsdepartementet, som forvalter og kontrollerer private lotterier og statlige spill i Norge. Lotteri- og stiftelsestilsynet fører tilsyn med at selskapets spillvirksomhet foregår i samsvar med lovgivning og spilleregler, jfr. lov om pengespill kap. 5.

Risikostyring og internkontroll skal bidra til å sikre kvalitet på intern og ekstern rapportering, målrettet, effektiv og kundeorientert drift, samt kontinuerlig kvalitetsforbedring. Norsk Tipping har etablert et helhetlig risikobasert kvalitetssystem som består av styrende dokumenter i form av policyer, retningslinjer og rutiner. De styrende dokumentene gir føringer for områder som er vesentlige for selskapet å etterleve. Etterlevelse og måloppnåelse følges systematisk opp gjennom avviksregistrering, egne evalueringer, kvalitetsrevisjoner og interne og eksterne revisjoner. Resultatene fra oppfølgingen rapporteres til styret via revisjonsutvalget og utgjør et grunnlag for styrets gjennomgang av selskapets viktigste risikoområder og intern kontroll. Selskapet har etablert et system for krisehåndtering og gjennomfører regelmessig øvelser.

Risikostyring er en integrert del av forretningsaktivitetene. I den månedlige virksomhetsrapporteringen er det integrert et oppdatert risikobilde for å sikre styrets og ledelsens fokus

på vesentlige framtidige forhold som kan påvirke selskapets måloppnåelse. Risikoreduserende tiltak konkretiseres, og det settes frister for gjennomføring.

Selskapet arbeider kontinuerlig med å legge til rette for et godt kontrollmiljø som skal sørge for at virksomheten drives i henhold til relevante lover, at den bygges på sunne holdninger, har gode interne rutiner og prosedyrer og at den viser åpenhet. Det er utarbeidet en verdiplattform og lederprinsipper som skal bygge opp om selskapets samfunnsoppdrag.

Selskapet arbeider systematisk for å vurdere om den interne kontrollen er tilfredsstillende for å forebygge og avdekke økonomiske misligheter. Med utgangspunkt i en overordnet risikovurdering er det valgt ut prosesser som vurderes regelmessig. Norsk Tipping har etablerte rutiner for kontroll med, og oppfølging av, spilleaktiviteten hos kommisjonærer og spillere. Dette gjøres både for å sikre at spilleaktiviteten skjer innenfor ansvarlige rammer og for å beskytte selskapet mot kriminell aktivitet.

Selskapet etablerte i 2023 en egen stilling - complianceansvarlig. Formålet med rollen er å bidra til etterlevelse av gjeldende lovgivning, forskrifter og interne føringer og retningslinjer for Norsk Tipping.

Revisjonsutvalg og internrevisjon

Norsk Tipping har et revisjonsutvalg som er et underutvalg av Norsk Tippings styre, og har som formål å være et saksforberedende organ for styret når det gjelder selskapets finansielle rapportering og kontrollsystemer. Ekstern- og internrevisor har årlig møte med revisjonsutvalget uten at noen fra administrasjonen er til stede.

Selskapet har en internrevisjon som rapporterer til styret via revisjonsutvalget. Internrevisjonen har som formål å bistå styret og ledelsen i Norsk Tipping med å utøve god virksomhetsstyring.

Sertifiseringer

Norsk Tipping er sertifisert (PA1) i henhold til ISO/IEC 27001: og WLA-SCS: (World Lottery Association Security Control Standard). Norsk Tipping blir årlig sertifisert iht. disse standardene. Fokuset for standardene er å revidere om selskapets styringssystem for informasjonssikkerhet er tilfredsstillende og hensiktsmessig.

Norsk Tipping er sertifisert etter European Lotteries and Toto Association (EL) og World Lottery Association (WLA) standarder for ansvarlig spill. Sertifiseringsprosessen gjennomføres av en uavhengig, ekstern revisor. Sertifikatene gjelder for tre år om gangen med krav til periodiske revisjoner for å kvalifisere at selskapet fyller kravene i standarden.

Norsk Tipping er Miljøfyrtårnsertifisert.

11. Godtgjørelse til styret

Styrets medlemmer har et fast årlig honorar som er uavhengig av selskapets resultat. Størrelsen på honorarene bestemmes av Kultur- og likestillingsdepartementet. Opplysningene er offentlig tilgjengelig gjennom noter til årsregnskapet og i [Rapport om godtgjørelse til ledende personer](#).

12. Lønn og annen godtgjørelse til ledende personer

Styret har etablert et kompensasjonsutvalg som er et rådgivende organ for styret i saker som gjelder lønnspolitikk for Norsk Tippings øverste ledere generelt og administrerende direktørs lønns- og ansettelsesvilkår spesielt. På bakgrunn av styrets fastsatte lederlønnsprinsipper, fastsetter administrerende direktør godtgjørelse og øvrige betingelser til ledende personer i selskapet.

Vedtektene slår fast at selskapet skal følge allmennaksjelovens § 6-16a om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte, § 6-16b rapport om lønn og annen godtgjørelse til ledende personer og forskrift om retningslinjer og rapport om godtgjørelse for ledende personer. Godtgjørelsesrapport i samsvar med allmennaksjelovens § 6-16b og forskriften legges frem for ordinær generalforsamling og er publisert som [vedlegg til denne rapporten](#).

Det ytes ikke ekstra godtgjørelse til egne ansatte for styreverv i selskaper som helt eller delvis er eid av Norsk Tipping.

Ingen ansatte har resultatavhengige godtgjørelser i form av opsjons- eller bonusprogrammer.

13. Informasjon og kommunikasjon

Selv om selskapet er unntatt fra offentleglova, skal selskapet praktisere mest mulig åpenhet og offentlighet. Selskapet har etablert egen retningslinje for praktisering av åpenhet og offentlighet. Målsetningen er at selskapet så langt som mulig skal oppfylle offentlighetens forventninger om innsyn i selskapets

virksomhet. Norsk Tipping er underlagt åpenhetsloven og plikter å gi tilgang til informasjon om hvordan selskapet håndterer negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Norsk Tippings rapportering av finansiell informasjon skal i tillegg til økonomisk og finansiell stilling, gi relevant, utfyllende og pålitelig oversikt over strategier, mål og resultater.

14. Selskapsovertagelse

Ikke relevant for Norsk Tipping.

15. Revisor

Revisorordningen for Norsk Tipping innebærer en oppdeling av kontrolloppgavene. Ekstern revisor forestår den løpende revisjonen av selskapets regnskap, mens Riksrevisjonen forestår selskaps- og forvaltningsrevisjon av Norsk Tipping. Ekstern revisor utpekes av Kultur- og likestillingsdepartementet basert på forutgående anskaffelse iht. lov om offentlige anskaffelser.

Revisor legger årlig fram for revisjonsutvalget en plan for revisjonsarbeidet og en vurdering av selskapets internkontroll. Revisor deltar i det styremøtet hvor styret behandler årsregnskapet. Revisor deltar også på generalforsamlingen i selskapet hvor årsregnskapet blir lagt fram for endelig fastsettelse. Revisor har dialog med selskapets revisjonsutvalg knyttet til gjennomføringen av årsregnskapsrevisjonen. Revisjonsutvalget skal godkjenne andre tjenester enn revisjonsoppgaver. Revisors godtgjørelse framlegges til godkjenning i generalforsamlingen. Honorar og godtgjørelse til revisor framgår av noter til årsregnskapet.

FORMELL RAPPORT

Styret i Norsk Tipping

Bli kjent med styremedlemmene i Norsk Tipping.

Sylvia Kristin Brustad

Styreleder

Født: 1966

Vært i styret siden: 2023

Stilling: Daglig leder og eier av Brustad Utvikling AS. Tidligere statsråd, stortingsrepresentant og fylkesmann.

Andre styreverv:

Styreleder i Stiftelsen Fossumkollektivet

Styreleder i Atlungstad Brenneri

Styremedlem i Vestre AS

Styremedlem i Hamar Olympiske anlegg

Styremedlem i Stiftelsen Radiumhospitalets venner

Leder av Karantanemenda som er oppnevnt av Kommunal- og distriktsdepartementet.

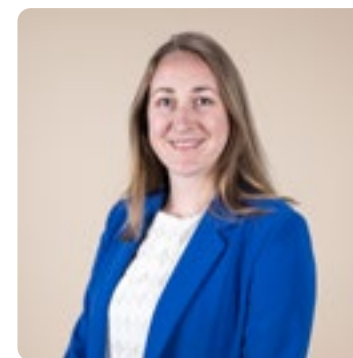
Thomas Breen

Styremedlem

Født: 1972

Vært i styret siden: 2022.

Stilling: Fylkesordfører Innlandet

Kristin Ward Heimdal

Styremedlem

Født: 1991

Vært i styret siden: 2023

Stilling: Daglig leder og ansvarlig redaktør Podme Norge

Andre styreverv: VGTV, Max Social

Per Olav Monseth

Nestleder

Leder av styrets kompensasjonsutvalg

Født: 1979

Vært i styret siden: 2017

Stilling: Administrerende direktør i Salvesen & Thams

Andre styreverv: Styreleder i Vitux Group AS, Bitastad AS, Wiski Kapital AS og Futurum Ventures. Styremedlem i blant annet Get Inspired AS, Deltager AS, og S&T Aktiv Fritid AS.

Aysegül Cin

Styremedlem

Medlem av styrets revisjonsutvalg

Født: 1981

Vært i styret siden: 2020

Stilling: Konserndirektør/EVP Skade Gjensidige

Andre styreverv: Styremedlem Gjensidige Baltics, styremedlem i Gjensidige Business Services AS og Gjensidige Mobility Group AS

Dag Westby

Styremedlem

Leder av styrets revisjonsutvalg

Født: 1960

Varamedlem til styret: 2009 - 2021

Styremedlem siden: 2021

Stilling: Seniorrådgiver virksomhetsstyring og lederstøtte Forsvarsbygg Stab

Linda Vøllestad Westbye

Styremedlem

Medlem av styrets revisjonsutvalg

Født: 1979

Vært i styret siden: 2019

Stilling: Direktør for privatmarkedet i Sparebanken Sogn og Fjordane

Andre styreverv: Styreleder i Sogn og Fjordane Egedomsmeikling, styremedlem Bustadkreditt Sogn og Fjordane, Westkap AS, styreleder Vie grannelag

Pål Enger

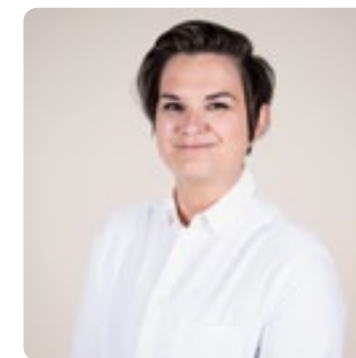
Styremedlem (ansattvalgt)

Født: 1971

Styremedlem siden: 2023

Stilling: Strategisk rådgiver, samfunnsansvar, sponning & events

Andre styreverv: Styremedlem i Hamar IL Fotball, medlem i representantskapet i Sparebank 1 Østlandet, varamedlem i Hamar kommunestyre for Hamar Venstre

Tonje Leidland

Styremedlem (ansattvalgt)

Født: 1991

Vært i styret siden: 2023

Stilling: Forretningsrådgiver i Norsk Tipping

Petter Torgerhagen

Styremedlem (ansattvalgt)

Født: 1967

Vært i styret siden: 2021

Stilling: Senior forretningsrådgiver/Product Manager i Norsk Tipping

Andre styreverv: Styremedlem i NITO Norsk Tipping

Linda Reinhardsen Frisvold

Varamedlem (ansattvalgt)

Født: 1976

Vært i styret siden: 2019

Stilling: Senior forretningsrådgiver i Teknologivdelingen Norsk Tipping

Andre styreverv: Styremedlem i Bit Eiendom AS (vara)

Andrea Knagenhjelm

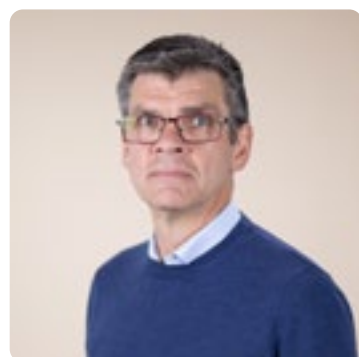
Varamedlem (ansattvalgt)

Født: 1976

Vært i styret siden: 2023

Stilling: Systemingeniør Norsk Tipping

Andre styreverv: Nestleder i styret Sameiet Banken, styremedlem i NITO Norsk Tipping

Gjermund Nedgård

Varamedlem (ansattvalgt)

Født: 1966

Varamedlem til styret siden: 1. januar 2023

Stilling: Forretningsrådgiver, Scrum master Teknologivdelingen i Norsk Tipping

Andre styreverv: Nestleder i NTL Norsk Tipping

FORMELL RAPPORT

Årsberetning

Styrets redegjørelse for virksomheten i 2023.

Norsk Tipping er et statlig aksjeselskap som er underlagt [Kultur- og likestillingsdepartementet](#). Selskapet drives fra Hamar.

Virksomheten reguleres av [lov om pengespill](#) av 18.3.2022, med senere endringer. Kultur- og likestillingsdepartementet gir forskrift om hvilke pengespill selskapet kan tilby, og hvilke pengespill som krever tillatelse fra Lotteritilsynet.

Norsk Tipping har et tredelt samfunnsoppdrag, hvor det overordnede målet er å forebygge spilleproblemer og andre negative konsekvenser av pengespill. Selskapet skal videre bidra til at pengespill gjennomføres på en ansvarlig og trygg måte, samtidig som det legges til rette for at overskuddet fra virksomheten går til ikke-fortjenestebaserte formål. Størst mulig overskudd vil aldri være det viktigste formålet for Norsk Tipping eller statens eierskap i selskapet. Statens uttrykte ønske er at Norsk Tipping først og fremst skal være en aktør som bidrar til å utvikle spillemarkedet i en sosialpolitisk forsvarlig retning. Det er også bred politisk enighet om at pengespill skal være regulert, for å hindre negativ spilleatferd.

Selskapet forholder seg til retningslinjer for eierstyring av selskaper med videre under Kulturdepartementets ansvarsområde. I tråd med krav fra Kultur- og likestillingsdepartementet følger selskapet anbefalingene fra NUES om [eierstyring og selskapsledelse](#) så langt det er relevant for selskapet.

Norsk Tippings års- og bærekraftrapport er utarbeidet i henhold til GRI Standards (GRI 1: Foundation 2021). Selskapets rapportering om bærekraftig verdiskaping er ikke utarbeidet som et enkeltstående dokument, men integrert gjennom hele års- og bærekraftrapporten. Selskapet er underlagt

åpenhetsloven. [Redegjørelse åpenhetsloven \(pdf\)](#) som beskriver aktsomhetsvurderingene og iverksatte tiltak er tilgjengelig i selskapets årsrapport som er publisert på [2023.norsk-tipping.no](#).

Oversikt over utviklingen i 2023

Fra 1. januar 2023 trådte ny pengespillov i kraft. Den nye loven oppdaterer og samler de tre tidligere lovene på pengespillfeltet. Lovens hovedformål er å forebygge spillproblemer og andre negative konsekvenser av pengespill. Inntekter fra pengespill skal fortsatt tilfalle ikke-fortjenestebaserte formål, samtidig som enerettsmodellen videreføres. Med lovendringen blir pengespillpolitikken samlet under Kultur- og likestillingsdepartementet, og Lotteritilsynets rolle i oppfølgingen av pengespillområdet er styrket.

Lotteritilsynets befolkningsundersøkelse om pengespill ble publisert i mai. Undersøkelsen er Norges offisielle målestokk på nivået på pengespillproblemer i Norge. Undersøkelsen viser at antall nordmenn som har pengespillproblemer er halvert siden 2019. Det anslås at 23 000 nordmenn har spilleproblemer, mens 93 000 er i risikozonen. Undersøkelsen viser også en nedgang i deltakelse i ulovlige pengespill. Dette skjer samtidig som eksponeringen for pengespillreklame er redusert i alle kanaler.

Selskapet Kindred, som står bak mange av de ulovlige pengespillene som er rettet mot Norge, uttalte høsten 2023 at de vil trekke seg ut av det norske markedet etter å ha vært i Lotteritilsynets søkelys over en lengre periode.

Lotteritilsynet har også fattet vedtak om at Norsk Tipping må redusere markedsføringskostnadene for å tilpasse sin markedsføring etter at markedsføringstrykket fra de uregulerte aktørene blir redusert.

Norsk Tipping markerte i 2023 at det 75 år siden selskapet lanserte Tipping som sitt første spill i 1948, og i jubileumsåret har selskapet oppnådd positive resultater på flere områder.

Norsk Tippings samlede driftsinntekter økte fra 47 milliarder kroner i 2022 til 49 milliarder kroner i 2023. Som følge av høye premieandeler og stor grad av gjenspill av premier på enkelte av selskapets spill, vurderes utviklingen i netto spillinntekter (spillinntekter fratrukket premier) som et bedre mål på omfanget av virksomheten. Netto spillinntekter endte på 9,27 milliarder kroner. Dette er en vekst på 280 millioner kroner (3,1 prosent) fra 2022.

Antall spillere har også en forsiktig vekst sammenlignet med 2022. 2,17 millioner spillere har spilt på et av Norsk Tippings spill i 2023. 30 prosent av disse er under 40 år. Dette viser at selskapets spilltilbud er attraktivt nok til å kanalisere spillelyst i alle aldersgrupper over 18 år, til et regulert tilbud innenfor ansvarlige rammer. Nesten 50 prosent av befolkningen over 18 år spilte Norsk Tippings spill. Det er viktig for selskapet at folk flest har et forhold til Norsk Tipping, og utviklingen på dette området er derfor positiv.

Selskapet lanserte en ny løsning for «spillelag». Den nye løsningen gjør det tryggere å spille sammen med andre, samtidig som det gir Norsk Tipping bedre oversikt over aktiviteten til hver enkelt spiller, noe som gjør både tiltak og rapportering av ansvarlig spill mer treffsikkert.

Omdømme er også av stor betydning for å sikre at selskapet har tillit i befolkningen. Norsk Tipping benytter først og fremst Kantars syndikerte omdømmeundersøkelse som mål på selskapets omdømme. I 2023 oppnådde selskapet en score på 69 poeng. Dette er en nedgang fra 71 poeng i 2022, men fortsatt på et høyt nivå, og dette indikerer at selskapet har et sterkt omdømme. Av 70 selskaper som deltar i undersøkelsen rangeres Norsk Tipping som nummer åtte.

Norsk Tipping måler omfang av risikabel spilleatferd hos kundene gjennom en egen indeks. Etter to år med positiv utvikling i denne indeksen endte 2023 med en svak negativ utvikling. Dette har sammenheng med at det har blitt stadig vanskeligere for utenlandske spilltilbydere å henvende seg til det norske markedet, og spillere som tidligere har spilt mye hos utenlandske leverandører har flyttet mer av sin aktivitet til Norsk Tipping.

Det overordnede målet for ansvarlighetsarbeidet i selskapet er å beskytte sårbare spillere, og ambisjonen er å være verdensledende på dette området. Selskapet arbeider kontinuerlig med tiltak for å forsterke beskyttelsen av disse gruppene.

Driftskostnadene (uten premieandeler) er redusert med 44 millioner kroner sammenlignet med 2022. Både salgsprovisjoner, lønnskostnader og avskrivninger er lavere enn året før. Den samlede reduksjonen er på 1,8 prosent. Som følge av høyere rentenivå har selskapets finansinntekter økt kraftig. Netto finansposter er økt fra 59 millioner kroner i 2022 til 239 millioner kroner i 2023. Til sammen medvirker dette til at årsresultatet vokste fra 6,582 milliarder kroner i 2022 til 7,087 milliarder kroner i 2023, en vekst på 7,6 prosent fra året før.

Lotterispill utgjør 63 prosent av netto spillinntekter og er selskapets største kategori. Lotterispillene har lavere risiko for problemspill enn de øvrige kategoriene og har stor oppslutning i befolkningen. En sterk lotteriportefølje er derfor viktig for å kanalisere spillelyst til et ansvarlig regulert tilbud.

Kasinospill utgjør 15 prosent av netto spillinntekter. Denne kategorien er mer utsatt for problemspill enn lotterispillene. Selskapet jobber kontinuerlig med justeringer for å balansere ansvarlighet og attraktivitet innenfor denne kategorien. Det er viktig for enerettsmodellen at Norsk Tipping har evne til å kanalisere kunder innenfor denne kategorien til et regulert og ansvarlig spilltilbud, med sikte på å redusere de negative konsekvensene av spilleaktiviteten. Myndighetenes begrensning av de uregulerte aktørenes aktivitet bidrar til at Norsk Tippings markedsandel innenfor dette området øker.

Sportsspill utgjør 13 prosent av i netto spillinntekter i 2023. Også denne kategorien har høyere risiko for problemspill enn lotteriene, og selskapets ansvarlighetstiltak bidrar til å dempe omsetningen innenfor denne kategorien.

Generelt har markedsføringsforbudet for spill som ikke har tillatelse i Norge fungert godt over lang tid. Sammen med betalingsforbudet bidrar det til at det er vanskelig for de uregulerte aktørene å tilby spill rettet mot det norske markedet, noe som sterkt støtter oppunder Norsk Tippings kanalisering.

Håndhevingen av enerettsmodellen medfører at Norsk Tipping får en større andel av den totale spillomsetningen og en stadig viktigere rolle i å bidra til å redusere pengespillproblemer i Norge.

Ansvarlig spillvirksomhet

Den viktigste delen av Norsk Tippings samfunnsoppdrag er å forebygge negative konsekvenser av pengespill gjennom å tilby attraktive og ansvarlige pengespill, og selskapet har en ambisjon om å være verdensledende på ansvarlig spillvirksomhet.

Selskapets virksomhet er underlagt et strengt ansvarlighetsregime generelt og kasinospillene har vært underlagt ytterligere reguleringer helt siden oppstarten av disse spillene. Obligatorisk grensesetting, fravær av markedsføring og forbud mot en rekke pågående virkemidler som stimulerer til mer spill er elementer i dette.

I løpet av 2023 har Norsk Tipping opplevd en betydelig kanalisering av spillere fra utenlandske spillselskaper. Dette skyldes myndighetstiltak som begrenser disse selskapenes evne til å tilby pengespill ulovlig. Norsk Tipping har derfor en økning både i spillerandel og markedsandel for kasino- og sportsspill på bekostning av utenlandske konkurrenter. Når Norsk Tipping øker sin markedsandel, betyr det at flere spiller i tryggere rammer med bedre forebyggende og skadereduserende tiltak.

I 2023 har selskapet også prioritert forbedringer av forbrukerbeskyttelsen knyttet til høyrisikospill. I løpet av året har 335 000 unike spillere mottatt Spillepuls-meldinger, og grensene for spillere under 20 år har blitt senket til 2 000 kroner. Månedlig tapsgrense for de mest risikofylte spillene som KongKasino, Bingoria og øyeblikksspill, er også blitt holdt relativt lavt på 5 000 kroner.

Selskapet har tatt kontakt med over 5 000 spillere med risikofylt spillatferd og høyt tap hos Norsk Tipping for å gjennomføre proaktive samtaler. I samtaler informeres kunden om spillforbruk det siste året, om mulige tiltak for å begrense

spillingen, og det avtales konkrete tiltak dersom kunden ønsker å redusere spillingen. Dersom det kommer fram i samtalen at kunden har problemer med spill, informeres det om hjelpe- og behandlingstilbudet.

Norsk Tipping har i 2023 intensivert innsatsen på ansvarlighetskommunikasjon med målsetningen om å tydeliggjøre selskapets ansvarlige tilnærming til pengespill. Dette har blitt gjort for å indirekte få flere spillere til å ta i bruk beskyttende ansvarlighetsverktøy.

De fleste av Norsk Tippings indikatorer for å vurdere resultatet med å forebygge spilleproblemer var positive frem til høsten. Mot slutten av året endret imidlertid disse indikatorene seg noe i negativ retning, hovedsakelig på grunn av en høy kanalisering av spillere fra uregulerte aktører.

Den samlede effekten av små og store ansvarlighetstiltak, kombinert med tilstrekkelig synlighet og attraktivitet for spilltilbudet, bidrar til effektiv forebygging av spilleproblemer.

Bærekraftig verdiskaping

Målsettingen i Norsk Tippings bærekraftarbeid er at selskapet skal ta ansvar for hvordan virksomheten påvirker mennesker, samfunn og miljø. Selskapet ønsker å redusere sitt fotavtrykk og bidra til å skape positive endringer i samfunnet gjennom å jobbe strategisk med bærekraftig verdiskaping.

I eierskapsmeldingen (*Mld.St. 6 (2022 -2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap*) defineres Norsk Tipping som et kategori 2-selskap der statens mål som eier er bærekraftig og mest mulig effektiv oppnåelse av sektorpolitiske mål. Norsk

Tippings arbeid videreutvikles kontinuerlig for å sikre en helhetlig tilnærming til verdiskapingen på tvers av selskapet, og gjennom det levere på eiers forventninger.

I tråd med eiers forventninger og beste praksis, tar Norsk Tippings bærekraftarbeid utgangspunkt i vesentlige forhold knyttet til selskapets virksomhet.

I 2023 har Norsk Tipping startet arbeidet med å forberede seg til at selskapet blir underlagt bærekraftdirektivet (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD) i 2025. Selskapet har blant annet startet arbeidet med dobbel vesentlighetsanalyse, i tråd med rapporteringsdirektivets krav.

Norsk Tipping er Miljøfyrtårnsertifisert. Det overordnede målet for klima- og miljøarbeidet er å redusere selskapets fotavtrykk. I tråd med forventninger fra eier måler Norsk Tipping sitt klimautslipp i henhold til den internasjonale GHG-protokollen og har forpliktet seg til å redusere sitt utslipp i tråd med Paris-avtalen (55 prosent reduksjon innen 2030, fra basisåret 2022).

I 2023 har selskapet jobbet med å videreutvikle og utvide sin klimarapportering. Arbeidet har resultert i et mer fullstendig klimaregnskap hvor det rapporteres på flere utslippskategorier enn tidligere. [Klimaregnskapet for 2023](#) er utarbeidet i PDF-format og ligger som et vedlegg til års- og bærekraftrapporten på 2023.norsk-tipping.no. Utslipp fra kjøp av varer og tjenester i Scope 3 medfører høyest klimabelastning i 2023.

I årsrapporten under «[Samfunnsansvar og bærekraft](#)» redegjøres det mer utfyllende for arbeidet med de forskjellige områdene innen bærekraftig verdiskaping.

Kostnadsutviklingen

Styret retter stor oppmerksomhet til oppdraget om en mest mulig effektiv oppnåelse av sektorpolitisk mål. Overskudd til gode formål er en konsekvens av reguleringen, men ikke hovedmålet. Vurderinger knyttet til ansvarlig spill veier tungt ved alle beslutninger som vedrører selskapets utvikling, selv om de potensielt medfører tap av inntekter eller økte kostnader. Innenfor disse forutsetningene er det imidlertid en forutsetning at virksomheten skal drives mest mulig kostnadseffektivt.

Overskuddet til gode formål målt som andel av netto spillinntekter, er et viktig nøkkeltall for selskapets kostnadsutvikling. I 2023 endte dette på 76 prosent av netto spillinntekter. Dette er 3 prosentpoeng høyere enn 2022, og tendensen over tid har vært at en stadig større andel av netto spillinntekter går til gode formål. Endringen fra 2022 forklares i stor grad av høyere renteinntekter. Over tid har økende andel digital omsetning via selskapets egne kanaler gjort at salgsprovisjoner har blitt vesentlig redusert.

I 2021 tildelte Norsk Tipping en kontrakt om ID- og betalingstjenester til Buypass AS. Tilbudet fra konkurrenten EveryMatrix Software Ltd. ble avvist. EveryMatrix stevnet Norsk Tipping for retten som følge av avvisingen, og reiste krav om erstatning. I 2023 ble saken endelig avgjort etter at Norsk Tipping vant i både tingretten og lagmannsretten.

Balanse

Ved utgangen av 2023 var selskapets totalbalanse på 7,4 milliarder kroner og egenkapitalandelen 6,5 prosent. Tilsvarende tall i 2022 var 7,0 milliarder kroner og 6,9 prosent. Selskapets frie egenkapital utgjorde 335 millioner kroner pr. 31.12.2023.

Den lave egenkapitalandelen må ses i sammenheng med selskapets egenart, som innebærer at aktiviteten gjennom året akkumulerer overskudd til utbetaling påfølgende år. På tidspunktet for utbetaling til overskuddsmottakerne er egenkapitalen styrket som følge av aktiviteten det påfølgende året.

På kort sikt er det relativt liten usikkerhet om den framtidige utviklingen knyttet til selskapets finansielle situasjon. Selskapets stilling som særlovsselskap med forutsigbare rammebetingelser medfører at selskapet har tilfredsstillende egenkapital og finansiell stilling, på tross av lav egenkapitalandel.

Kontantstrøm

Spillinntektene utgjør selskapets viktigste kontantstrømkilde. Spillinntekter etter fradrag for premier er 281 millioner kroner høyere enn i 2022. Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter i 2023 utgjorde 7,0 milliarder kroner mot 6,7 milliarder kroner i 2022. Selskapets kontantbeholdning ved årsslutt er 312 millioner kroner høyere enn forrige årsskifte.

Framtidig utvikling

De sektorpolitiske målene i spillmarkedet i Norge, der hovedmålet er å redusere problematisk spilleadferd i befolkningen ligger til grunn for selskapets strategi. Den overordnede ambisjonen er at Norsk Tipping skal være *hele folkets spillerselskap*, som betyr at selskapets tilbud skal være attraktivt nok for dem som ønsker å spille, samtidig som det skal forebygge spillproblemer.

Balansegangen mellom et ansvarlig og attraktivt spilltilbud er sentral for selskapet- og det er et bærende premiss for strategien. Norsk Tipping har over tid vært i forkant med ansvarlighetsarbeidet og har jobbet målrettet for å bli

verdensledende på dette området. Som enerettsaktør skal Norsk Tipping ta en sentral og proaktiv rolle i å forebygge og begrense spilleproblemer i samfunnet.

Videreutvikling av selskapets produkter og løsninger er et viktig tiltak for å etterleve samfunnsoppdraget om å sikre et attraktivt og ansvarlig pengespilltilbud, hvor overskuddet går til gode formål.

Den største risikoen knyttet til framtidig måloppnåelse for selskapet knytter seg til hvorvidt den gjeldende reguleringen bidrar til å redusere pengespillproblemene i samfunnet. Norsk Tipping har iverksatt tiltak for å bidra til dette, og selskapet jobber kontinuerlig med nye tiltak på området.

Høyere renter og inflasjon påvirker befolkningens økonomi. Disse endringene påvirker også Norsk Tipping, men foreløpig ser det ut til at påvirkningen på omsetningen av selskapets spill er begrenset. Norsk Tipping følger med på utviklingen, og eventuelle tiltak vurderes fortløpende.

Forskning, utvikling og fornyelse

Norsk Tipping har ingen egen forsknings- og utviklingsaktivitet slik det defineres i regnskapsloven. Imidlertid har selskapet løpende utviklingsaktiviteter knyttet til fornyelse og utvikling av produkter, systemer og tjenester på flere områder, og dette er en viktig del av selskapets virksomhet. I overkant av 25 prosent av selskapets årsverk benyttes innenfor dette området.

Utvikling av digitale salgsløsninger og tjenester utgjør en viktig del av selskapets fornyelse, og det er hele tiden behov for forbedringer og tilpasninger av selskapets løsninger.

Videreutvikling og integrering av ansvarlighetstiltak for å bidra til å redusere problematisk spilleatferd, er en viktig del av dette arbeidet.

Finansiell risiko

Norsk Tipping har enkelte transaksjoner og beholdninger i utenlandsk valuta og er dermed i noen grad utsatt for finansiell markedsrisiko. De største transaksjonene knytter seg til premier i spill som gjennomføres i samarbeid med andre statlige spillerselskap. I tillegg har selskapet kredittrisiko knyttet til oppgjør fra kommisjonærene. Oppgjør for siste ukes omsetning innbetales påfølgende uke gjennom automatiske trekk. Det er etablert garanti- og depositumsordninger som reduserer kredittrisikoen vesentlig. Selskapet har ikke realisert vesentlige tap på fordringer mot kommisjonærer i 2023.

Likviditetssituasjonen er tilfredsstillende ved at selskapet gjennom daglig drift genererer betydelige disponible midler. Selskapet har ved årsskiftet en positiv beholdning av bankinnskudd, kontanter og lignende på 6,7 milliarder kroner, hvorav mesteparten er plassert som kontolån til statskassen i Norges Bank. Selskapet vurderer at det er relativt lav usikkerhet knyttet til finansiell utvikling neste år.

Fortsatt drift

Styret mener at årsregnskapet og årsberetningen gir en rettvise oversikt over resultatet av selskapets virksomhet og selskapets stilling ved årsskiftet.

Forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn for årsregnskapet. Styret kjenner ikke til vesentlige forhold i regnskapsåret eller etter regnskapsårets slutt som har betydning for denne forutsetningen eller for årsregnskapet for øvrig.

Det er tegnet styreansvarsforsikring for styrets medlemmer, daglig leder og øvrige ansatte som har hatt selvstendig ledelsesansvar. Forsikringen dekker deres mulige ansvar overfor foretaket og tredjepersoner på inntil 25 mill. kr pr. år ved formueskade som følge av ansvarsbetingende handling eller unnlatelse i egenskap av ledende roller.

Arbeidsmiljø

Norsk Tipping er en IA-bedrift og har en uttalt ambisjon om at det skal være like muligheter i selskapet. Selskapet jobber kontinuerlig med tiltak for å bedre kjønnsbalansen blant selskapets ansatte og ledere. Toppledergruppen består av 3 kvinner og 4 menn (per 31.12.2023). Samlet er andelen kvinner i lederstillinger 33 prosent, mens 37 prosent av totalt 414 fast ansatte er kvinner.

Selskapet har utarbeidet redegjørelse for likestillingssituasjonen og aktivitetene som er iverksatt for å oppfylle aktivitetsplikten, se årsrapportens [medarbeiderkapittel](#) og [redegjørelse til KUD](#).

Samlet sykefravær for 2023 var på 3,63 prosent. Dette er en nedgang på 0,3 prosentpoeng fra 2022. Norsk Tipping har et overordnet mål om å holde sykefraværet under 4 prosent.

Det ikke registrert fraværsskader i 2023.

Anvendelse av årsresultatet

Selskapets frie egenkapital består av investeringsfond og annen egenkapital. Samlet fri egenkapital pr. 31.12.2023 er 335 millioner kroner.

Styrets forslag til disponering av overskuddet er som følger:

Forslag til disponering av overskudd	Mill. NOK
Tippenøkkelen	6 215 mill.kr
Grasrotandelen	794 mill.kr
Bingoentreprenørenes overskuddsformål	42 mill.kr
Tiltak mot spilleavhengighet	35 mill.kr
Sum overskuddsdisponering	7 087 mill.kr

Styret i Norsk Tipping AS

Hamar, 7. mars 2024

Sylvia Kristin Brustad Styrets leder	Per Olav Monseth Nestleder	Dag Westby	Aysegül Cin
Petter Torgerhagen	Kristin Ward Heimdal	Tonje Leidland	Linda Vøllestad Westbye
Pål Enger	Thomas	BreenTonje Sagstuen Administrerende direktør	

FORMELL RAPPORT

Årsregnskap

Resultatregnskap, balanseoppstilling og
kontantstrøm.

Årsregnskap

Resultatregnskap Norsk Tipping AS	Note	2023	2022
DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Spillinntekter	1	49 391	46 702
Annen driftsinntekt		5	5
Sum driftsinntekter		49 395	46 707
PREMIEANDEL			
		40 120	37 713
Salgsprovisjoner		480	459
Lønnskostnad	2	469	503
Avskrivning av driftsmidler og immaterielle eiendeler	3	57	112
Annen driftskostnad	2, 4	1 421	1 398
Sum driftskostnader		42 548	40 185
Driftsresultat		6 848	6 523
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Annen finansinntekt	5	243	63
Annen finanskostnad	5	4	3
Resultat av finansposter		239	59
Resultat før skattekostnad		7 087	6 582
Resultat		7 087	6 582
Ekstraordinære inntekter og kostnader			
Årsresultat	12	7 087	6 582

Tabellen fortsetter på neste side

Resultatregnskap Norsk Tipping AS	Note	2023	2022
OVERFØRINGER			
Tippenøkkelen		6 215	5 734
Grasrotandelen		794	770
Bingoentreprenørenes overskuddsformål		42	45
Tiltak mot spillavhengighet		35	33
Sum overføringer		7 087	6 582

Balanse

Balanse	Note	2023	2022
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Immaterielle eiendeler			
Immaterielle eiendeler	3	10	10
Sum immaterielle eiendeler		10	10
VARIGE DRIFTSMIDLER			
Kunst	3	1	1
Tomter, bygninger o.a. fast eiendom	3	179	149
Maskiner og anlegg	3	181	211
Sum varige driftsmidler		361	361
FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER			
Investeringer i datterselskap	6	1	1
Investeringer i tilknyttet selskap	6	34	34
Andre langsiktige fordringer	7	46	42
Sum finansielle anleggsmidler		80	77
Sum anleggsmidler		451	448

Balanse	Note	2023	2022
OMLØPSMIDLER			
FORDRINGER			
Kommisjonærfordringer	8	46	45
Andre kortsiktige fordringer	9, 14	236	122
Sum fordringer		281	167
INVESTERINGER			
Bankinnskudd, kontanter o.l.	10	6 708	6 395
Sum omløpsmidler		6 989	6 562
Sum eiendeler		7 440	7 010

Balanse	Note	2023	2022
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
INNSKUTT EGENKAPITAL			
Aksjekapital	11	0,15	0,15
OPPTJENT EGENKAPITAL			
Bundet egenkapitalfond	12	150	150
Investeringsfond	12	9	9
Annen egenkapital	12	326	326
Sum opptjent egenkapital		485	485
Sum egenkapital		485	485
GJELD			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	13	194	226
Sum avsetning for forpliktelser		194	226

Balanse	Note	2023	2022
ANNEN LANGSIKTIG GJELD			
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld	14	141	149
Skyldig offentlige avgifter		36	35
Restoverskudd til utbetaling	16	5 484	5 070
Premieforpliktelser		215	203
Forskuddsbetalt innsatsbeløp		150	142
Annen kortsiktig gjeld	15	735	701
Sum kortsiktig gjeld		6 761	6 299
Sum gjeld		6 956	6 525
Sum egenkapital og gjeld		7 440	7 010

Styret i Norsk Tipping AS

Hamar, 7. mars 2024

Sylvia Kristin Brustad
Styrets leder

Per Olav Monseth
Nestleder

Dag Westby

Aysegül Cin

Petter Torgerhagen

Kristin Ward Heimdal

Tonje Leidland

Linda Vøllestad Westbye

Pål Enger

Thomas Breen

Tonje Sagstuen
Administrerende direktør

Kontantstrøm

Kontantstrøm	Note	2023	2022
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER			
Resultat før skattekostnad		7 087	6 582
Ordinære avskrivninger	3	57	112
Endring i kundefordringer	8	-1	12
Endring i leverandørgjeld		-8	30
Forskj. kostnadsført pensjon og inn-/utbet. i pensjonsordn.	15	-32	30
Endring i andre tidsavgrensingsposter	10	-62	-46
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		7 042	6 720
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER			
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	3	57	86
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-57	-86
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER			
Utbetalinger av utbytte		6 673	6 346
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		-6 673	-6 346
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		311	289
Beh. av kont. og kontantekvivalenter ved per. begynnelse		6 395	6 107
Beh. av kont. og kontantekvivalenter ved per. slutt		6 707	6 396

FORMELL RAPPORT

Noter

Noter til regnskapet

Regnskapsprinsipper

Generelt

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk med de tilpasninger som er en følge av Norsk Tippings særskilte karakter i henhold til lov om pengespill av 18. mars 2022 (pengespilloven).

Norsk Tipping AS er underlagt pengespilloven. Selskapet har enrett til å tilby pengespill som krever særlig offentlig kontroll fordi de har høye premier, høy omsetning eller høy risiko for å skape spilleproblemer. Selskapet eies av staten, og aksjene kan ikke omsettes. Det er Kultur- og likestillingsdepartementet som fastsetter vedtektene, oppnevner styret og gir instruks til styret. Styret skal påse at virksomheten drives i samsvar med selskapets formål og retningslinjer. Styret har ansvaret for en tilfredsstillende organisering og forvaltning av selskapet, og skal bl.a. påse at registrering og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Kultur- og likestillingsdepartementet kan gi selskapet skriftlige instruksjoner utenom generalforsamling om forhold som gjelder oppfyllelsen av lovens formål.

Konsolidering

Norsk Tippings datterselskaper har ikke betydning for å bedømme konsernets stilling og resultat. I tråd med regnskapsloven § 3-8 er det derfor ikke utarbeidet konsernregnskap.

Bruk av estimer

Ledelsen har brukt estimer og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelsen av eiendeler og gjeld. Det er først og fremst verdsettelse av fysiske og immaterielle eiendeler og tilhørende avskrivninger som påvirkes av anvendte

forutsetninger om økonomisk levetid. I tillegg er det foretatt vurderinger av eventuelle usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen i forbindelse med regnskapsavslutningen i henhold til god regnskapsskikk. Ledelsen er ikke kjent med vesentlig usikkerhet knyttet til regnskapet og balanseførte verdier.

Valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs. Effekten av valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden under andre finansposter.

Driftsinntekter, premier og provisjoner

Som spillinntekter regnes spillernes brutto innsatsbeløp. For spill på spillterminaler (Belago og Multix) og kasinospill på nett vil spillerne normalt gjennomføre flere spill i samme spillsesjon med gjenspill av eventuelle premier. Hvert enkelt spill (innsats med påfølgende trekning og eventuelt utbetaling av premie) anses regnskapsmessig som egne transaksjoner uavhengig av spillsesjoner.

Bokføringen av spillinntekter og tilhørende premier og provisjoner korresponderer ikke fullt ut med kalenderåret, men følger kalenderens ukesinndeling. I 2023 omfatter spillrelaterte inntekter og kostnader 52 spilleomganger/ uker. Spillinnsatsene med tilhørende forventet premieandel for flerukesspill er periodisert på hver av de gjeldende omgangene/ukene. Provisjonen er tilsvarende avgrenset.

Inntekter fra øvrig salg resultatføres når levering har funnet sted og det vesentligste av risiko og avkastning er overført.

Skatt

Selskapet er unntatt fra beskatning.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, fratrukket av- og nedskrivninger. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Forskning og utvikling

Selskapet følger unntaksregelen i regnskapsloven § 5-6 for kostnadsføring av utgifter knyttet til grunnleggende forskning og utvikling. Selskapet har i liten grad denne type aktiviteter.

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært over driftsmidlets forventede levetid. Vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende som driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer balanseføres og avskrives etter forventet levetid. Dersom virkelig verdi av driftsmiddelet er lavere enn balanseført verdi foretas nedskrivning til virkelig verdi. Virkelig verdi er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi

i bruk er nåverdien av de fremtidige kontantstrømmene som eiendelen forventes å generere, enten direkte eller som forutsetning for selskapets øvrige kontantstrømmer.

Selskapets utviklingsaktiviteter knyttet til egenutvikling av programvare, spillkonsepter, distribusjonskanaler og systemer vurderes iht. NRS 19 immaterielle eiendeler. Utviklingsaktiviteter som tilfredsstillende kriteriene balanseføres og avskrives over forventet økonomisk levetid.

Datterselskap/tilknyttede selskap

Datterselskap og tilknyttede selskap vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Investeringene er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Investeringene nedskrives til virkelig verdi når verdifall skyldes årsaker som ikke kan antas å være forbigående og det må anses nødvendig etter god regnskapsskikk. Nedskrivninger er reversert når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede.

Utbytte, konsernbidrag og andre utdelinger fra datterselskap og tilknyttede selskap er inntektsført samme år som det er vedtatt i selskapenes generalforsamling.

Fordringer

Kommisjonærfordringer, kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap på krav.

Pensjoner

Selskapet har ytelsesbaserte pensjonsordninger som vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi.

Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid.

Selskapet benytter seg av korridormetoden for regnskapsføring av effekter av pensjonsforutsetningene. Akkumulert virkning av estimatendringer og endringer i finansielle og actuarielle forutsetninger (actuarielle gevinster og tap) under 10 % av det som er størst av pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene ved begynnelsen av året innregnes ikke. Når den akkumulerte virkningen er over 10 % ved årets begynnelse, resultatføres det overskytende over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid. Periodens netto pensjonskostnad klassifiseres som lønns- og personalkostnader.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

Merverdiavgift

Norsk Tipping AS' ordinære virksomhet er unntatt fra merverdiavgift ihht merverdiavgiftsloven § 5b første ledd nr.6. Kostnader og investeringer er som hovedregel inkludert mva.

NOTE 1

Spillinntekter

Selskapets virksomhetsområder er fordelt etter spillkategori basert på grunnleggende egenskaper ved spillene.

Spillinntekter per virksomhetsområde

Spillinntekter	2023	2022
Sportsspill	5 657	4 907
Lotterispill	11 816	11 593
Øyeblikksspill	2 410	2 260
Kasinospill	29 508	27 943
Totale spillinntekter	49 391	46 702

Netto spillinntekter per virksomhetsområde (spillinnsatser fratrukket premieandeler)

Netto spillinntekter	2023	2022
Sportsspill	1 163	1 050
Lotterispill	5 885	5 774
Øyeblikksspill	864	864
Kasinospill	1 358	1 301
Totale netto spillinntekter	9 270	8 989

Spillinntektene omfatter kalenderukene 1-52 i 2023 (2. januar 2023 - 31. desember 2023).

Selskapets virksomhet er rettet mot det norske markedet. Det er ingen naturlige geografiske markedsinndelinger.

NOTE 2

Lønns- og personal-kostnader

Lønns- og personalkostnader	2023	2022
Lønn og honorarer	356	375
Arbeidsgiveravgift	60	59
Pensjonskostnader	48	64
Andre sosiale tiltak	4	5
Totalt	468	503
Naturalytelser	8	8

Ytelser til ledende ansatte

Navn	Stilling	Lønn og honorarer	Andre godtgjørelser	Pensjonskostnader	Totalt
Thor Gjermund Eriksen	Administrerende direktør til 30.9.	2 708	66	316	3 090
Tonje Sagstuen*	Administrerende direktør fra 1.10.	2 142	64	398	2 604
Stein Willy Andreassen	Direktør økonomi og virksomhetsstyring	1 728	27	314	2 069
Linda Eng Strand*	Direktør spons og kommunikasjon fra 30.9.	1 012	34	178	1 224
Sverre Berg Lutnæs*	Direktør ansvarlighet, samfunn og kommunikasjon fra 30.9.	1 057	20	160	1 237
Per Ove Skomakerstuen*	Direktør IT drift til 13.11.	1 598	10	508	2 116
Per Kristian Mengshoel*	Direktør Innovasjon og utvikling til 30.9.	1 378	33	364	1 775
Thorbjørn Unneberg**	Direktør Kundemøte til 31.8.	3 028	83	-401	2 710
Helge Løken	Direktør teknologi fra 14.11.	215	2	63	280
Roger Soleim*	Direktør Kundemøte fra 1.9.	1 194	34	171	1 399

*Har vært ansatt i selskapet i hele regnskapsåret. Ytelser for hele året er inkludert i rapporteringen

** Har vært ansatt i selskapet hele regnskapsåret. I tillegg er det avsatt sluttvederlag på sju månedslønner.

Det er ingen bonusordninger i selskapet, verken for ledere eller øvrige ansatte.

Antall årsverk i 2023 var 419, mens det i 2022 var 433.

Samlet godtgjørelse utbetalt til styremedlemmer i 2023 var 1 925 900 kr

For utfyllende informasjon henvises det til [godtgjørelsesrapporten](#).

NOTE 3

Driftsmidler og immaterielle eiendeler

Varige driftsmidler	Kunst	Kjøretøy	Mask., utstyr og inventar	Tomter, bygg	Totalt
Anskaffelseskost pr 1.1.2023	1	1	2 012	534	2 549
Avgang i året	-	-		0	0
Tilgang i året		-	29	29	57
Anskaffelseskost pr 31.12.2023	1	1	2 040	563	2 606
Akk. av- og nedskrivninger	-	1	1 860	384	2 245
Bokført verdi pr 31.12.2023	1	-	181	179	361
Årets avskrivning	-	-	59	-2	57
Avskrivningsplan (lineær)	Ingen avskr.	5 år	3-6 år	10-25 år	

Selskapet har enkelte uvesentlige kostnadsførte leieavtaler vedrørende biler, kontormaskiner og utstyr.

Immaterielle eiendeler	IT- infrastruktur	Spill og spill- applikasjoner	Distribusjons- kanaler	Avtaler	Totalt
Anskaffelseskost pr 1.1.2023	292	180	330	12	814
Avgang i året					-
Tilgang i året	-	-	-	-	-
Anskaffelseskost pr 31.12.2023	292	180	330	12	814
Akk. av- og nedskrivninger	282	180	330	12	804
Bokført verdi pr 31.12.2023	10	-	-	-	10
Årets avskrivning	0	-	-	-	0
Avskrivningsplan (lineær)	5 år	3-7 år	5-7 år	3 år	

Immaterielle eiendeler vedrører utviklingsprosjekter som er gjennomført i selskapets regi. Prosjektene vedrører utvikling av nye løsninger eller tilpasninger av innkjøpte løsninger fra eksterne leverandører.

Det forventes at samlet inntjening av balanseførte eiendeler minst motsvarer tilvirkningskostnad. Kostnader knyttet til lønn og andre personalkostnader til ansatte som er engasjert i utviklingsarbeidet er ikke balanseført siden selskapet ikke har pålitelig måling av dette.

Av- og nedskrivninger	2023	2022
Immaterielle eiendeler	0	23
Driftsmidler	57	89
Totale avskrivninger	57	112

NOTE 4

Andre driftskostnader

Andre driftskostnader	2023	2022
Drift av anlegg og maskiner	502	473
Distribusjon og fraktkostnader	34	42
ID- og betalingsløsninger	224	216
Konsulentbistand og honorarer	158	134
Trykksaker og rekvisita	31	34
Øvrige kostnader	57	47
Telekommunikasjon	62	61
TV- produksjon	34	32
Reklame	158	198
Sponsor og profilering	116	117
Kostnader til Lotteri- og stiftelsestilsynet	44	44
Totalt andre driftskostnader	1 421	1 398

Revisor, beløp i tusen kr	2023	2022
Ordinær revisjon	374	472
Andre attestasjonstjenester	359	0
Skatterådgivning	0	0
Andre tjenester	133	106
Totalt	865	579

NOTE 5

Finansinntekter og -kostnader

Finansinntekter	2023	2022
Renteinntekter	221	41
Andre finansinntekter	0	0
Finansinntekter datterselskaper og tilknyttede selskaper	10	9
Kursgevinst	12	12
Totale finansinntekter	243	62

Finanskostnader	2023	2022
Rentekostnader	0	1
Andre finanskostnader	0	0
Kurstap	4	2
Totale finanskostnader	4	3

Selskapet har konti i NOK og EUR. Innestående på valutakonti er normalt begrenset i forhold til behov knyttet til løpende drift. Premietransaksjoner i spill som avholdes i samarbeid med øvrige regulerte spilltilbydere (Vikinglotto, Eurojackpot) gjennomføres i EUR og medfører at selskapet i perioder kan ha større beholdning av EUR.

I henhold til selskapets vedtekter overføres fri likviditet utover 2,5 prosent av netto spillinntekter foregående år hver måned til selskapets kontolån til statskassen i Norges Bank. Rentebetingelsene for innskuddet følger statens foliorente for innskudd.

Selskapet har ingen valutaterminkontrakter.

NOTE 6

Investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper

Firma	Anskaffet i år	Forretn. kontor	Eierandel	Stemmeandel	Kostpris på aksjeposten	Bokført verdi
DATTERSELSKAPER						
Norske Spill AS	2009	Hamar	100 %	100 %	1	1
Sum datterselskaper					1	1
TILKNYTTETE SELSKAPER						
Buypass AS	2006/ 2009/ 2011	Oslo	50 %	50 %	32	32
Lotteries Entertainment Innovation Alliance AS	2018	Hamar	20 %	20 %	1	1
Sum tilknyttede selskaper					34	34
Totalt					34	34

I henhold til regnskapslovens § 3-8 andre ledd er datterselskapet ikke konsolidert inn i Norsk Tipping AS' regnskap. Begrunnelsen for å utelate selskapene fra konsolidering er at de ikke har betydning for å bedømme konsernets stilling og resultat.

Årsregnskapet for Buypass er ikke avlagt. Det ble inntektsført utbytte på 10,2 mill. kr i 2023.

Selskapet Lotteries Entertainment Innovation Alliance AS er etablert som et joint venture i samarbeid med fire andre statlige spillsselskap.

NOTE 7

Andre langsiktige fordringer

Andre langsiktige fordringer	2023	2022
Langsiktige lån til ansatte*)	7	8
Øvrige fordringer	38	34
Totalt	46	42

*) Selskapet tilbyr boliglån til ansatte med tilsvarende betingelser som i Statens pensjonskasse.

NOTE 8

Kommisjonær- fordringer

Norsk Tipping AS foretar ukentlige etterskuddsvise oppgjør med kommisjonærene ved autogirotrekk. Fordringene er i stor grad sikret gjennom depositum og garantier fra kommisjonærene. Trekket følger ukedagene, og saldo ved årsskifte vil ha variasjoner som følge av dette.

NOTE 9

Andre fordringer

Andre fordringer	2023	2022
Kundefordringer	3	0
Forskuddsbetalte kostnader	134	68
Personallån/ lønnsforskudd *)	6	6
Øvrige kortsiktige fordringer	73	49
Totalt	215	122

*) Personallån/lønnsforskudd til ansatte har løpetid inntil 4 år. Rentefordel blir fordelsbeskattet.

NOTE 10

Bankinnskudd, kontanter og lignende

I posten bankinnskudd, kontanter og lignende inngår bundet skattetrekk med 25 mill. kr.

Overskuddslikviditet overføres månedlig til kontolån til Staten i Norges Bank. Dette er klassifisert som bankinnskudd.

Saldo på kontolån til staten pr 31.12.2023 er 5 951 mill.kr.

NOTE 11

Aksjekapital

Norsk Tippings aksjekapital består av 3 aksjer, hver av dem pålydende kr 50 000.

Staten v/Kultur- og likestillingsdepartementet eier 100 prosent av aksjene.

NOTE 12

Egenkapital

I henhold til pengespilloven og retningslinjer fra Kultur- og likestillingsdepartementet har selskapet et investeringsfond.

Investeringsfondet inngår opptjent egenkapital på linje med annen egenkapital.

Egenkapital	Aksjekapital	Bundet egenkapitalfond	Investeringsfond	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital per 31.12.2022	0,15	150	9	326	485
ÅRETS ENDRING I EGENKAPITAL:					
Tilført fra årets overskudd				7 087	7 087
Årets overføringer til overskuddsmottakerne				-7 087	-7 087
Samlet bevegelse i regnskapsåret				0	0
Egenkapital per 31.12.2023	0,15	150	9	326	485

NOTE 13

Pensjons- forpliktelser

Norsk Tipping AS har både fonderte og ufonderte pensjonsordninger. De fonderte pensjonsordningene administreres av SPK, se nærmere beskrivelse av ordningen nedenfor. De ufonderte ordningene gjelder alderspensjonsavtaler for ansatte og tidligere ansatte i ledende stillinger med lønn over 12G, samt to pensjonsavtaler for tidligere ledende ansatte.

I tillegg har selskapet ved enkelte anledninger inngått avtaler om driftspensjon med enkeltansatte ved fratreden som følge av organisasjonsmessige endringer.

Statens pensjonskasse

Beskrivelse av ordningen: Norsk Tipping AS har kollektiv pensjonsordning for sine ansatte i Statens pensjonskasse. Pensjonsordningen omfatter ytelser etter lov om Statens pensjonskasse (pensjonsloven). Ytelsene er alders-, uføre-, ektefelle- og barnepensjon. I tillegg gjelder beregningen for ytelser fra 62 år etter AFP-ordning for statlig sektor. Pensjonsytelsene samordnes med folketrygdens ytelser. Selskapets andel av premien kostnadsføres løpende under lønns- og personalkostnader.

Premiefastsettelse og beregning av pensjonsforpliktelser for SPKs pensjonsordning skjer etter aktuarmessige prinsipper. Ordningen er ikke fondsbasert, men basert på en simulert forvaltning av pensjonsmidler (fiktive fond) som om 65 % av midlene var plassert i statsobligasjoner og 35 % til avkastning tilsvarende Statens pensjonsfond utland. Utbetalingen av pensjoner er garantert av staten (pensjonsloven § 1). Pensjonsordningen kan ikke flyttes på samme måte som en privat pensjonsordning, og denne beregningen forutsetter at ordningen videreføres i SPK. I simuleringen legges det til grunn at obligasjonene holdes til utløpstidspunkt. Pensjonsmidlene verdsettes til bokført verdi.

Fonderte pensjonsordninger (SPK)

Pensjonskostnad	2023	2022
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	49	53
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	32	21
Avkastning på pensjonsmidler	-35	-21
Ansattes egenandel til pensjonsordningen	-7	-7
Administrasjonskostnader	1	1
Netto pensjonskostnad før amortisering	41	48
Resultatført virkning av estimatavvik	10	18
Periodisert arbeidsgiveravgift ⁽¹⁾	8	10
Netto pensjonskostnad fonderte pensjonsordninger	58	76
Antall yrkesaktive med i beregningen	440	445

1) Arbeidsgiveravgift er netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse multiplisert med gjeldende prosent for arbeidsgiveravgift. Netto aktuarmessige gevinster og tap som ikke er innregnet i balansen inkluderer arbeidsgiveravgift

Pensjonsforpliktelser	2023	2022
Beregnete pensjonsforpliktelser	1 219	1 092
Arbeidsgiveravgift	64	53
Pensjonsmidler (til markedsverdi)	-765	-717
Netto påløpt pensjonsforpliktelse	519	428
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	-402	-285
Netto pensjonsforpliktelser	117	143

Økonomiske forutsetninger:	2023	2022
Diskonteringsrente	3,10 %	3,00 %
Forventet avkastning på fondsmidler	4,80 %	4,70 %
Forventet lønnsregulering	3,50 %	3,50 %
Forventet G-regulering	3,25 %	3,25 %

Som økonomiske forutsetninger er NRS(V) Pensjonsforutsetninger (januar 2023) lagt til grunn.

Som aktuarmessige forutsetninger for demografiske faktorer og avgang er lagt til grunn vanlig benyttede forutsetninger innen forsikring. Beregningene er basert på dødelighetforutsetninger etter K2013.

Ufonderte pensjonsavtaler og driftspensjon

Selskapet har ufonderte pensjonsavtaler som nevnt i note 2, samt avtaler med enkelte ansatte om driftspensjon i forbindelse med fratreden i selskapet. Avtalen om driftspensjon gir rett til 66 % av lønn inntil fylte 67 år.

Ufonderte pensjonsavtaler og driftspensjon	Ufonderte avtaler over 12G	Driftspensjon
Avsetning per 01.01.	60	23,0
Ny avsetning/kostnad i perioden	2	-
Utbetalt i 2023	3	5
Forpliktelse per 31.12	59	18

Avsetning/kostnad i perioden er i sin helhet belastet regnskapet for 2023.

Samlede pensjonsforpliktelser	2023	2022
Ufonderte pensjonsordninger over 12G	59	23
Fonderte pensjonsordninger (SPK)	117	143
Driftspensjon	18	61
Totale pensjonsforpliktelser	194	226

NOTE 14

Mellomværende med datterselskaper og tilknyttede selskaper

Mellomværende med datterselskaper og tilknyttede selskaper	2023	2022
Kortsiktig gjeld til selskaper i samme konsern	0	0
Kortsiktig gjeld (leverandørgjeld) til tilknyttet selskap	24	28
Kortsiktige fordringer på selskaper i samme konsern	0	0
Kortsiktige fordringer på tilknyttet selskap	0	0

Transaksjoner med nærstående parter

Kjøp av varer og tjenester	2023	2022
Buypass AS (tilknyttet selskap)	220	252
Lotteries Entertainment Innovation Alliance AS	16	16
Totalt	236	268

Kjøp av varer og tjenester fra Buypass AS knytter seg til ID- og betalingstjenester knyttet til spillene. Lotteries Entertainment Innovation Alliance AS leverer spill og plattformtjenester. Tjenesten er konkurranseutsatt etter lov om offentlige anskaffelser.

NOTE 15

Annen kortsiktig gjeld

Annen kortsiktig gjeld	2023	2022
Depositum kommisjonærer	23	26
Bonuspotter knyttet til spillene	203	193
Skyldig feriepengar	38	37
Gjeld spillerkonti	422	399
Periodiseringer	29	45
Totalt	714	701

NOTE 16

Restoverskudd og disponeringer

Restoverskudd og disponeringer tilsvarer årets
overskuddsdisponering fratrukket forskuddsutbetalinger/
disponeringer til overskuddsmottakerne basert på opptjent
overskudd gjennom året.

Forskuddsutbetalinger og disponeringer til overskuddsmottakerne	2023	2022
Helse- og rehabiliteringsformål	133	124
Bingoentreprenørenes overskuddsformål	21	23
Grasrotmottakere	504	498
Idrettsformål	903	840
Kulturformål	42	26
Totalt	1 603	1 512

Restoverskudd til utbetaling	2023	2022
Årets overskuddsdisponering	7 087	6 582
Forskuddsutbetalinger	1 603	1 512
Totalt	5 484	5 070

FORMELL RAPPORT

Revisjonsberetning

BDO AS
Munkedamsveien 45
Postboks 1704 Vik
0121 Oslo

Uavhengig revisors beretning

Til generalforsamlingen i Norsk Tipping AS

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Norsk Tipping AS.

Årsregnskapet består av:

- Balanse per 31. desember 2023,
- Resultatregnskap 2023
- Kontantstrømsoppstilling for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2023
- Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- Oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- Gir årsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2023 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke annen informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i annen informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom annen informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

BDO AS, et norsk aksjeselskap, er deltaker i BDO International Limited, et engelsk selskap med begrenset ansvar, og er en del av det internasjonale nettverket BDO, som består av uavhengige selskaper i de enkelte land. Foretaksregisteret: NO 993 606 650 MVA.

side 1 av 2

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

BDO AS

Terje Tvedt
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

BDO AS, et norsk aksjeselskap, er deltaker i BDO International Limited, et engelsk selskap med begrenset ansvar, og er en del av det internasjonale nettverket BDO, som består av uavhengige selskaper i de enkelte land. Foretaksregisteret: NO 993 606 650 MVA.

side 2 av 2

Pernéo Dokumentnøkkel: 8A3AM-30CLX-05IBO-M7COC-CX6T5-DAQ17

Pernéo Dokumentnøkkel: 8A3AM-30CLX-05IBO-M7COC-CX6T5-DAQ17

Penneo

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur". De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Terje Tvedt

Partner

På vegne av: BDO AS

Serienummer: 9578-5992-4-3003934

IP: 188.95.xxx.xxx

2024-03-14 11:15:21 UTC

Penneo Dokumentnøkkel: 8A3AM-30CLX-05IBO-M7COC-CX6T5-DAQ17

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>**. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - **<https://penneo.com/validator>**

Norsk Tipping

Besøksadresse:

Måsåbekkvegen 20
2315 Hamar

Postadresse:

Postboks 4414
2325 Hamar

Telefon:

62 51 40 00

www.norsk-tipping.no

RAPPORTERING OM ANSVARLIG SPILLVIRKSOMHET 2023

Innholdsfortegnelse

1. Sammendrag	3
2. Innledning	4
3. Status på Norsk Tippings arbeid med å forebygge spilleproblemer i Norge	5
3.1. Kanalisering og markedsandel	5
3.2. Playscan-indeks	7
3.3. Andre indikatorer	10
4. Utvikling av kasinospill	15
5. Utvikling av sportsspill	17
6. Forbedringer av ansvarlighetsrammeverket i 2023	19
6.1. Generelt om Norsk Tippings ansvarlighetsrammeverk	19
6.2. Grenser for spillere under 20 år	21
6.3. Spillepuls	22
6.4. Valgfrie pauselengder	25
6.5. Playscan (nye terskelverdier)	25
6.6. Proaktive samtaler	26
6.7. Ansvarlighetstiltak for sportsspillere	28
6.8. Ansvarlighetskommunikasjon	28
7. Viktige hendelser i 2023 innenfor området ansvarlig spillvirksomhet	32
7.1. Oppdragsforskning	32
7.2. Spillelagsløsning	32
7.3. Reduksjon av markedsføring (reklame)	34
7.4. Risikostyring	35
7.5. EL/WLA Sustainability/Responsible Gambling seminar (27-29. Sept. 2023)	36
7.6. Lotteritilsynets revisjon av Norsk Tipping	36
7.7. Spillevevt i idretten (tidligere kalt kunnskapsløftet)	37
7.8. Eksterne kontaktmøter	38
7.9. Gamban - "Pengespillfilter"	39
7.10. Kompetanseløft internt	39
8. Oppfølging av tiltak fra KUD/generalforsamlingen og Lotteritilsynet	41
9. Norsk Tippings vurdering	44

1. Sammendrag

I løpet av 2023 har Norsk Tipping opplevd en betydelig kanalisering av spillere fra utenlandske spillselskaper. Dette skyldes myndighetstiltak som begrenser disse selskaperenes evne til å tilby pengespill ulovlig. Selskapets markedstrackere viser en økning både i spillerandel og markedsandel for kasino- og sportsspill på bekostning av utenlandske konkurrenter. Ved årets slutt hadde Norsk Tipping en markedsandel på omtrent 87% for sportsspill og rundt 67% for kasinospill.

I 2023 har selskapet også prioritert forbedringer av forbrukerbeskyttelsen knyttet til høyrisikospill. I løpet av året har 335 000 unike spillere mottatt Spillepuls-meldinger, Proaktive samtaler har forsøkt å kontakte over 5 000 unike spillere, og grensene for spillere under 20 år har blitt senket til 2 000 kroner. Månedlig tapsgrense for de mest risikofylte spillene som KongKasino, Bingoria og Øyeblikksspill, er også blitt holdt relativt lavt på 5 000 kroner.

Norsk Tipping har i 2023 intensivert innsatsen på ansvarlighetskommunikasjon med målsetningen om å tydeliggjøre selskapets ansvarlige tilnærming til pengespill. Dette har blitt gjort for å indirekte få flere spillere til å ta i bruk beskyttende ansvarlighetsverktøy.

De fleste av Norsk Tippings indikatorer for å vurdere resultatet med å forebygge spilleproblemer var positive frem til høsten, inkludert Playscanindeksen, utviklingen av antall aktive røde spillere, stortapere og førstegangs-røde spillere. Mot slutten av

året endret imidlertid disse indikatorene seg noe i negativ retning, hovedsakelig på grunn av en høy kanalisering av spillere. Det er likevel positivt at den totale andelen rød netto spillinntekt (GGR) forble tilnærmet uendret i 2023 sammenlignet med 2022, noe som indikerer at tyngdepunktet av det totale spillforbruket ikke har skiftet i retning av høyrisikospill. Dette illustrerer betydningen av å sikre tilstrekkelig synlighet for lotterier for å unngå at all kanalisert spillelyst og spillforbruk havner på høyrisikospill.

Norsk Tipping hadde ambisjon om at Playscanindeks skulle ende positivt på over 10 000, men den endte dessverre svakt negativt på -2 338. Sett i lys av at indeksen startet på et høyt nivå etter gode resultater i 2021 og 2022, og at selskapet har hatt en relativt høy kanalisering og tatt markedsandeler for både sport og kasino, mener selskapet likevel at det er et tilfredsstillende resultat.

Når Norsk Tipping øker sin markedsandel, betyr det at flere spiller i tryggere rammer med bedre forebyggende og skadereduserende tiltak. Den samlede effekten av små og store ansvarlighetstiltak, kombinert med tilstrekkelig synlighet og attraktivitet for spilltilbudet, bidrar til effektiv forebygging av spilleproblemer.

2. Innledning

I henhold til Kultur- og likestillingsdepartementets styringskalender for Norsk Tipping, skal selskapet oversende en rapport om ansvarlig spill til Lotteritilsynet innen 1. februar, med kopi til Kultur- og likestillingsdepartementet. Denne rapporten inneholder en beskrivelse av utviklingen av Playscan-indeksen og andre indikatorer som belyser Norsk Tippings arbeid med å forebygge spilleproblemer. Videre gis det en oversikt over viktige aktiviteter og hendelser innenfor ansvarlig spillvirksomhet i 2023 og til slutt en kort vurdering av året 2023.

Året 2023 har på mange måter vært et vendepunkt for det norske pengespillmarkedet hvor en har gått fra en situasjon med økende omfang av spilleproblemer til synkende omfang. Sterkere begrensninger for det ulovlige tilbudet kombinert med virkningsfulle forbedringer i enerettsaktørenes forebyggende tiltak, resulterte i en befolkningsundersøkelse som viste en signifikant reduksjon av problemspill i Norge. Dette er en svært gledelig utvikling og viser at enerettsmodellen virker. Det at enerettsaktørene jobber intensjonsdrevet mot målet med å forebygge spilleproblemer i Norge gjør at myndighetstiltakene som begrenser det ulovlige spilltilbudet, får bedre effekt. Når konkurransen på de mest risikofylte spillene reduseres, gir det enerettsaktørene økt handlingsrom til å innføre mer beskyttende tiltak rundt disse spillene.

Det overordnede målet med å minimere forekomsten av problemspill i Norge innebærer ikke nødvendigvis en direkte reduksjon av antallet problemspillere hos Norsk Tipping.

I tilfeller der spillere og spilleaktivitet flyttes fra utenlandske spillselskaper til et mer ansvarlig spilltilbud hos Norsk Tipping, kan selskapet faktisk registrere en økning i antallet problemspillere eller høyrisiko-/ «røde» spillere. Årsaken er at Norsk Tipping kanaliserer spillere som engasjerer seg i høyrisikospill og som ofte utviser en mer risikofylt spilleatferd. Dette resulterer i en økning både i antallet høyrisikospillere og omsetningen på høyrisikospill.

Med andre ord kan Norsk Tipping oppleve en økning i antallet høyrisikospillere, samtidig som det totale omfanget av spilleproblemer i Norge reduseres, ettersom flere spiller i tryggere rammer med bedre forebyggende og skadereduserende tiltak. Norsk Tippings oppgave er å veilede disse spillerne mot en mer ansvarlig spilleatferd.

For Norsk Tipping har ansvarlighetsarbeidet i 2023 vært preget både av ambisjonen om å være hele folkets spillselskap og det som i strategiplanen kalles Kamp 1: «Vi jobber for et samfunn uten spilleproblemer». Samtidig jobber Norsk Tipping med å aktivt påvirke utviklingen av spillmarkedet i Norge til å bevege seg i grønn retning. Dette gjøres ved å forsøke å påvirke spillerne til å velge mindre risikofylte spill fremfor spill med høyere risiko.

Ved å aktivt flytte tyngdepunktet av spillforbruket i Norge i retning av lavrisikospill og styrke forbrukerbeskyttelsen for høyrisikospillene, mener Norsk Tipping at selskapet vil bidra til mindre spilleproblemer i Norge.

3. Status på Norsk Tippings arbeid med å forebygge spilleproblemer i Norge

3.1. Kanalisering og markedsandel

For å forebygge spilleproblemer i Norge er det nødvendig å kanalisere spillelysten i befolkningen inn til et lovlig og ansvarlig spilltilbud. En viktig del er å kanalisere spillere fra ulovlige tilbydere av pengespill inn til Norsk Tipping. Dette skjer ved at spillere flytter hele eller deler av sitt spillforbruk fra de ulovlige tilbyderne til Norsk Tipping. I 2023 har kanalisering av spillere og markedsandeler fra utenlandske spillselskaper til Norsk Tipping fortsatt. En stor del av årsaken til dette er effekten av myndighetstiltak som begrenser mulighetene til utenlandske spillselskaper å tilby spill ulovlig i Norge, kombinert med Norsk Tippings ansvarlige og attraktive tilbud og synlighet. Det er særlig siste del av 2023 hvor kanaliseringen har tiltatt i styrke, som kan antas å ha sammenheng med at flere utenlandske spillselskaper har trukket seg ut av det norske markedet.

Det er godt dokumentert at andelen problemspillere er høyere blant de som spiller hos de utenlandske spillselskapene enn de som spiller hos Norsk Tipping. Det vil si at sannsynligheten for å utvikle spilleproblemer er høyere dersom en spiller hos disse utenlandske spillselskapene.

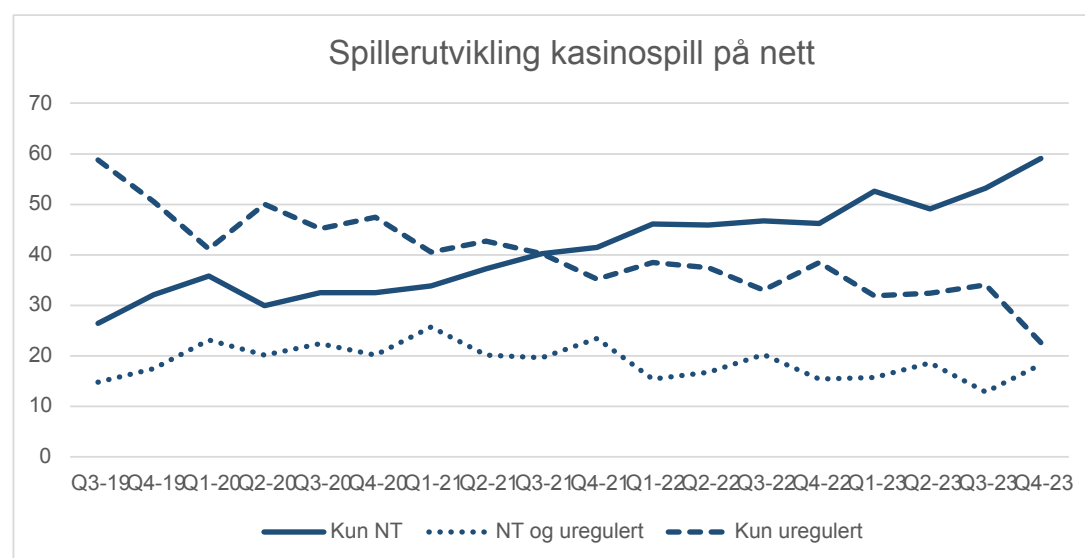
Kanaliseringen betyr imidlertid at Norsk Tipping vil få flere spillere med en allerede risikofylt spilleatferd (høyrisikospillere/røde spillere). Siden mange av disse spillerne også har et kundeforhold hos Norsk Tipping (for eksempel for å spille lotterispill), vil det hos Norsk Tipping kunne se ut som en grønn spiller som nå har begynt å spille kasino og sportsspill. Når Norsk Tipping ser mer av spillerens totale forbruk, vil Playscan gi en riktigere vurdering og flytte spillerens risikostatus fra grønn til rød. Med andre ord er det forventet at kanalisering av spillernes forbruk av spill fra de utenlandske spillselskapene, vil øke antall røde spillere hos Norsk Tipping. Likeledes vil også spillere som kanaliseres fra utenlandske spillselskaper, men som ikke har et kundeforhold til Norsk Tipping fra før, antagelig ha en spilleadferd som hos Norsk Tipping ganske raskt vil få en gul eller rød Playscan-status. Omfanget av kanaliseringen er derfor et viktig perspektiv å ha med seg i vurderingen av hvor godt Norsk Tipping lykkes med å forebygge spilleproblemer.

Norsk Tipping benytter markedstrackere som en indikasjon på omfanget av kanalisering fra de utenlandske spillselskapene som tilbyr pengespill ulovlig i Norge. Markedstrackerne er regelmessig utsendte markedsundersøkelser som måler befolkningens spillevaner og forbruk innen pengespill, enten på befolkningsnivå (landsrepresentativt) eller rettet mot spillere av de enkelte kategoriene av pengespill. Undersøkelsene gjennomføres av markedsanalyseinstituttet Kantar på vegne av Norsk Tipping.

Utviklingen av markedsandel som måles i andel av GGR (Gross Gaming Revenue), må sees i lys av at Norsk Tippings

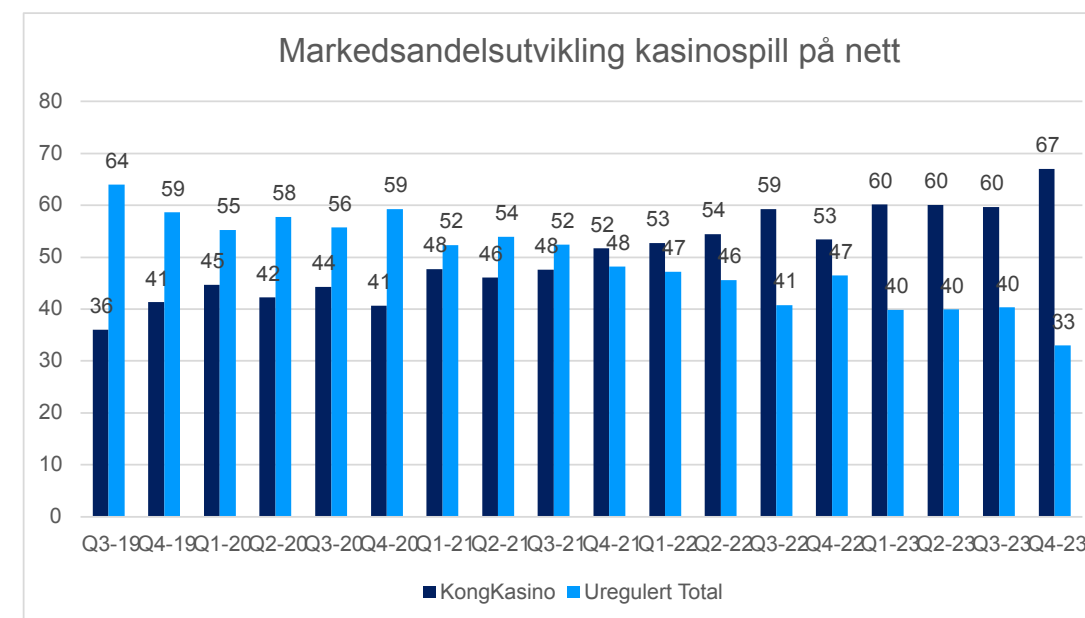
ansvarlighetstiltak som for eksempel tapsgrenser, aktivt reduserer omsetningen på selskapets spill. Det vil si at uten disse ansvarighetstiltakene ville Norsk Tippings markedsandel vært høyere.

Figuren under viser at andelen av kasinospillere som spiller kun hos Norsk Tipping har hatt en økende trend de tre siste årene, og dette har fortsatt i 2023. Tilsvarende har andelen som kun spiller hos utenlandske spillselskaper (merket «uregulert» i grafen) hatt en synkende trend de siste fire årene. Særlig siste periode av 2023 var kanaliseringen for kasinospillere sterk, som antas å ha sammenheng med at utenlandske spillselskap trekker seg ut av det norske markedet. Dette gjør at spillere flytter seg til Norsk Tipping når tilbudet fra utenlandske spillselskap som ikke har tillatelse til å tilby pengespill i Norge, blir mindre tilgjengelig.

Figur 1. Spillerutvikling innenfor kasinospill.

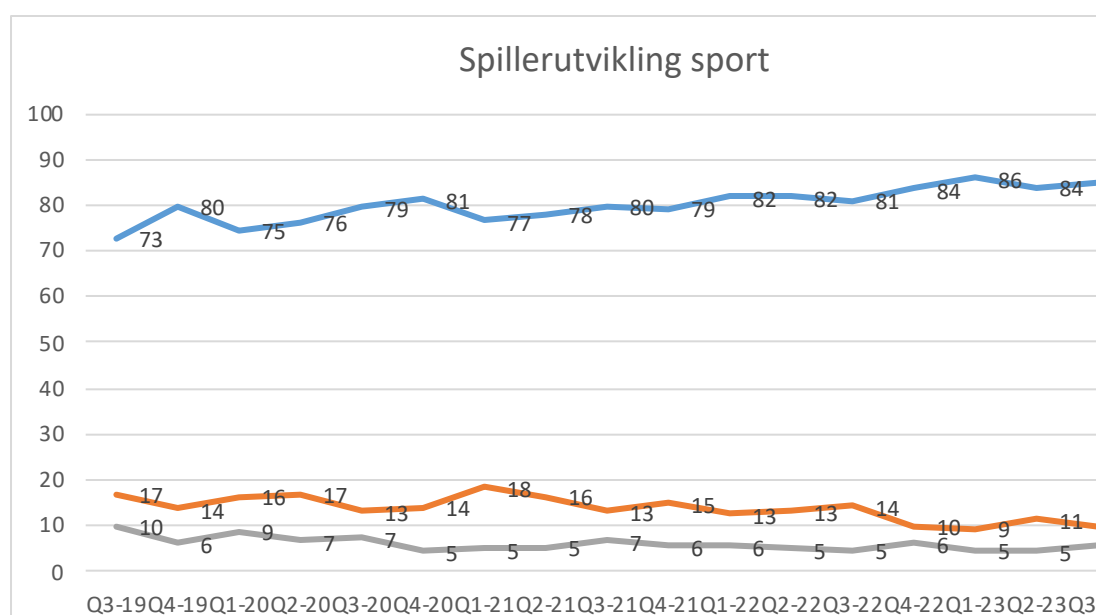
I figuren under sees også samme trend når det gjelder utviklingen av markedsandel målt i kroner.

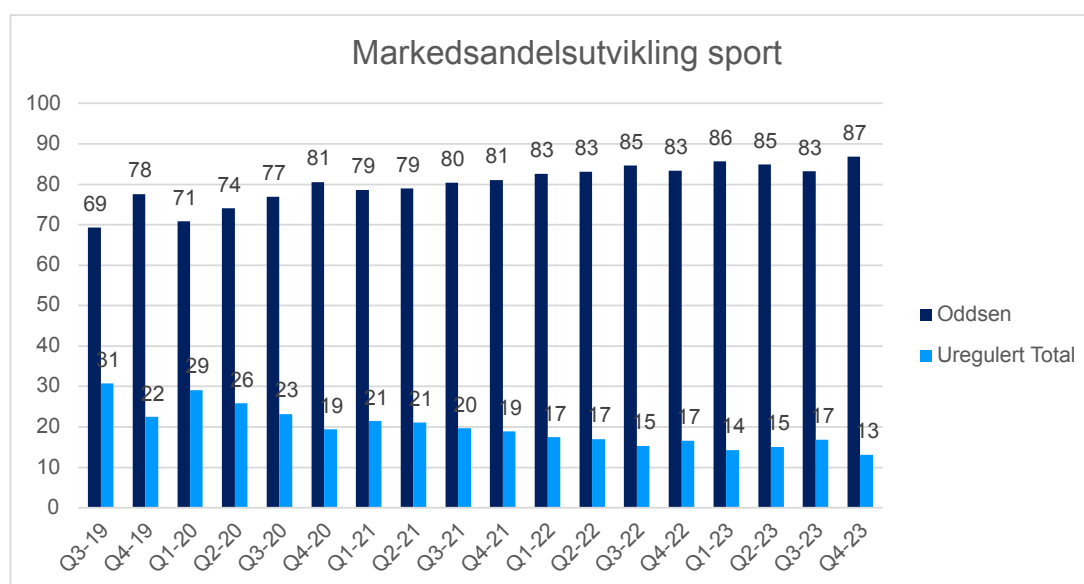
Figur 2. Utvikling av markedsandel innenfor kasinospill.

For kasinospill på nett har markedsandelen til Norsk Tipping økt fra 45% i begynnelsen av 2020 til 67% ved utgangen av 2023. Det er verdt å merke seg at i samme periode har ikke Norsk Tipping markedsført kasinospill.

Norsk Tipping opplever en tilsvarende utvikling for sportsspill hvor både andel spillere og markedsandel har økt de siste to årene, som vises i de to neste figurene. Denne har vært noe flatere enn veksten på kasino, men dette er også fordi Norsk Tipping allerede har en større andel av markedet. Man ser imidlertid en relativt sterk vekst i 2023, som på kasino, antas å ha sammenheng med utenlandske spillselskap som trekker seg ut av det norske markedet.

Figur 3. Spillerutvikling innenfor sport.

Figur 4. Utvikling av markedsandel innenfor sport

Norsk Tippings markedstrackere viser at kombinasjonen av myndighetstiltak og selskapets spilltilbud kanaliserer både spillere og spillforbruk fra ulovlige tilbydere av pengespill inn til Norsk Tipping. Dette gir et godt grunnlag for å redusere omfanget av spilleproblemer i Norge, men det medfører også at Norsk Tipping får flere røde spillere med en risikofylt spilleadferd. Det er som nevnt, viktig å ha med seg det perspektivet når en skal vurdere utviklingen av antall røde spillere og rød omsetning hos Norsk Tipping.

3.2. Playscan-indeks

3.2.1. Beskrivelse av modellen

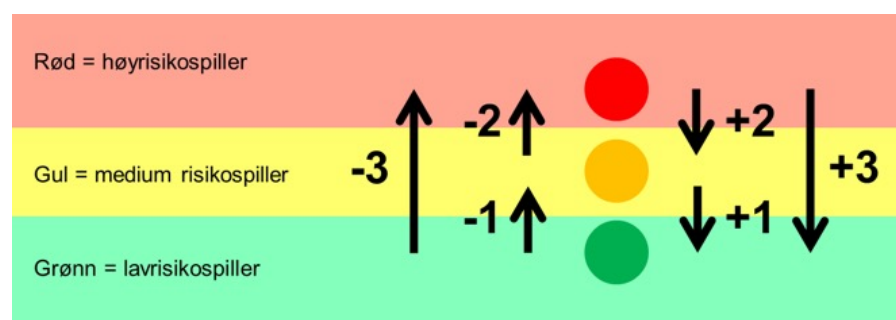
Playscan er et analyseverktøy som måler endringer i spilleatferd i form av risiko for å utvikle problemer med spill. Playscan analyserer data for fem uker tilbake i tid, og en må ha spilt for minst 500 kr i løpet av de fem ukene for å bli analysert.

Verktøyet kategoriserer spillerne i tre kategorier:

- Rød: Dette er en høyrisikospiller hvor sannsynligheten er høy for at spilleren opplever problemer med pengespill.
- Gul: Dette er en moderat risiko hvor sannsynligheten er middels for at spilleren opplever problemer med pengespill.
- Grønn: Dette er en lavrisikospiller hvor sannsynligheten er lav for at spilleren opplever problemer med pengespill.

Norsk Tipping bruker Playscan-indeksen som en indikasjon på

hvor godt selskapet lykkes med å forebygge spilleproblemer. Playscan-indeksen måler endringen av Playscan-statusen for alle spillerne, det vil si hvor mange som for eksempel går fra å være gul til rød. Alle positive endringer (bevegelse i grønn retning) får pluss-poeng, mens alle negative endringer (bevegelse i rød retning) får minus-poeng, som vist i figuren under.

Figur 5. Poengangivelse ved Playscan-indeksen.

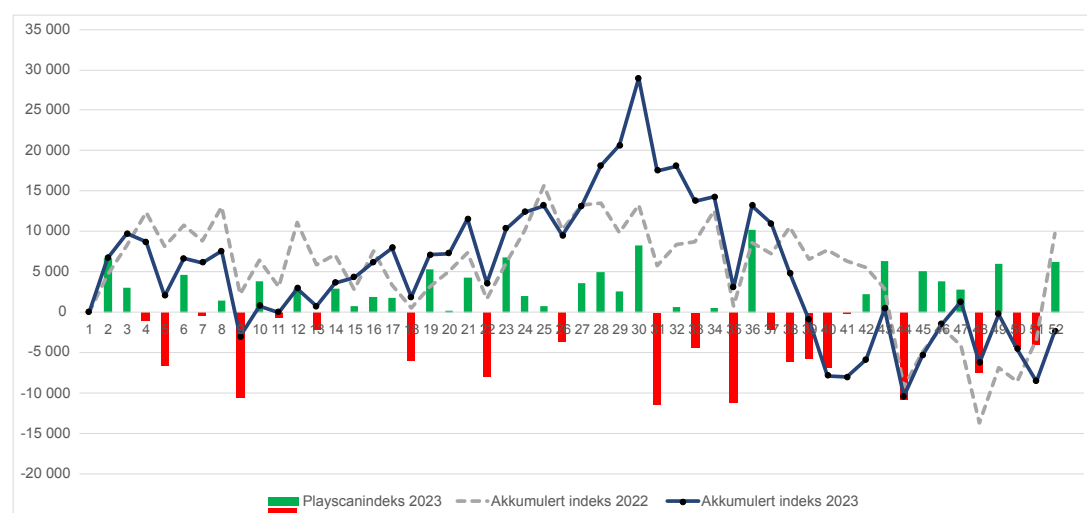
En Playscan-indeks > 0 betyr at flest bevegelser skjer i grønn retning, mens Playscan-indeks < 0 , betyr at flest bevegelser skjer i rød retning. Tanken bak Playscan-indeksen er å ha en indikator som er mer robust med tanke på kanalisering enn bare, for eksempel, å telle antall røde spillere. Siden Playscan-indeksen ser på bevegelser mellom risikonivåene er den mer robust, men den vil likevel påvirkes av kanalisering hvis den skjer i form av at en spiller flytter større andeler av forbruket sitt til Norsk Tipping. I et slikt tilfelle vil en spiller kunne se grønn ut, men hvis en større andel av forbruket flyttes fra et uregulert spilltilbud til Norsk Tipping kan det gi seg utslag i endret risikonivå.

Det er viktig å ha med seg i tolkningen av Playscan-indeksen at de fleste spillerne har en sunn og stabil spilleatferd og endrer ikke risikoatferd i løpet av året. I løpet av året er det totalt 15 % av spillere som har endret sin Playscan-status.

3.2.2. Playscan-indeksen for 2023

Playscan-indeksen nullstilles hvert år slik at man starter «på nytt» ved årsskiftet. Det medfører at det blir vanskeligere å oppnå et like godt resultat i 2023 som i 2022 og 2021, fordi det krever en ytterligere bevegelse i grønn retning fra et allerede høyt nivå. Likevel har Norsk Tipping hvert år en målsetting om at Playscan-indeksen skal være positiv. Figuren under viser Playscan-indeksen for 2023 sammenlignet med 2022, og en kan se at det har vært større svingninger i 2023 enn året før. Det tyder på at det har vært større bevegelser eller endringer i spillmarkedet i 2023. En naturlig forklaring på dette er effekten av myndighetstiltak som begrenser tilbudet fra de utenlandske spillselskapene og forflytningen av spillere og deres spillforbruk som følge av det.

Fra uke 31 til uke 41 (ca. 1. august til 15. oktober) har Playscan-indeksen en fallende trend. I denne perioden viser analyser (se kapittel 3.1) at selskapet opplever en betydelig kanalisering av spillere og forbruk av spill fra utenlandske spillselskaper. Det innebærer at Norsk Tipping både får nye spillere med en mer risikofylt spilleatferd og større andeler av forbruket til spillere som før kanskje kun spilte lotterispill hos Norsk tipping, men nå har flyttet sitt spill på sport og kasino til Norsk Tipping. I tillegg henger det også sammen med at spill-intensiteten generelt øker i høsthalvåret når Premier League starter.

Figur 6. Ukentlig og akkumulert Playscan-indeks.

De grønne søylene (som peker oppover) i figuren over viser uker med bevegelse i grønn retning og de røde søylene (som peker nedover) viser uker med bevegelse i rød retning. Ukentlig er det totalt kun 2% av aktive spillere som endrer Playscan-statusen. Innenfor de forskjellige spillkategoriene er det en andel på ca. 2 % av lotterispillerne, ca. 7 % av oddsenspillerne og ca. 11 % av kasinospillerne som endrer Playscan-status per uke. De resterende har uendret status. Den svarte kurven tegner den akkumulerte Playscan-indeksen, mens den grå stiplede kurven viser den tilsvarende akkumulerte kurven for året før.

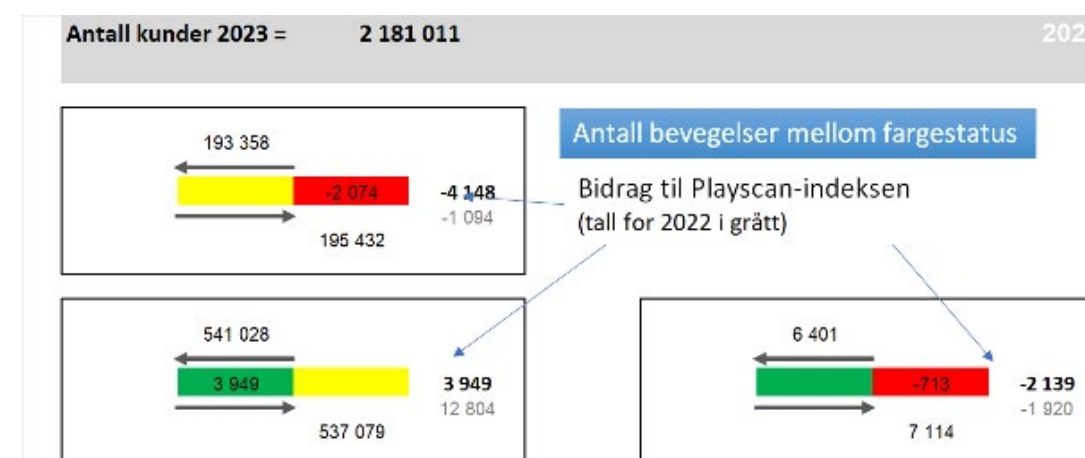
Figur 6 viser at Playscan-indeksen endte negativt med verdien -2 338, noe som betyr at i sum har bevegelsene vært i litt rød retning i 2023. Tilsvarende tall for 2022 endte på 9 790.

Norsk Tipping er ikke fornøyd med at Playscan-indeksen endte svakt negativt og selskapet hadde en målsetning

om å havne på den positive siden. Imidlertid har 2023 som nevnt vært preget av kanalisering som påvirker indeksen negativt (se kapittel 3.1).

Figur 7 under viser antallet bevegelser mellom Playscan-statusene i 2023, og den gir et bilde av omfanget av bevegelser i forhold til totalt antall spillere. Av en aktiv spillerbase på over to millioner spillere har det vært ca. 190 000 bevegelser mellom gul og rød status (begge veier) og ca. 540 000 bevegelser mellom grønn og gul (begge veier). Generelt er det en økning av antall bevegelser på ca. 10% i forhold til året før.

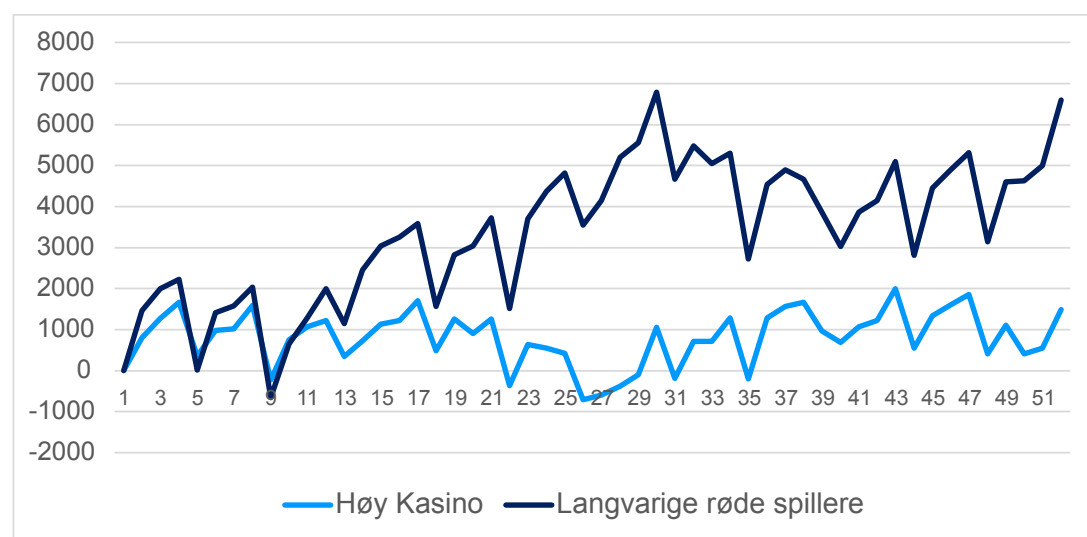
Siden det er en større endring enn kundeveksten på ca. 2%, indikerer det en økt intensitet blant spillerne som følge av mer spill, oftere spill eller at mer av spillforbruket (kanalisering) gjøres hos Norsk Tipping, eller en kombinasjon av disse. Det er grunn til å tro at kanalisering er den viktigste årsaken. Tallene i Figur 7 er bevegelser og ikke nødvendigvis unike spillere fordi en spiller kan endre status flere ganger i løpet av et år.

Figur 7. Antall bevegelser mellom Playscan-statuser i 2023.

Figuren over viser en netto negativ bevegelse til rødt (fra gult og grønt), noe som er i tråd med effekten av kanalisering. Det sees også en netto positiv bevegelse til grønt (fra gult) som indikerer at selskapets ansvarlighetstiltak bremser de negative effektene av kanaliseringen.

Selv om Playscan-indeksen samlet sett viste en negativ utvikling i 2023, observerte Norsk Tipping en positiv tendens blant visse spillersegmenter. Nedenstående figur viser Playscan-indeksen for to spesifikke kundesegmenter som Norsk Tipping har prioritert. Dette er spillere som spiller mye kasino («Høy kasino») og spillere som har spilt på en usunn måte over lengre tid («Langvarige røde spillere»).

Figur 8. Playscan-indeks for to kundesegmenter.

Det er gledelig å se at segmentet «Langvarige røde spillere» har hatt en god positiv utvikling. Dette er et segment som er vanskelig å påvirke, men som Norsk Tipping har hatt fokus på

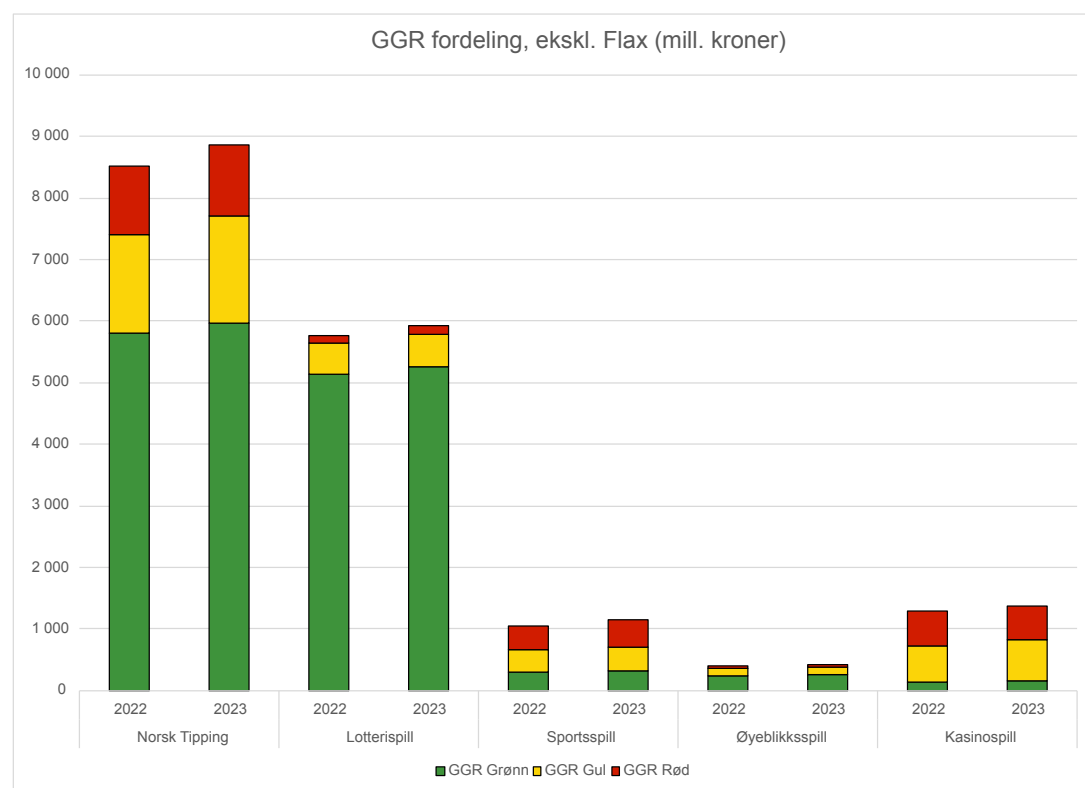
i 2023. Det er også positivt at segmentet «Høy kasino» har en liten positiv utvikling, noe som er en god indikasjon på at Norsk Tipping lykkes med ansvarlighetsrammeverket rundt disse høyrisikospillene som beskytter spillerne.

3.3. Andre indikatorer

Norsk Tipping følger kontinuerlig med på også andre indikatorer i tillegg til kanalisering og Playscan-indeks. Eksempler på dette er:

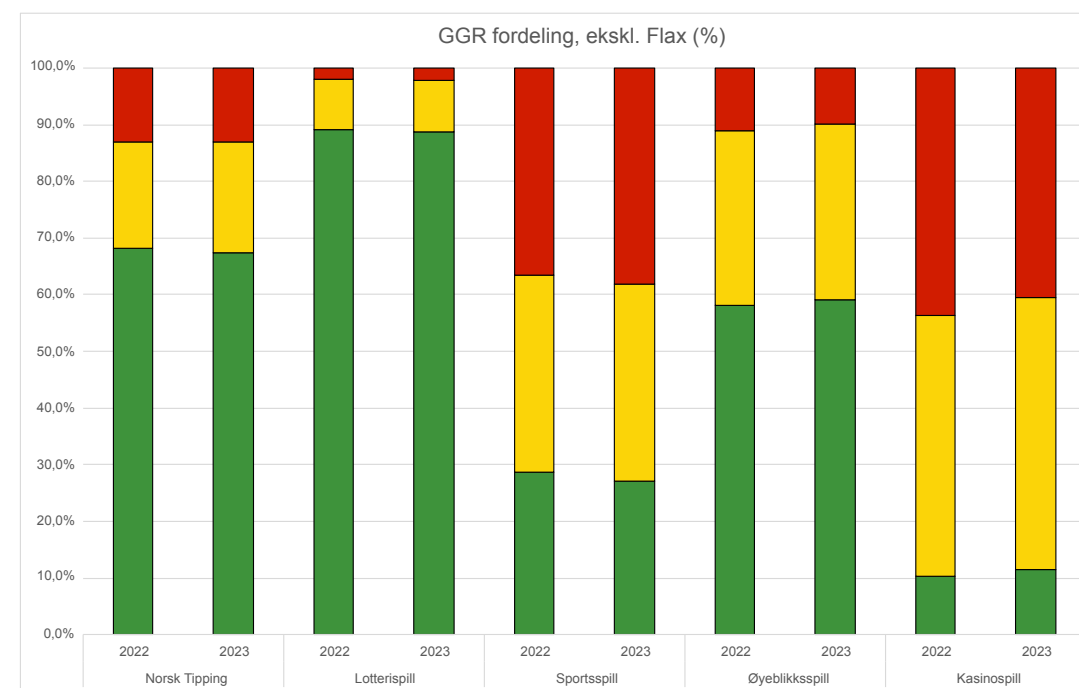
- Fordelingen av grønn, gul og rød GGR (Gross Gaming Revenue = spillinntekter).
- Dette gir en indikasjon på tyngdepunktet og utviklingen av spillmarkedet.
- Antall aktive røde spillere som gir en indikasjon på omfanget av høyrisikospillere som kan være problemspillere.
- Antall førstegangs røde som gir en indikasjon på «påfyllet» av nye mulige problemspillere
- Langvarige røde spillere. Dette er spillere som har vært rød minst 50% av siste 52 uker.
- Antall stortapere som defineres som de som taper mer enn kr 10 000 per måned.

De to neste figurene viser fordelingen av grønn, gul og rød GGR for 2021 og 2022.

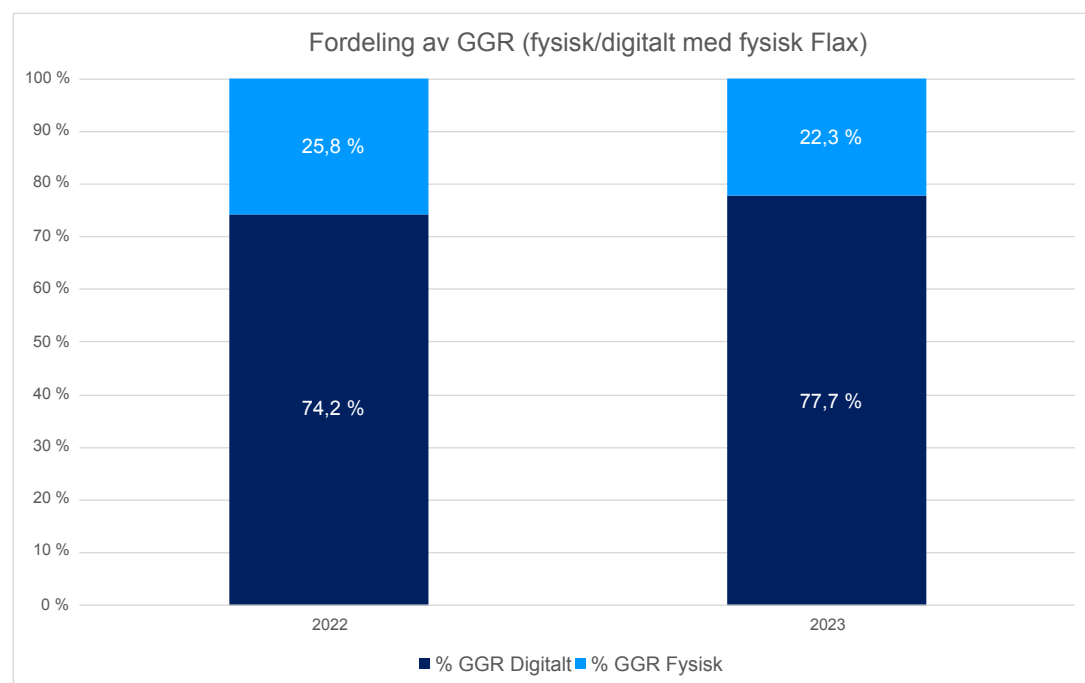
Figur 9. Fordeling av grønn, gul og rød GGR for spillkategorier i 2022 og 2023.

Figur 9 over viser at den kategorien som økte mest i GGR var lotterikategorien. Det er positivt fordi det beveger tyngdepunktet av spillforbruket i Norge i grønn retning. Samtidig ser en også at det har vært en økning i kategoriene Sportspill og Kasinospill som følge av kanaliseringen.

Figur 10. Fordeling av andel grønn, gul og rød GGR, 2022 og 2023.

Figuren over viser at selv om total GGR øker i 2023, forblir den totale andelen rød GGR tilnærmet lik på ca. 13%. Det fremheves at den røde andelen for Kasinospill er redusert med ca. tre prosentpoeng til tross for vekst i kategorien og god kanalisering. For sportspill øker den røde andelen også i 2023, noe som Norsk Tipping vil følge med på i 2024.

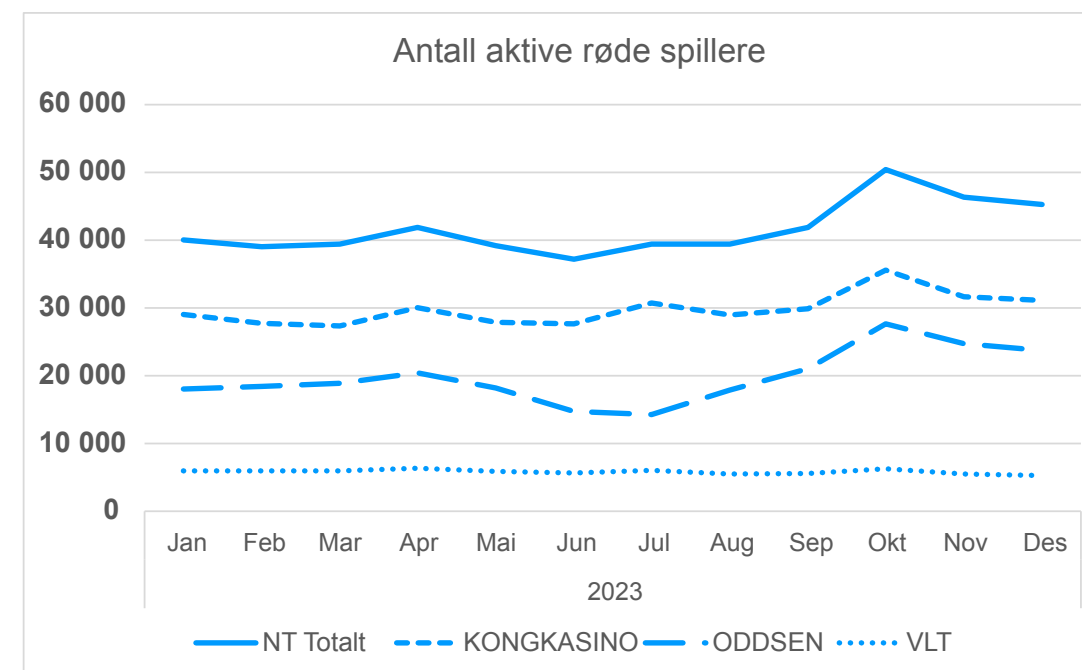

Figur 11. Fordeling av fysisk og digital GGR, 2022 og 2023 (inkludert fysisk Flax).

Figuren over viser at digitaliseringen av forbruket av spill har fortsatt også i 2023 og at 77,7% av selskapets GGR kom fra digitale kanaler. Hvis man ser bort fra tall for fysisk Flax, blir den digitale andelen 81,5% i 2023. Det vil si at digitaliseringen av spillere i Norge er kommet langt. Når spillerne blir digitale, innebærer det både risikoer og muligheter. Risikoen ligger i at digitalisering gir økt tilgjengelighet for også høyrisikospill, noe som kan medføre at flere begynner å spille disse spillene. På den andre siden ligger muligheten i at selskapet lettere kan nå disse spillerne direkte med forebyggende tiltak.

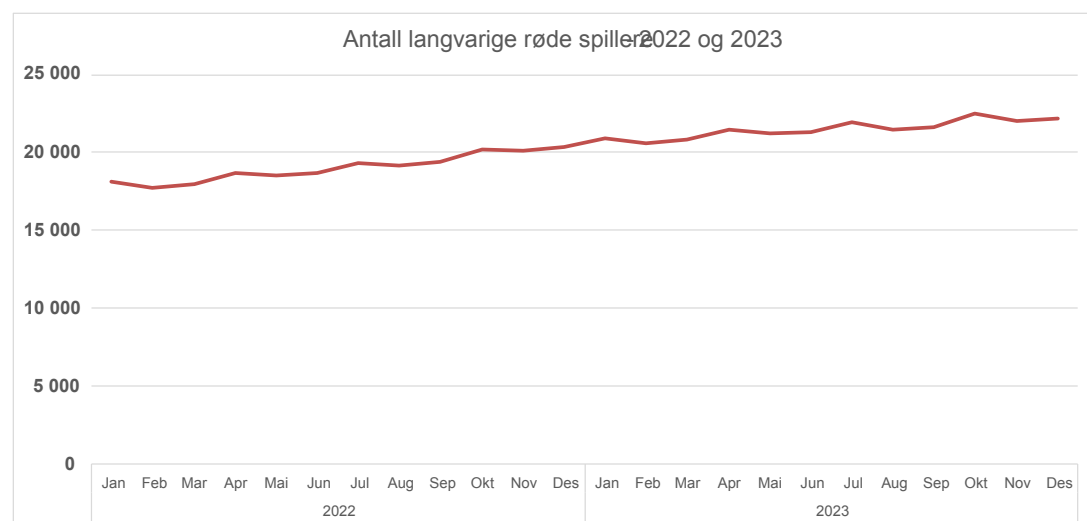
Det vært en omfattende digitalisering av spillerne de siste årene. I 2015 var den digitale andelen på ca. 36%, ca 67% i 2019 og nesten 82% i 2023. I samme periode har det vært en vekst i antall spillere som spiller høyrisikospill som for eksempel kasinospill. Når den siste befolkningsundersøkelsen viser en

signifikant nedgang i omfanget av problemspill i Norge, så er det en sterk indikasjon på at Norsk Tipping har håndtert digitaliseringen av spillerne på en god måte de siste fire årene.

Figur 12. Antall aktive røde spillere

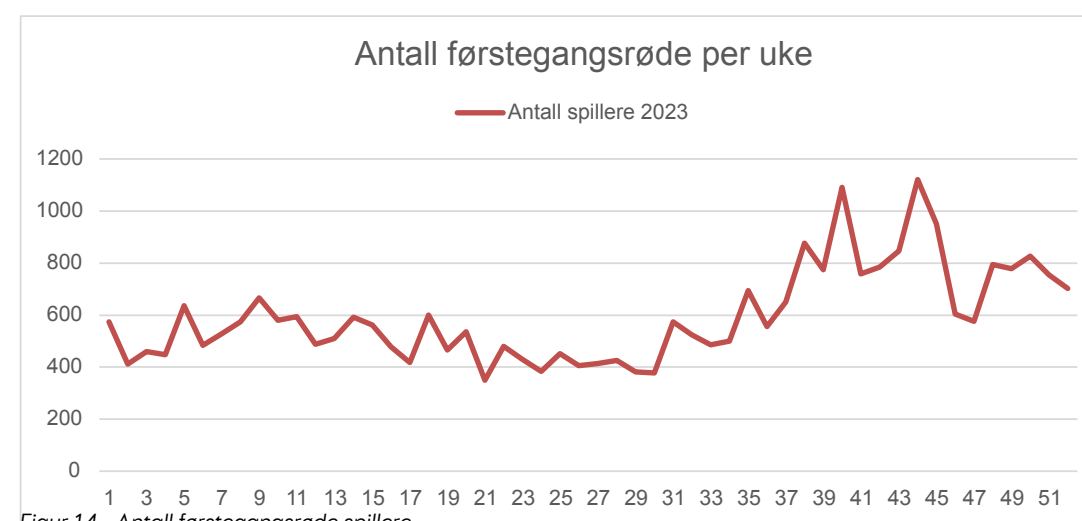
Figuren over viser en flat trend i 2023 av antall aktive røde spillere frem august. Utover høsten er det en økende trend, drevet av økningen av røde kasino- og sportsspillere. Denne økningen er sammenfallende med trenden av økende antall spillere og markedsandel for disse kategoriene (kanalisering). Norsk Tipping har i 2023 fokusert mange av ansvarlighetstiltakene mot å dempe vekst og redusere antall røde spillere. I de siste to månedene av året reduseres antall aktive røde spillere.

Figur 13. Langvarige røde spillere

Figuren over viser antall langvarige røde spillere, definert som røde minst 50% av de siste 52 uker. Selv om økt kanalisering vil medføre en naturlig økning av disse spillerne, er dette kanskje den indikatoren Norsk Tipping har mest fokus på. Å dempe denne trenden har vært et av fokusområdene for selskapet i 2023 og vil være det også i 2024. Dette er en vanskelig spillergruppe å påvirke, men Norsk Tipping har i 2023 økt innsatsen for å nå disse spillerne både gjennom Spillepuls og proaktive samtaler.

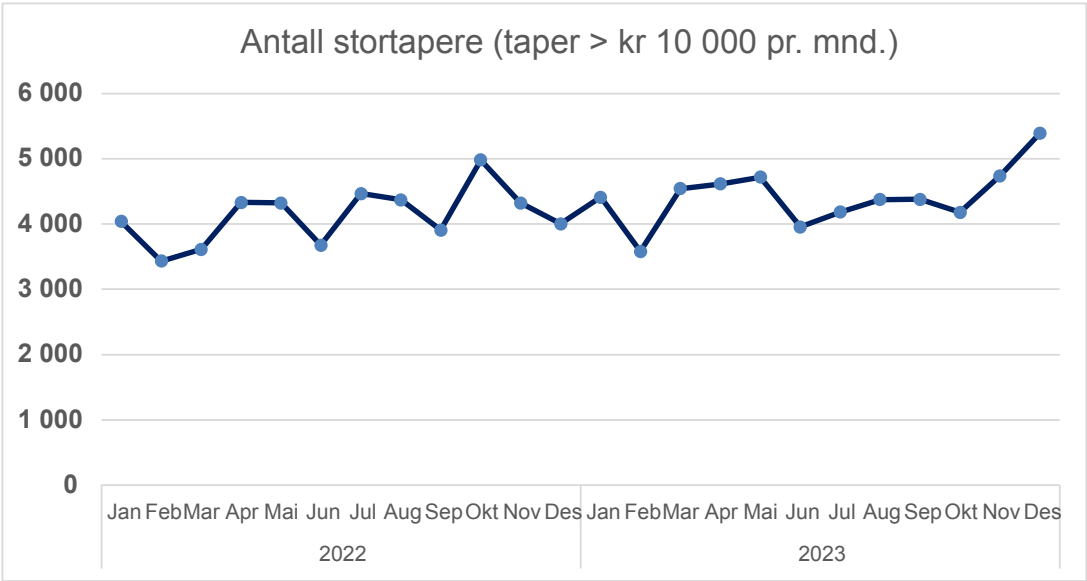
Et annet perspektiv er å se på hvor mange spillere som blir røde for første gang som vises i figuren under. Tanken bak å måle dette er for å prøve å begrense tilfanget av nye røde spillere.

Figur 14. Antall førstegangsrøde spillere

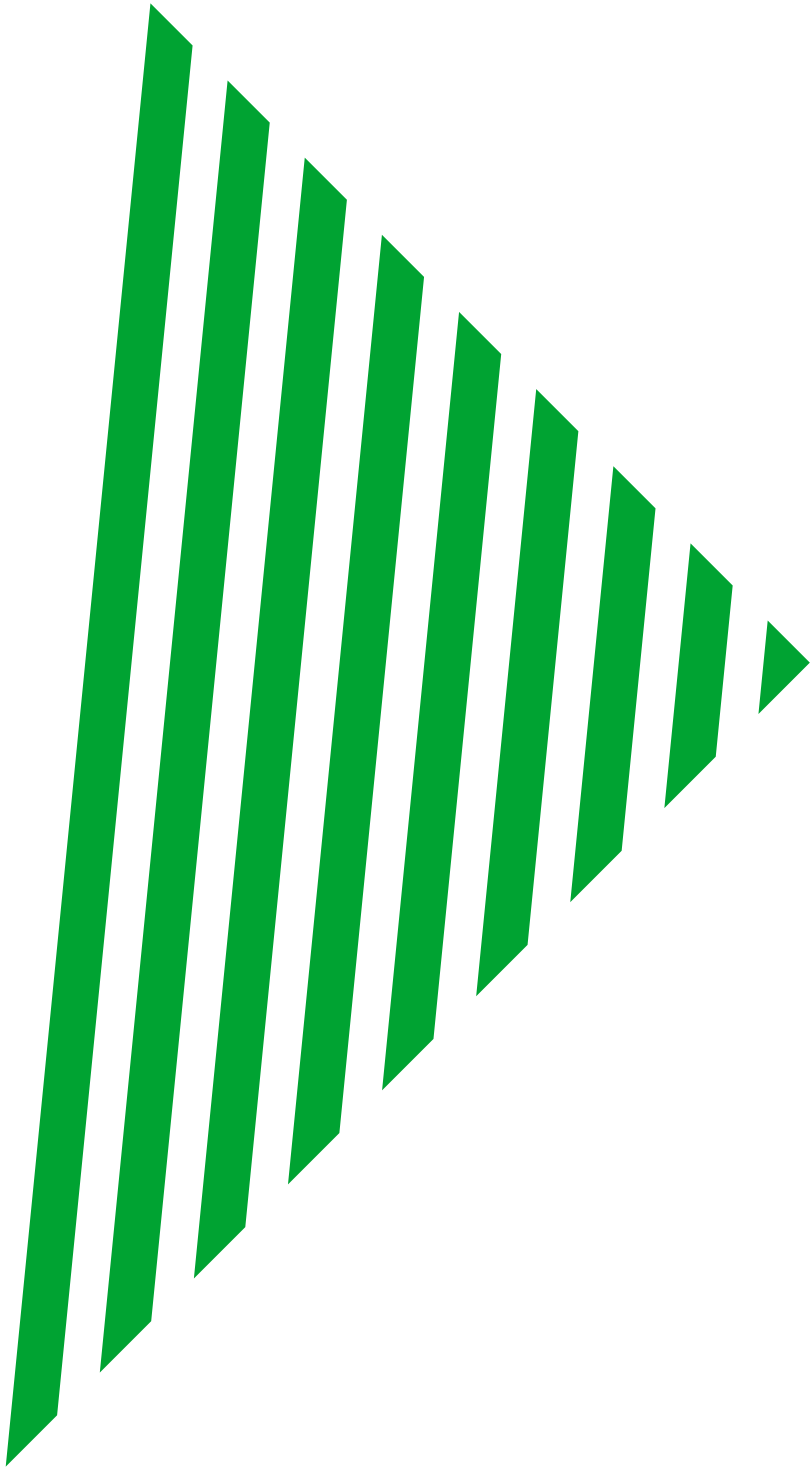
Det er vanskelig å trekke noen klare konklusjoner, men figuren over indikerer at antall nye førstegangsrøde har hatt en svakt synkende trend frem til uke 31. Deretter stiger den utover høsten. Dette er en effekt som bekrefter at det i perioden har vært en kanalisering av spillere med en mer risikofylt atferd eller at større deler av spillforbruket på høyrisikospill er flyttet til Norsk Tipping. Et eksempel på dette kan være spillere som tidligere kun spilte lotterier hos Norsk Tipping (og er grønne), flytter sitt spillforbruk på de mer risikofylte spillene som oddsen og kasino til selskapet, og dermed blir røde.

En annen indikator Norsk Tipping følger med på er antall stortapere, definert som spillere som taper mer enn kr 10 000 i en måned. Figuren under viser utviklingen de to siste årene.

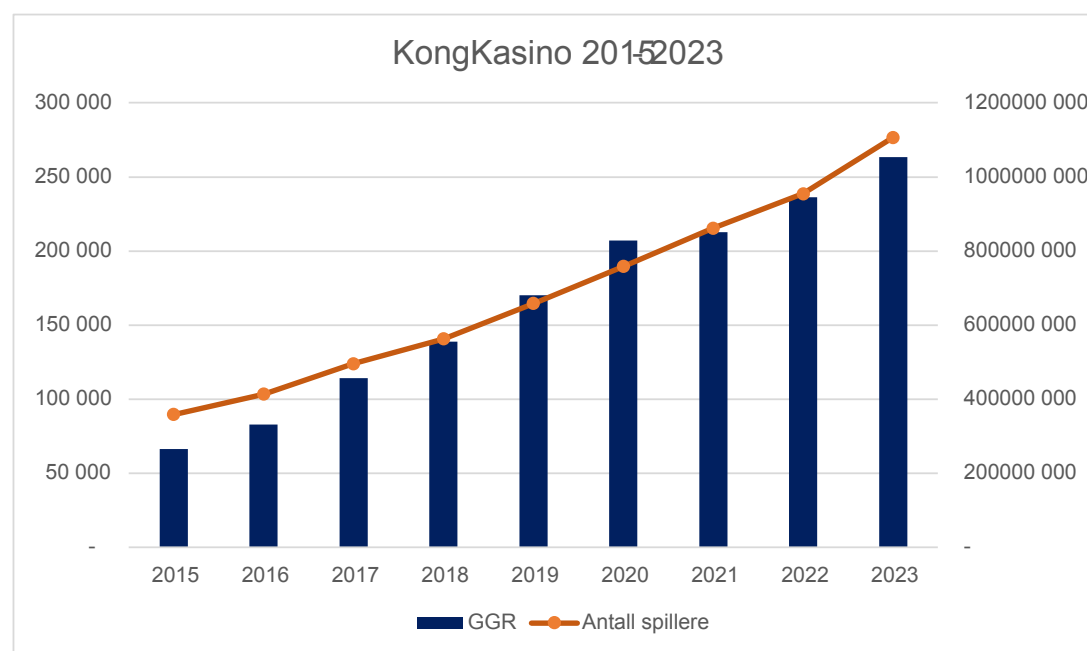
Figur 15. Utviklingen av antall stortapere

Figuren over viser at trenden har vært flat de første ti månedene av året, mens det ble en økning helt på tampen av året. Norsk Tipping mener likevel det er positivt at det i store deler av året (også i perioder med kanalisering) ikke har vært en økning av antall stortapere.

4. Utvikling av kasinospill

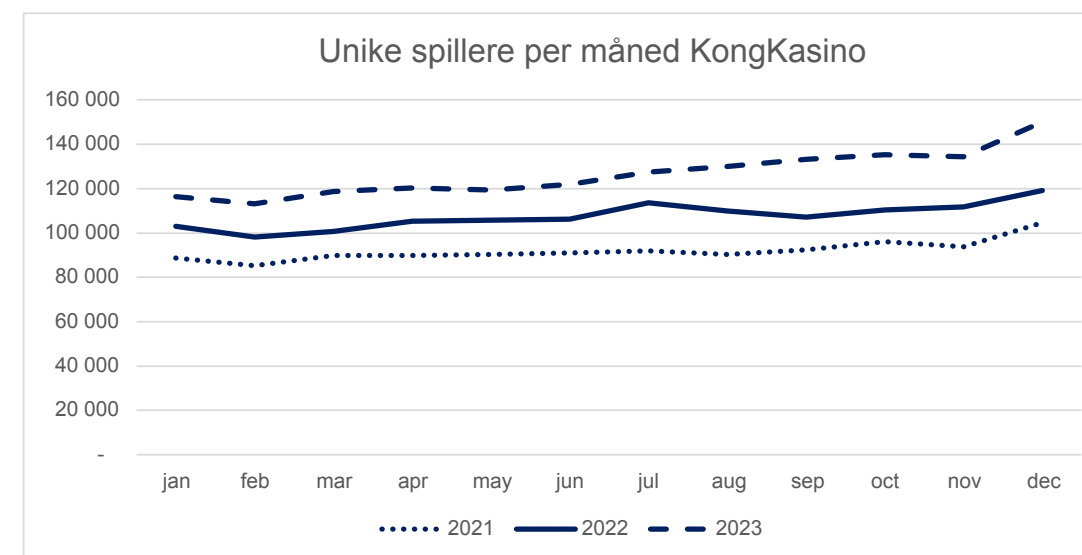
Kasinospill er den spillkategorien som skaper flest spilleproblemer i Norge. Dette er en kategori som har vært i vekst over flere år som Figur 16 viser. Derfor har Norsk Tipping et sterkt ansvarlighetsrammeverk rundt denne kategorien. Selskapet har som mål at færrest mulig i Norge skal spille disse spillene, men at flest mulig av de som gjør det skal spille hos Norsk Tipping. Dette er en komplisert balansegang mellom ansvarlighet, attraktivitet, synlighet og kanalisering.

Figur 16. Utvikling av KongKasino

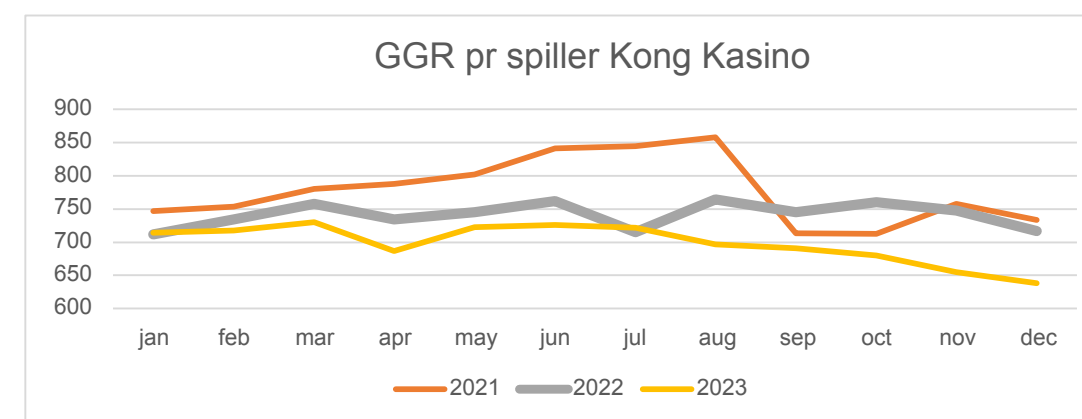
Norsk Tipping markedsfører ikke kasinospill, men likevel har selskapet opplevd en vekst i både antall spillere og GGR i 2023 på grunn av kanalisering, spesielt mot slutten av året.

Dette kan sees i Figur 17 som viser utviklingen av antall spillere de tre siste årene.

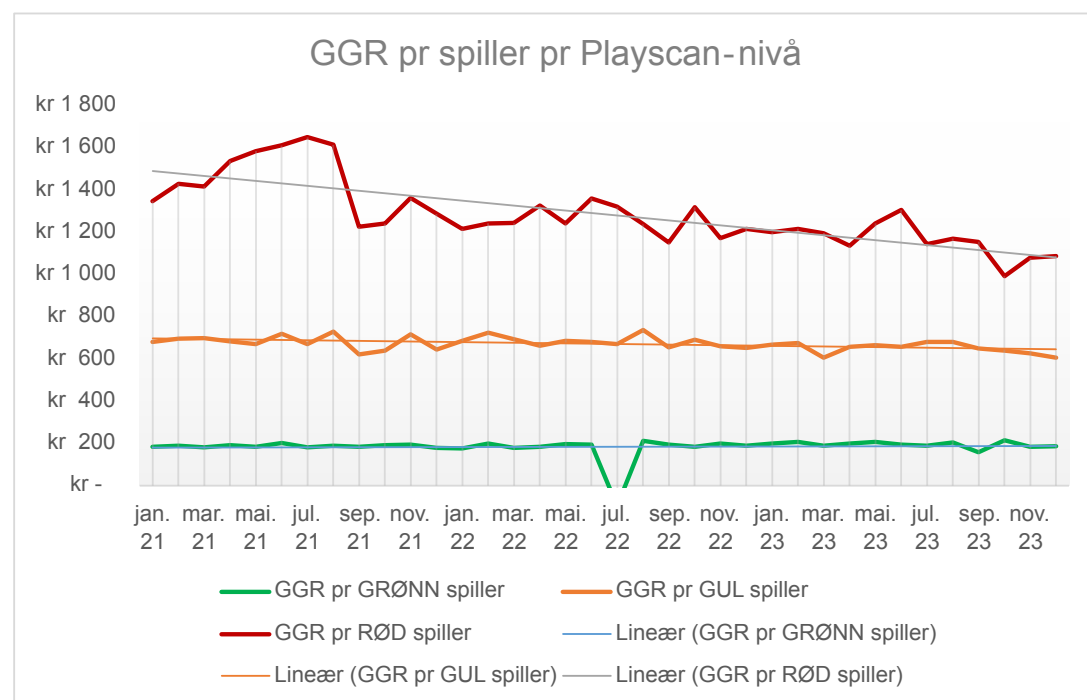
Figur 17. Antall spillere KongKasino

Det gjennomsnittlige tapet per spiller har klar fallende trend gjennom året, og ligger jevnt over lavere enn de to foregående år (se Figur 18).

Figur 18. Gjennomsnittlig tap per spiller

Figuren under viser at nedgangen i gjennomsnittstapet per spiller er størst for røde spillere.

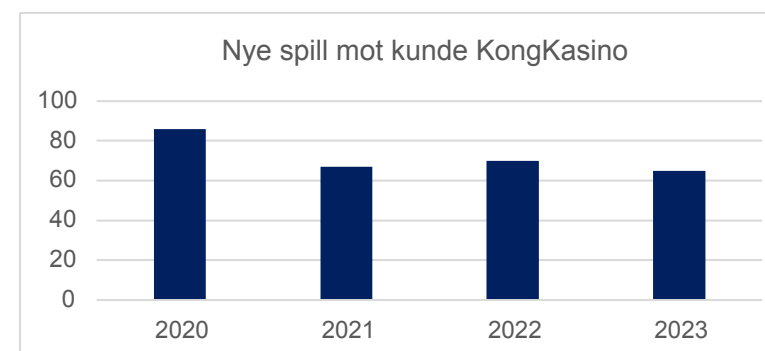
Figur 19. Gjennomsnittlig tap per spiller og risikokategori

Det at gjennomsnittstapet til spillerne ikke øker når Norsk Tipping kanalisere spillere fra de utenlandske spillselskapene, tyder på at ansvarlighetsrammeverket bidrar til at disse spillerne reduserer spillingen sin. Med andre ord har ansvarlighetstiltakene og måten Norsk Tipping tilbyr disse spillene på en forebyggende og skadereduserende effekt.

I tillegg til å gjøre forbedringer av ansvarlighetsrammeverket, gjør også selskapet justeringer av måten spillene tilbys på som bidrar

til et ansvarlig spilltilbud. Eksempler på slike endringer som er gjort i 2023 er listet under:

- Flesteparten av spillene som ble tilføyd i porteføljen til KongKasino i 2023 var utformet slik at det ikke er lydfeiring av premier lavere enn innsats. («No negative win celebration»)
- Siden slutten av 2022 og gjennom 2023 har spill fra et nytt spillstudio (leverandør av spill) vesentlig styrket kanaliseringsevnen til KongKasino overfor uregulerte spillere (alle disse spillene har «No Negative win celebration»)
- I spillobbyen for KongKasino er spill med høy jackpot blitt mindre synlig, og en egen menyinndeling for jackpotspill ble fjernet i november.
- I Bingoria har tilbudet av minispill blitt justert ned i tråd med ambisjon om at minispillene kun skal være et supplement, og ikke drivende for omsetningen.
- Lanseringstakt av nye spill er i 2023 redusert.

Figur 20. Antall lanseringer av nye spill

5. Utvikling av sportsspill

For Norsk Tipping ble 2023 et år med vekst for sportsspillene hvor særlig Oddsene øker. Dette til tross for at 2023 var et år uten de store mesterskapene som skaper mest interesse. Imidlertid er det positivt at interessen for Fotball-VM for kvinner med norsk deltagelse, var større enn tidligere mesterskaper for kvinner.

Det var derfor litt overraskende at Norsk Tipping i 2023 opplevde en så stor kundevekst for kategorien som helhet. Kundeveksten kommer på de aller største fotball-ligaene som Premier League, Eliteserien, Champions League, Spansk La Liga og Italiensk Serie A. Norske lag med suksess i europacupene skaper positivt mediefokus som også gjør kampene ekstra interessante for spill.

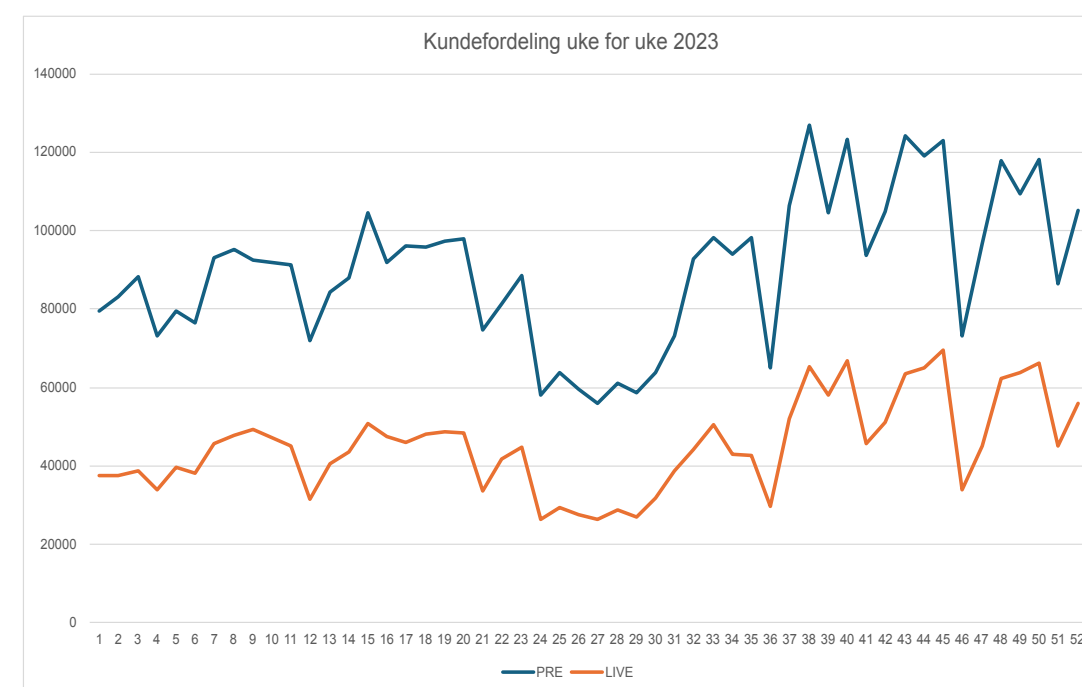
Fotball er den dominerende sporten i kategorien med 85% av omsetningen, etterfulgt av ishockey 4,5%, tennis 3% og håndball 2,2%. Tre fjerdedeler av kundemassen til Oddsene har i løpet av kalenderåret levert et spill som inneholder minst ett spilleobjekt fra Premier League. Dette viser hvor sterkt denne ligaen står hos det sportsspillinteresserte norske folk. Profiler som Haaland og Ødegaard er med på å øke interessen for spilleobjekter på enkeltutøvere også innenfor lagidrett som fotball. Norsk Tipping ser en trend av at det er en større dreining mot å spille på favorittutøveren og laget dens, mens en tidligere i større grad holdt med lag og ønsket å spille på det laget.

Tendensen med at sportsspillerne blir mer eventdrevet fortsatte

også i 2023. Store mesterskap, kamper med mye på spill eller stort mediefokus, samt enkeltøvelser med norske utøvere samler flere kunder og gir følgelig mer omsetning enn tidligere.

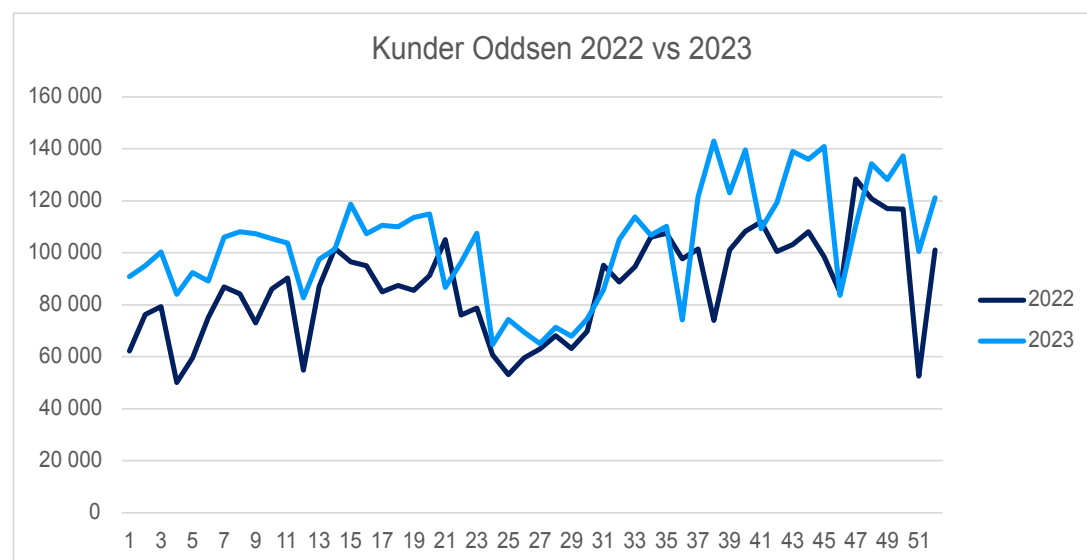
Fra sommeren 2023 ble Oddsene kun et nettbasert tilbud fordi tilbudet med selvbetjeningsterminaler hos utvalgte kommisjonærer ble trukket tilbake som følge av at de ble lite brukt. Tipping og Oddsbomben selges fortsatt hos kommisjonærer.

Internasjonalt er det sterk vekst i LIVE-kategorien, der enkelte aktører viser til en utvikling hvor LIVE-spillene har høyere omsetning enn PRE-spillene. For Norsk Tipping har forholdet mellom PRE og LIVE holdt seg forholdsvis stabilt de siste årene. Kundetallene følger hverandre forholdsvis jevnt uke for uke som figuren under for 2023 viser.

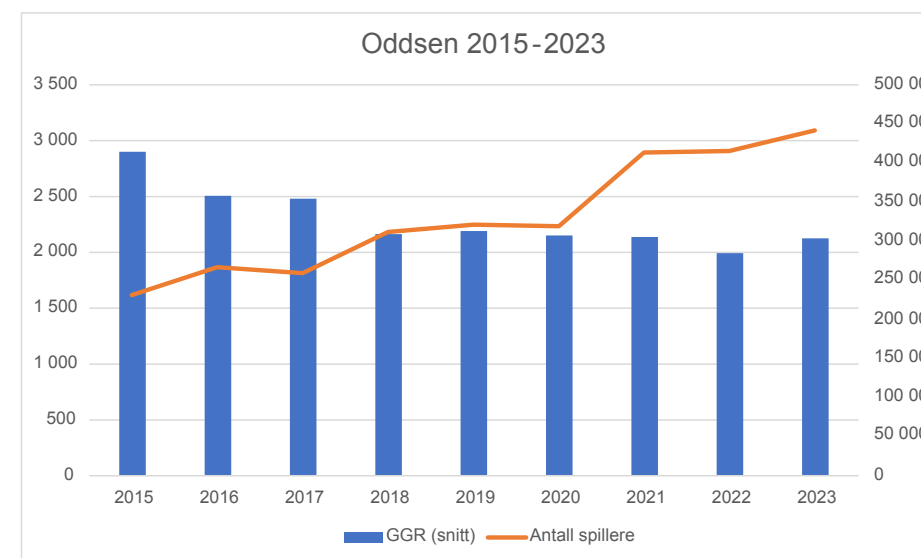
Figur 21. Utvikling av antall kunder for PRE og LIVE

Det er tydelig at en rekke tiltak som betalingsformidlingsforbud, mindre synlighet av internasjonale aktører gjennom reklame og at flere store aktører har stengt sine sider for norske kunder, har ført til en videre kanalisering i 2023. Mange av spillerne som kom til Norsk Tipping i 2023 hadde et mer aktivt spillmønster enn kunder som gjerne kommer inn ved store mesterskap. Norsk Tipping har i 2023 jevnt over hatt flere ukentlige spillere på Oddsen enn året før (se figuren under).

Figur 22. Antall Oddsenspillere 2022 og 2023

Høsten 2023 ser man hvordan eventene og hyppigheten av dem spiller inn på kundetallet. Gode oppgjør i europacupene, blant annet med norske lag som Molde og Bodø/Glimt, økt oppmerksomhet rundt store oppgjør fra Premier League i helgene gjør at kundetallet flere ganger beveget seg rundt 140 000 kunder per uke. Dette er historisk høyt for Norsk Tipping.

Figur 23. Antall spillere og gjennomsnitts GGR per år for Oddsen

Figur 23 over viser at antall spillere på Oddsen har over tid økt, og i 2023 var økningen betydelig sammenlignet mot 2022. Mye av denne økningen antas å være kanalisering av spillere og forbruk fra de utenlandske selskapene. Figuren viser også at gjennomsnitts GGR per spiller økte noe for første gang på flere år. Dette tyder på at kanaliserte spillere har hatt et litt høyere forbruk enn de eksisterende spillerne.

Norsk Tipping har en egen "Nei takk!"-liste for Oddsen og er mer restriktive enn uregulerte aktører på spilltilbudet og hvilke sporter/ ligaer og spilleobjekter som tilbys. Dette både av integritets- og ansvarlighetshensyn. Norsk Tipping ser en trend blant de utenlandske spillselskap at det tilbys spilleobjekter med stadig raskere omløpshastighet og med en større grad av "kasinofisering" av sportsspilltilbudet. På Oddsen tilbyr selskapet langt færre slike spilleobjekter, men vi opplever at særlig de kanaliserte oddsen-kundene etterspør et større utvalg på spilleobjekter som f.eks. poeng-for-poeng i tennis og korte intervallspill i lagidretter.

6. Forbedringer av ansvarlighetsrammeverket i 2023

I dette kapitlet redegjøres det for de viktigste forbedringene av ansvarlighetsrammeverket som er gjennomført i 2023. I det første delkapitlet gis det en forenklet beskrivelse av Norsk Tippings omfattende ansvarlighetsrammeverk, mens de neste delkapitlene fokuserer på forbedringer gjort i løpet av 2023.

6.1. Generelt om Norsk Tippings ansvarlighetsrammeverk

Norsk Tipping skal forebygge, oppdage og reagere på problematisk spilleatferd. Selskapets ansvarlighetsrammeverk videreutvikles kontinuerlig for at selskapet skal lykkes med denne målsettingen.

Selskapets policy for ansvarlig spill ligger til grunn for rammeverket, og under er noen av prinsippene gjengitt:

- Norsk Tipping skal legge til rette for at spillere kan ta ansvar for egen spilleatferd gjennom innsyn i eget spill, verktøy, informasjon og transparent virksomhet
- Norsk Tipping skal også forebygge negative konsekvenser for spillere som ikke er i stand til eller ønsker å ta ansvar for egen spilleatferd.

- Spillere som vurderes å være i risikosone skal informeres om dette.
- Risikoelementer ved selskapets spill, tjenester og distribusjonsformer skal identifiseres, og danne grunnlag for forebyggende tiltak.
- Kunder og pårørende som kontakter selskapet i forbindelse med spilleproblemer, skal få god oppfølging og hjelp.

Ansvarlighetsrammeverket

Selskapets ansvarlighetsrammeverk består av generelle tiltak og rammer som omfatter alle kunder og av ulike verktøy som den enkelte kunde kan velge å benytte. Ansvarlighetsrammeverket er også strukturert som en omsorgstrapp, hvor oppfølgingen av kunder kan tilpasses den enkelte kundes risikonivå og utvikling over tid. Det er spesielt Spillepuls og proaktive samtaler som er de viktigste virkemidlene for oppfølging av kunder som har en utvikling mot høy risiko.

Figur 24. Elementer i ansvarlighetsrammeverket

Identifisert og registrert spill

Alt spill er registrert (personidentifiserbar id) og registrert. Dette muliggjør en rekke verktøy og personlig oppfølging av selskapets kunder.

18 årsgrense

Man må være 18 år for å bli registrert som kunde og for å kunne levere spill.

Spillegrenser

Spillegrenser er grunnmuren i ansvarlighetsrammeverket. Spillegrenser begrenser hvor mye penger en kunde kan tape på pengespill (tapsgrenser).

Grensesystemet består av en totalgrense, som tillater et maksimalt tap på 20 000 kr per måned. For 18-19 åringer er maksimalt tap 2 000 kr per måned. I tillegg finnes det innenfor totalgrensen tre delgrenser for høy-risiko spill med lavere maks månedsgrenser: Multix 2 700 kr, Belago 4 000 kr og en samlet grense for kasino, bingo og skrapespill på nett 5000 kr.

Det er obligatorisk å sette personlige spillegrenser for spill som er kategorisert som å ha middels til høy risiko (Keno, Oddsen, KongKasino, Flax, Bingoria, Multix og Belago). I tillegg er alle kunder underlagt maksgrenser.

Etter avtale med kunden kan selskapet låse kundens spillegrense til et bestemt beløp. Kunden kan da ikke endre spillegrensen uten kontakt med Norsk Tipping. Dette er et mye brukt tiltak blant kunder som følges opp med proaktiv samtale.

Verktøy for kunden

Det finnes flere verktøy kunden kan bruke for å ha oversikt og kontroll over spilling utover spillegrenser.

Spillregnskap: Gir kunden oversikt over innsats, premier og netto resultat per dag, måned og år totalt og fordelt på ulike spillkategorier. For kunder som spiller høy-risiko spill kommer en enkel spillregnskapsoversikt opp ukentlig (ev. daglig eller månedlig om kunden har valgt å endre visningsfrekvens).

Spillepauser og utestenging: Gir kunden mulighet til å ta en pause fra spill eller å stenge muligheten til å spille helt, enten for alle spill eller for de spill kunden ønsker å skjerme seg fra.

Gamban - pengespillfilter: Kunder som ønsker å stenge seg ut fra alt spill får tilbud om å installere et gratis pengespillfilter som stanser navigering til alle spillselskaper på sine digitale enheter.

Selvtest: Kunden kan ta en anonym selvtest som gir tilbakemelding om risiko og negative konsekvenser ved spillingen og foreslår relevant tiltak ved behov.

Spillevett - informasjonsside: Spillevett-siden inneholder informasjon om kjennetegn ved problemer med spill og ulike hjelpetilbud både for spillere og pårørende. I tillegg inneholder siden informasjon om alle tilgjengelige verktøy kunden kan benytte for å ha god kontroll og oversikt.

Tilbakemeldinger til kunde om risiko

Playscan analyserer risikonivået ved kundens spilling. Kunden kan til enhver tid se sin risikostatus i app/web, og mottar varsler dersom risikonivået øker.

Spillepuls: Kundeinteraksjoner i sanntid

Spillepuls er en personalisert dialog som kommuniserer med kunder i sanntid. Spillepuls er bygget opp med moduler som dekker ulike hendelser som kan skje under spill og ulike atferdsmarkører. Spillepuls informerer om fakta om kundens spill, oppmuntrer til refleksjon og foreslår konkrete handlinger kunden kan gjøre for å moderere videre spill.

Nei takk - aggressive markedsføringsmidler

Norsk Tipping benytter ikke aggressive markedsføringsmidler som VIP-programmer, bonus og autoplay. Ingen direkte markedsføring til kunder med økt risikostatus. Kunder som har økt risikonivå (gul eller rød Playscan-status) mottar ikke direkte markedsføring fra selskapet.

Intervensjon: Proaktiv samtale

Selskapet kontakter kunder med høyt tap/høy risiko over telefon for en personlig oppfølgings-samtale. Samtalene er verdsatt av kundene og har høy tiltaksandel.

Sette personlige begrensninger for enkeltkunder

Selskapet har også hjemmel (i pengespillforskriften) til å sette begrensninger for enkeltkunder som har spilleproblemer. Dette kan f.eks. være å stenge for alt spill eller å låse spillegrenser på et lavt nivå, slik at kunden ikke øke grensen uten samtale med Norsk Tipping i forkant.

Andre relevante begrensninger utenfor ansvarlighetsrammeverket

I tillegg til ansvarlighetsrammeverket er det mange ulike begrensninger i spilltilbudet som skal redusere risiko for spilleproblemer. Dette gjelder spesielt for spill med høy-risiko. Noen eksempler på dette er: Minimum trekningshastighet, maksimum innsats, maksimum premier, gjenspill av premier.

6.2. Grenser for spillere under 20 år

Unge spillere har økt risiko for å utvikle spilleproblemer. For å styrke beskyttelsen av unge spillere har selskapet senket maksimalbeløpet for totalgrensen til 2 000 kroner per måned for spillere under 20 år. Endringen ble iverksatt 1. juni.

Norsk Tipping har totalt ca. 40 000 kunder under 20 år til enhver tid (med ca. 17.000 aktive kunder per måned). Før endringen ble iverksatt hadde ca. 13 000 av disse satt en personlig totalgrense som var høyere enn 2 000 kr, og ca. 2 400 av disse hadde et forbruk høyere enn 2 000 kroner per måned.

Sportspill (Oddsen) er den største produktkategorien for disse unge spillerne. I 2022 kom 56 % av GGR (netto spillinntekter) fra sportspill og deretter 29 % fra kasinospill.

For å forberede endringen ble det gjennomført kommunikasjonsaktiviteter i forkant.

Alle kunder som ville bli berørt av endringen fikk informasjon ved innlogging i digitale kanaler. Etter at endringen ble iverksatt kom det få henvendelser til Kundeservice (under 10 stk), noe som tyder på at informasjonen rundt endringen har vært bra.

Etter endringen har selskapet fulgt med på hva kundene gjør i det de fyller 20 år. I perioden fra juni til september var dette ca. 6 000 kunder. Av disse har ca. 15 % økt grensen, og 28 % av disse har økt grensen til maksverdien 20 000 kroner. Tolv kunder har tapt mer enn 10 000 kr i løpet av en måned etter at de fylte 20 år. Disse kundene er fulgt opp med en proaktiv samtale.

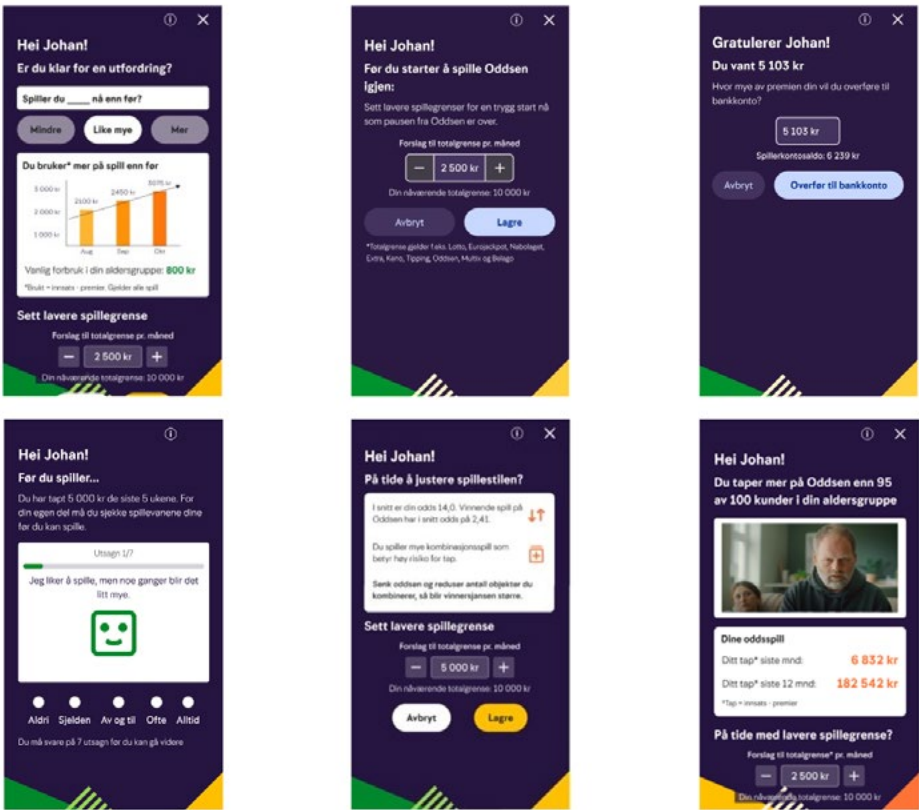
Antall spillere under 20 år som treffer den nye maksgrensen på 2 000 kroner per måned har økt siden endringen, slik det framgår av tabellen under. Samtidig har Norsk Tipping opplevd en markant økning av antall aktive spillere under 20 år fra ca. 17 000 i snitt per måned (januar – august) til ca. 22 000 i snitt per måned (oktober–desember). Dette skyldes trolig kanalisering. Norsk Tipping vil fortsette med å overvåke utviklingen for disse kundene.

Måned	Antall kunder	Andel Playscan gul	Andel Playscan rød
juni	382	26%	73%
juli	368	30%	67%
august	491	24%	76%
september	692	28%	72%
oktober	776	26%	73%
november	1076	26%	73%
desember	996	40%	60%

Tabell 1. Antall kunder som treffer maksgrensen på 2 000 kroner

6.3. Spillepuls

Spillepuls er en personalisert digital interaksjon med kunder i sanntid som har til hensikt å forebygge at spillere blir eller forblir risikospillere (primær og sekundær forebygging). Spillepuls-interaksjonene skal gjøre spilleren mer bevisst egen spilling, oppmuntre til refleksjon og presentere en konkret handling som kan moderere videre spill. Spillepuls-interaksjonene vises kunden når han er logget inn i selskapets app eller nettside. I oversikten nedenfor vises noen eksempler på dialoger.

Figur 25. Eksempler på Spillepuls dialoger

Spillepuls er utviklet over de siste årene gjennom en stegvis utviklingsstrategi. Alle kundeinteraksjoner blir først testet i en pilot, satt opp som et kontrollert eksperiment. Basert på dataanalyser av piloten ferdigstilles interaksjonen til en modul (ikke lenger kontrollgruppe). I denne prosessen optimaliseres innholdet og tilpasses til f.eks. ulike aldersgrupper.

Spillepuls dekker per utgangen av 2023 fire hendelser og femten atferdsmarkører. Atferdsinteraksjonene er strukturert i en omsorgstrapp med tre nivåer – fra forebyggende til reagerende oppfølging. Spillepuls har også en styringsmekanisme som prioriterer hva som skal vises til kunden til enhver tid og over tid, slik at oppfølgingen av den enkelte kunde blir mest best mulig.

335 111 unike kunder har mottatt 725 563/1 859 653* Spillepuls-meldinger i 2023.

*inkluderer overfør premier til bankkonto i kasinospill

Spillepuls – moduler:

Figur 26. Oversikt over Spillepuls moduler

I 2023 har selskapet evaluert og ferdigstilt åtte piloter til moduler og utviklet og produksjonssatt fire nye piloter. Prioriterte områder for nye piloter har vært å styrke oppfølgingen ytterligere av kasino-spillere, samt målrettede dialoger for bingo og Flax-spillere i (digitale kanaler). Løsningen dekker nå alle viktige hendelser og atferdsspor.

Resultater:

Utviklingen av Spillepuls har fokusert på tre overordnede målsettinger:

- Anvendelse: At kundene bruker løsningen (åpner, leser og fullfører meldinger)
- Kundeaksept: at kundene opplever løsningen som relevant, nyttig og ikke for forstyrrende
- Effekter – spilleatferd: AT kundene gjør tiltak og/eller reduserer spillforbruket sitt

Anvendelse:

Spillepuls-dialogene vises enten i et push- eller pull-format. Med push-formatet så vises dialogen for kunden, mens med pull-formatet får kunden opp en invitasjon til å åpne opp dialogen.

Hendelsesbaserte dialoger vises alltid som push-meldinger. Atferdsmeldinger på nivå 1 og 2 vises først som pull-meldinger, og en tredje og siste gang som push-melding. Atferdsmeldinger på nivå 3 vises som push-melding.

Åpningsraten for meldinger ligger over 90 %, noe som er høyt nivå.

Kundeaksept:

I dialogene blir kundene spurt om de opplevde informasjonen som relevant, nyttig eller forstyrrende. På tvers av alle typer meldinger (skala 1-5) skårer kundene relevant til 3,6, nyttig til 3,7 og forstyrrende (reversert skala) til 2,4. Kundene kan også legge igjen kommentarer. Flertallet av kommentarene er positive eller nøytrale. Kommentarene leses gjennom ukentlig, og bekymringsfulle kommentarer videresendes til proaktive samtaler som følger opp kunden personlig.

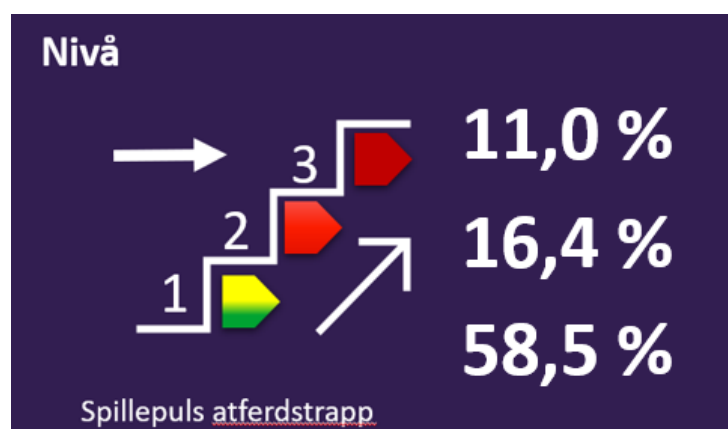
Effekter spilleatferd:

En viktig målsetting med Spillepuls er at kunden i selve interaksjonen gjør et tiltak som kan moderere videre spilling. Dette er ofte et forslag om å sette lavere personlig spillegrense, men det kan også være andre tiltak som for eksempel å ta en selvtest, overføre premie rett til bankkonto.

Akkumulert – på tvers av alle typer interaksjoner – har 58 % av kundene gjort tiltak minst en gang. Dette er et høyt resultat.

Vi ser at andelen kunder som gjør tiltak varierer med ulike typer interaksjoner og med kundens risikonivå.

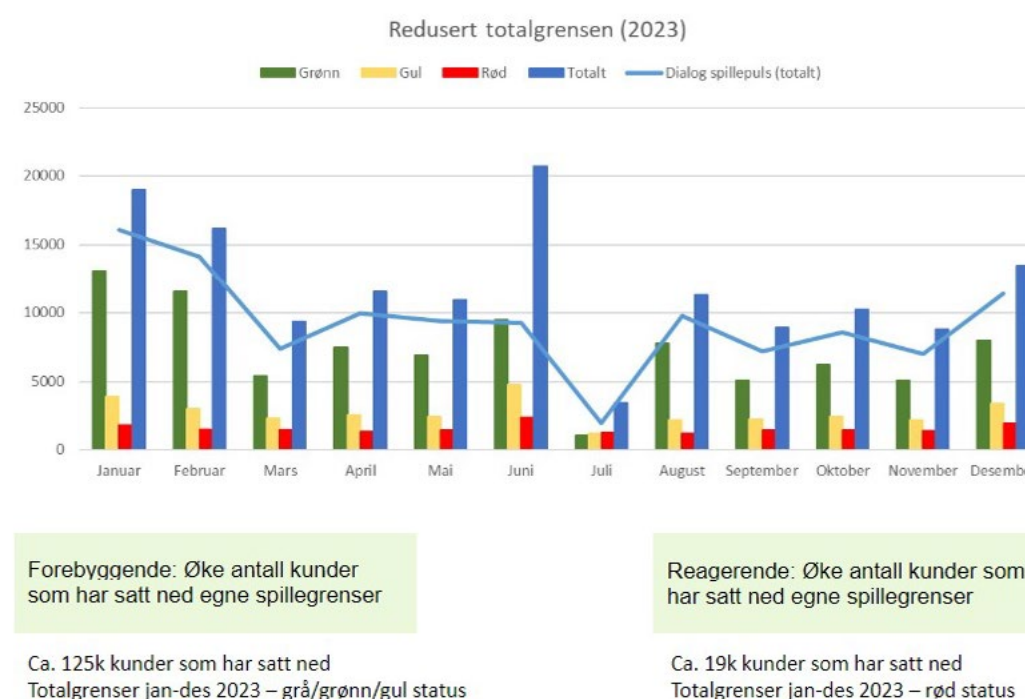
Hendelsesbaserte interaksjoner har høye akkumulerte tiltaksandeler fra 35 til 50 % fordelt på ulike interaksjoner.

Figur 27. Tiltaksandeler (akkumulert) etter nivå

Disse interaksjonene er sømløst integrert i kundereisen, de er korte og foreslår konkrete handlinger for kundene.

Når en ser 2023 under ett, har 144 000 kunder senket sine personlige spillegrenser. Ser en bort fra endringen av maks-grense for 18-19 åringer, står Spillepuls for 86 % av justeringene.

Figur 28. Redusert totalgrense 2023

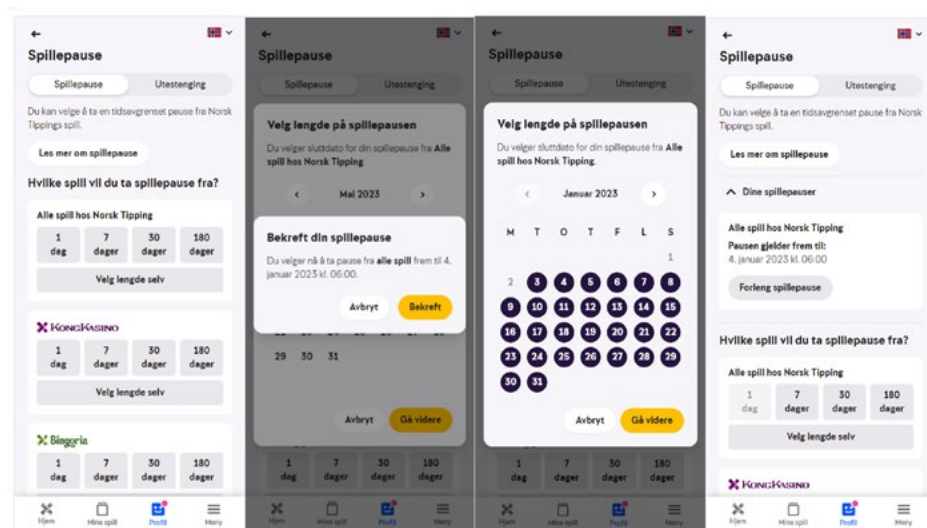
Analyser som er utført i 2023 viser effekter av Spillepuls-interaksjoner opp til 26 uker etter interaksjonene. Når en sammenligner kunder som gjorde et tiltak i dialogen med de som ikke gjorde tiltak, så ser en at blant kundene som gjorde tiltak er det en høy andel som fortsatt har lavere grenser og en ser også tapsreduserende effekter. Det er gode resultater for en «kort intervensjon», som Spillepuls i sin natur er.

6.4. Valgfrie pauselengder

Selskapet har i 2023 forbedret pauseverktøyet ved å gjøre det mulig for kundene å selv velge varighet på spillepause i tillegg til standardvalgene på 1 dag, 7 dager, 30 dager og 180 dager. Endringen ble innført 8. februar, og gjelder spillepause fra enkeltspill, grupper av spill eller alle spill.

Hvordan sette valgfri lengde?

Kundene finner hvilke(t) spill de ønsker å ta spillepause fra og trykker på «Velg lengde selv». Spilleren velger da sluttdato i kalenderen og går videre. Spilleren må til slutt bekrefte spillepausen. Gjeldende spillepauser vises i oversikten på siden og spillerne kan også velge å forlenge spillepausen derfra (vil åpne kalenderen for å sette senere sluttdato).

Figur 29. Valgfrie pauselengder

Når kundene velger lengde selv, kan spillerne sette sluttdato 12 måneder frem i tid og velge siste dato i den 12.måneden. Spillerne kan også aktivere ønsket pause dato ved å snakke med Norsk Tippings Kundeservice.

Siden lanseringen i februar 2023 har spillerne aktivert ca. 52 000 pauser ved hjelp av valgfrie spillepauser (av totalt 180 000 pauser av varighet >1 dag). Valgfri spillepause sto for 30% av alle pauser >1 dag.

6.5. Playscan (nye terskelverdier)

Playscan analyserer spillerne og kategoriserer de i risikokategoriene grønn, gul og rød (se kapittel 3.2.1). Playscan måler sannsynlighet i prosent for at en spiller i en selvtest vil si at spilleren har problemer. Overgangen fra prosent til fargekategorier (grønn, gul og rød) gjøres ved å benytte befolkningsundersøkelsen som grunnlag. Data fra befolkningsundersøkelsen på hvor mange problemspillere, moderat risikospillere og lavrisikospillere brukes sammen med demografiske data, til å gjøre et estimat på hvor mange røde, gule og grønne spillere Norsk Tipping burde ha i sin spillerbase. Det vil si at terskelverdien i prosent for å bli rød, legges slik at antall røde i vår spillerbase korrelerer best mulig med antall problemspillere i befolkningsundersøkelsen. (Tilsvarende for gul = moderat risikospiller og grønn = lav risiko/ikke problemspiller). Dermed bli befolkningsundersøkelsen førende for hvor selskapet legger lista for hva som kalles en rød, gul eller grønn spiller.

En slik justering av terskelverdiene gjør Norsk Tipping hver gang det publiseres en ny befolkningsundersøkelse. Ved forrige befolkningsundersøkelse fra 2020 hvor omfanget av problemspill hadde økt, medførte det at Norsk Tipping fikk flere røde spillere i spillerbasen. Tilsvarende forventes det nå at justeringen til den siste befolkningsundersøkelsen fra 2023 vil medføre at antall røde og gule spillere i spillerbasen vil reduseres omtrent tilsvarende som reduksjonen av problemspillere og moderat risikospillere i befolkningsundersøkelsen. Det er forventet at det vil gi en reduksjon på 30% - 50% av gule og røde spillere.

Slike justeringer gjøres ved årsskifter og denne endringen trådte i kraft fra 1. januar 2024.

En ulempe ved slike justeringer er at en får et sprang i antall røde, gule og grønne spillere ved årsskiftet som kan gjøre det utfordrende å sammenligne disse dataene over flere år. Likevel mener Norsk Tipping at fordelene med å benytte befolkningsundersøkelsene som nullpunkt stor fordi befolkningsundersøkelsene er godt egnet til å måle omfanget av problemspill i befolkningen og den gjennomføres av forskere helt uavhengig av Norsk Tipping.

6.6. Proaktive samtaler

En proaktiv samtale er en kundeoppfølgingssamtale over telefon rettet mot spillere med risikofylt spilleatferd og med

høyt tap hos Norsk Tipping. Dette er det sterkeste virkemiddelet Norsk Tipping har, og selskapet har vært en av pionerne på dette området i bransjen. I disse samtalene informeres og bevisstgjøres kundene om eget spilleforbruk innenfor en gitt periode og om mulige tiltak Norsk Tipping kan tilby for å begrense spillingen, dersom kundene ønsker det. Tiltakene som tilbys er å redusere tapsgrensene og låse dem, utestenge og pause kunder fra et enkelt spill, flere spill eller fra alle spill. I mange av samtalene avtales det at rådgiverne hjelper kundene med å utføre konkrete tiltak. Kommer det fram i samtalen at kunden har et problematisk forhold til spill, informeres det om hjelpe- og behandlingstilbud. Norsk Tipping har også mulighet til å dele ut Gamban-filter (se kapittel 7.9) til kunder som trenger å slutte helt med spill.

Norsk Tipping har i 2023 økt bemanningen med to nye medarbeidere og har nå fem fulltidsansatte som arbeider med å ta disse samtalene. Det ble forsøkt å gjennomføre en proaktiv samtale med 5 101 kunder. I 169 av tilfellene oppstod det språkproblemer som gjorde det problematisk å få gjennomført en samtale og 168 kunder svarte at de ikke ønsket noen samtale. 1 246 kunder svarte ikke etter gjentatte forsøk. Det ble gjennomført en proaktiv samtale med 3 686 kunder, hvor kundene ble bevisstgjort tapet sitt og de fikk informasjon om ansvarlighetsverktøyene våre. Dette er en økning fra 3 299 kunder i 2022.

Av kundene som mottok en proaktiv samtale, ønsket 82,4% at det ble utført et eller flere ansvarlighetstiltak. 79,2 % ønsket å redusere tapsgrensen, og 74% ønsket at den skulle låses i

minimum ett år. 7,4 % ønsket en permanent utestengelse fra alle spill og 5,9 % ønsket en permanent utestengelse fra ett eller flere spill.

Videre ble det gjennomført 347 oppfølgingssamtaler og 279 ad hoc samtaler med kunder.

Hvem har vi snakket med?

Uttrekkskriteier for kunder som har fått en førstegangs proaktiv samtale i 2023 er;

- Langvarig røde kunder med høyest Playscan score
- Kunder med høyest tap siste 12 måneder
- Kunder i alderen 18-25 år med høyest tap siste 6 måneder
- Kunder i alderen 26-30 år med høyest tap siste 6 måneder
- Nye kunder med høyest tap siste 3 måneder (etablert et kundeforhold innenfor de siste 6 måneder)
- Spillepuls-kunder (selvtestpilot)

Det er også gjennomført proaktive samtaler med følgende kunder;

- Kunder som selv har oppsøkt hjelp via e-post direkte til proaktive samtaler
- Kunder som har lagt igjen en kommentar i Spillepuls som indikerer utfordringer med spill
- 2. linje proaktive samtaler (f. eks; bekymringsmeldinger fra Kundeservice, gjenåpning av utestengelser på Alle spill, KongKasino og Oddsen, vergefullmakter)

- Storvinnere med en rød Playscan status/ risikofyllt spilleatferd
- Kunder som sikkerhet/misligheter er i kontakt med og som gir uttrykk for at har utfordringer med spill
- Kunder som Oddssetterne flagger en bekymring for
- Kunder som kasinoteamet fanger opp som indikerer at har en problematisk spilleatferd

Spillere henvist videre til behandling

180 kunder informerte i samtalen at de hadde store utfordringer med spill, og ble henvist videre til Hjelpelinjen, Spillavhengighet Norge, Fjernbasert Behandling og/eller fastlege. 233 kunder fikk tilsendt Gamban i etterkant av samtalen. 46 pårørende har tatt kontakt og fått en samtale med tips om hva de kan gjøre i sin situasjon og hvor den de er bekymret for enten har blitt kontaktet av proaktive samtaler eller selv tatt kontakt. 16 vergesaker er blitt behandlet og fulgt opp.

Samarbeidsmøter

Det gjennomføres jevnlig samarbeidsmøter med Svenska Spel, samt erfaringsutveksling med Rikstoto, Fjernbasert Behandling, Hjelpelinjen, Akan og Spillavhengighet Norge. Internt er det ukentlige samarbeidsmøter med sikkerhetsavdelingen, og jevnlig møter med Contentteamet, Spillepulsteamet, Kundeservice og Oddskontoret.

Norsk Tipping er fornøyd med at proaktive samtaler i 2023 både har klart å nå flere spillere og at tiltaksgraden fortsatt er høy. Selskapet mener det var riktig å øke bemanningen i 2023 for å også styrke beredskapen i forbindelse med forventet kanalisering.

6.7. Ansvarlighetstiltak for sportsspillere

For Norsk Tippings tapsgrenser er det slik at enkeltpremier over 20 000 kr ikke tas med når det skal beregnes hvor mye en spiller har disponibelt i forhold til sin tapsgrense. Hensikten med denne regelen er å hindre at spillere spiller bort store premier.

Oddsene har en maks innsats per kupong på 500 kroner, noe som medfører at de aller fleste odds-premier ligger langt under 20 000 kroner, og berøres ikke av den nevnte regelen. Det gjør at noen Odds-spillerne kan på en dag ha flere premier under 20 000 kroner, men som sammenlagt overstiger 20 000 kroner dersom de for eksempel spiller samme kupong mange ganger.

Norsk Tipping har sett på løsninger for å gi disse få kundene bedre beskyttelse for å spille bort store premier på en måte som ikke oppfattes av kundene som en «limitering» av spillere som vinner.

Problemstillingen er hvordan Norsk Tipping kan gi en bedre beskyttelse for disse spillerne, samtidig som det også skal være mulig å vinne hos Norsk Tipping. Det vil si at det ikke skal fungere som en «limitering» av vinnende spillere.

Selskapet innførte en enkel løsning 1. februar som skulle treffe denne målgruppen (ca. 50 spillere per måned), men på grunn av den tekniske infrastrukturen i ansvarlighetsrammeverket fikk denne løsningen en utilsiktet effekt for andre kategorier og andre spillere. Det viste seg at en slik løsning krever en betydelig

endring av den tekniske infrastrukturen på hvordan premier håndteres. Løsningen ble derfor fjernet 8. februar.

6.8. Ansvarlighetskommunikasjon

Norsk Tipping har i 2023 økt innsatsen på ansvarlighetskommunikasjon. Målsetningen har vært å skape et tydeligere avtrykk på at Norsk Tipping tilbyr pengespill under ansvarlige rammer, og gjennom det indirekte få flere spillere til å ta i bruk beskyttende ansvarlighetsverktøy. I tillegg skal ansvarlighetskommunikasjonen bidra til å styrke oppslutningen om den norske pengespillmodellen og Norsk Tippings omdømme i befolkningen.

I 2022 og 2023 har Norsk Tipping jobbet mer med at budskapene fra Norsk Tipping skal være folkelige og inkluderende, ikke moraliserende og stigmatiserende. Selskapet ville snakke mer om forebygging enn hva som skjer om du blir spilleavhengig. Norsk Tipping ønsket å trekke frem hva spillerne selv kan gjøre for å forebygge spilleproblemer ved å ta i bruk ansvarlighetsverktøy.

Kommunikasjonsplattform

Norsk Tippings overordnede budskapsplattform «Gi drømmen en sjanse» er ikke egnet til kommunikasjon rundt ansvarlighet. En budskapsplattform for ansvarlighet er derfor et nødvendig supplement, og disse to budskapsplattformene skal spille godt sammen, samtidig som de leverer på ulike kommunikasjonsbehov.

Budskapsplattformen for ansvarlighet skal bygge oppunder og

styrke Norsk Tippings posisjon og etterlatt inntrykk som «Hele folkets spillsekskap». Norsk Tipping har rammeverket, tiltakene og kommunikasjon på ansvarlig spilling. En utfordring er å sikre at de to budskapsplattformene gir et helhetlig inntrykk.

Budskapsplattform - ansvarlighet

Figur 30. Budskapsplattform ansvarlighet

Nytt konsept på ansvarlighet

Konseptet har til hensikt å skape holdningsskapende kommunikasjon og synliggjøre at ansvarlig virksomhet er den viktigste delen av samfunnsoppdraget til Norsk Tipping.

Bevisstgjørende kommunikasjon

- Utarbeide et helhetlig konsistent ansvarlig uttrykk som skaper oppmerksomhet i kundereisen og kommunikasjonen. Spillerne skal forstå farene ved pengespill og ha kjennskap til verktøyene Norsk Tipping har innen ansvarlighet. Effekten skal bli at færre kunder beveger seg i negativ retning, både når det gjelder penger og bruk av tid på spill.
- Ansvarlighetskommunikasjonen fra Norsk Tipping skal være «always on» og må tilpasses i kundereisen etter perioder med stor variasjon i spilladferd.
- Kommunikasjonen må også tilpasses med et relevant verdiforslag mot høyinnvolverte kunder på flater Norsk Tipping har sportsspillrettigheter. Eksempel på dette er Viaplay Group og Premier League med Oddsen og Fantasy kommunikasjon.

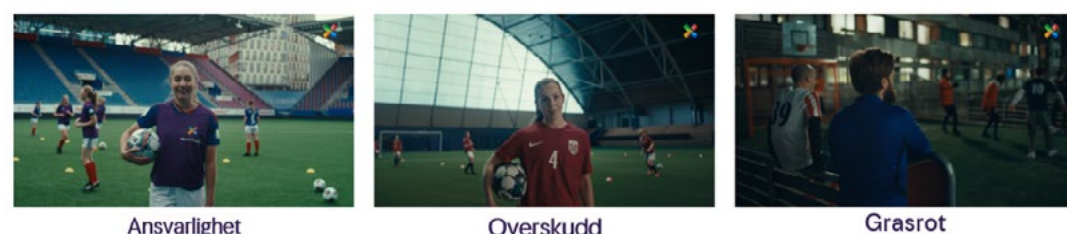
I 2023 var det 75 år siden Norsk Tipping begynte med Tippekupongen. Det ga selskapet muligheten til å forklare den norske pengespillmodellen og snakke om hva dette har betydd og betyr for organiseringen av frivillighet og kultur- og idretts Norge.

Jubileumsåret i 2023 fungerte som en knagg som gir folk en større forståelse for hvorfor Norsk Tipping snakker om pengespillmarkedet og Norsk Tippings sin rolle i dette. Målet med denne kommunikasjonen var at flere skal forstå sammenhengen mellom modellen, ansvarlighet, overskudd og Grasrotandelen.

Figur 31. Kommunikationskonsept

Norsk Tipping har mye på hjertet og ønsker å nå ut til mange. Dette konseptet gir selskapet muligheten til å fortelle, forklare og lage innhold i mange kanaler med et konsistent uttrykk. Selskapet har laget tre filmer under samme konsept som er vist i 2023.

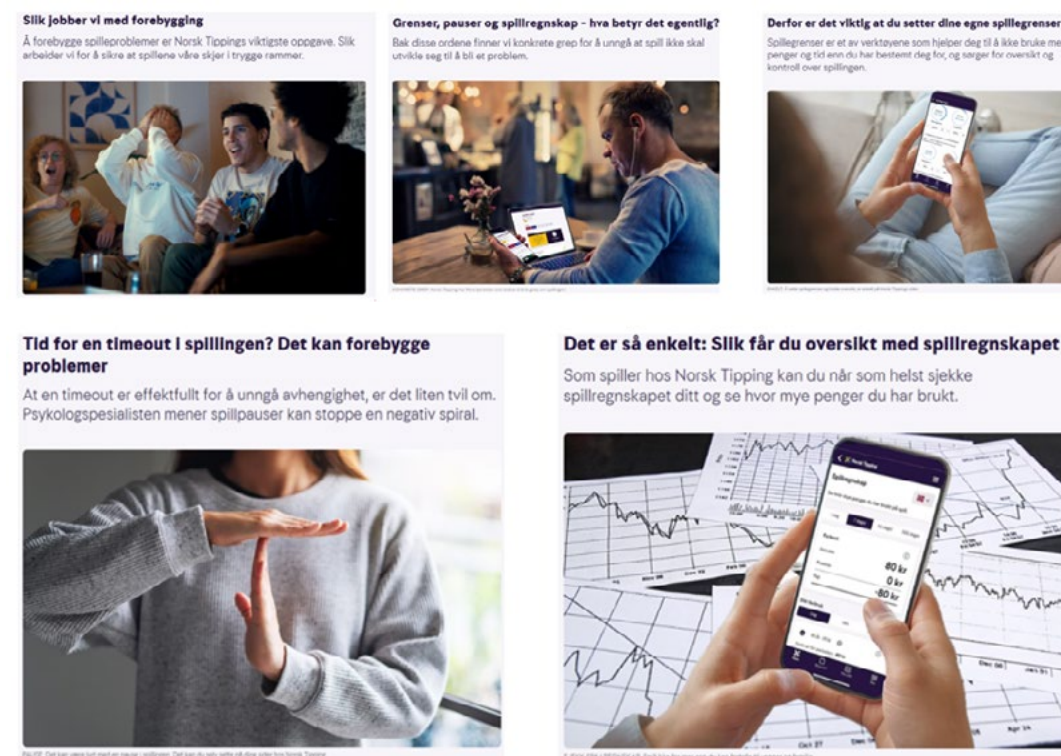
Figur 32. Filmer

Den nye ansvarlighetsfilmen hadde premiere til fotball-VM for kvinner. Den testet godt på Norsk Tipping som avsender og den klarer å differensiere merkevaren fra andre. Den viser at Norsk Tipping framstår som annerledes enn konkurrentene, og at budskapene Norsk Tipping leverer spill i trygge rammer og

har verktøy for å unngå at man taper for mye på pengespill, er forstått. Budskapene i filmen oppleves som nytt og relevant for en god del. Filmen ble vist hos Viaplay Group og TV2.

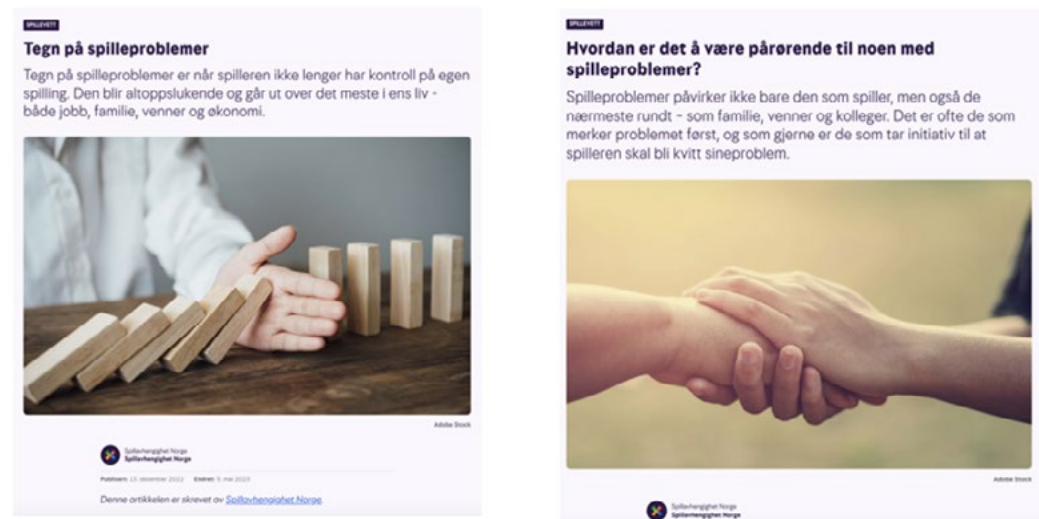
Generelt har kommunikasjonen rundt ansvarlighet blitt lagt til perioder hvor det har vært ekstra fokus på sport i markedet. Dette fordi Norsk Tipping ser en økning i både antall spillere og innsats i disse periodene. Sommerukene med feriepengar og desember med halv skatt har også vært førende for ansvarlighetskommunikasjonen.

Ansvarlighetsartikler er en del av selskapets ansvarlighetskommunikasjon og noen eksempler er vist i figuren under.

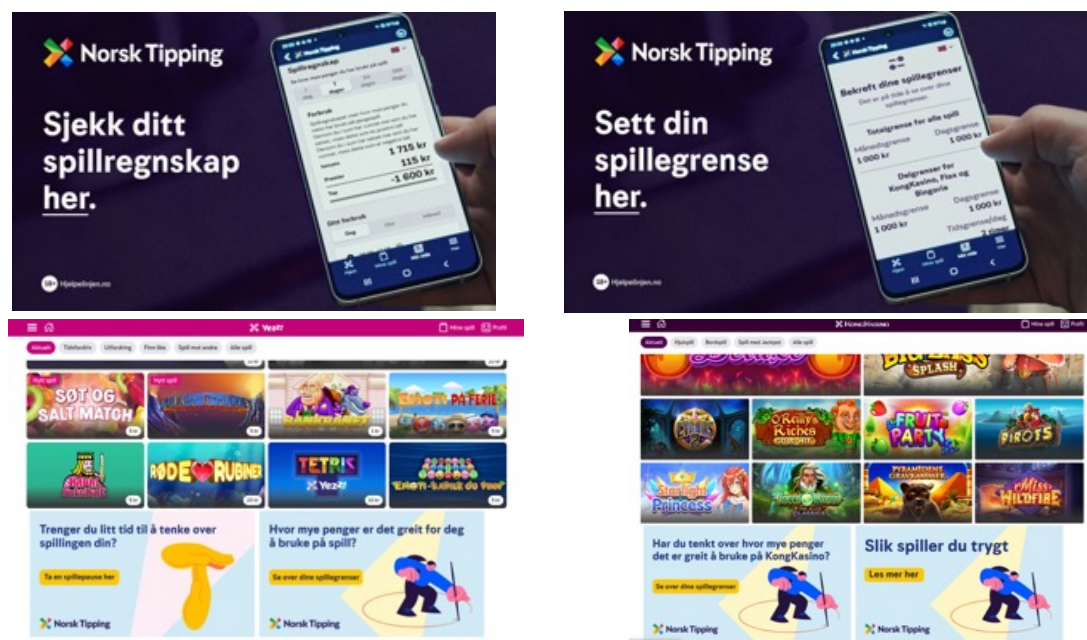
Figur 33. Artikler om ansvarlighet

Norsk Tipping har samarbeidet med Spillavhengighet Norge som har skrevet to artikler for selskapet.

Figur 34. To artikler skrevet av Spillavhengighet Norge for Norsk Tipping

Norsk Tipping har styrket arbeidet med å ha kontinuerlig ansvarlighetsbudskap synlig på egne sider («Always on»), og noen eksempler er vist under.

Figur 35. Eksempler på «Always on» i Norsk Tippings egne kanaler

7. Viktige hendelser i 2023 innenfor området ansvarlig spillvirksomhet

I dette kapittelet redegjøres det for andre viktige hendelser som er forbundet med Norsk Tippings ansvarlighetsarbeid.

7.1. Oppdragsforskning

Høsten 2022 inngikk Norsk Tipping avtale om oppdragsforskning med Karolinska Institutet i Stockholm, hvor også Universitetet i Bergen er med som tredjepart i avtalen.

I 2023 er det startet et større forskningsprogram som skal se på hvordan covid-19 påvirket ulike aspekter ved deltakelse i pengespill, blant annet flere longitudinelle studier som inkluderer spilledata før, under og etter pandemien.

Forskningsprogrammet vil bidra med ny kunnskap til fagfeltet. De fleste studiene som er publisert så langt ser på hvordan covid-19 påvirket pengespill-deltakelse og spilleproblemer i den mest akutte utbruddsfasen og opp til det første året av pandemien. Studiene i forskningsprogrammet ser på spildeltakelse og spilleproblemer før, under og etter pandemien, og vil identifisere i hvilken grad pandemien førte til varige endringer. Resultatene vil gi et kunnskapsgrunnlag som vil forberede for lignende kriser fram i tid, slik at relevante tiltak og effektiv bruk av ressurser kan bli iverksatt på et tidlig tidspunkt under tilsvarende kriser. I 2023 er det levert store datasett fra både Norsk Tipping

og Norsk Rikstoto til disse to første studiene. Det at begge enerettsaktører bidrar med data til studiene sikrer at de vil gi et godt bilde av hvordan Covid 19 påvirket deltakelse i pengespill og spillemønstre i Norge.

De to første studiene ser på:

- Førte Covid-19 pandemien til varige endringer i spillemønstre på tvers av ulike kohorter?
- Førte sosial distansering i seg selv til endringer i spildeltakelse?

Fordelt over de neste 2-3 årene vil det komme 3-4 flere studier innenfor Covid-19 programmet:

- Kvalitativ studie: Hjelpearbeideres perspektiver på proaktiv og reaktiv hjelpesøking for spilleproblemer under pandemien.
- Spillegrenser: Hvordan erfarer og reagerer høy-intensive spillere på det å nå spillegrenser
- Er endringer i spilleatferd under Covid-19 pandemien en risikofaktor for å utvikle spilleproblemer på kort og lengre sikt?
- Bruk av ansvarlighetsverktøy: Sammenligning av spillere som startet å spille før vs. under pandemien.

7.2. Spillelagsløsning

Muligheten til å spille sammen med andre har lenge vært ønsket av Norsk Tippings kunder, og spillelag har eksistert i privat regi i mange år allerede. Mangelen på spillelagsløsning har gjort det utfordrende for Norsk Tipping å holde kontroll over spillforbruket

hos enkeltspillere som deltar i spillelag i privat regi. Dette er også bakgrunnen for lovkravet om spillelag som trådte i kraft med ny pengespillov 1.7.2023:

«Flere registrerte spillere kan bare spille sammen i spillelag når pengespilltilbyderen har en løsning der hver spillers andel i spillet blir registrert på hver spillers kundeforhold.» (§4 avsnitt 4).

I juni 2023 lanserte Norsk Tipping sin spillelagstjeneste som gjør det mulig for selskapets kunder å spille, sammen med familie, venner og bekjente.

Det er flere grunner til å spille pengespill sammen. Én er å øke antall vinnere ved mindre individuell innsats, en annen er den sosiale moroa ved å dele spilleopplevelsen med andre. Norsk Tippings spillelagstjeneste fungerer slik at en spiller (lagleder) oppretter et spillelag og inviterer deltakere ved å dele en lenke i en selvvalgt kommunikasjonskanal. Når spillelaget er komplett med medlemmer, kan lagleder starte en pengeinnsamling og deretter levere spill på vegne av laget. Det er helt frivillig å være med på en spillerunde, og hver enkelt spiller er ivaretatt av sine personlige tapsgrenser. Eventuelle premier blir utbetalt til hver deltakers egne spillekonto.

Spillelag er tilgjengelig for de spillene som det er kjent at allerede spilles i private spillelag: Lotto, Vikinglotto, Eurojackpot, Joker, Keno, Tipping og Oddsbomben. For Oddsen er det valgt en litt annen løsning.

Oddsen skiller seg fra de øvrige spillelagsspillene ved at det ikke er et pottspill, men et spill med fast odds hvor premiestørrelsen

er gitt idet spillet kjøpes. Dermed vil ikke et spillelag på Oddsen øke vinnere sine uansett antall deltakere. Det er også noen risikopunkter som må tas høyde for idet man tilbyr økt felles likviditet for oddspill gjennom et spillelag. Herunder større tilgjengelig beløp for hvitvasking, kampfiksing, grasrotutnyttelse og oddsmanipulasjon.

På tross av dette, er det et uttalt kundeønske om å spille sammen på Oddsen. Spillelag på Oddsen forekommer i privat regi i dag. Å spille sammen på Oddsen har ingen matematisk verdi, men det har stor sosial verdi. Norsk Tipping imøtekommer derfor dette behovet ved å tilby sosiale funksjoner for Oddsen, som gjør det mulig å dele og koble sammen (individuelt leverte) spill med spillelaget sitt.

Øvrige spill i Norsk Tippings portefølje er ikke inkludert i spillelagsløsningen, med bakgrunn i spillenes egenart eller at spillet tilhører rød spillkategori.

Ved årsskiftet har 7 950 av Norsk Tippings kunder levert ett eller flere spill med spillelaget sitt. De har til sammen stått for en omsetning på 3,23 millioner kroner og 1,62 millioner i GGR. Lotteriene er de mest spilte spillene gjennom spillelagstjenesten. Eurojackpot er det mest spilte spillet, etterfulgt av Lotto og Vikinglotto. Det er foreløpig ingenting som tyder på at spillelag påvirker deltakernes spilleatferd i negativ retning.

Fokus for 2023 har vært å gjøre spillelag tilgjengelig for kundene, samle innsikt og sikre stabil drift av løsningen. Derfor valgte

Norsk Tipping en stille lansering med begrenset synlighet, for å bedre kunne kontrollere kundetilfanget til tjenesten. Det ble også valgt en stegvis tilnærming til markedet hvor man først lanserte de største lotteriene i juni, samt delingsfunksjonalitet for Oddsen, før sportsspillene ble tilgjengeliggjort i oktober, og til slutt Joker i desember.

Norsk Tipping har nå påstartet arbeid med å forbedre ytelsen i dagens spillelagsløsning, slik at tjenesten blir attraktiv også for de som spiller kompliserte systemspill på Tipping. Dette er et tiltak som ikke berører mange spillere, men som treffer noen få som typisk spiller for mye, og som er viktige å få inkludert i en spillelagsløsning slik at det er mulig for Norsk Tipping å se spillforbruket hos enkeltspillere.

For 2024 vil fokus være å gjøre spillelag kjent, kontinuerlig forbedre kundeopplevelsen og dermed styrke tjenestens attraktivitet og kundeadopsjon. I uke 4-6 blir første markeds kampanje for spillelag gjennomført.

7.3. Reduksjon av markedsføring (reklame)

Norsk Tipping har de siste årene redusert markedsføringen i takt med endringer i pengespillmarkedet og målet om å forebygge spillproblemer i samfunnet. Markedsføring er et av flere virkemidler selskapet benytter for i arbeidet med å forebygge spilleproblemer i Norge totalt sett.

Endringer i markedsreguleringer fra myndighetene førte til at reklame fra uregulerte aktører gradvis forsvant fra TV fra høsten

2022 til januar 2023. Innføringen av den nye Pengespilloven og -forskriften fra januar 2023 forsterket markedsendringene ytterligere.

Norsk Tipping iverksatte proaktive tiltak for å sikre at selskapet kunne opprettholde nødvendighetstesten under endrede rammebetingelser. I tråd med dette vedtok Norsk Tippings styre seks overordnede selskapsmål for 2023, deriblant målet om å balansere total synlighet i lys av den endrede markedssituasjonen.

Norsk Tippings markedsføringsstrategi har i 2023 vært å nøye tilpasse seg endringer i markedet, konkurrentsituasjonen, Playscan-status, helhetlig måloppnåelse og eksterne faktorer som påvirker selskapets markedsrisiko og måloppnåelse. Selskapets reklame er først og fremst sentrert rundt lotteriporteføljen (Lotto, Eurojackpot og Vikinglotto) og mormerket, inkludert ansvarlig spill (les mer om dette i kapittel 6.8). Norsk Tipping markedsfører ikke kasinospill, som nå også er forbudt ved lov. Reklame for lotterier er et viktig virkemiddel for at mest mulig av spilleaktiviteten i Norge skjer på lavrisikospill og dermed forebygger en forskyvning mot høyrisikospill.

Resultatene fra befolkningsundersøkelsen i 2023 indikerer at selskapets virkemidler, inkludert markedsføring, i kombinasjon med myndighetstiltak, har oppnådd ønskede effekter i markedet. Den agile tilnærmingen har vist seg å være en suksessfaktor, og færre respondenter opplever daglig eksponering av pengespillreklame (se Tabell 7.1, Befolkningsundersøkelsen 2022/2023 i figuren under).

Tabell 7.1 Andelen som har vært eksponert for pengespillreklame i ulike kanaler i løpet av de siste 12 månedene brutt ned på ulike frekvenser av eksponering i 2019 og 2022.

	År	n	Aldri	Sjeldnere enn en dag i måneden	Omtrent månedlig	Omtrent ukentlig	Omtrent daglig
Reklame på TV	2019	9 102	9.9%	15.2%	17.5%	31.2%	26.3%
	2022	7 210	15.7%	24.3%	21.4%	27.0%	11.6%
Reklame på internett	2019	9 076	12.7%	18.8%	18.6%	29.7%	20.3%
	2022	7 164	15.6%	22.9%	20.7%	26.4%	14.3%
Reklame i aviser	2019	9 051	38.6%	32.3%	14.5%	11.3%	3.3%
	2022	7 132	50.2%	29.2%	10.7%	8.0%	1.8%
Reklame i butikker	2019	9 071	14.0%	18.6%	18.1%	34.8%	14.4%
	2022	7 156	19.7%	22.7%	19.0%	30.2%	8.4%
Direkte reklame	2019	9 069	48.7%	26.4%	12.0%	9.3%	3.6%
	2022	7 157	55.1%	23.1%	11.3%	8.0%	2.5%

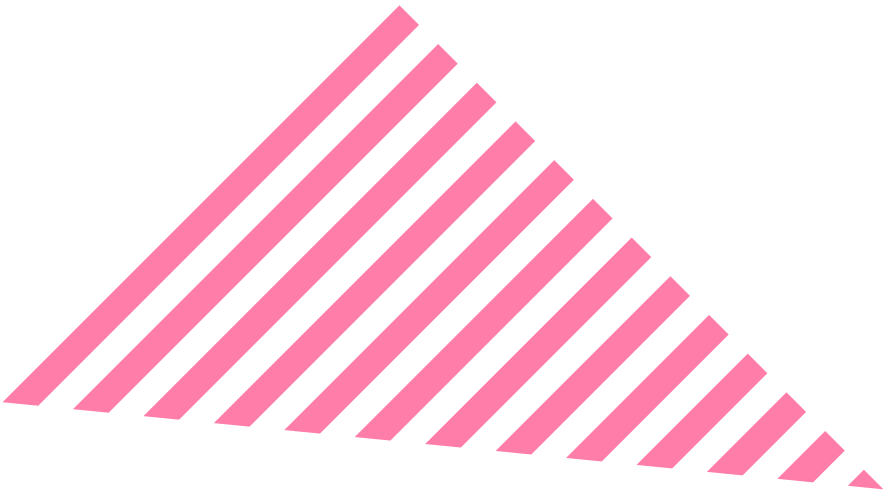
Figur 36. Kilde: Pallesen, S., Mentzoni, R. A., Syvertsen, A., Kristensen, J. H., Erevik, E.K., & Morken, A. M. (2023). Omfang av penge- og dataspillproblemer i Norge 2022. University of Bergen.

I september 2023 påla Lotteri- og stiftelsestilsynet Norsk Tipping å redusere sin markedsføring med 20% innen juni 2024. Status ved utgangen av 2023 er at selskapet har redusert markedsføringen med ca. -18% mot foregående år, i henhold til foreløpige regnskapstall. Økende mediepriser og reduserte investeringer påvirker synligheten, og Norsk Tippings reelle synlighet i markedet har derfor sunket, utover det reduserte investeringsnivået. Bortfallet av ulovlig pengespillreklame og redusert reklame fra enerettstilbyderne fører til et redusert totaltrykk av pengespillreklame mot den norske forbrukeren. Analyser viser likevel at norske forbrukere fremdeles opplever at uregulerte pengespillselskaper markedsfører seg mot norske forbrukere i digitale kanaler. Det totale omfanget av denne markedsføringen er utfordrende å måle da de uregulerte

markedsfører seg både direkte til kunder og gjennom digitale kanaler som ikke er del av offisielle mediemålinger i Norge. Norsk Tipping benytter derfor ulike metoder for å kartlegge påvirkningsnivået av den uregulerte bransjen i det norske markedet, som en del av grunnlaget for å vurdere rett nivå av markedsføring.

7.4. Risikostyring

I henhold til pengespillforskriftens § 2 skal "Tilbydere av pengespill som krever tillatelse, skal gjøre en risikovurdering av eget pengespilltilbud for å sikre ansvarlige og trygge pengespill". Norsk Tipping har styrket selskapets risikostyring rundt dette område ved å ta i bruk et nytt styringsverktøy for risiko, Easyrisk. Verktøyet gir selskapet bedre oppfølging, rapportering og dokumentasjon av risikoer. Risikoene er delt opp i forskjellige domeneområder for hele Norsk Tippings virksomhet hvor ansvarlighet er et eget domene. Domener som har en høy risikostatus, flagges inn mot selskapets totale risikobilde.

7.5. EL/WLA Sustainability/Responsible Gambling seminar (27-29. Sept. 2023)

Figur 37. Bilde fra EL RG seminaret i Oslo

Norsk Tipping var lokalt vertskap for det store EL/WLA-seminaret Sustainability «New Normal». Hele 166 delegater fra 44 land og fra 5 kontinenter deltok denne gang. Det var rekorddeltagelse for dette seminaret som arrangeres årlig. Norsk Tipping var invitert til å bidra til det faglige programmet med to presentasjoner om selskapets ansvarlighetsrammeverk. Dette er en arena som er velegnet for å kunne påvirke bransjen i en positiv retning gjennom deling av vår kunnskap. Et av hovedformålene med disse seminarene er nettopp å dele «best practice» mellom medlemmene i European Lotteries og World Lotteries Association.

Siden bærekraft og samfunnsansvar var viktige tema på konferansen, var Lise Klaveness (NFF) invitert som hovedtaler for å fortelle sin historie om viktigheten av like muligheter. Det ble et svært inspirerende foredrag som satte et verdig punktum for konferansen.

Norsk Tippings inntrykk er at dette ble en meget vellykket konferanse med høy faglig kvalitet og mange gode tilbakemeldinger.

Figur 38. Bilde av hovedtaler Lise Klaveness på EL-seminaret

7.6. Lotteritilsynets revisjon av Norsk Tipping

Lotteritilsynet gjen nomførte en stedlig revisjon for etterlevelse av ansvarlig spilltilbud hos Norsk Tipping 24. – 25. oktober 2023. Revisjonens tema var å kontrollere hvordan Norsk Tipping

følger opp spillere som er kategorisert som problemspillere hos Norsk Tipping.

Norsk Tipping er fornøyd med at en så omfattende revisjon bekrefter at selskapet etterlever krav til å forebygge, oppdage og reagere på problematisk spilleadfærd. Tilsynsbesøket avdekket ingen avvik, men en merknad som selskapet allerede har utbedret.

7.7. Spillevert i idretten (tidligere kalt kunnskapsløftet)

Norsk Tipping har på eget initiativ invitert fotballen til et samarbeid om å innføre forebyggende tiltak mot pengespillproblemer, i første omgang mot toppfotballen for herrer i Norge. Det er velkjent at idrettsutøvere kan være mer utsatt for pengespill som en del av «garderobekulturen» og et miljø med høyt konkurransefokus. Mange har stor generell interesse for spill/pengespill og spesielt sportsspill. Over tid kan dette medføre økt risiko for å etablere uheldige spillevaner. Sportslig egenutvikling og prestasjoner vil også kunne påvirkes negativt over tid, noe som kan påvirke klubbens sportslige ambisjoner. Det siste vil i særlig grad kunne komme til syne hvis en overdreven pengespillkultur inkluderer flere i samme klubb.

For å få mer informasjon om dette, gjennomførte Norsk Tipping og Toppfotballen i 2020 en undersøkelse for å kartlegge omfang av pengespill i denne målgruppen. Undersøkelsen som ble gjennomført av Kantar, viste noe forhøyet risiko i denne

målgruppen enn i befolkningen ellers. Dette var bakgrunnen for å utarbeide et forebyggende konsept som var skreddersydd for denne målgruppen. Konseptet ble lansert og gjennomført for første klubb i 2022 (Molde Fotballklubb). Dette konseptet/kurset er planlagt gjennomført i alle 32 klubbene tilknyttet Norsk Toppfotball i løpet av april 2024 (per 31.12.2023 har 17 av 32 klubber i NTF gjennomført kurset).

Det er nylig også etablert tilsvarende initiativ mot andre særforbund innenfor NIF som håndball og Ishockey på elitenivå.

Figur 39. Spillevert i idretten konsept

Norsk Tipping har i tillegg til å være initiativtaker, også vært fagressurs for innholdet i konseptet. Økt kunnskap og kjennskap vil kunne hjelpe klubbene til å forebygge spilleproblemer. Kunnskapen gjør ansatte og utøvere i klubbene bedre i stand til

å kunne avdekke mulige problemer tidlig og vurdere hvordan en kan adressere slike utfordringer.

Fotballen sentralt og klubbene anbefales som arbeidsgivere å etablere egne føringer, retningslinjer og rutiner rundt forhold til pengespill. Dette vil gi en klar og forebyggende forventningsavklaring til de ansatte om hva som er lov/ikke lov i jobbsammenheng, etter samme prinsipp som for rus, alkohol og diskriminering.

Konseptet er delt inn i tre informasjonsmoduler:

Modul 1 - Sport/Garderobe:

- Økt kjennskap og kunnskap om temaet (presentasjon) i alle NTF-klubber:
- Presentasjoner spillere («garderoben») og administrasjonen i klubbene
- Forebyggende fokus: Hva kjennetegner fotballkulturen og pengespill?
 - Hvordan oppstår dette, hvordan kommer det til syne
 - Hvordan kan det påvirke idrettsprestasjoner og utvikling?
 - Hvordan skal man forholde seg til det, hvordan hjelpe, hvor finner man hjelp m.m.

Modul 2 - Klubbadministrasjon/arbeidsgiveransvar

- Føringer/veileder
- Policy, retningslinjer, rutiner, snakkekonsepter, personal - og pårørende håndtering, personvern. Selv definere

hvilke pengespillrelaterte aktiviteter som er OK/IKKE OK i jobbsammenheng osv. Evt. sanksjoner hvis brudd?

- Arbeidsgiveransvar å forebygge, avdekke og reagere/hjelpe. Hva gjør man hvis en situasjon oppstår med en ansatt? Hva gjør man ikke? Etablere ansvarlige roller, policy, retningslinjer og rutiner
- Beredskap og innsikt nok til å vite hva man skal gjøre hvis behov oppstår

Modul 3 - Integritet/kampfiksing

- Hva er dette, hvordan oppstår det, hvordan avdekke, hvordan forebygge, varslingsrutiner, arbeidsgiverrollen, hjelp m.m.

7.8. Eksterne kontaktmøter

Det ble i 2023 avholdt to planlagte kontaktmøter (13. juni og 16. november 2023). Møtene har som formål å være en arena for dialog og informasjonsdeling mellom ulike samfunnsaktører som jobber med pengespillansvarlighet. Møtene er også tydeliggjørende for deltakernes ulike samfunnsroller og behov for samspill i felles problemstilling. Her møtes behandlere, interesseorganisasjoner, helsepolitiske organer, forskere, tilsynsmyndigheter, spilleavhengige, pårørende og enerettsaktørene. Agendaen preges i hovedsak av å dele relevant informasjon med hverandre, diskutere nye tiltak og lignende. Alle inviterte gis på forhånd anledning til å melde inn egne ønskede tema til agendaen.

Temaer i 2023 har blant annet vært befolkningsundersøkelsen,

markedsføring, Spillepuls, internt kompetanseløft, «Spillevert i idretten», poker og konkrete nye ansvarlighetstiltak hos Norsk Tipping som innføring av lavere totalgrenser for spillere under 20 år i 2023).

Kontaktmøtene har i 2023 hatt bedre oppslutning enn tidligere år med ca. 30 deltagere.

Figur 40. Fra kontaktmøtet 16. november 2023

7.9. Gamban - "Pengespillfilter"

Pengespillfilteret Gamban kan være et viktig hjelpemiddel for problemspillere til å slutte helt med pengespill. Norsk Tipping har inngått en avtale med Gamban om kjøp av et visst antall lisenser årlig. Derfor kan filteret tilbys som en gratis tjeneste til spillere og pårørende som ønsker å fjerne tilgang til pengespilltilbud på nett/mobil, med valgfri varighet (180 dager, 1, 3 og 5 år). De aller fleste velger 5 år. Tjenesten må fysisk installeres og aktiveres på

enheten man ønsker skal ha filter, og kan ikke slettes fra enheten før filterets valgte varighet utløper. Hver lisens kan aktiveres på inntil 15 enheter (i husstander med behov for filter, er det vanlig at flere enheter aktiverer tjenesten på en og samme lisens).

Norsk Tipping med samarbeidspartnere har i per utgangen av 2023 aktivert 1849 lisenser siden oppstart av tjenesten. I 2023 ble det aktivert 595 lisenser som samlet er en økning på 19% i forhold til 2022.

Utdelingen av lisenser i 2023 fordeler seg slik:

- Norsk Tipping (proaktive samtaler): 146 lisenser*
- Hjelpelinjen: 180 lisenser*
- Spillavhengighet Norge: 269 lisenser

* Litt usikkerhet i fordelingen mellom Norsk Tipping og Hjelpelinjen på grunn av en registreringsfeil i aktiviseringskoden

Gjennom avtalen til Norsk Tipping har også Norsk Rikstoto, Akan og Blå Kors i 2023 fått klarsignal til å distribuere pengespillfiltre.

7.10. Kompetanseløft internt

I 2023 har Norsk Tipping gjennomført et kompetanseløft i ansvarlighet for ansatte som har roller i den kommersielle delen av selskapet. Dette er et tillegg til obligatorisk grunnopplæring for alle ansatte og introduksjons-programmet for nyansatte.

Målgruppen har vært ansatte som jobber innenfor produkter, salg, markedsføring, UX, forretningsutvikling og kommunikasjon.

Programmet har bestått av seks moduler fordelt på temaene:

1. Hva er risiko- og problemfylt spilleatferd
2. Norsk Tipping ansvarlighetsverktøy
3. Spillegenskaper
4. Playscan
5. Markedsføring av pengespill
6. Atferdsendring

Foredragsholdere har vært en blanding av anerkjente fagressurser og interne krefter. Eksterne bidragsytere har vært: Anne Bolsø (Spillavhengighet Norge), Mark Griffiths (professor, Nottingham Trent University), Andre Syvertsen (psykolog/ph.d. Helse Vest/Universitetet i Bergen), Irmelin Bergh (psykolog/ph.d. NudgeLab), Annika Hjalm og Elijah Ferreira (Playscan/Svenska Spel).

Figur 41. Et utvalg av innledere i kompetanseprogrammet

Det ble satt opp ti kompetansemål og fire prosessmål for programmet. Disse ble målt før oppstart og deretter målt på nytt etter gjennomført modul/program. Det er markant framgang på alle 10 kompetansemål og også fin framgang på tre av fire prosessmål

Tabellene nedenfor viser andelen som har svært god eller høy kompetanse for hvert av målene, før og etter og med endring i prosent.

Kompetansemål	Før	Etter	Endring i prosent
Kunnskap om spillegenskaper og risiko for spilleproblemer	52,7 %	86,9 %	65 %
Konsekvenser av å være risiko eller problemspiller	51,6 %	87,7 %	70 %
Kunnskap om ansvarlighetsverktøy	53,9 %	85,7 %	59 %
Feiltanker – risiko – og problemspillere	45,3 %	81,6 %	80 %
Markedsføring av pengespill og risiko	41,8 %	79 %	89 %
Sårbarhetsfaktorer for å utvikle pengespillproblemer	40,6 %	78,5 %	93 %
Kjennetegn ved risiko- og problemspillere	49,2 %	78,4 %	59 %
Kunnskap om hva som kan fremme atferdsendring	28,4 %	78 %	174 %
Kunnskap om hvordan presentasjon av spill påvirker risiko	37,8 %	77 %	105 %
Kunnskap om Playscan	32,3 %	46 %	42 %

Tabell: 10 kompetansemål – andeler som har svart god/høy kunnskap

Prosessmål	Før	Etter	Endring i prosent
Tilstrekkelig god kompetanse til å gjøre vurderinger av mulig påvirkning av spilleatferd i din jobbhverdag (kreative prosesser, planlegging og ev.)	39,6 %	59 %	49 %
Relevant å vurdere påvirkning av spilleatferd i jobbhverdagen (f.eks. kreative prosesser, planlegging og evaluering av tiltak).	57,6 %	55 %	- 4,5 %
Ditt team gjør vurderinger av påvirkning av spilleatferd i din jobbhverdag.	50,4	55 %	9 %
Opplevelse at du i din rolle og jobbhverdag kan påvirke hvor godt NT forebygger problemer med pengespill.	39,2 %	55 %	40,3 %

Tabell: 4 prosessmål – andeler som har svart god/høy kunnskap

8. Oppfølging av tiltak fra KUD/generalforsamlingen og Lotteritilsynet

Lotteritilsynet foreslo konkrete områder som Norsk Tipping skulle følge opp i Lotteritilsynets rapport til Norsk Tippings generalforsamling i 2023. Norsk Tipping opplever at kontakten med Lotteritilsynet i 2023 rundt arbeidet med disse områdene har vært god. De fleste av disse områdene er helt svart ut i Norsk Tippings brev av 29. mars 2023 «Norsk Tippings vurdering av Lotteritilsynets rapport om ansvarlighet og kanalisering hos Norsk Tipping og Norsk Rikstoto». For følgende områder ønsker selskapet å legge til ytterligere kommentarer:

- «Lotteritilsynet ber Norsk Tipping sikre at tapsgrenser, Spillepuls og spillelagløysinga gir spelarane på Oddsen betre skjerming. Selskapets oppfølging av desse tiltaka skal leggest fram i selskapets eigen ansvarlegheitsrapport til Lotteritilsynet med frist 1. februar 2024.»
Kommentar: Denne rapporten gir en statusbeskrivelse av endringer i tapsgrensene (se kapittel 6.2), Spillepuls (se kapittel 6.3) og Spillelagsløsningen (se kapittel 7.2). For mer informasjon om utviklingen av Oddsen vises det til kapittel 5.
- «Lotteritilsynet ber Norsk Tipping om å kartlegge foreløpig effekt og beskrive spelemønster særskilt for alle spelarar under 20 år i selskapets eigen ansvarlegheitsrapport til Lotteritilsynet med frist 1. februar 2024.»

Kommentar: De foreløpige effektene av tapsgrensen på maksimalt 2 000 kroner for de under 20 år er beskrevet i kapittel 6.2.

- «Lotteritilsynet ber Norsk Tipping om å gjere KongKasino mindre tilgjengeleg for spelarane.»
Kommentar: Norsk Tipping mener at det norske spillmarkedet er tjent med at totalmarkedet for kasinospill i Norge reduseres. Færrest mulig bør spille nettkasino i Norge, men de som ønsker å spille spillene, skal helst gjøre det hos Norsk Tipping for å få den beste forbrukerbeskyttelsen. Kasinotilbudet hos Norsk Tipping er vesentlig forskjellig fra de utenlandske spillselskaperes tilbud, og Norsk Tipping har vært verdensledende på ansvarlighet innfor dette spilltilbudet. Det betyr at når selskapet får større markedsandeler, vil flere spillere ha bedre beskyttelse. Norsk Tipping jobber kontinuerlig med å redusere den totale risikoen på KongKasino. Det innebærer en best mulig balanse mellom tilgjengelighet, attraktivitet og ansvarlighet for å minimere omfanget av spilleproblemer som denne type spill skaper i Norge. Utviklingen for disse spillene i 2023 og forbedringer av ansvarlighetsrammeverket er beskrevet i denne rapporten.
- «Lotteritilsynet ber Norsk Tipping om å legge fram nye analyser der eksterne aktører har vurdert kvaliteten av den økonometriske modellen innan 31.12.2023.»
Kommentar: Norsk tipping har i dialog med Lotteritilsynet blitt enige om å gjøre en valideringsstudie og gi

Lotteritilsynet tilbakemelding når resultatet av den foreligger.

Norsk Tipping ønsker også å gi oppdatert informasjon om et område som Lotteritilsynet påpekt i sin rapport til generalforsamlingen i 2022:

- «Lotteritilsynet ber Norsk Tipping kartlegge og rapportere om behovet for antall spilltitler i KongKasino.»
Kommentar: Selskapet hadde opprinnelig planer om å gjennomføre A/B-testing for å analysere potensielle effekter av ulike antall spilltitler i KongKasino og for å vurdere om en utvidet portefølje kunne bidra til økt aktivitet innen kasinospill. Det første steget i denne prosessen involverte grundig innsiktsarbeid i spillernes bruk av spillporteføljen, og resultatene fra dette arbeidet har blitt delt med Lotteritilsynet gjennom arbeidsmøter.

Innsikten indikerer at selve størrelsen på spillporteføljen ikke nødvendigvis påvirker spillingen. Imidlertid viser innsiktsarbeidet at tilbudet fra KongKasino allerede er tilstrekkelig attraktivt under dagens forhold. Basert på analysens innsikter og en vurdering av KongKasino's kanaliseringsevne, har Norsk Tipping lagt følgende til grunn for den videre utviklingen av porteføljen fra 1. januar 2024:

- Det nåværende spilltilbudet i KongKasino har i dagens konkurransesituasjon en vesentlig kanaliseringsevne. I samsvar med gjeldende myndighetstiltak, er det muligheter for å justere ned attraktiviteten til KongKasino.

- Antallet spill kan betraktes som en indikator på attraktiviteten til kasinotilbudet. Derfor har selskapet valgt å ikke ytterligere øke størrelsen på porteføljen fra nivået per 31. desember 2023, som inneholder 428 spilltitler.
- Lanseringstakten for nye spill justeres ned til 4-5 spill per måned. Samtidig vil det samme antallet spill bli fjernet for å opprettholde en konstant porteføljestørrelse.
- Etter grundig innsiktsarbeid anser selskapet at det nå har tilstrekkelig forståelse av attraktiviteten i spillporteføljen. Derfor vil ikke ressurser prioriteres til å gjennomføre A/B-testing på porteføljestørrelsen i denne omgang.

Selskapet vil vurdere eventuelle effekter av disse tiltakene gjennom året og gjøre endringer om nødvendig.

Lotteritilsynet ba i fjorårets rapport om at Norsk Rikstoto og Norsk Tipping skulle gjøre dette i samarbeid:

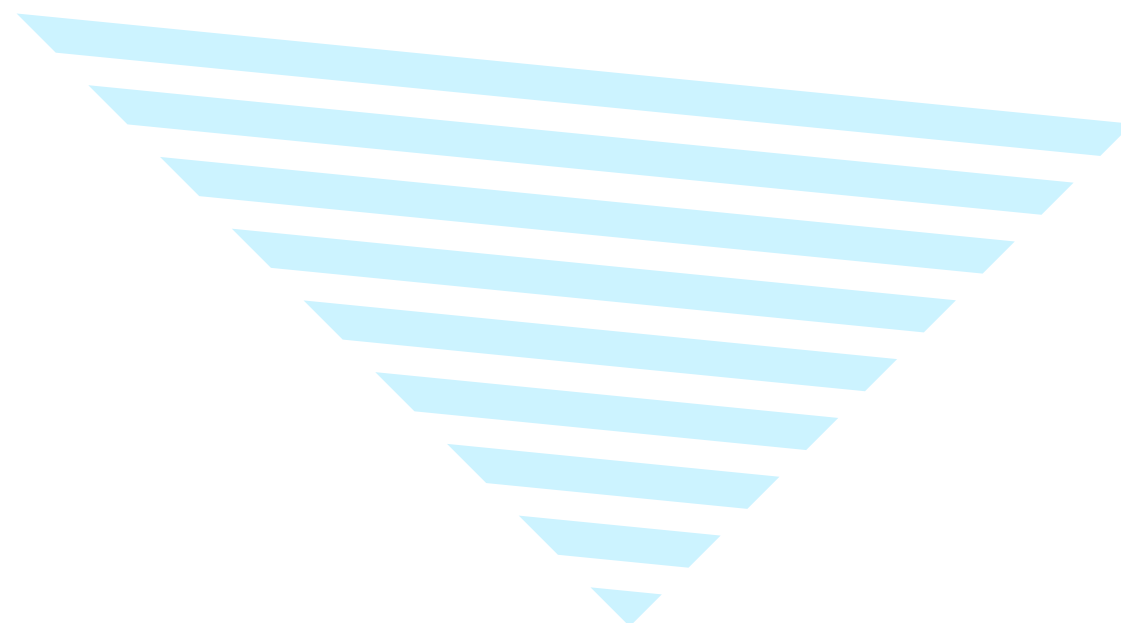
- Lotteritilsynet ber om at Norsk Rikstoto og Norsk Tipping innfor gjeldende regelverk samarbeider om å betre brukargrensesnittet når spelaren set tapsgrenser, gjere reglar for omspel av gevinstar så like som råd og presenterer ein plan for Lotteritilsynet med frist 1. februar 2024.
- Lotteritilsynet ber om at Norsk Rikstoto og Norsk Tipping utarbeider utkast til felles system, der dei harmoniserer og standardiserer eitt felles system for tapsgrenser,

pauseverktøy og register for utestenging frå pengespel som einerettstilbydarane presenterer for Lotteritilsynet innan 31.12.2024.

- Lotteritilsynet ber Norsk Rikstoto og Norsk Tipping om å utarbeide ein felles marknadsføringsstrategi med prinsipp og mål som sikrar at marknadsføring av pengespel i einerettsmodellen er i samsvar med lov og forskrift, og presentere strategien for Lotteritilsynet innan 31.12.2023.

Kommentar: Norsk Tipping har ikke mulighet til å følge Lotteritilsynets anmodninger om samarbeid med Norsk Rikstoto. Forventningene om samarbeid kan ha vidtrekkende konsekvenser for Norsk Tipping, Norsk Rikstoto, eiere, stiftere og disse spillselskapenes kunder. Det må gjøres betryggende juridiske, administrative og strategiske vurderinger før tiltakene eventuelt kan iverksettes. En prosess vil være svært tidskrevende og ressurskrevende for Norsk Tipping og Norsk Rikstoto.

Norsk Tipping og Norsk Rikstoto vil vurdere mulige samarbeidsområder og holde Lotteritilsynet orientert.

9. Norsk Tippings vurdering

Året 2023 har vært et vendepunkt for det norske pengespillmarkedet. Utviklingen med økende omfang av problemspill er snudd. Befolkningsundersøkelsen som ble publisert i 2023, viste nedgang i problemspill fra forrige måling. Nedgangen i problemspilling sammenfaller med effektive myndighetstiltak for å begrense det ulovlige tilbudet, samt forbedringer i forebyggende tiltak fra enerettsaktørene.

Kanaliseringen av spillere og spillforbruk fra utenlandske spillselskaper til Norsk Tipping førte imidlertid til en økning i antall spillere med risikofylt atferd og en oppgang i omsetningen av de mest risikofylte spillene. For å håndtere dette har Norsk Tipping gjennomført betydelige forbedringer av Spillepuls, og økt bemanningen på Proaktive samtaler. Det betyr at flere spillere fikk Spillepuls-meldinger som har en god effekt, og flere spillere ble kontaktet av Proaktive samtaler. I tillegg er månedlig tapsgrense for de mest risikofylte spillene som KongKasino, Bingoria og Øyeblikksspill, fortsatt holdt relativt lavt på maksimum 5 000 kroner.

Disse tiltakene har bidratt til å opprettholde stabiliteten i andelen rød GGR totalt sett, samtidig som andelen rød GGR for kasinospill har gått ned.

Selskapet er tilfreds med at den nye lave maksimalgrensen på kroner 2 000 for spillere under 20 år ser ut til å gi denne sårbare gruppen bedre beskyttelse.

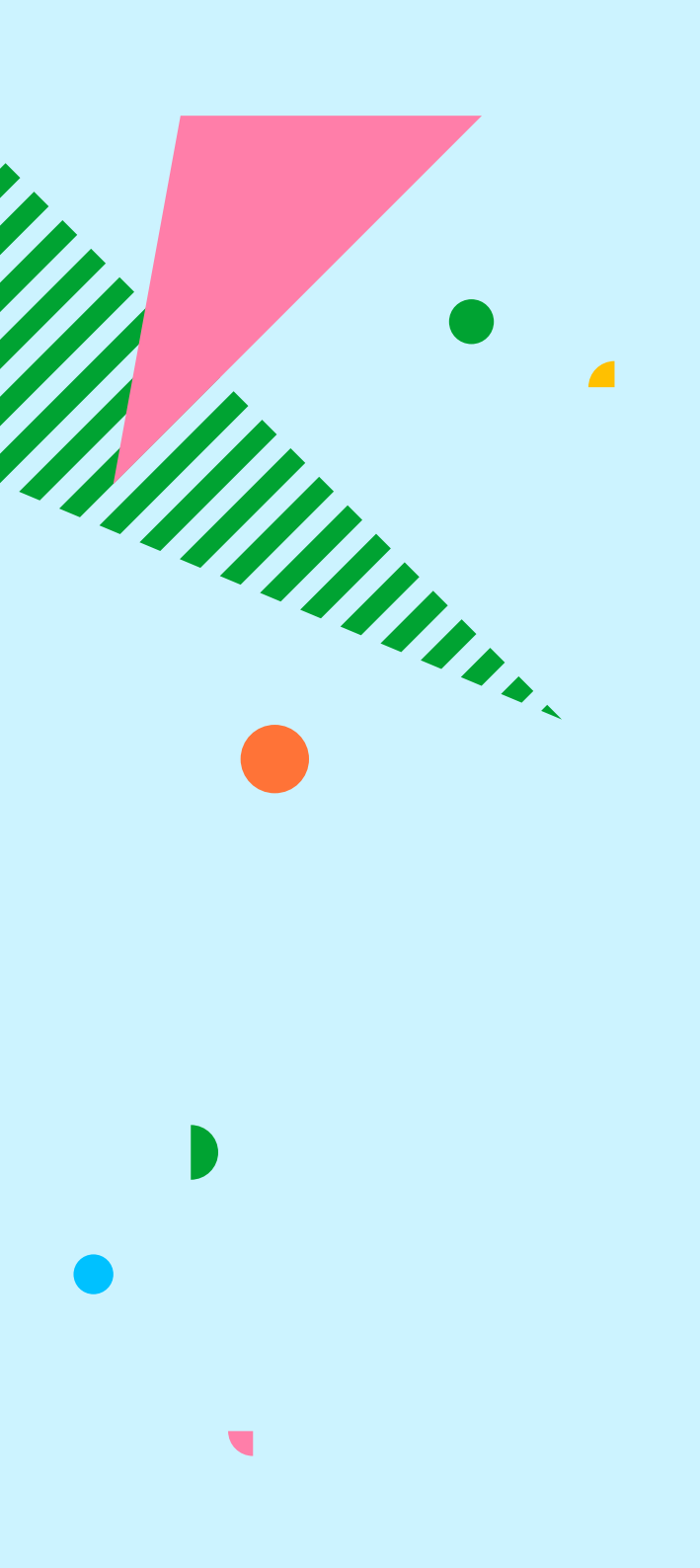
Norsk Tipping hadde mål om at Playscan-indeksen skulle ende positivt på over 10 000, men den endte dessverre svakt negativt på -2 338. Den negative utviklingen kan hovedsakelig tilskrives en relativt høy kanalisering og økte markedsandeler innen sport og kasino. Til tross for at resultatet ikke er i tråd med målsetningen, vurderer selskapet det likevel som et tilfredsstillende resultat.

Analyser av Playscan-indeksen indikerer også positive resultater for viktige spillergrupper. Selskapet har over tid vært bekymret for en økning i antall langvarige røde spillere. Imidlertid viser utviklingen hos disse spillerne en positiv trend, noe som indikerer at selskapet lykkes med å påvirke dem i riktig retning. Det er positivt at lotterier opplever størst vekst i kroner fordi lotterier er spillene med lavest risiko. Tilstrekkelig synlighet av lotterikategorien er viktig for å motvirke en utvikling i retning av mer risikofylte spill.

Samlet sett viser utviklingen at Norsk Tipping og enerettsmodellen er godt egnet til å forebygge spilleproblemer i Norge og at pengespill gjennomføres på en ansvarlig og trygg måte. Selskapet erkjenner at ansvaret for forebygging av spilleproblemer øker med økende markedsandeler, og har ambisjoner om å være verdensledende på ansvarlighet, med fortsatt fokus på forbedringer i forebyggende tiltak.

Rapport om **godtgjørelse til ledende personer**

Innholdsfortegnelse

1.1 Introduksjon	3
1.2 Total godtgjørelse	4
1.3 Honorarsatser til styre og utvalg	6
1.4 Aksjebasert godtgjørelse	7
1.5 Unntak og avvik fra godtgjørelsespolitikken og prosedyren for implementering	7
1.6 Årlige endringer av godtgjørelse og selskapets resultat	8
1.7 Aksjebasert godtgjørelse	11

Introduksjon

1.1

Norsk Tipping utarbeider godtgjørelsesrapport etter kravene som følger av allmennaksjeloven § 6-16 b, og videre beskrevet i forskrift om retningslinjer og rapport om godtgjørelse for ledende personer etter § 6.

Norsk Tipping har i 2023 fortsatt den positive resultatutviklingen fra de senere år. Både omdømme, antall kunder og omsetning har økt. Kanaliseringen av kunder fra uregulerte aktører har gitt negative utslag i enkelte indikatorer innen ansvarlig spill, men samlet anses det som positivt at denne aktiviteten er flyttet til Norsk Tippings tilbud innenfor regulerte rammer. Overordnet tilsier dette en rekatuvt god måloppnåelse for selskapet. Resultatet er muliggjort av myndighetenes regulering på området samt håndhevelsen av reguleringene. Her har bankenes forsterkede oppfølging av betalingsformidlingsforbudet og Lotteritilsynets kontinuerlige arbeid med tilsyn og håndhevelse av regler rettet mot regulerte og uregulerte aktører. For utfyllende omtale av utviklingen i regnskapsåret henvises det til årsrapporten.

Thor Gjermund Eriksen gikk av som adm dir 31.08, og ble erstattet av Tonje Sagstuen, og det har også vært andre endringer i selskapets

ledergruppe gjennom året, som følge av omorganiseringer.

Norsk Tipping er et statlig eid selskap. Selskapet skal være konkurransedyktig på lønn, men ikke være lønnslednede sammenlignet med sammenlignbare selskaper. Fastlønn skal alltid utgjøre hoveddelen av godtgjørelsen. Selskapet benytter ikke aksjebasert avlønning eller opsjoner, verken for ledere eller øvrige ansatte. Det er ingen bonusordninger i selskapet. Selskapets godtgjørelsespolitikk er uendret gjennom året.

Ved ufrivillig avgang har administrerende direktør i sin avtale rett til 6 måneders etterlønn. Ved frivillig avgang vil det ikke utbetales sluttvederlag eller etterlønn.

Der det inngås avtaler om etterlønn og sluttvederlag med øvrige ledere, skal samlet lønn i oppsigelsestiden pluss sluttvederlag ikke overstige 12 måneders fastlønn

For ytterligere informasjon vises det til selskapets retningslinje om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i Norsk Tipping.

Total godtgjørelse

1.2

TABELL 1 - GODTGJØRELSE TIL LEDENDE PERSONER FOR DET RAPPORTERTE REGNSKAPSÅRET

Navn på ledende person, stilling	År	1 Fast godtgjørelse			2 Variabel godtgjørelse		3 Ekstraordinære poster		4 Pensjonskostnad		5 Total godtgjørelse		6 Andel fast og variabel godtgjørelse		7 Foretak i samme konsern eller foretaksgruppe	
		Fastlønn	Honorarer (fees)	Øvrige ytelser									Fast	Variabel		
Tonje Sagstuen Adm dir fra 01.09.2023	2023	2142		64						398		2604	100 %			
	2022	1809		43						421		2273	100 %			
Thor Gjermund Eriksen Adm dir til 31.8.2023	2023	2441	267	66						316		3090	100 %			
	2022	920		12						143		1075	100 %			
Stein Willy Andreassen Dir økonomi og virksomhetsstyring	2023	1728		27						314		2069	100 %			
	2022	1624		20						330		1974	100 %			
Merete Haug Jørstad* Dir Organisasjon og juridisk fra 01.06.23	2023	1394		13						254		1661	100 %			
	2022											0	100 %			
Sverre Berg Lutnæs* Dir ansvarlighet, samf. og komm. fra 01.10.23	2023	1057		20						160		1237	100 %			
	2022											0	100 %			
Linda Eng Strand* Dir spons og kommunikasjon fra 01.10.23	2023	1012		34						178		1224	100 %			
	2022											0	100 %			
Helge Løken Dir teknologi fra 14.11.23	2023	215		2						63		280	100 %			
	2022											0	100 %			
Roger Soleim* Dir Kundemøte fra 01.09.23	2023	1194		34						171		1399	100 %			
	2022											0	100 %			
Per Kristian Mengshoel* Dir innovasjon og utvikling til 30.09.23	2023	1454		50						343		1847	100 %			
	2022	1378		33						364		1775	100 %			
Per Ove Skomakerstuen* Dir IT drift til 13.11.23	2023	1681		31						749		2461	100 %			
	2022	1598		10						508		2116	100 %			
Thorbjørn A. Unneberg** Dir kundemøte til 31.08.23	2023	1921		83			1107			-401		2710	100 %			
	2022	1895		59						309		2263	100 %			

*Har vært ansatt i selskapet i hele regnskapsåret. Ytelser for hele året er inkludert i rapporteringen

** Har vært ansatt i selskapet hele regnskapsåret. I tillegg er det avsatt sluttvederlag på 7 månedslønner.

TABELL 2 - GODTGJØRELSE TIL STYRET FOR DET RAPPORTERTE REGNSKAPSÅRET

Navn på ledende person, stilling	År	1 Fast godtgjørelse			2 Variabel godtgjørelse		3 Ekstraordinære poster		4 Pensjonskostnad		5 Total godtgjørelse		6 Andel fast og variabel godtgjørelse		7 Foretak i samme konsern eller foretaksgruppe	
		Fastlønn	Honorarer	Øvrige ytelser									Fast	Variabel		
Sylvia Brustad Styreleder fra 18.04.23	2023		209								209	100 %				
	2022										0	100 %				
Linda Bernander Silseth Styreleder til 18.04.23	2023		85								85	100 %				
	2022		284								284	100 %				
Per Olav Monseth Nestleder	2023		202								202	100 %				
	2022		194								194	100 %				
Linda Reinhardsen Frisvold Varamedlem	2023		45								45	100 %				
	2022		151								151	100 %				
Linda Marie Vøllestad Westbye Styremedlem	2023		201	1							202	100 %				
	2022		194	2							196	100 %				
Kristin Ward Heimdal Styremedlem	2023		112								112	100 %				
	2022										0	100 %				
Per Øivind Skard Styremedlem	2023		45								45	100 %				
	2022		151								151	100 %				
Aysegül Cin Styremedlem	2023		202								202	100 %				
	2022		191								191	100 %				
Dag Westby Styremedlem	2023		222								222	100 %				
	2022		213								213	100 %				
Petter Torgerhagen Styremedlem	2023		157								157	100 %				
	2022		151								151	100 %				
Thomas Breen Styremedlem	2023		157	1							158	100 %				
	2022		109								109	100 %				
Tonje Leidland Styremedlem	2023		112								112	100 %				
	2022										0	100 %				
Pål Enger Styremedlem	2023		157								157	100 %				
	2022		0								0	100 %				
Andrea Knagenhjelm Varamedlem	2023		9								9	100 %				
	2022											100 %				
Gjermund Nedgård Varamedlem	2023		9								9	100 %				
	2022										0	100 %				

Honorarsatser til styre og utvalg

1.3

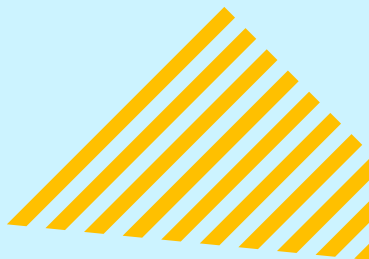
Selskapets styre utpekes av generalforsamlingen.

Styrets honorarer fastsettes av generalforsamlingen.

Alle styrehonorarer er faste, og det er ingen variable komponenter.

TABELL 3 - HONORARSATSER TIL STYRET OG UTVALG

Rolle	2023	2022	Endring
Styreleder	290 900	278 000	4,6 %
Nestleder	186 800	179 100	4,3 %
Styremedlem	159 200	152 600	4,3 %
leder revisjonsutvalg	65 100	62 400	4,3 %
medlem revisjonsutvalg	45 100	43 200	4,4 %
Leder kompensasjonsutvalg	17 400	16 700	4,2 %
medlem kompensasjonsutvalg	8 100	7 800	3,8 %
Fast møtende vararepresentant		99 700	-100,0 %
Sats pr møte for varamedlem	8 900	8 500	4,7 %

Aksjebasert godtgjørelse

1.4

Sekskapet benytter ikke aksjebaserte godtgjørelser

Unntak og avvik fra godtgjørelsespolitikken og prosedyren for implementering

1.5

Det er ikke gjort unntak fra godtgjørelsespolitikken i 2023.

Årlige endringer av godtgjørelse og selskapets resultat

1.6

TABELL 4 - SAMMENLIGNBAR TABELL OVER GODTGJØRELSE OG SELSKAPETS YTELSETIL LEDENDE PERSONER OVER DE SISTE FEM RAPPORTERTE REGNSKAPSÅR

			2019	2020	2021	2022	2023
	Tiltrådt	Fratrådt	Endring fra forrige år	Endring fra forrige år	Endring fra forrige år	Endring fra forrige år	Endring fra forrige år
Godtgjørelse for ledende person, 1000 kr							
Åsne Havelid, adm dir		1.9.2022*	3 233	3 270	3 363	3 508	1 483
			10,1 %	1,1 %	2,8 %	4,3 %	-57,7 %
Thor Gjermund Eriksen, adm dir	12.09.2022	30.09.2023				1 075	390
							187,4 %
Tonje Sagstuen, adm dir			1 998	2 020	2 095	2 273	2 604
			-1,8 %	1,1 %	3,7 %	8,5 %	14,6 %
Stein Willy Andreassen, dir økonomi og virksomhetsstyring			1 730	1 715	1 950	1 974	2 069
			2,0 %	-0,9 %	13,7 %	1,2 %	4,8 %
Per Kristian Mengshoel, dir innovasjon og utvikling	01.08.2018	30.09.2023	1 556	1 536	1 621	1 775	1 847
			5,4 %	-1,3 %	5,5 %	9,5 %	4,1 %
Thorbjørn Unneberg, dir kundemøte		31.08.2023	2 752	2 467	2 623	2 263	2710
			-1,9 %	-10,4 %	6,3 %	-13,7 %	19,8%
Eirill Holtvedt, dir strategi	01.09.2018	30.06.2021	2 246	2 291	1 120	110	
				2,0 %	-51,1 %	-90,2 %	
Lene Finstad, dir produkt		31.08.2018**	1 304				
			-25,8 %				
Morten Eriksen, dir. distribusjon		31.12.2019	1 799	645			
			-1,3 %	-64,1 %			
Merete Haug Jørstad, dir Org og juridisk	01.06.2023						1 661
Sverre Berg Lutnæs, dir ansvarlighet, samf. og komm.	27.11.2023						1 237
Linda Eng Strand, dir spons og kommunikasjon	27.11.2023						1 224
Helge Løken, dir Teknologi	14.11.2023						280
Roger Soleim, dir Kundemøte	01.09.2023						1 399
Per Ove Skomakerstuen, dir IT drift		13.11.2023***	2 144	2 057	2 658	2 116	2 461
			10,2 %	-4,1 %	29,2 %	-20,4 %	16,3 %

TABELL 4 - SAMMENLIGNBAR TABELL OVER GODTGJØRELSE OG SELSKAPETS YTELSETIL LEDENDE PERSONER OVER DE SISTE FEM RAPPORTERTE REGNSKAPSÅR

Selskapets resultat							
			5 676 000 000	6 167 000 000	6 286 000 000	6 582 000 000	7 087 000 000
Gjennomsnittlig godtgjørelse fordelt på antall årsverk							
Antall årsverk			430	432	431	433	419
Totale godtgjørelser			323 000	317 000	334 000	375 000	356 000
Gjennomsnittlig godtgjørelse			751	734	775	866	850

* Har gått over i ny stilling som spesialrådgiver.

** Gikk over i ny stilling til 30.4.2019.

*** Gikk over i ny stilling i selskapet

TABELL 5 - SAMMENLIGNBAR TABELL OVER GODTGJØRELSE OG SELSKAPETS YTELSE TIL LEDENDE ANSATTE OVER DE SISTE FEM RAPPORTERTE REGNSKAPSÅR

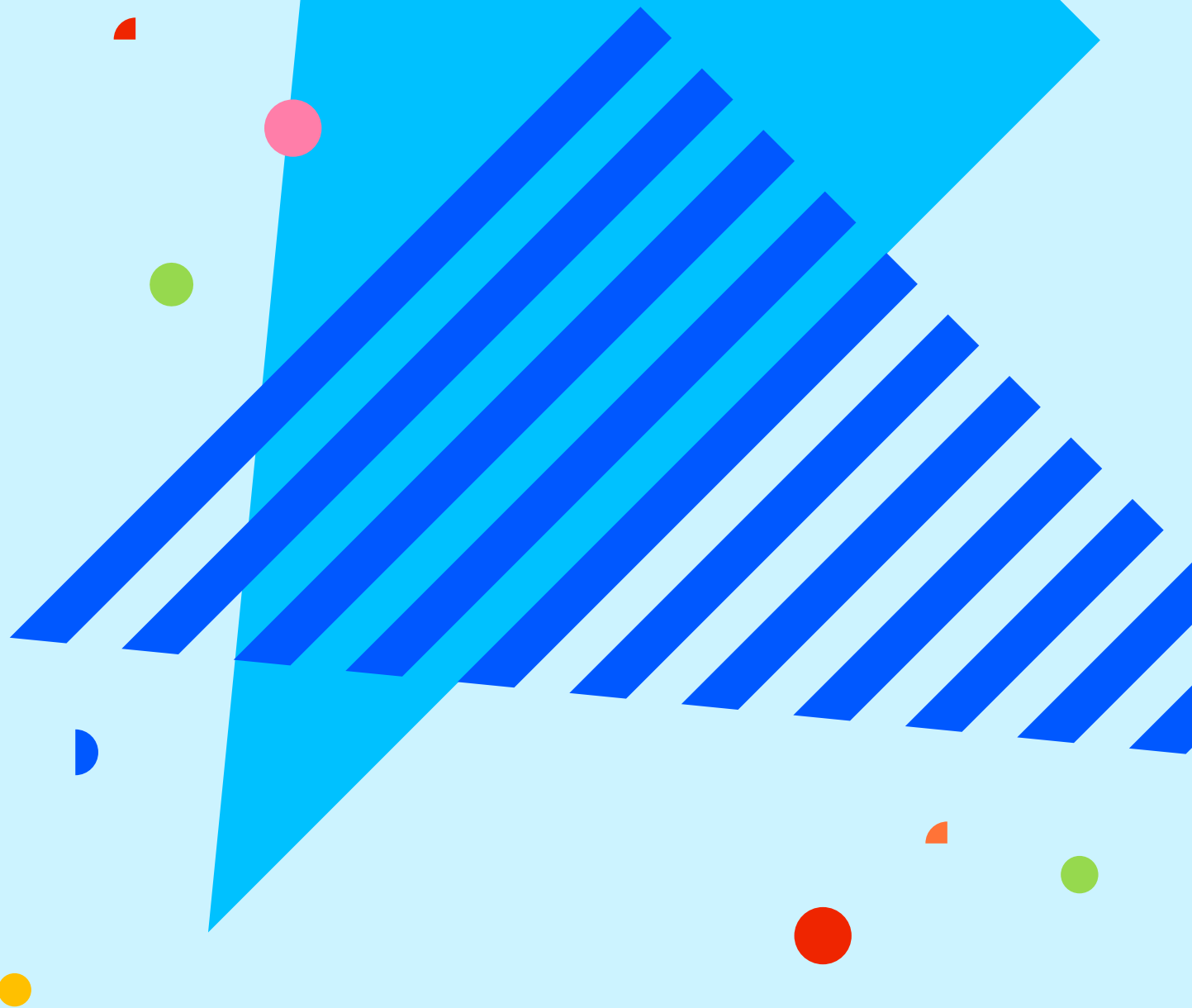
Årlig endring	Tiltrådt i perioden	Fratrådt i periodn	2019 Endring fra forrige år	2020 Endring fra forrige år	2021 Endring fra forrige år	2022 Endring fra forrige år	2023 Endring fra forrige år
Andersen Hege		apr.19	34				
Breen Thomas	apr.22					109	158 44 %
Cin Aysegül	apr.20			99	146 48 %	191 31 %	202 6 %
Enger Pål				47	32 -32 %		157
Frisvold Linda Reinhardsen	apr.19		106	142 34 %	146 3 %	151 3 %	45 -70 %
Hansen David		jan.22	180 3 %	182 1 %	187 3 %	5 -97 %	
Mathisen Bjørn Vidar		apr.21	146 2 %	149 2 %	45 -70 %		
Meyer Anne Lise		apr.20	180 3 %	57 -69 %			

TABELL 5 - SAMMENLIGNBAR TABELL OVER GODTGJØRELSE OG SELSKAPETS YTTELSE TIL LEDENDE ANSATTE OVER DE SISTE FEM RAPPORTERTE REGNSKAPSÅR

Moe Kari Skeidsvoll		apr.19	38 -74 %				
Monseth Per Olav			176 10 %	182 4 %	187 3 %	194 4 %	202 4 %
Silseth Linda Ann Bernander			264 3 %	267 1 %	274 3 %	284 4 %	85 -70 %
Skard Per Øivind	apr.20	apr.23		99	146 48 %	151 4 %	45 -70 %
Torgerhagen Petter	apr.21				103	151 47 %	157 4 %
Westby Dag			149 3 %	151 1 %	191 26 %	213 12 %	222 4 %
Westbye Linda Vøllestad	apr.19		108	170	187 10 %	197 5 %	203 3 %
Sylvia Brustad	apr.23						209
Kristin Ward Heimdal	apr.23						112
Tonje Leidland	apr.23						112
Andrea Knagenhjelm	apr.23						9
Gjermund Nedgård	apr.23						9
Selskapets resultat							
			5 676 000 000	6 167 000 000	6 286 000 000	6 582 000 000	7 087 000 000

Informasjon vedrørende aksjonærstemme 1.7

Generalforsamlingen tok fjorårets lederlønnserklæring til orientering.

Protokoll fra Norsk Tippings generalforsamling 16. april 2024

Det ble avholdt generalforsamling for Norsk Tipping AS 16. april 2024. Generalforsamlingen ble avholdt i Kultur- og likestillingsdepartementets lokaler i Grubbegata 1.

Sak 1 – Konstituering

Statssekretær Erlend Kaldestad Hanstveit var gitt fullmakt av statsråd Lubna Jaffery til å representere statens aksjer på generalforsamlingen. Fullmakten er vedlagt protokollen.

Statssekretæren ledet møtet.

Statssekretæren innledet om formålet med generalforsamlingen. Etter pengespilloven er Norsk Tipping omfattet av aksjelovens regler, herunder reglene om generalforsamling. Hensikten med å holde generalforsamlingen sammen med representanter fra styret, styreleder og revisor er å sikre notoritet og klarhet rundt eierens styring av selskapet.

Innkallingen til generalforsamlingen ble godkjent. Generalforsamlingen ble lovlig satt.

Statssekretær Erlend Kaldestad Hanstveit og styreleder Sylvia Kristin Brustad ble valgt til å undertegne protokollen.

Seniorrådgiver Siri Fuglestad ble valgt som protokollfører.

Tilstedeværende:

Fra Norsk Tippings styre	
Sylvia Kristin Brustad	Styreleder
Per Olav Monseth	Nestleder
Kristin Ward Heimdal	Styremedlem
Dag Westby	Styremedlem
Linda Vøllestad Westbye	Styremedlem
Pål Enger	Styremedlem, ansattvalgt
Petter Torgerhagen	Styremedlem, ansattvalgt

Tonje Leidland	Styremedlem, ansattvalgt
----------------	--------------------------

Fra Norsk Tippings administrasjon	
Tonje Sagstuen	Administrerende direktør
Stein Willy Andreassen	Direktør Økonomi og virksomhetsstyring
Stein Langberget	Spesialrådgiver til adm.direktør
Inger Johanne Hovstein	Administrasjonsleder

Fra Kultur- og likestillingsdepartementet	
Erlend Kaldestad Hanstveit	Statssekretær
Heidi Karlsen	Ekspedisjonssjef
Øyvind Christensen	Avdelingsdirektør
Siri Fuglestad	Seniorrådgiver
Silje Amble Sægrov	Seniorrådgiver

Fra BDO	
Terje Tvedt	Partner, statsautorisert revisor

Sak 2 – Gjennomgang av Norsk Tippings strategi og hovedaktiviteter

Styreleder og administrerende direktør redegjorde for selskapets strategi og hovedaktiviteter.

Statssekretæren takket for redegjørelsen.

Statssekretærens beslutning på vegne av staten som eneksjonær:

Selskapets redegjørelse tas til orientering.

Sak 3 - Godkjenning av årsberetning og regnskap for 2023

Direktør for økonomi og virksomhetsstyring redegjorde for styrets årsberetning og årsregnskap. Norsk Tipping årsresultat i 2023 var 7087 millioner kroner, noe som utgjør en vekst på 7,67 prosent (505 mill. kroner fra 2022).

Revisor bekreftet at det er avgitt en ren revisjonsberetning for 2023 uten forbehold eller merknader.

Statssekretæren takket for gjennomgangen av regnskapet og revisjonsberetningen.

Statssekretærens beslutning på vegne av staten som eneaksjonær:

Årsberetning og regnskap for Norsk Tipping AS for 2023 godkjennes som foreslått av styret.

Overskuddet disponeres som følger (med avrundede summer):

- 794 mill. kroner til Grasrotandelen
- 42 mill. kroner til bingoentreprenørenes overskuddsformål
- 35 mill. kroner til tiltak mot spillavhengighet

Dette gir 6 215 mill. kroner til fordeling til følgende formål etter loven: 398 mill. kroner til helse- og rehabiliteringsformål, 3 723 mill. kroner til idrettsformål, 1 047 mill. kroner til kulturformål og 1 047 mill. kroner til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner.

Sak 4 - Rapport om lønn og annen godtgjørelse til ledende personer

Styreleder ga ordet til direktør for økonomi og som oppsummerte lønnsrapporten for 2023.

Statssekretæren takket for redegjørelsen, men påpekte samtidig, som i fjor, at det ble fastsatt nye retningslinjer for lederlønn i selskaper med direkte statlig eierandel 12. desember 2022, i tråd med eierskapsmeldingen. Statssekretæren minnet om at regjeringen har skjerpet forventningene til selskapene når det gjelder moderasjon, og at det innebærer at forskjeller i godtgjørelsen til ledende ansatte og øvrige ansatte skal hensyntas i moderasjonsvurderingen. Selskapet skal særskilt begrunne dersom ledende ansatte får en høyere lønnsvekst kronemessig eller i prosent enn gjennomsnittet for øvrige ansatte. Statssekretæren bemerket at det er en forventning at disse nye retningslinjene er reflektert i neste års rapportering og påpekte samtidig et ønske om at lønnsrapporten har mer utfyllende informasjon med redegjørelse av tallene som fremstilles i tabellene. Statssekretæren bemerket at dette vil følges opp i kontaktmøter med Norsk Tipping i 2024.

Statssekretærens beslutning på vegne av staten som eneaksjonær:

Generalforsamlingen tar lønnsrapport for 2023 til orientering.

Sak 5 - Rapportering fra Norsk Tipping om effektiv drift

Statssekretæren gjorde kort rede for kravet om effektiv drift. Det følger av regjeringens eierskapspolitikk at statseide selskaper skal drive kostnadseffektivt. Departementet skal følge opp at Norsk Tipping AS benytter ressurser effektivt i henhold til rammer og formål. Det er derfor etablert et system hvor Norsk Tipping utarbeider en årlig rapport om status for effektiv drift. Rapporten behandles av generalforsamlingen.

Direktør for økonomi og virksomhetsstyring orienterte om status for effektiv drift.

Statssekretæren bemerket at Norsk Tipping har lagt ned betydelig arbeid de siste årene for å redusere driftskostnadene og å øke selskapets effektivitet.

Statssekretæren minnet samtidig om at Norsk Tipping først og fremst skal jobbe for å nå målene for norsk pengespillpolitikk, og at effektiviseringsmål ikke må gå på bekostning av samfunnsoppdraget om å forebygge spilleproblemer og å sikre at pengespill gjennomføres på en ansvarlig og trygg måte.

Statssekretærens beslutning på vegne av staten som eneaksjonær:

Generalforsamlingen tar rapporten om effektiv drift til orientering.

Sak 6 - Lotteritilsynets rapport til Norsk Tippings generalforsamling om ansvarlig spill og kanalisering

Statssekretæren viste til at Lotteritilsynet i årets rapport om ansvarlig spill og kanalisering konkluderer med at Norsk Tipping er egnet til å tilby et balansert og ansvarlig pengespilltilbud i Norge. I rapporten blir det bekreftet at Norsk Tipping arbeider målrettet for å sikre et stadig mer ansvarlig pengespillmarked i Norge. Den positive kanaliseringen til lovlige aktører blir etter Lotteritilsynets vurdering sterkere år for år.

Statssekretæren bemerket at selskapet hadde gjennomført flere ansvarlighetstiltak som følge av den løpende markedsutviklingen og berømmet særlig selskapets valg om å innføre strengere ansvarlighetstiltak for spillere under 20 år. Statssekretæren uttrykte at tiltaket rettet mot unge spillere er et godt eksempel på at selskapet følger med på kundemassen og setter inn tiltak hvor det kreves, og på den måten arbeider aktivt med målet om å forebygge spilleproblemer.

Statssekretæren uttrykte bekymring for en negativ playscan-indeks da det isolert sett kan fremstå som at selskapet ikke har lyktes med å redusere problemspill som jo er hovedformålet i norsk pengespillpolitikk og enerettsmodellen som sådan. Statssekretæren bemerket at denne utviklingen likevel måtte ses i sammenheng med de endringene som har skjedd på pengespillmarkedet som følge av regulatoriske endringer og administrative reaksjoner iverksatt tidligere år og i 2023.

I motsetning til tidligere år, har ikke Lotteritilsynet kommet med konkrete anbefalinger om tiltak til Norsk Tipping. I stedet blir det vurdert som viktig at Norsk Tipping får tid til å kartlegge om tiltakene som allerede er iverksatt skal fortsette samtidig som at selskapet får

tid til å kartlegge eventuelle ytterligere tiltak. Statssekretæren sa seg enig i Lotteritilsynets vurdering. Norsk Tipping har kommentert rapporten og påpeker at det er mange sentrale faktorer fra 2023 som tyder på at spillmarkedet i Norge er på riktig vei.

Statssekretærens beslutning på vegne av staten som eneaksjonær:

Generalforsamlingen tar rapporten om ansvarlig spill og kanalisering til orientering.

Sak 7 - Redegjørelse for den økonomiske utviklingen i selskapet hittil i 2024

Direktør for økonomi og virksomhetsstyring redegjorde for den økonomiske utviklingen i selskapet så langt i 2023.

Statssekretæren takket for redegjørelsen.

Statssekretærens beslutning på vegne av staten som eneaksjonær:

Selskapets redegjørelse tas til orientering.

Sak 8 – Valg av styre 2023-2025

Statssekretæren takket avtroppende styremedlem Thomas Breen for innsatsen som styremedlem.

Statssekretæren orienterte om at Shiraz Abid foreslås som nytt styremedlem.

Statssekretærens beslutning på vegne av staten som eneaksjonær:

Styret i Norsk Tipping AS oppnevnt for perioden 2023 – 2025 er:

- Sylvia Brustad - styreleder
- Per Olav Monseth - nestleder
- Dag Westby
- Linda Vøllestad Westbye
- Aysegül Cin
- Kristin Ward Heimdal
- Shiraz Abid
- Pål Enger
- Tonje Leidland
- Petter Torgerhagen

Sak 9 – Fastsettelse av godtgjørelse til styret, revisjonsutvalget og styrets kompensasjonsutvalg

Honorarene justeres i tråd med TBUs anslag for alminnelig lønnsvekst, dvs. med om lag 5,2 prosent.

Statssekretærens beslutning på vegne av staten som eneaksjonær:

Honorarsatsene for styrets godtgjørelse fra 2023 justeres opp med om lag 5,2 pst. og blir da i 2024 som følger:

Styreleder	kr 306 000
Nestleder	kr 196 500
Øvrige medlemmer	kr 167 500
Fast møtende varamedlem	kr 109 400
Varamedlemmer	kr 9 400 pr. fremmøte.

For revisjonsutvalgets medlemmer blir honoraret i 2024:

Revisjonsutvalgets leder	kr 68 500 per år
Revisjonsutvalgets medlemmer	kr 47 400 per år

For styrets kompensasjonsutvalg blir honoraret i 2024:

Kompensasjonsutvalgets leder	kr 18 300 per år
Kompensasjonsutvalgets medlemmer	kr 8 500 per år

Sak 10 – Fastsettelse av godtgjørelse til revisor

Revisor honoreres etter regning som fremgår av regnskapet for 2023.

Statssekretærens beslutning på vegne av staten som eneaksjonær

Godtgjørelse til revisor godkjennes slik den fremgår av regnskapet for 2023.

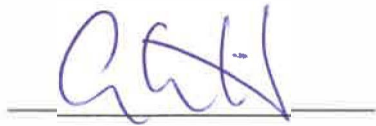
Sak 11 – Eventuelt

Statssekretæren bemerket at departementet vil gå i dialog med Norsk Tipping om nødvendig rapportering og format på rapportering til neste års generalforsamling. Dette vil gjøres i kontaktmøter.

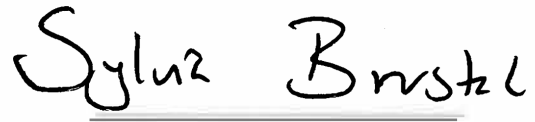
Avslutning

Statssekretæren takket for generalforsamlingen. Generalforsamlingen ble hevet.

Oslo, 16. april 2024

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'E. Kaldestad', written over a horizontal line.

Erlend Kaldestad Hanstveit
Statssekretær

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Sylvia Brustad', written over a horizontal line.

Sylvia Kristin Brustad
Styreleder

REDEGJØRELSE ETTER ÅPENHETSLOVEN

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	3
2. Virksomheten	3
3. Retningslinjer og rutiner	4
4. Aktsomhetsvurderinger, konsekvenser og vesentlig risiko	5
5. Tiltak	6

1. Innledning

Åpenhetsloven skal fremme virksomheters respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, samt sikre allmenheten tilgang på informasjon. Norsk Tipping ble omfattet av åpenhetsloven da den trådte i kraft 1. juli 2022. Dette er selskapets andre redegjørelse av sitt arbeid med aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs rammeverk.

2. Virksomheten

Norsk Tipping er et statlig aksjeselskap som er underlagt Kultur- og likestillingsdepartementet. Selskapet har 414 fast ansatte og holder til på Hamar.

Norsk Tippings hovedoppgave er å bidra til mindre spilleproblemer i samfunnet. Selskapet skal kanalisere nordmenns spillelyst inn til virksomheten, og effektiv drift av selskapet skal sørge for at mest mulig av inntektene går til formål bestemt av Stortinget.

Virksomheten reguleres av Lov om pengespill (pengespilloven) og forskrift om pengespill (pengespillforskriften), som trådte i kraft 01.01.2023.

Selskapets vedtekter fastsetter følgende formål for selskapets virksomhet:

«Selskapets formål er å legge til rette for et ansvarlig pengespilltilbud og å forebygge negative konsekvenser av pengespill i samsvar med pengespilloven. Innenfor disse rammene skal selskapet drive effektivt, slik at mest mulig av inntektene fra selskapets pengespill går til formålene nevnt i pengespilloven § 12.»

Selskapet forholder seg til retningslinje for eierstyring av selskaper med videre under Kultur- og likestillingsdepartementets ansvarsområde. I tråd med krav fra eier følger selskapet anbefalingene fra Norsk Utvalg for Eierstyring og Selskapsledelse (NUES) om eierstyring og selskapsledelse så langt det er relevant for selskapet.

I tillegg rapporterer Norsk Tipping om sitt arbeid med samfunnsansvar og bærekraft i tråd med regnskapslovens § 3-3 c. Redegjørelse om samfunnsansvar, og i henhold til det globale rapporteringsrammeverket Global Reporting Initiative (GRI 1: Foundation 2021).

Denne redegjørelsen gjelder for perioden 1. januar til 31. desember 2023.

3. Retningslinjer og rutiner

Åpenhetsloven § 4 pålegger Norsk Tipping å utføre aktsomhetsvurderinger med formål om å identifisere faktiske og mulige negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Norsk Tippings arbeid er risikobasert og strukturert i henhold til OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper og deres rammeverk for aktsomhetsvurderinger.

For egen virksomhet:

Lovkravene er forankret i selskapets retningslinjer, som er vedtatt av toppledergruppen og selskapets styre.

Alle ansatte og styrets medlemmer er underlagt Norsk Tippings etiske retningslinjer, som beskriver hvilken atferd som er forventet. Disse er publisert på selskapets nettsider.

Arbeidet med å fremme likestilling og hindre diskriminering er forankret i Norsk Tippings HR-policy og følges blant annet opp gjennom selskapets virksomhetsstyring.

Selskapet har opprettet flere varslingskanaler i tilknytning til virksomheten. Gjennom Norsk Tippings eksterne varslingskanal kan leverandører, ansatte eller andre med relasjon til selskapet melde fra ved mistanke om kritikkverdige forhold i tilknytning til selskapets virksomhet.

På selskapets nettsider finnes en beskrivelse av varslingskanalene og nødvendig kontaktinformasjon.

I leverandørkjeden

Arbeidet med samfunnshensyn er forankret i risikostyringen i selskapet, og ivaretas av de forskjellige avdelinger som har et særskilt ansvar i tilknytning til sine ansvarsområder.

Alle Norsk Tippings leverandører kartlegges regelmessig for risiko for brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Kartleggingen utføres i henhold til OECDs rammeverk for aktsomhetsvurderinger, i tråd med åpenhetslovens krav.

Krav og forventninger til ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold er tatt inn i etiske retningslinjer for leverandører og samarbeidspartnere, og inngår som en del av kontraktsregimet med alle våre leverandører og samarbeidspartnere.

I anskaffelser av varer og tjenester innen områder med høy risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (iht. DFØs høyriskoliste), legges ekstra vekt på å stille krav om leverandørenes arbeid for ivaretagelse av samfunnshensyn.

Nye leverandører med definert mulig høy risiko er gjenstand for en integritetsundersøkelse (Integrity due diligence/IDD) i forkant av avtaleinngåelse. En slik undersøkelse kartlegger blant annet risiko knyttet til områder som korrupsjon, økonomiske misligheter og hvitvasking, i tillegg til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Norsk Tipping har kontinuerlig fokus på samfunnshensyn i arbeidet med avtaleoppfølging og -forvaltning. Dokumentasjon rundt bruk av underleverandører skal ligge ved i alle avtaler, og selskapet stiller krav om at nye underleverandører skal godkjennes av Norsk Tipping.

4. Aktsomhetsvurderinger, konsekvenser og vesentlig risiko

I egen virksomhet:

Norsk Tipping har ikke avdekket vesentlige mangler eller utfordringer i likestillings- og diskrimineringsarbeidet. Arbeidet har likevel synliggjort forbedringsområder og mulige tiltak, som bedre kjønnsbalanse, spesielt innen IT-området og blant ledere. En fullstendig redegjørelse i henhold til aktivitets- og redegjørelsesplikten er publisert i tilknytning til selskapets års- og bærekraftrapport for 2023.

Rapporteringen ligger tilgjengelig på

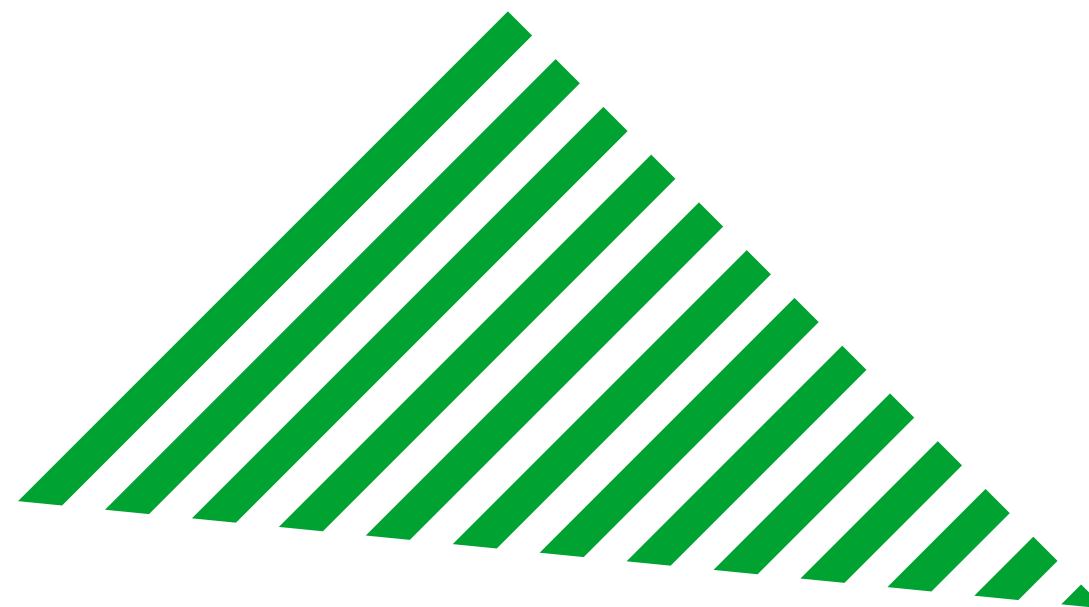
<https://2023.norsk-tipping.no>

I leverandørkjeden:

Det er ikke avdekket negative konsekvenser relatert til menneskerettigheter eller anstendige arbeidsforhold i tilknytning til selskapets leverandørkjede i 2023. Det er heller ikke identifisert vesentlig risiko for at dette skal finne sted.

I 2023 forsterket Norsk Tipping arbeidet ved å utvikle et screeningverktøy. Eksisterende og nye leverandører analyseres gjennom verktøyet for å avdekke endringer i risikobildet basert på anerkjente, internasjonale indekser for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Første utvidede screening ble utført i mars 2023, og det er foreløpig ikke avdekket noen negative endringer relatert til noen av indeksene.

5. Tiltak

I egen virksomhet:

I 2024 er det planlagt å videreføre samarbeid med rekrutteringspartnere med mål om å utarbeide relevante tiltak for å få større tilfang av mangfold blant søkere. Et annet planlagt tiltak er å ha fokus på kvalitet i stillingsannonser, blant annet gjennom bevisst ordvalg som kan bidra til å fremme mangfold.

I leverandørkjeden

Norsk Tipping overvåker gjennomføringen og resultatene av gjennomførte aktsomhetsvurderinger løpende. Selskapet har implementert systemer med tilhørende rutiner for å iverksette tiltak, stanse eller begrense negative konsekvenser. Erfaringene fra overvåkingen brukes til å kontinuerlig forbedre prosessene.

Det jobbes blant annet med å stille relevante krav i anbudsprosesser som skal hjelpe selskapet med å avdekke om potensielle leverandører har egnede prosesser, systemer og rutiner på plass for ivaretagelse av samfunnshensyn i egen bedrift og i leverandørkjeden. I arbeidet med avtaleoppfølging og dialog med leverandør er samfunnshensyn ett av temaene som tas opp.

Det er ikke identifisert negative konsekvenser i tilknytning til selskapets virksomhet i 2023. Det ble derfor heller ikke iverksatt særskilte tiltak.

Hamar, 07.03.2024 Styret i Norsk Tipping AS

Sylvia Kristin Brustad
styreleder

Per Olav Monseth
nestleder

Dag Westby
styremedlem

Petter Torgerhagen
styremedlem

Linda Marie Vøllestad Westby
styremedlem

Aysegul Cin
styremedlem

Thomas Breen
styremedlem

Pål Enger
styremedlem

Kristin Ward Heimdal
styremedlem

Tonje Leidland
styremedlem

Tonje Sagstuen
Adm. dir.

Her finner du redegjørelsen med styrets signaturer

<https://www.norsk-tipping.no/selskapet/statistikk-og-tall/arsrapporter>

LIKESTILLINGSREDEGJØRELSE 2023

Innholdsfortegnelse

Om aktivitets- og redegjørelsesplikten

Likestillings- og diskrimineringsloven fastsetter arbeidsgiveres plikt til å arbeide aktivt med likestilling i bedriften.

«ARP», Aktivitets- og redegjørelsesplikten, skal sikre at arbeidet med å fremme likestilling og hindre diskriminering gjøres aktivt, målrettet og planmessig innenfor bestemte personalpolitiske områder.

Del 1 A 3-5

Her oppsummeres den faktiske tilstanden for kjønnslikestillingen og en oversikt over ufrivillig deltid.

Del 1 B 6-8

Annethvert år skal det gjennomføres lønnskartlegging. I denne delen oppsummeres lønnskartleggingen for 2023.

Del 2 8-10

Her beskriver vi hvordan Norsk Tipping arbeider med like muligheter, hvilke risikoområder som er vurdert, og tiltak som både er planlagt og gjennomført.

Del 1 A

Denne delen beskriver faktisk tilstand for kjønnslikestilling i Norsk Tipping.

Norsk Tipping har i dag en kvinneandel på 37,4 prosent. Dette fordeler seg ujevnt på ulike fagområder, avdelinger, ledere og alderssegmenter. Andelen av kvinner blant ledere og fagsjefer er 33 %, noe som er en nedgang på 2 prosentpoeng sammenlignet med tallene fra 2022. Kvinneandelen er lavest innen teknologiområdet med en andel på 21 % prosent. Det er betydelig færre kvinnelige søkere på stillinger innen dette fagområdet.

Tilstand for kjønnslikestilling

Kjønnsbalanse (alle ansatte per 31.12)		Herav midlertidige ansatte (per 31.12)		Foreldrepermisjon* (gjennomsnitt antall uker)		Faktisk deltid		Ufrivillig deltid**		Nytilsetninger i 2023 (både faste og midlertidige ansatte)	
Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
160 37,4%	268 62,6%	7 50,0%	7 50,0%	17 (fordelt på 12 kvinner)	13 (fordelt på 11 menn)	0	0	0	0	16	28

Kommentarer til tabellen:

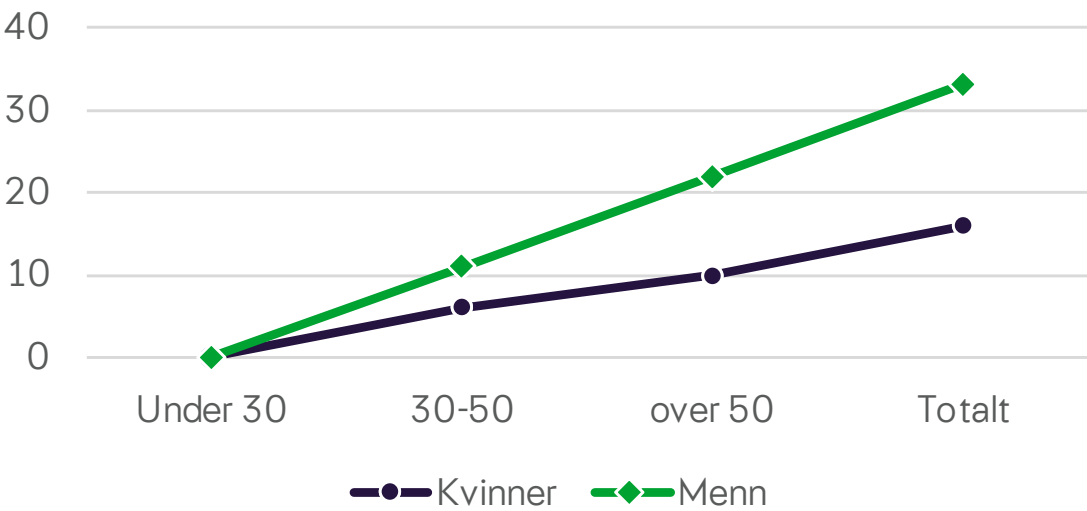
- Kvinneandelen i Norsk Tipping har vært relativt stabil de siste ti årene, den har ligget mellom 37 og 39 %.
- For midlertidige ansatte isolert sett, dvs. vikarer, engasjementer, traineer og lærlinger, er kvinneandelen 50%.
- I 2023 er det ingen som har vært ansatt i deltidsstilling.
- Av nyansatte i 2023 ligger kvinneandelen på 36 %.

*Gjennomsnitt antall uker for foreldrepermisjon som er tatt ut i 2023.

**Det er 13 ansatte som har delvis permisjon fra sin fulltidsstilling av helsemessige årsaker eller eget ønske om redusert arbeidstid.

Alle ledere

Foreling på kjønn og aldersgrupper

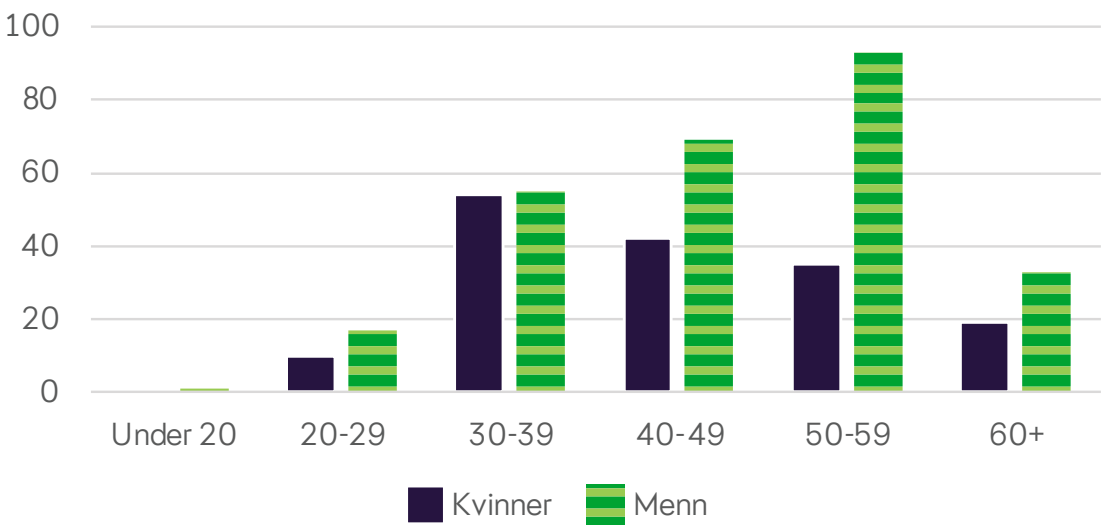

Blant ledere i selskapet utgjør kvinnene 33%, en reduksjon på 2 prosentpoeng sammenlignet med 2022.

**Ledere er definert som administrerende direktør, direktører, spesialrådgivere, fagsjefer, leveranseledere, enhetsledere og team- og personalledere.*

Alle ansatte

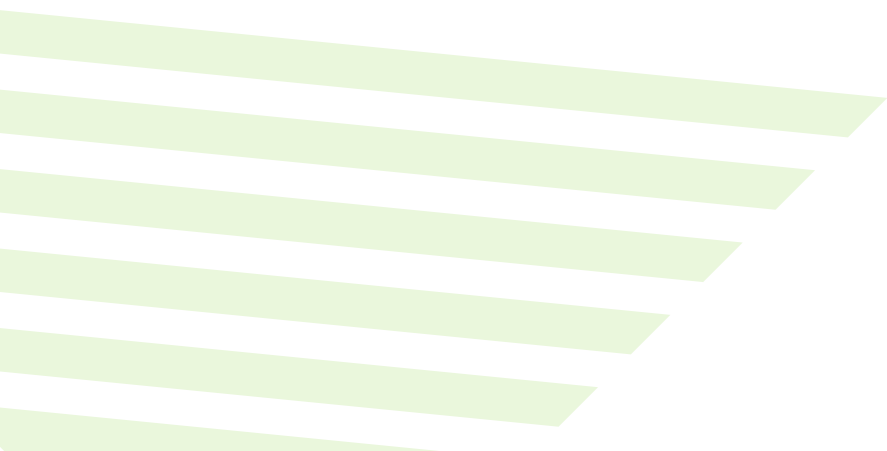
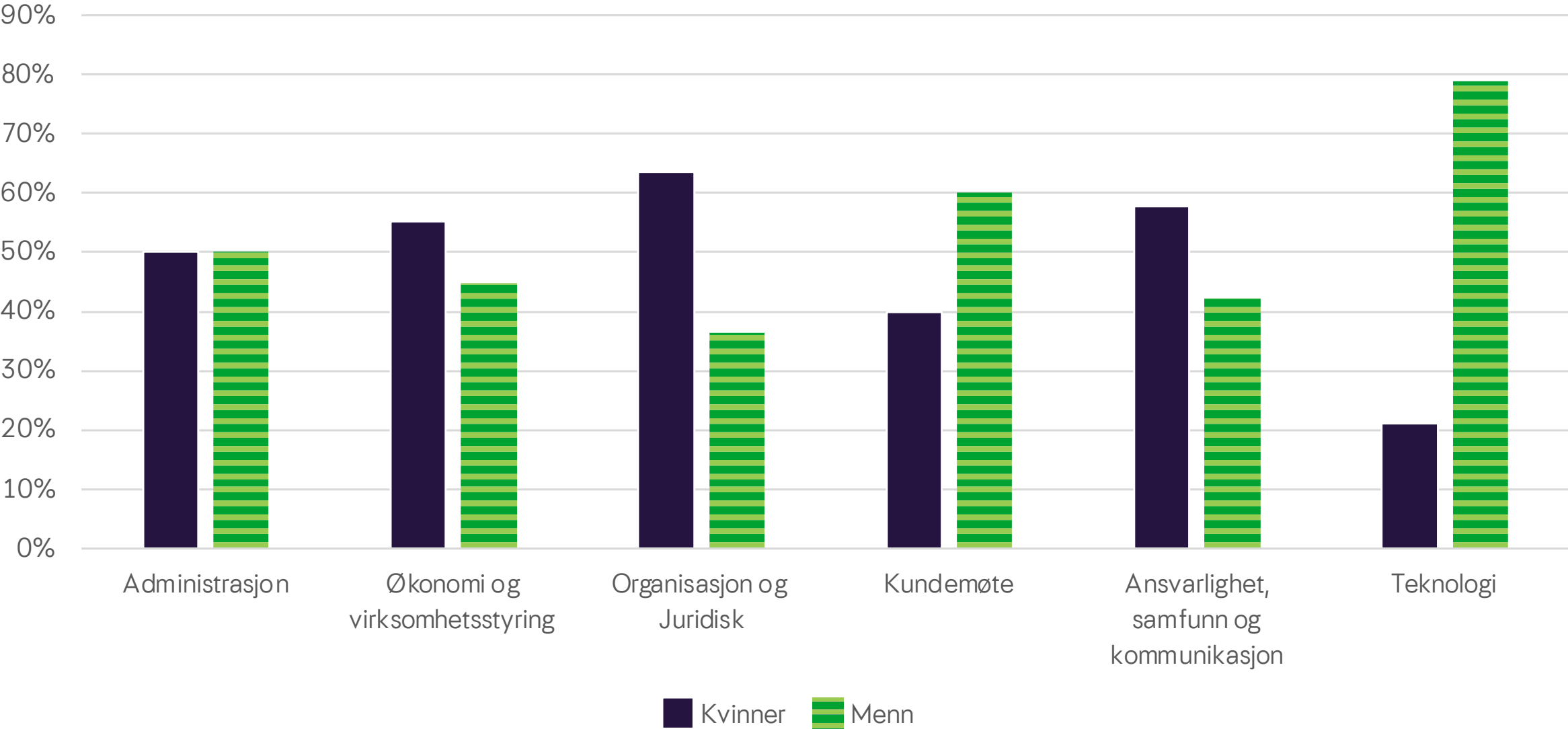
Fordeling på kjønn og aldersgrupper

Ved årsskiftet var det 37 % kvinner totalt i selskapet.

Kjønnsfordeling i avdelingene 2023

Del 1 B

Denne delen oppsummerer resultatene fra lønnskartlegging for 2023.

Lønnskartlegging

Lønnskartlegging er gjennomført i henhold til aktivitets- og redegjørelsesplikten ved å se på grupper på tvers av fag, tariff og organisatorisk tilhørighet. I henhold til retningslinjene skal denne kartleggingen ta utgangspunkt i begrepene likt arbeid og arbeid av lik verdi. Ut fra helhetlig vurdering gjort i forbindelse med rapporteringen i 2021, har arbeidsgiver en gruppering på 26 overordnede områder for likt arbeid i selskapet, uavhengig av organisatorisk tilhørighet. Det ble gjennomført flere arbeidsmøter sammen med tillitsvalgte i 2021, hvor disse områdene ble vurdert og skåret etter omforente kriterier. Dette arbeidet resulterte i totalt 11 forskjellige stillingsgrupper/nivåer av lik verdi. Her ble det valgt å samle tidligere ledere som har endret stilling, men beholdt lønnsnivå, i egen gruppe da det ellers ville svekke sammenlignings-grunnlaget i respektive grupper som de opprinnelig var en del av.

I lønnskartlegging for 2023 er det brukt samme prinsipper og stillingsgrupper som ble utarbeidet sammen med tillitsvalgte i 2021. Merk at antall personer i oversikten er basert på lønn gjennom året og ikke ansatte ved årsslutt.

Områder for likt arbeid som inngår i de respektive stillingsgrupper står i kursiv i tabellen.

	Kjønnsfordeling på stillingsgruppene			Lønnsforskjeller Kvinner andel av menns lønn er oppgitt i prosent			
				Kontante ytelser			
	Kvinner	Menn	Andel kvinner	Forskjeller kontante ytelser samlet (%)	Forskjeller avtalt lønn/fastlønn (%)	Forskjeller uregelmessige tillegg (%)**	Forskjeller overtidsgodtgjørelser (%)**
Totalt for hele selskapet	167	276	38 %	88 %	92 %	63 %	65 %
Stillingsgruppe/nivå - 1 Toppledelse	2	6	25 %	84 %	84 %		
Stillingsgruppe/nivå - 2 Fagspesialister	4	8	33 %	*) I denne gruppen ligger kvinners andel noe lavere enn snittet for selskapet (92%). Dette skyldes i hovedsak stort senioritetsspenn i gruppen. Ingen/ begrenset andel tillegg og /eller overtid.			
Stillingsgruppe/nivå - 3 Enhetsledere	2	10	17 %	*) I denne gruppen ligger kvinners andel noe høyere enn snittet for selskapet (92%). Kvinner og menn ligger likt i snitt for denne gruppen. Ingen/begrenset andel tillegg og/eller overtid.			
Stillingsgruppe/nivå - 4 Organisasjon og ledelse, programvareutvikling, bruker- og interaksjons-design, IT, sikkerhet og compliance, interessenthåndtering	55	127	30 %	92 %	97 %	42 %	55 %
Stillingsgruppe/nivå - 5 Merkevare-, kategori- og produkt-utvikling, innovasjon, innkjøp	22	20	52 %	94 %	94 %	688 %	0 %
Stillingsgruppe/nivå - 6 Produktproduksjon Sport, drift av IT	1	30	3 %	*) I denne gruppen ligger kvinners andel noe høyere enn snittet for selskapet (92%), men lavere for tillegg og overtid.			
Stillingsgruppe/nivå - 7 Markedsføring, analyse/innsikt, finans/selskapsstyring	27	18	60 %	93 %	92 %	286 %	360 %
Stillingsgruppe/nivå - 8 Innholdsproduksjon, Digitalt salg, øvrig produktproduksjon	11	12	48 %	105 %	98 %	835 %	459 %
Stillingsgruppe/nivå - 9 Fysisk salg, kundebehandling, regnskap/administrasjon	35	30	54 %	97 %	93 %	103 %	309 %
Stillingsgruppe/nivå - 10 Interndrift kantine, eiendom og lager	5	5	50 %	76 %	80 %	18 %	49 %
Stillingsgruppe/nivå - 11 "Arvelønn"	3	10	23 %	*) I denne gruppen ligger kvinners andel høyere enn menns gjennomsnittslønn. Ingen/ begrenset andel tillegg og/eller overtid.			

Kommentarer til tabellen:

- Lønssammenligningen er basert på mal fra Bufdir februar 2021.
- *) Av personvern hensyn må det være minst fem av hvert kjønn på et stillingsnivå/-gruppe for at resultatene skal kunne publiseres offentlig. Unntak er toppledelse hvor lønnsinformasjon publiseres i årsrapport.
- Utrekningene for hver av stillingsgruppene som kommer frem i oversikten, er basert på gjennomsnitt av fast lønn og gjennomsnitt uregelmessige tillegg for de som har mottatt det.
- **) Uregelmessige tillegg består i all hovedsak av vakt- eller turnustillegg. Arbeidet i de respektive stillings-gruppene er vurdert som lik verdi, men behov for turnus- og andre tilleggssytelser er svært varierende i de forskjellige fagområdene - og individuelt. Dette forklarer de store prosentvise forskjellene slik det kommer frem i oversikten. Overtidsgodtgjørelser har tilsvarende store individuelle forskjeller.
- Ingen ansatte har bonusgodt-gjørelser. Naturalytelser er ikke tatt med i oversikten da alle ansatte i selskapet stort sett har de samme ytelsene.

Del 2

Denne delen beskriver hva som er gjort for å oppfylle aktivitetsplikten.

Vårt arbeid for likestilling og mot diskriminering

Våre prinsipper, prosedyrer og standarder for likestilling og mot diskriminering Selskapet har føringer på flere nivåer for arbeidet med likestilling og mot diskriminering. I arbeidet med å ivareta Norsk Tippings samfunnsoppdrag og realisere selskapets strategi, rettes det interne fokuset mot å «utvikle en fleksibel, endringsdyktig og effektiv organisasjon».

Arbeidet med likestilling og mangfold styres gjennom selskapets kvalitetssystem og vedtatte policyer.

Målsettingen i selskapets HR -policy er «Vi har utviklet en av Norges mest attraktive arbeidsplasser». Her uttrykkes også at «Norsk Tipping ønsker et bredt og mangfoldig spekter av ledere og medarbeidere», og at «selskapet søker å oppnå et mangfold i team og ledelse på alle nivåer både med hensyn til kjønn, erfaring, alder og faglig og kulturell bakgrunn».

Dette er også inkludert i selskapets etiske retningslinjer, retningslinjer for forebygging og håndtering av mobbing og trakassering, og konkrete rutiner for varsling av kritikkverdige forhold.

I selskapsmålene for 2023 var det definert en tydelig ambisjon om at bærekraftig verdiskapning skal inkluderes i vår forretningsdrift. Gjennom satsingen skal blant annet våre ansatte oppleve at de har like muligheter, og at selskapet setter kvantitative mål til kjønnsbalanse. Dette krever systematisk arbeid for å oppnå økt likestilling, inkludering og mangfold. Selskapet har som mål å oppnå 40% andel av begge kjønn blant ledere og ansatte. Det er fortsatt en utfordring å bedre kjønnsbalansen innenfor enkelte fagmiljøer hvor det er store skjevheter. Årsaken til dette er sammensatt, og selskapet erfarer at det generelt er vanskelig å rekruttere kvinner inn til IT-området.

For å styrke vårt arbeide med organisasjonsutvikling ble det i 2023 etablert en egen avdeling ledet av en ny direktør i toppledelsen med helhetlig ansvaret for områdene organisasjon og juridisk.

Slik jobber selskapet for å sikre likestilling og hindre diskriminering i praksis

I Norsk Tipping er arbeidet med likestilling, mangfold og diskriminering etablert gjennom faste, formelle og lovpålagte fora i samarbeid med de tillitsvalgte. Det er de tillitsvalgte fra fagforeningene og hovedverneombudet som i hovedsak deltar og representerer de ansatte i dette arbeidet.

Fra 2023 ble dette samarbeidet videreført som en integrert del av samarbeidsutvalgets arena, hvor de personalpolitiske områdene (rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter/opplæring, tilrettelegging, kombinasjon arbeidsliv og familieliv, og arbeidsmiljø) er et viktig fundament for arbeidet.

Risikovurderinger i henhold til en prioritert plan er alle de personalpolitiske områdene diskutert og risikovurdert. Samlet har dette gitt et bra grunnlag for blant annet felles diskusjoner med både ledelse og tillitsvalgte.

Prioriterte områder med tiltak

Resultater av arbeidet og forventninger til arbeidet framover

Gjennom arbeidet med aktivitets - og redegjørelsesplikten er det ikke kartlagt vesentlige utfordringer med diskriminering, eller hindre for likestilling. Arbeidet har likevel synliggjort forbedringsområder og mulige tiltak. Lønnskartlegging i 2021 bidro til økt oppmerksomhet rundt lønnsforskjeller mellom kjønn

og ga en nyttig innsikt som blant annet bidro i arbeidet med lønnsvurderinger og lønnsforhandlinger. Det er en forventning om at lønnskartlegging generelt vil bidra til at selskapet fortsetter å videreutvikle gode rutiner for å hindre uønskede lønnsforskjeller mellom kjønn.

Arbeidet med å fremme likestilling og hindre diskriminering er sentralt for at selskapet skal lykkes med sin målsetting om å være en attraktiv arbeidsplass i et krevende og forventningsfullt marked.

Norsk Tipping er en teknologibedrift og opplever et krevende arbeidsmarked. Selskapet har mål om god kjønnsbalanse, både totalt og blant selskapets ledere. Ved årsskiftet var det 37 % kvinner i bedriften totalt, mens det blant ledere var en kvinneandel på 33 %. Gjennom igangsatte omstillings - og organisasjonsprosesser er det en tydelig ambisjon om å utvikle dette i positiv retning.

Selskapet forsøker å bidra til at flere kvinner ser muligheter innenfor teknologiområdet og velger utdanning innenfor IT. Det gjør vi blant annet ved å være til stede på utdannings - og rekrutteringsarenaer og på andre samarbeidsarenaer for å synliggjøre hva selskapet kan tilby fremtidige arbeidstakere. På disse arenaene fremsnakker vi både mangfold og kvinner som viktig for selskapet.

Prioriterte områder og tiltak for likestilling og mot diskriminering

Personalpolitiske områder	Bakgrunn/risikoområde	Tiltak	Kommentar til status
Lønns- og arbeidsforhold	Risiko for opplevd diskriminering og lønnsforskjeller mellom kvinner/menn	Utført 2023 - Gjennomføre lønnskartlegging iht. til aktivitetsplikten. Planlagt 2024 - Gjennomføre lønnskartlegging iht. til aktivitetsplikten. - Gjennomgå hovedprinsipper for lønnsfastsettelse med tillitsvalgte (fra 2023).	Lønnskartlegging er gjennomført i hht aktivitetsplikten og er gjennomgått med tillitsvalgte og publisert i årsrapporten.
	Arbeidsmiljø og medarbeider-tilfredshet generelt	Utført 2023 Fastsette praksis for ordning med fjernarbeid (innsikt fra medarbeiderundersøkelse om fjernarbeid og risiko for hinder for lik relevant tema i den forbindelse).	Rutinene ble fastsatt etter en prøveperiode.
	Bedre arbeidsmiljø og legge til rette for økt samhandling	Planlagt 2024 Ferdigstille første fase av felles miljø og gjennomføre innflytting og påbegynne ibruktagelse (fra 2023)	Ombyggingsprosjektet går sin gang og målet er at lokalene kan tas i bruk i løpet av våren 2024.
	Redusere risiko for diskriminering og manglende likestilling	Utført 2023 - Finne riktig tiltak knyttet til lederopplæring med både interne og eksterne krefter. - Få ledere mer aktivt inn med involvering i aktivitetsplikten.	Det er utført jevnlige lederopplæring/samlinger i 2023.
Rekruttering	Kjønnsbalanse og mangfold	Utført 2023 - I samarbeid med rekrutteringspartnere vurdere relevante tiltak for å få større tilfang av mangfold blant søkere. Planlagt 2024 - I samarbeid med rekrutteringspartnere vurdere relevante tiltak for å få større tilfang av mangfold blant søkere. - Ha fokus på kvalitet i stillingsannonser og ha et bevisst bruk av ordvalg for å fremme mangfold.	Vi har etablert et godt samarbeid med våre partnere, Assessment Company og Hartmark, og ser på hvordan vi sammen med dem kan gjøre nye forbedringer knyttet til kjønnsbalanse og mangfold.
Mulighet for å kombinere arbeid og familieliv	Like muligheter		
Forfremmelse og utviklings- muligheter	Redusere risiko for diskriminering og manglende likestillin	Planlagt 2024 Alle avdelinger skal tilstrebe å etablere en struktur for karriere	
Tilrettelegging	Universell utforming	Utført 2023 - Ansatte fagansvarlig for UU-området og operasjonalisere struktur og arbeidsform for hele området. Planlagt 2024 - Tilrettelegge for fysisk fremkommelighet hos Norsk Tipping. Inngang for rullestol og automatisk dørpumpe på tunge dører.	Det vil bli engasjert en ekstern konsulent i 2024 for å hjelpe Norsk Tipping med ytterligere tiltak innen universell utforming.
Trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold	Hindre diskriminering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold.	Planlagt 2024 Gjennomføre medarbeiderundersøkelse i 2024 for å kartlegge og motvirke trakassering og diskriminering. Bruke BHT til å jobbe med tiltak i etterkant av undersøkelsen.	Det er ønskelig å gjennomføre en tilsvarende undersøkelse som i 2022.

RAPPORT KLIMAREGNSKAP 2023

Innholdsfortegnelse

1.0 Norsk Tippings klimaregnskap	3
2.0 Metode	5
2.1 GHG-protokollen	5
2.1.1 Scope	5
2.1.2 Konsolideringsmetode	6
2.1.3 Rapporteringsmetode for Scope 2	6
2.1.4 Basisår	6
2.2 Datagrunnlag og utslippsfaktorer	7
2.2.1 Datamodell	8
2.3 Antagelser	8
2.4 Organisasjonsgrenser	9
3.0 Klimapåvirkning	11
3.1 Scope 1	14
3.2 Scope 2	14
3.3 Scope 3	14
3.3.1 Kategori 1: Innkjøpte varer og tjenester	15
3.3.2 Kategori 2: Kapitalvarer	15
3.3.3 Kategori 3: Drivstoff og energirelaterte aktiviteter ikke inkludert i Scope 2	15
3.3.4 Kategori 4: Oppstrøms transport og distribusjon	15
3.3.5 Kategori 5: Avfall	16
3.3.6 Kategori 6: Forretningsreiser	16
3.3.7 Kategori 7: Pendling	16
3.3.8 Kategori 11: Bruk av solgte produkter	16
3.3.9 Kategori 12: Avhending av solgte produkter	17
4.0 Feilkilder	17
5.0 Kilder	18
6.0 Vedlegg	21

1.0 Norsk Tippings klimaregnskap

Norsk Tipping har vært Miljøfyrtårnsertifisert bedrift siden 2018, og har siden 2017 rapportert vårt klimafotavtrykk iht. GHG-protokollen. Denne rapporteringen har dog vært av begrenset omfang, da rapporteringen kun har inkludert drivstofforbruk, energibruk, avfall og tjenestereiser. I 2023 ble det gjennomført en prosess med å utarbeide et mer omfattende klimaregnskap, som inkluderer flere vesentlige utslippsområder, hovedsakelig innenfor Scope 3. Hensikten med dette er å gi et mer helhetlig bilde av selskapets klimafotavtrykk. Det ble benyttet innkjøpsdata som grunnlag til å utarbeide et mer komplett klimaregnskap for 2022, som skal fungere som et basisår for videre klimaregnskap. Klimaregnskapet for 2023 er utarbeidet basert på tilsvarende metodikk som for 2022. I det videre arbeidet vil selskapet ha fokus på å utarbeide konkrete klimamål og tiltak for å redusere våre klimagassutslipp, i tråd med Parisavtalens mål.

Tabellen nedenfor viser Norsk Tippings klimaregnskap for 2023.

Klimapåvirkning (tCO ₂ e)				
Kategori	2022 tCO ₂ e	2023 tCO ₂ e	Endring 2022- 2023	Endring i % 2022-2023
Scope 1				
1. Stasjonær forbrenning	0,1	0,1	0,0	12%
2. Mobil forbrenning	128	104	-24	-19 %
3. Flyktige gasser	15	85	70	471 %
Sum Scope 1	143	189	46	32 %
Scope 2				
1. Innkjøpt elektrisitet (lokasjonsbasert)	262	247	-15	-6 %
2. Innkjøpt varme	27	56	29	106 %

Klimapåvirkning (tCO ₂ e)				
Kategori	2022 tCO ₂ e	2023 tCO ₂ e	Endring 2022- 2023	Endring i % 2022-2023
Sum Scope 2 (lokasjonsbasert)	290	303	14	5 %
Scope 3				
1. Kjøpte varer og tjenester	16 271	17 108	837	5 %
2. Kapitalvarer	1 679	1 193	-486	-29 %
3. Drivstoff og energirelaterte aktiviteter	61	56	-4	-7 %
4. Oppstrøms transport og distribusjon	1 157	946	-211	-18 %
5. Avfall	89	55	-34	-38 %
6. Forretningsreiser	255	313	58	23 %
7. Pendling	147	148	0	0 %
8. Oppstrøms leasede eiendeler				
9. Nedstrøms transport og distribusjon				
10. Prosessering av solgte produkter				
11. Bruk av solgte produkter	138	4	-134	-97 %
12. Avhending av solgte produkter	37	35	-2	-5 %
13. Nedstrøms leasede eiendeler				
14. Franchiser				
15. Investeringer				
Sum Scope 3	19 834	19 857	23	0 %
Total sum Scope 1+2+3 (lokasjonsbasert)	20 266	20 350	83	0 %

Tabell 1: Norsk Tippings klimaregnskap for 2023, som viser totale klimautslipp angitt i tonn CO₂e for årene 2022-2023, samt endringen mellom årene

2.0 Metode

Klimaregnskapet til Norsk Tipping baserer seg på den internasjonale standarden [«A Corporate Accounting and Reporting Standard»](#), som er utviklet av [The Greenhouse Gas Protocol Initiative](#), ofte kalt GHG-protokollen i Norge. Informasjonen som benyttes i klimaregnskapet er innhentet både fra eksterne og interne kilder. Dataen som er innhentet omgjøres til CO₂-ekvivalenter der det er mulig, og fremvises i tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e) i klimaregnskapet.

2.1 GHG-protokollen

GHG-protokollen blir brukt for å identifisere vesentlige utslippskilder og for å kunne rapportere klimafotavtrykket på en sammenlignbar måte. GHG-protokollen bygger på fem prinsipper:

1. Relevans: klimaregnskapet skal reflektere den reelle klimapåvirkningen til selskapet, slik at det kan brukes som et beslutningsunderlag både for internt og eksternt bruk.
2. Fullstendighet: det skal beregnes og rapporteres på alle klimagassutslipp innenfor valgte systemgrenser. Eventuelle unntak skal beskrives og rettfærdiggjøres.
3. Konsistens: beregningsmetoden skal være konsekvent slik at klimaregnskapet over tid er sammenlignbart. En skal være transparent og dokumentere eventuelle endringer i datagrunnlag, systemgrenser, metodikk eller

andre relevante faktorer over tid.

4. Åpenhet: adresser alle relevante problemstillinger og sikre sporbarhet i arbeidet. Være åpen og transparent om alle relevante antagelser og referer til hvilken beregningsmetodikk som er benyttet.
5. Nøyaktighet: sikre at den beregnede klimapåvirkningen til selskapet skal være så nær den virkelige klimapåvirkningen som mulig. Redusere usikkerheter så langt det lar seg gjøre.

2.1.1 Scope

I henhold til GHG-protokollen deles selskapets klimapåvirkning inn i tre deler, kalt scope. Dette gjøres for å avgrense direkte og indirekte utslippskilder, forbedre åpenheten og gi nytte for ulike selskapstyper, klimapolitikk og selskapsmål. Inndelingen muliggjør å vise til hvor et selskaps utslipp oppstår i verdikjeden og hvor tilsvarende utslipp inngår i andre selskaps klimaregnskap (et selskaps utslipp i Scope 1 er et annet selskaps utslipp i Scope 2). De tre scopene består av følgende:

Scope 1: Inkluderer direkte klimagassutslipp. Dette er klimagassutslipp fra aktiviteter som selskapet har direkte kontroll over, for eksempel utslipp fra egne kjøretøy.

Scope 2: Inkluderer indirekte klimagassutslipp fra innkjøpt energi som strøm og fjernvarme.

Scope 3: Inkluderer andre indirekte klimagassutslipp opp- og nedstrøms i verdikjeden. Dette inkluderer klimagassutslipp fra all annen virksomhet, som kjøp av tjeneste fra tredjepart, forretningsreiser etc.

2.1.2 Konsolideringsmetode

GHG-protokollen benytter i hovedsak to forskjellige konsolideringsmetoder for rapportering av selskapets klimagassutslipp; Equity share approach og Control approach. Under sistnevnte skilles det mellom Operational control og Financial control. Norsk Tipping rapporterer etter Operational control, heretter kalt operasjonell kontroll.

Ved operasjonell kontroll skal Norsk Tipping inkludere utslippskilder som selskapet fysisk kontrollerer, men ikke nødvendigvis eier. Selskapet rapporterer dermed heller ikke utslippskilder som man eier, men ikke har kontroll over.

2.1.3 Rapporteringsmetode for Scope 2

I henhold til GHG-protokollen skal klimapåvirkningen knyttet til innkjøpt elektrisitet beregnes på to måter: Lokasjonsbasert- og markedsbasert metode. Ved lokasjonsbasert metode beregnes klimapåvirkningen ut fra en gjennomsnittsverdi for energiproduksjon for definerte geografiske steder. Markedsbasert metode beregner klimapåvirkningen basert på en konkret kontrakt for kjøp av elektrisitet, som er aktivt kjøpt inn av selskapet (opprinnelsesgarantier, også kalt Guarantees of Origin (GOs)). Pragmatisk kan en si at den lokasjonsbaserte metoden er det reelle klimafotavtrykket fra produksjonen av den fysiske elektrisiteten som selskapet kjøper og forbruker, mens den markedsbaserte metoden er en skapt markedsordning som gjør det mulig for selskaper å kjøpe sertifikater fra produsenter av fornybar elektrisitet. Dette reduserer selskapets klimafotavtrykk fra innkjøpt elektrisitet, selv om de fysisk forbruker elektrisitet med et høyere klimafotavtrykk. Dersom selskapet ikke har

gjort et aktivt valg og kjøpt opprinnelsesgarantier, beregnes klimafotavtrykket etter den markedsbaserte metoden som en restblanding (også kalt residualmiks) etter den markedsbaserte metoden. Restblandingen er klimafotavtrykket som gjenstår når den fornybare strømmen som selges med garantert opprinnelse er trukket fra.

Norsk Tipping har så langt ikke kjøpt opprinnelsesgarantier for elektrisitet, og kunne ved rapportering etter markedsbasert metode gjort et stort kutt i rapportert klimafotavtrykk. Det er vår vurdering at vårt klimaarbeid hovedsakelig skal fokuseres på Scope 3, og det er derfor tatt et valg om å rapportere etter den lokasjonsbaserte metoden. Det innebærer at den totale summen i Scope 2 (og det totale klimafotavtrykket fra Scope 1, 2 og 3) kun inkluderer klimafotavtrykket fra den lokasjonsbaserte metoden. Klimafotavtrykket fra den markedsbaserte metoden rapporteres utenfor klimaregnskapet, og synliggjøres i rapporteringen slik det er påkrevd etter GHG-protokollen.

2.1.4 Basisår

I henhold til de obligatoriske kravene i GHG-protokollen (se oversikt i kapittel 6 under) skal selskapet velge et basisår. Basisårberegningen ble startet i 2023. På bakgrunn av tilgang til mest mulig komplett data er 2022 valgt som basisår, samt at 2022 er representativt for Norsk Tippings normale aktivitet. Ved å ha et basisår for klimaregnskapsrapporteringen vil det gjøre det enklere for selskapet å ha et år med gode rapporteringstall å sammenligne kommende rapporteringstall med.

I henhold til GHG-protokollen må basisåret rekalkuleres ved visse typer endringer i omfanget eller metoden for beregningen

dersom endringen anses som vesentlig. Norsk Tipping har et generelt prinsipp at ved endringer på mer enn 5 % av de totale utslippene så skal basisåret rekalkuleres. Ved oppdagelse av feil i beregningene, funn av mer spesifikke utslippsfaktorer og lignende der den totale endringen i utslipp overstiger 5 % skal basisåret rekalkuleres for på best mulig måte representere Norsk Tippings klimafotavtrykk for 2022.

2.2 Datagrunnlag og utslippsfaktorer

Det er i hovedsak brukt innkjøpsdata som utgangspunkt for å kunne beregne klimafotavtrykket for 2023. Basert på innkjøpsdataen er det gjort vesentlighetsvurderinger for hva som skal inkluderes som en del av klimaregnskapet og hva som er holdt utenfor. Norsk Tipping har samlet inn data både fra eksterne leverandører og interne systemer.

Utslippsfaktorene som er brukt i klimaregnskapet baserer seg i stor grad på offentlig tilgjengelige utslippsfaktorer (f.eks. [DEFRA](#) og [DFØ](#)). I enkelte tilfeller er også utslippsfaktorer fra Klimakost benyttet, enten for å kvalitetssikre tilsvarende utslippsfaktorer fra DFØ eller der hvor ikke DFØ hadde en passende utslippsfaktor. I tillegg er det utviklet noen spesifikke utslippsfaktorer der hvor det enten manglet offentlig tilgjengelige utslippsfaktorer eller hvor det ble vurdert at egenutviklede utslippsfaktorer var mer treffende. I noen tilfeller er datagrunnlaget supplert med nødvendige forutsetninger og gjennomsnittsverdier.

Alle utslippsfaktorer som er brukt er oppgitt i CO₂-ekvivalenter (CO₂e), som er en vekting av bidragene fra de syv gruppene av klimagasser som per tid er påkrevd av GHG-protokollen.

Summen av CO₂-ekvivalentene representerer klimagassenes tilsvarende klimaeffekt (Global Warming Potential) av karbondioksid over et 100-årsperspektiv og inkluderer de syv klimagassene som omfattes av Kyoto-protokollen: CO₂, CH₄, N₂O, HFK, PFC, SF₆ og NF₃. I følge GHG-protokollen skal klimagassene ovenfor beregnes og rapporteres, både separat og kombinert som CO₂e. Foreløpig rapporterer Norsk Tipping gassene samlet, da tilgjengelige utslippsfaktorer stort sett ikke er inndelt etter de ulike klimagassene.

Ved å ta utgangspunkt i innkjøpsdataene oppnås en god oversikt over hvilke aktiviteter som var kjøpt i 2023 på en effektiv måte. For å gjøre beregningene mer nøyaktige ble det for de antatt største kategoriene etterspurt mer spesifikke data fra leverandører. Dette muliggjorde Norsk Tipping å gå fra en overordnet forståelse av hva som var innkjøpt for en aktivitet (f.eks. antall kroner brukt på IT hardware) til en mer spesifikk forståelse med mer spesifikt klimafotavtrykk (f.eks. en fordeling av antall IT hardware som var innkjøpt, slik som antall laptops, mobiler, skjermer osv.). I mange tilfeller er dataene fra leverandørene mangelfulle og vi har måtte gjøre antagelser eller beslutte å gå for en beregning basert på innkjøpsdataene i kroner.

Det ble ved utarbeidelsen av klimaregnskapet for 2022 innhentet fysiske data fra en rekke leverandører. Andelen av innkjøpsdata som det ble beregnet et klimagassutslipp på bakgrunn av disse fysiske dataene utgjorde for 2022 ca. 25 %. Ved utarbeidelsen av klimaregnskapet for 2023, har vi beregnet en proxy basert på flere av disse leverandørdataene fra 2022 og lagt dette til grunn for beregningen av utslippene for 2023.

Dette gjelder for avtaler hvor det er liten variasjon i hvilke varer eller tjenester som kjøpes inn fra år til år. Det er i tillegg hentet inn noe fysiske data fra leverandører for 2023, samt benyttet spendbaserte faktorer.

Oppsummert er det behov for et videre arbeid for å styrke kvaliteten på datagrunnlag og utslippsfaktorer, men det er gjort en omfattende jobb med å få tak i gode aktivitetsdata fra leverandører. Dette danner et godt utgangspunkt for videre analyser og vurderinger på hvilke områder selskapet skal ha fokus på for å utvikle klimaregnskapet.

2.2.1 Datamodell

Det ble for 2022 utviklet en datamodell for å beregne klimagassutslippet til Norsk Tipping, som også benyttes for 2023 og senere år. I modellen importeres alle innkjøpsdata for en spesifisert periode, som kategoriseres opp mot underkategorier i de tre scopene.

I modellen er det lagt opp til at beregning av klimagassutslippet kan komme fra enten fysiske aktivitetsdata eller ved spendbasert-metode. Dersom det ikke er lagt inn et klimafotavtrykk basert på fysiske data, eller at det ikke er svart ut for hele avtalen, beregnes klimafotavtrykket ved hjelp av spendbasert-metode. Dersom utslippet beregnes spendbasert benyttes en forhåndsdefinert utslippsfaktor.

2.3 Antagelser

I utarbeidelsen av klimaregnskapet er det gjort en rekke antagelser. Disse er beskrevet under hver kategori i Kapittel 3.

2.4 Organisasjonsgrenser

Her vises oversikten over de forskjellige kategoriene i et klimaregnskap etter GHG-protokollen, og om de er inkludert i Norsk Tippings klimaregnskap eller ikke.

Organisasjonsgrenser		
	Inkludert	Kommentar
Scope 1		
1. Stasjonær forbrenning	Ja	
2. Mobil forbrenning	Ja	
3. Flyktige gasser	Ja	
4. Prosessutslipp	Nei	Ikke relevant da Norsk Tipping ikke har noen aktiviteter under denne kategorien
Scope 2		
1. Innkjøpt elektrisitet	Ja	
2. Innkjøpt varme	Ja	
3. Innkjøpt kjøling	Nei	Norsk Tipping kjøper ikke noen form for kjøling
4. Innkjøpt damp	Nei	Norsk Tipping kjøper ikke damp
Scope 3		
1. Kjøp av varer og tjenester	Ja	
2. Kapitalvarer	Ja	
3. Drivstoff- og energirelaterte aktiviteter	Ja	
4. Oppstrøms transport og distribusjon	Ja	
5. Avfall generert fra drift	Ja	

Organisasjonsgrenser		
	Inkludert	Kommentar
6. Forretningsreiser	Ja	
7. Ansattes pendling	Ja	
8. Oppstrøms leasede eiendeler	Nei	Leier og leaser ikke noe av betydning utenom biler. Disse rapporteres i Scope 1 (drivstoff) og kategori 1 Scope 3 (Leasing av biler)
9. Nedstrøms transport og distribusjon	Nei	Norsk Tipping selger ikke produkter som medfører transportkostnader for kunden.
10. Prosessering av solgte produkter	Nei	Ikke relevant
11. Bruk av solgte produkter	Ja	Beregnet for bruksfasen av premiebiler.
12. Avhending av solgte produkter	Ja	
13. Nedstrøms leasede eiendeler	Nei	Norsk Tipping leier ikke ut noen eiendeler
14. Franchiser	Nei	Norsk Tipping har ingen franchiser
15. Investeringer	Nei	Norsk Tipping har en 50 % eierandel i Buypass AS og 20 % eierandel i Lotteries Entertainment Innovation Alliance AS (LEIA). Det er gjort forsøk på å beregne Norsk Tipping sin andel av klimafotavtrykket i selskapene, men på grunn av manglende datakvalitet er kategorien i sin helhet utelatt.

Tabell 2: Oversikt over kategorier i henhold til GHG-protokollen, og hvorvidt disse er inkludert i Norsk Tippings klimaregnskap

3.0 Klimapåvirkning

Norsk Tipping hadde i 2023 et totalt klimagassutslipp på 20 350 tonn CO₂e. I tabell 1 nedenfor vises den totale klimapåvirkningen for 2023, fordelt på de ulike scopene.

Klimapåvirkning (tCO ₂ e)				
Kategori	2022 tCO ₂ e	2023 tCO ₂ e	Endring 2022-2023	Endring i % 2022- 2023
Scope 1				
1. Stasjonær forbrenning	0,1	0,1	0,0	12 %
2. Mobil forbrenning	128	104	-24	-19 %
3. Flyktige gasser	15	85	70	471 %
Sum Scope 1	143	189	46	32 %
Scope 2				
1. Innkjøpt elektrisitet (lokasjonsbasert)	262	247	-15	-6 %
2. Innkjøpt varme	27	56	29	106 %
Sum Scope 2 (lokasjonsbasert)	290	303	14	5 %
Scope 3				
1. Kjøpte varer og tjenester	16 271	17 108	837	5 %
2. Kapitalvarer	1 679	1 193	-486	-29 %
3. Drivstoff og energirelaterte aktiviteter	61	56	-4	-7 %
4. Oppstrøms transport og distribusjon	1 157	946	-211	-18 %
5. Avfall	89	55	-34	-38 %

Klimapåvirkning (tCO ₂ e)				
Kategori	2022 tCO ₂ e	2023 tCO ₂ e	Endring 2022-2023	Endring i % 2022- 2023
6. Forretningsreiser	255	313	58	23 %
7. Pendling	147	148	0	0 %
8. Oppstrøms leasede eiendeler				
9. Nedstrøms transport og distribusjon				
10. Prosessering av solgte produkter				
11. Bruk av solgte produkter	138	4	-134	-97 %
12. Avhending av solgte produkter	37	35	-2	-5 %
13. Nedstrøms leasede eiendeler				
14. Franchiser				
15. Investeringer				
Sum Scope 3	19 834	19 857	23	0 %
Total sum Scope 1+2+3 (lokasjonsbasert)	20 266	20 350	83	0 %

Tabell 3: Norsk Tippings totale klimautslipp angitt i tonn CO₂e for årene 2022-2023, med lokasjonsbasert metode

Det totale klimautslippet har økt med 83 tonn CO₂e siden basisåret 2022, dette tilsvarer en økning på 0,4 %. Økningen i de totale utslippene fordeler seg nokså jevnt utover alle tre scopes. Mesteparten av selskapets utslipp består av utslipp innen Scope 3, som utgjør 98 % av totale utslipp for 2023. Det er videre innkjøpte varer og tjenester som står for den største delen av utslippene, tilsvarende 84 % av selskapets klimautslipp i 2023.

Det er beregnet en GHG-intensitet basert på to ulike nøkkeltall, antall årsverk og netto spillinntekter. I tabell 4 følger den beregnede GHG-intensiteten for 2023.

GHG intensitet					
	Antall 2022	Antall 2023	GHG Intensitet 2022	GHG Intensitet 2023	Enhet
Antall årsverk	433	419	46,80	48,57	tCO ₂ e/årsverk
Netto spillinntekter mNOK	8989	9270	2,25	2,20	tCO ₂ e/mNOK netto spillinntekt

Tabell 4: Nøkkeltall for GHG-intensitet for 2022 og 2023 beregnet for antall årsverk og netto spillinntekter i millioner NOK

Som nevnt rapporteres innkjøpt elektrisitet etter lokasjonsbasert metode. I henhold til GHG-protokollen skal markedsbasert metode rapporteres i tillegg. Det er også beregnet et totalt klimafotavtrykk knyttet til drivstoff basert på produsentenes utslippsfaktor (well-to-wheel). Tabellen nedenfor viser klimafotavtrykket knyttet til aktivitet som havner utenfor klimaregnskapet.

Rapportering utenfor klimaregnskapet Klimafotavtrykk [tCO ₂ e]		
Aktivitet	2022 tCO ₂ e	2023 tCO ₂ e
Biodiesel	4	4
Innkjøpt elektrisitet (markedsbasert metode)	6 932	6 526

Tabell 5: Klimafotavtrykk i tonn CO₂e for rapportering utenfor klimaregnskapet

3.1 Scope 1

Klimapåvirkningen til Norsk Tipping i Scope 1 utgjør 189 tonn CO₂e, som tilsier 0,9% av det totale utslippet for 2023. Dette stammer fra stasjonær og mobil forbrenning, samt flyktige gasser. Klimafotavtrykket fra stasjonær forbrenning kommer fra Norsk Tippings forbruk av biodiesel til bruk i nødstrømsaggregat. I henhold til GHG-protokollen skal det kun beregnes et utslipp fra bidragene til CH₄ og N₂O og ikke CO₂, noe som gjør dette klimafotavtrykket spesielt lavt. Det totale klimafotavtrykket fra drivstoffet, basert på produsentens utslippsfaktor (well-to-wheel), er rapportert utenfor klimaregnskapet.

Klimapåvirkning fra mobil forbrenning stammer fra utslippet fra leasingbiler, som er disponert i kortere eller lengre perioder i 2023, fordelt på bensin, diesel og hybrid. Totalen fra dette utslippet utgjør ca. 55 % av utslippene i Scope 1. Fremover er kravet at alle nye leasingbiler Norsk Tipping benytter skal være hel-elektriske. Faktor for mineralsk diesel og bensin fra DEFRA er valgt som et konservativt anslag.

Utslipp fra flyktige gasser (kjølegasser) utgjør 45% av utslippene i Scope 1. Kjølegassene består av tre ulike typer, R-449A, R-407C og R-410A. R-449A stammer fra utslipp knyttet til kjølerom på kantinekjøkkenet, samt på søppelrom, og utslipp av R-407C kommer fra en isvannsmaskin, mens R-410A er tilknyttet klimaanlegg.

3.2 Scope 2

Klimapåvirkningen til Norsk Tipping innenfor Scope 2 utgjør samlet 303 tonn CO₂e, tilsvarende 1,5% av det totale utslippet

for 2023. Utslipp innenfor Scope 2 kommer fra innkjøpt elektrisitet og innkjøpt varme (fjernvarme). Klimapåvirkningen fra innkjøpt elektrisitet benytter data fra strømforbruk fra egneide strømmålere og estimert forbruk fra tippe-, spillterminaler og skjermer hos kommisjonærer. Strømforbruket fra egneide strømmålere knytter seg til hovedkontoret til Norsk Tipping og fire firmahytter. For spillterminalene er det estimert et årlig energiforbruk basert på maskinenes effekt og antatt brukstid. Norsk Tipping har for 2023 ikke kjøpt opprinnelsesgarantier. Utslippsfaktoren ved bruk av lokasjonsbasert metode kommer fra NVEs klimadeklarasjon for fysisk levert strøm i 2022, da tall for 2023 p.t. ikke er publisert. Siden Norsk Tipping ikke har kjøpt opprinnelsesgarantier benyttes NVEs utslippsfaktor for residualmiks i markedsbasert metode, noe som gir et betydelig høyere klimafotavtrykk enn for lokasjonsbasert metode. Utslipp etter markedsbasert metode er fremstilt i tabell 5.

Klimapåvirkningen fra fjernvarmen Norsk Tipping kjøper beregnes ut ifra datagrunnlaget fra abonnementmåleren fra Eidsiva Bioenergi og en utslippsfaktor utarbeidet av Eidsiva Bioenergi. Utslippsfaktoren inkluderer utslipp fra avfallsforbrenning.

3.3 Scope 3

Klimapåvirkningen til Norsk Tipping innenfor Scope 3 kommer fra følgende kategorier: Innkjøp av varer og tjenester, kapitalvarer, drivstoff og energirelaterte aktiviteter, oppstrøms transport og distribusjon, avfall, forretningsreiser, ansattes pendling, samt bruk og avhending av solgte produkter. Klimapåvirkningen i Scope 3 utgjør 19 857 tonn CO₂e, som tilsvarer 97,6 % av totalen for alle tre scopes.

3.3.1 Kategori 1: Innkjøpte varer og tjenester

Klimafotavtrykk: 17 108 tCO₂e

84 % av totalt klimafotavtrykk

Den største klimapåvirkningen til Norsk Tipping er innenfor Scope 3 og kommer fra kategorien innkjøpte varer og tjenester. De mest vesentlige utslippene innenfor denne kategorien finner vi blant digitale spillsystemer, software, betalt synlighet, sponsor- og samarbeidsavtaler og fremmede tjenester. Kategorien inkluderer også klimapåvirkning som følge av følgende aktiviteter: Innkjøpt utstyr, profileringsartikler, innkjøpt elektronikk og hardware, gaver, bøker og aviser, eiendomstjenester som vakthold og renhold, kantine, trykkeritjenester, ID- og betalingstjenester, servicetjenester av terminaler, TV- og reklameproduksjon, arrangementer og seminarer og kurs. Klimautslippene knyttet til innkjøpte varer og tjenester har økt med totalt 837 tonn CO₂e fra 2022 til 2023, tilsvarende en økning på 5 %.

3.3.2 Kategori 2: Kapitalvarer

Klimafotavtrykk: 1 193 tCO₂e

6 % av totalt klimafotavtrykk

Kategori 2 inneholder klimapåvirkning fra balanseførte kapitalvarer innenfor kategoriene utstyr, fremmede tjenester i forbindelse med rehabilitering av bygg, annen eiendomsdrift, hardware, software og kapitalvarer i forbindelse med rehabilitering av bygg. Utslippene innen denne kategorien har blitt redusert med 486 tonn CO₂e fra 2022 til 2023, tilsvarende en reduksjon på 29 %.

3.3.3 Kategori 3: Drivstoff og energirelaterte aktiviteter ikke inkludert i Scope 2

Klimafotavtrykk: 56 tonn CO₂e

0,3 % av totalt klimafotavtrykk

Klimafotavtrykket i denne kategorien representerer oppstrøms utslipp tilknyttet drivstoff og nettap for innkjøpt elektrisitet og tap i overføring av fjernvarme. Beregningen er basert på drivstoffmengder rapportert i scope 1 og utslippsfaktor fra DEFRA. Det er også beregnet et klimafotavtrykk knyttet til henholdsvis nettapet og tap i overføringen i forbindelse med Norsk Tippings innkjøpte elektrisitet og fjernvarme. For begge er det lagt til grunn et nettap på 10 %. Klimapåvirkningen i denne kategorien er redusert med 7 % fra 2022 til 2023, det vil si en reduksjon på 4 tonn CO₂e, hvilket henger sammen med reduksjonen i drivstofforbruk (mobil forbrenning) i 2023.

3.3.4 Kategori 4: Oppstrøms transport og distribusjon

Klimafotavtrykk: 946 tonn CO₂e

5 % av totalt klimafotavtrykk

Klimafotavtrykket i denne kategorien er beregnet ved hjelp av DFØ (ID: Frakt, transport mm ved vareforsendelse) sin utslippsfaktor ganget med kronebeløp for tjenester levert av PostNord og Posten. Utslippene i denne kategorien er redusert med 211 tonn CO₂e, tilsvarende en reduksjon på 18 %, fra 2022 til 2023.

3.3.5 Kategori 5: Avfall

Klimafotavtrykk: 55 tonn CO₂e

0,3 % av totalt klimafotavtrykk

Inkludert i denne kategorien er avfall fra Norsk Tippings egne lokaler, destruksjon av usolgte Flax-lodd og avfall fra rehabiliteringsprosjekter. Informasjon om avfallsbehandling er mottatt fra avfallshåndterere, i tillegg til offentlig informasjon på avfallshåndterers sine nettsider. Benyttede utslippsfaktorer for avfallshåndtering er basert på uttrekk fra Klimakost-portalen til Asplan Viak gjort i januar 2024, og utfyllt ved hjelp av faktorer fra Miljøfyrtårn for 2022. Det er ikke gjort undersøkelser om hvilke deler av avfallets klimafotavtrykk som er inkludert i disse faktorene, eksempelvis transport, forbrenning, forberedelse til gjenvinning osv.

Klimafotavtrykket knyttet til avfall er redusert med 34 tonn CO₂e fra 2022 til 2023, tilsvarende en reduksjon på 38 %.

3.3.6 Kategori 6: Forretningsreiser

Klimafotavtrykk: 313 tonn CO₂e

1,5 % av totalt klimafotavtrykk

Det har vært en økning i det totale klimaavtrykket innen forretningsreiser på totalt 58 tonn CO₂e, tilsvarende 23 % økning, fra 2022 til 2023.

Aktivitetsdata er hentet fra reiseportalen til selskapets reisebyråleverandør, og supplert med informasjon om

reisevirksomhet dekket av samarbeidsavtaler. Det er beregnet klimafotavtrykk av fly, tog og hoteldøgn. Klimafotavtrykket er beregnet med utslippsfaktorer fra DEFRA, Chalmers og Cornell University. For flyreiser er det benyttet utslippsfaktor fra DEFRA som inkluderer RFI. I tillegg har vi benyttet data fra vårt reiseregningssystem, hvor det er benyttet utslippsfaktorer fra DEFRA, Ducky og Cornell Universitys «Hotel Sustainability Benchmarking Index 2023».

Norsk Tipping har også hatt enkelte kostnader til overnatting som ikke har inngått i aktivitetsdataene beskrevet over, hvor det er benyttet en spend-basert utslippsfaktor fra Klimakost.

3.3.7 Kategori 7: Pendling

Klimafotavtrykk: 148 tonn CO₂e

0,7 % av totalt klimafotavtrykk

Det er gjort en reisevaneundersøkelse i januar 2024. Tilnærmet 71 % av de ansatte besvarte undersøkelsen. Det er beregnet et gjennomsnittlig utslipp fra respondentene og multiplisert med antall ansatte i 2023 for å beregne klimafotavtrykk for alle ansattes pendling.

3.3.8 Kategori 11: Bruk av solgte produkter

Klimafotavtrykk: 4 tonn CO₂e

0,0 % av totalt klimafotavtrykk

Fotavtrykket i denne kategorien består av bruksfasen til bilene som benyttes som premier i forbindelse med BilFlax. Det resterende utslippet til disse bilene er plassert i kategori

1: Innkjøpte varer og tjenester. Klimautslippene for denne kategorien er redusert med 134 tonn CO₂e fra 2022 til 2023. Denne reduksjonen på 97 % kommer i hovedsak fra endret elektisitetsfaktor for bruk av bilene, i tillegg til valg av selve premiebilene.

3.3.9 Kategori 12: Avhending av solgte produkter

Klimafotavtrykk: 35 tonn CO₂e

0,2 % av totalt klimafotavtrykk

Klimafotavtrykket i denne kategorien representerer utslipp tilknyttet avhending av solgte Flax-lodd. Fotavtrykket er beregnet basert på informasjon om antall solgte Flax-lodd i 2023. Det er beregnet et snitt papirvekt per Flax-lodd basert på størrelser og vekt fra produsent. Multiplisert gir dette en estimert vekt for solgte Flax-lodd. Vi går vi ut fra at solgte Flax-lodd med og uten premie havner i restavfall. Utslippsfaktoren er derfor lik faktor for restavfall til forbrenning i kategori 5: Avfall.

4.0 Feilkilder

I beregningen av Norsk Tippings klimafotavtrykk finnes en rekke feilkilder. Dette kapitlet beskriver potensielle feilkilder identifisert, og dermed i hvilken grad klimaregnskapet kan regnes som pålitelig.

Det er gjort løpende vurderinger i hver enkelt kategori vedrørende datakvalitet. Det er gjort vurderinger av hvilke leverandørdata som er passende å bruke og ikke. Det er

likevel en sjanse for at leverandørdata som er brukt ikke er komplett, og dermed er manglende grunnlag for beregning av klimafotavtrykk. Dette kan føre til i hovedsak underrapportering av klimafotavtrykk.

I klimaregnskapet er det benyttet utslippsfaktorer fra flere kilder, deriblant DFØ, Klimakost og egenberegnete utslippsfaktorer. Alle disse utslippsfaktorene har svakheter, og i de tilfeller der det er benyttet faktorer som ikke er egenberegnet har vi ikke fullstendig oversikt over hva som er inkludert og ikke. Upresise utslippsfaktorer kan føre til både overrapportering og underrapportering av klimafotavtrykk. Når ingenting annet skiller har den høyeste utslippsfaktoren blitt valgt, med formål å utjevne den potensielle underrapporteringen. Dette er i seg selv også en kilde til potensielle feil.

Kvaliteten på datagrunnlaget (f.eks. antall liter bensin innkjøpt) og utslippsfaktorer (f.eks. klimafotavtrykket fra forbrenningen av en liter bensin) varierer stort. Der hvor klimafotavtrykket er beregnet på bakgrunn av innkjøpsdata, såkalt spendbasert-metode (f.eks. antall kroner brukt på flyreiser) og en utslippsfaktor som baserer seg på kroner (f.eks. kg CO₂e/per krone bruk på flyreiser) vil klimafotavtrykket være usikkert. Det er usikkert fordi den samme typen tjeneste (antall km flydd) kan være kjøpt til ulike priser. I tillegg kan prisnivået for ulike aktiviteter variere stort fra år til år. Utslippsfaktoren vil derfor ikke være like nøyaktig som en mer spesifikk utslippsfaktor som er beregnet for en fysisk aktivitet (f.eks. kg CO₂e/per km flydd).

Vesentlige kategorier i klimaregnskapet har blitt vurdert ut fra økonomiske data. Det kan være feil i innkjøpsdataene som

for eksempel feilkonteringer, som fører til feil i beregningen av klimafotavtrykk. Det kan også være gjort feil vurderinger av utslippskategorier forbundet med økonomiske data, f.eks. ved sammenligning av leverandørdata oppgitt eks. mva. mens innkjøpsdataene er oppgitt ink. mva. I sum kan dette føre til både under- og overrapportering av klimafotavtrykk.

Også i annen intern data kan det være kilder til feil. Eksempler er feil i oversikten over bilpark eller feil i utleggsrefusjon.

Dette kan i hovedsak føre til underrapportering av klimafotavtrykk.

For beregning av klimafotavtrykk er det benyttet en modell for beregning i Excel. I denne modellen kan det være feil i beregninger, dobbelttelling osv. Det er gjort grundig arbeid i kvalitetssikring av modellen, men feil kan aldri helt utelukkes.

5.0 Kilder

I tabellen nedenfor er det oppsummert hvilke kilder som er benyttet. Det er delt inn kilder i de tre følgende kategoriene: kilder til aktivitetsdata, kilder til fysiske utslippsfaktorer eller kilder til spendbaserte utslippsfaktorer.

Kilder			
	Kilder til aktivitetsdata	Kilder til utslippfaktorer	Kilder til spendbaserte utslippsfaktorer
Scope 1			
Stasjonær forbrenning	Engens oljesenter	Preem DEFRA	
Mobil forbrenning	AutoPlan LeasePlan	DEFRA	
Flyktige gasser	Klimatjenester	Darment DEFRA	
Scope 2			
Innkjøp elektrisitet	Fortum Norsk Tipping	NVE	

Kilder			
	Kilder til aktivitetsdata	Kilder til utslippfaktorer	Kilder til spendbaserte utslippsfaktorer
Innkjøpt fjernvarme	Eidsiva Bioenergi	Eidsiva Bioenergi	
Scope 3			
Kjøp av varer og tjenester	Buypass Telenor ATEA Advania Dustin Pollard Aksell/07 Media Onitio Link Mobility	DEFRA NVE Apple Samsung Volvo Visma	DFØ Green Producer Tool Klimakost Folketrygdfondet
Kapitalvarer	Advania ATEA Dustin Telenor		DFØ
Drivstoff- og energirelaterte aktiviteter ikke inkludert i Scope 1 eller 2		DEFRA	
Oppstrøms transport og distribusjon			DFØ
Avfall generert fra drift	Østlandet Gjenvinning Stensli Gjenvinning Postnord	Klimakost Miljøfyrtårn	

Kilder			
	Kilder til aktivitetsdata	Kilder til utslippfaktorer	Kilder til spendbaserte utslippsfaktorer
Forretningsreiser	Berg Hansen Reisevirksomhet i forbindelse med samarbeidsavtaler	DEFRA Cornell University «Hotel Sustainability Benchmarking Index 2023» Klimatsmart semester - Chalmers 2022	
Ansattes pendling	Norsk Tipping reisevaneundersøkelse	DEFRA	
Avhending av solgte produkter	Pollard	Klimakost	

Tabell 6: Kilder benyttet ved utarbeidelsen av klimaregnskapet for 2023

6.0 Vedlegg

Fra GHG-protokollen følger det en oversikt over hvilke krav som er obligatoriske og hvilke som er valgfrie for å offentlig kunne si at en rapporterer etter GHG-protokollen. Tabellene nedenfor viser til hvorvidt Norsk Tipping har inkludert de ulike kravene i denne rapporten, hvor de er dekket og eventuelt hvorfor de ikke er inkludert.

Obligatorisk krav	Inkludert i rapporten?	Kommentar
Description of the company and inventory boundary		
1) An outline of the organizational boundaries chosen, including the chosen consolidation approach.	Ja	Organisasjonsgrenser beskrives i kapittel 2.4 og konsolideringsmetode beskrives i kapittel 2.1.2
2) An outline of the operational boundaries chosen, and if scope 3 is included, a list specifying which types of activities are covered.	Ja	Liste over hvilke Scope 3 aktiviteter som er inkludert i rapporten vises i kapittel 2.4
3) The reporting period covered.	Ja	Fremkommer gjennom rapporten at perioden er hele 2023
Information on emissions		
4) Total scope 1 and 2 emissions independent of any GHG trades such as sales, purchases, transfers, or banking of allowances.	Ja	Totale Scope 1- og Scope 2-utslipp nevnes i kapittel 3 Klimapåvirkning
5) Emissions data separately for each scope.	Ja	Utslipp separert på de ulike scopene presenteres i kapittel 3 Klimapåvirkning
6) Emissions data for all seven GHGs separately (CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O, HFCs, PFCs, SF ₆ , NF ₃) in metric tons and in tons of CO ₂ equivalent.	Delvis	Klimagassutslipp er kun rapportert i tonn CO ₂ -ekvivalenter

Obligatorisk krav	Inkludert i rapporten?	Kommentar
7) Year chosen as base year, and an emissions profile over time that is consistent with and clarifies the chosen policy for making base year emissions recalculations.	Ja	Dekkes i kapittel 2.1.4 Basisår. Basisåret 2022 er fremstilt som sammenligningsår for 2023. Det er ikke gjort rekalkuleringer i basisåret ved utarbeidelse av klimaregnskapet for 2023.
8) Appropriate context for any significant emissions changes that trigger base year emissions recalculation (acquisitions/divestitures, outsourcing/insourcing, changes in reporting boundaries or calculation methodologies, etc.).	Ja	5 % endring i totale utslipp trigger rekalkulering av basisår, som beskrevet i kapittel 2.1.4 Basisår.
9) Emissions data for direct CO2 emissions from biologically sequestered carbon (e.g., CO2 from burning biomass/biofuels), reported separately from the scopes.	Ja	Utslipp av CO2 ved forbrenning av biofyringsolje er rapportert utenom scopes. CH4 og N2O rapporteres i Scope 1
10) Methodologies used to calculate or measure emissions, providing a reference or link to any calculation tools used.	Ja	Metoder som brukes for å beregne eller måle utslipp er beskrevet i kapittel 2.2 Datagrunnlag og utslippsfaktorer
11) Any specific exclusions of sources, facilities, and/or operations.	Ja	Se kapittel 2.4

Tabell 7: Oversikt over obligatoriske krav i henhold til GHG-protokollen

Frivillige krav	Inkludert i rapporten?	Kommentar
Information on emissions and performance		
1) Emissions data from relevant scope 3 emissions activities for which reliable data can be obtained.	Ja	Relevante Scope 3-utslipp er beregnet, og kategoriene er beskrevet i kapittel 3.3 Scope 3
2) Emissions data further subdivided, where this aids transparency, by business units/facilities, country, source types (stationary combustion, process, fugitive, etc.), and activity types (production of electricity, transportation, generation of purchased electricity that is sold to end users, etc.).	Ja	Utslippsdata i Scope 3 kategori 1 er videre delt i underkategorier, og metoden for beregning er beskrevet i kapittel 3.3.1 Innkjøpte varer og tjenester.
3) Emissions attributable to own generation of electricity, heat, or steam that is sold or transferred to another organization.	Nei	Norsk Tipping selger eller overfører ikke dette.
4) Emissions attributable to the generation of electricity, heat or steam that is purchased for re-sale to non-end users.	Nei	Norsk Tipping kjøper ikke dette utenom til eget bruk.
5) A description of performance measured against internal and external benchmarks.	Nei	Det er sjekket ut hvordan Norsk Tippings utslippsintensitet er i forhold til tilsvarende virksomheter, men dette er ikke beskrevet i denne rapporten da det er antatt at det er for mange usikkerheter i klimaregnskapene til å få til en god sammenligning
6) Emissions from GHGs not covered by the Kyoto Protocol (e.g., CFCs, NO _x), reported separately from scopes.	Nei	
7) Relevant ratio performance indicators (e.g., emissions per kilowatt-hour generated, tons of material production, or sales).	Ja	Det er beregnet utslippsintensitet per årsverk og på netto omsetning (GGR: omsetning etter fratrekk av premier, et bransjebegrepet som kan finnes beskrevet i årsrapportene)
8) An outline of any GHG management/reduction programs or strategies.	Nei	
9) Information on any contractual provisions addressing GHG-related risks and obligations.	Nei	

Frivillige krav	Inkludert i rapporten?	Kommentar
10) An outline of any external assurance provided and a copy of any verification statement, if applicable, of the reported emissions data.	Nei	Klimaregnskapet er ikke verifisert
11) Information on the causes of emissions changes that did not trigger a base year emissions recalculation (e.g., process changes, efficiency improvements, plant closures).	Nei	Det er ikke avdekket utslippsendringer som har gitt grunnlag for rekalkulering av basisår
12) GHG emissions data for all years between the base year and the reporting year (including details of and reasons for recalculations, if appropriate)	Nei	Ikke relevant, da basisår er 2022 og rapporteringsår er 2023.
13) Information on the quality of the inventory (e.g., information on the causes and magnitude of uncertainties in emission estimates) and an outline of policies in place to improve inventory quality.	Ja	Dekkes av kapittel 4 Feilkilder
14) Information on any GHG sequestration.	Nei	Norsk Tipping har ikke fanget og lagret CO2
15) A list of facilities included in the inventory.	Ja	En oversikt over hovedkontoret og firmahytter finnes i datagrunnlaget for strømforbruket
16) A contact person.	Ja	Randi Helene Røed (randi-helene.roed@norsk-tipping.no)
Information on offsets		
17) Information on offsets that have been purchased or developed outside the inventory boundary, subdivided by GHG storage/removals and emissions reduction projects. Specify if the offsets are verified/certified (see chapter 8) and/or approved by an external GHG program (e.g., the Clean Development Mechanism, Joint Implementation).	Nei	Norsk Tipping har ikke kjøpt klimakreditter.

Frivillige krav	Inkludert i rapporten?	Kommentar
18) Information on reductions at sources inside the inventory boundary that have been sold/transferred as offsets to a third party. Specify if the reduction has been verified/certified and/or approved by an external GHG program.	Nei	Norsk Tipping har ikke solgt klimakreditter.

Tabell 8: Oversikt over frivillige krav i henhold til GHG-protokollen

NORSK TIPPINGS GRI-INDEKS FOR 2023

Erklæring om bruk	Denne indeksen viser Norsk Tippings rapportering av arbeidet med bærekraftig verdiskaping basert på indikatorene i det internasjonale rapporteringsrammeverket GRI Standards. Rapporteringen gjelder for perioden 01.01.2023 til 31.12.2023.	
GRI 1 benyttet	GRI 1: Foundation 2021	
Besvarelsen på indikatorene er samlet i vår års- og bærekraftsrapportering for 2023. Den finner du her		
GRI-indikator	Beskrivelse	Norsk Tippings besvarelse
GRI 2 Generelle opplysninger (2021)		
2-1	Informasjon om selskapet	Nøkkeltall for 2023 Regulering og marked Eierstyring og selskapsledelse
2-2	Enheter inkludert i selskapets bærekraftsrapportering	Regnskapsprinsipper
2-3	Rapporteringsperiode og -frekvens, og selskapets kontaktperson	Årlig rapport. Denne rapporten ble publisert 16. april 2024. Kontaktperson: silje-bye.vangen@norsk-tipping.no
2-4	Effekt av endringer i opplysninger fra tidligere rapportering	Ingen endringer
2-5	Ekstern verifisering	Rapporten er ikke eksternt verifisert
2-6	Aktiviteter, verdikjede og andre forretningsforbindelser	Nøkkeltall for 2023 Våre spill Regulering og marked Våre interessenter Redegjørelse etter åpenhetsloven.pdf
2-7	Ansatte	Medarbeiderne våre
2-8	Arbeidere som ikke er ansatt	Medarbeiderne våre
2-9	Styringsstruktur og -organisering	Eierstyring og selskapsledelse Styret i Norsk Tipping
2-10	Nominasjon og utvelgelse til organisasjonens øverste beslutningsorgan	Eierstyring og selskapsledelse
2-11	Leder for øverste beslutningsorgan	Eierstyring og selskapsledelse

2-12	Øverste beslutningsorgans rolle i håndtering av selskapets samfunnspåvirkning	Eierstyring og selskapsledelse Årsberetning
2-13	Delegering av ansvar for å håndtere selskapets samfunnspåvirkning	Ledelsen Eierstyring og selskapsledelse
2-14	Øverste beslutningsorgans rolle i bærekraftrapporteringen	Eierstyring og selskapsledelse Årsberetning
2-15	Interessekonflikter	Eierstyring og selskapsledelse
2-16	Kommunikasjon av kritiske forhold	Eierstyring og selskapsledelse
2-17	Øverste beslutningsorgans kollektive kunnskap	Eierstyring og selskapsledelse
2-18	Prosesser for å evaluere arbeidet til øverste beslutningsorgan	Eierstyring og selskapsledelse
2-19	Policyer for fastsettelse av lønn og goder	Eierstyring og selskapsledelse Noter - Note 2 - Lønns- og personalkostnader
2-20	Prosesser for å fastsette lønn og goder	Eierstyring og selskapsledelse Likestillingsredegjørelse.pdf Rapport om godtgjørelse til ledende personer. pdf
2-21	Forholdstall for godtgjørelser	Noter - Note 2 - Lønns- og personalkostnader Likestillingsredegjørelse.pdf
2-22	Redegjørelse for selskapets strategi for bærekraftig verdiskaping	Årsberetning
2-23	Selskapets forpliktelser	Årsberetning Eierstyring og selskapsledelse God forretningsskikk Fornuftig forbruk
2-24	Forankring av selskapets forpliktelser	Årsberetning Eierstyring og selskapsledelse God forretningsskikk Fornuftig forbruk Redegjørelse etter åpenhetsloven.pdf

2-25	Prosesser for å bøte på negative effekter	Våre interessenter Først og fremst forebygging Fornuftig forbruk God forretningsskikk Redegjørelse etter åpenhetsloven.pdf
2-26	Mekanismer for å få råd om og adressere bekymringsverdige forhold	Medarbeiderne våre Våre interessenter Først og fremst forebygging God forretningsskikk
2-27	Overholdelse av lover og regler	Ingen brudd i 2023
2-28	Medlemskap i interesseorganisasjoner	Våre interessenter Først og fremst forebygging
2-29	Tilnærming til interessentsamarbeid	Våre interessenter
2-30	Felles forhandlingsavtaler	Medarbeiderne våre
GRI 3 Vesentlige tema (2021)		
3-1	Prosess for å definere vesentlige tema	Eierstyring og selskapsledelse Årsberetning
3-2	Oversikt over vesentlige tema	Vårt bærekraftarbeid
GRI 201 Direkte økonomisk påvirkning (2016)		
3-3	Håndtering av vesentlige tema	Penger spart er penger tjent
201-1	Direkte økonomisk verdiskaping og distribusjon	Penger spart er penger tjent
GRI 203 Indirekte økonomisk påvirkning (2016)		
3-3	Håndtering av vesentlige tema	Penger spart er penger tjent
203-2	Betydelig indirekte økonomisk påvirkning	Penger spart er penger tjent
GRI 205 Antikorrupsjon (2016)		
3-3	Håndtering av vesentlige tema	God forretningsskikk

205-1	Aktiviteter vurdert for risiko med hensyn til korrupsjon	God forretningsskikk
205-2	Kommunikasjon og opplæring i retningslinjer og prosedyrer for antikorrupsjon	God forretningsskikk
205-3	Antall tilfeller av korrupsjon og tiltak	God forretningsskikk
GRI 206 Konkurranshemmende atferd (2016)		
3-3	Håndtering av vesentlige tema	God forretningsskikk
206-1	Rettslige skritt mot organisasjonen for konkurranshemmende atferd	God forretningsskikk
GRI 305 Utslipp (2016)		
3-3	Håndtering av vesentlige tema	Klimaregnskap
305-1	Direkte CO2-utslipp (Scope 1)	Klimaregnskap
305-2	Indirekte (energi-) CO2-utslipp (Scope 2)	Klimaregnskap
305-3	Andre indirekte CO2-utslipp (Scope 3)	Klimaregnskap
GRI 404 Opplæring og utdanning (2016)		
3-3	Håndtering av vesentlige tema	Medarbeiderne våre
404-3	Prosentandel av ansatte som mottar regelmessig oppfølging rundt karriere- og kompetanseutvikling	100 prosent
GRI 405 Likestilling og mangfold (2016)		
3-3	Håndtering av vesentlige tema	Medarbeiderne våre Likestillingsredegjørelse.pdf
405-2	Lønnsforskjeller mellom kvinner og menn	Medarbeiderne våre Likestillingsredegjørelse.pdf
GRI 414 Vurdering av sosiale forhold hos leverandører (2016)		
3-3	Håndtering av vesentlige tema	Redegjørelse etter åpenhetsloven.pdf
414-1	Nye leverandører vurdert med hensyn til sosiale forhold	Redegjørelse etter åpenhetsloven.pdf
GRI 416 Forbrukeres helse og sikkerhet (2016)		
3-3	Håndtering av vesentlige tema	Først og fremst forebygging
416-1	Prosent av vesentlige produkt- og tjenestekategoriens påvirkning på helse og sikkerhet som er evaluert	100 prosent Først og fremst forebygging

GRI 417 Markedsføring og produktinformasjon (2016)		
3-3	Håndtering av vesentlige tema	Først og fremst forebygging Årsberetning
417-1	Krav til informasjon og merking av produkter og tjenester	Først og fremst forebygging
417-3	Tilfeller av brudd på regelverk	Først og fremst forebygging
GRI 418 Personvern (2016)		
3-3	Håndtering av vesentlige tema	God forretningsskikk
418-1	Antall formelle klagemål vedrørende tap av kundedata	God forretningsskikk
Norsk Tippings egne indikatorer		
3-3	Håndtering av vesentlige tema	Først og fremst forebygging Rapportering om ansvarlig spillvirksomhet.pdf
NT1	Henvendelser til Hjelpelinjen	Status problemspill i Norge
NT2	Playscan-indeks (grønne, gule og røde spillere i %)	Først og fremst forebygging Rapportering om ansvarlig spillvirksomhet.pdf
NT3	Andel grønne, gule og røde spillere (totalt) - kategorier	Først og fremst forebygging Rapportering om ansvarlig spillvirksomhet.pdf
NT4	Bidrag til forskning	Først og fremst forebygging Penger spart er penger tjent Årsberetning
NT5	Norsk Tippings markedsandel	Regulering og marked Årsberetning